

Biodiversitet i et dansk perspektiv

De danske kommuners naturpolitiske initiativer

Tine Marquard Zimmermann

Master in Environmental Management and Sustainability Science, Aalborg
Universitet

Master thesis, 2012

TITEL

Titel: Biodiversitet i et dansk perspektiv – de danske kommuners naturpolitiske initiativer

Tema: Master Thesis

Projektperiode: 2. februar 2012 – 7. juni 2012

Faggruppe: Master in Environmental Management and Sustainability Science

Vejleder: Per Christensen

Sidetal: 80 inkl. artikel, baggrundsrapport, og referenceliste

Oplagsantal: 3

Projektdeltager:

Tine Marquard Zimmermann

Synopsis

De danske kommuner overtog i forbindelse med kommunalreformen i 2007 ansvaret for den overordnede beskyttelse af naturen og biodiversiteten. En beskyttelse der til dels er styret af de lovgivningsmæssige rammer og den naturpolitiske udvikling. Men indsatsen er også styret af kommunernes ambitionsniveau og frivillighed. Ambitionsniveau fordi, at det er med til at sætte dagsorden for den danske beskyttelse og frivillighed, da beskyttelsen af biodiversiteten ikke direkte reguleres igennem den gældende lovgivning. Derfor er kommunerne naturpolitiske initiativer af afgørende betydning for den danske indsats for sikre den fremtidige biodiversitet. En del af de danske kommuner er bevidste om deres ansvar og har derfor tilsluttet sig Countdown 2010 initiativet – et initiativ der fulgte op på 2010-biodiversitetsmålene og som afhørte i 2010. Men arbejdet med biodiversiteten er ikke slut, vi er som samfund stadigvæk forpligtet til at arbejde for en beskyttelse af biodiversiteten. Dette speciale vil derfor igennem en artikel og en baggrundsrapport vurdere kommunernes naturpolitiske initiativer. Samtidig belyses EU's indflydelse på den naturpolitiske udvikling, og kommunernes rolle i implementeringen af naturbeskyttelsen, da begge forhold har betydning for kommunernes valg af naturpolitiske initiativer.

ENGLISH SUMMARY

The responsibility for the overall protection of nature and biodiversity where in 2007 handed over to The Danish municipalities as a part of the Danish structural reform. The protection is partly controlled by the regulatory framework and nature political development, but also controlled by local ambitions and voluntariness. Ambitions because these are forming the agenda of the Danish protection of the natural environment and voluntary because the protection of biodiversity is not directly regulated though the existing legislations. Hence the municipalities' political nature initiatives are very important to the Danish efforts for preservation of the biodiversity in the future. Some of the Danish Municipalities are aware of their responsibilities and have therefore joined the international campaign Countdown 2010. Countdown 2010 is a network of active partners working together towards the 2010 biodiversity target. The initiatives ended in 2010. We are as a society obligated to work for the protection of the biodiversity. This Master Thesis is therefore through an article and a background report assessing the municipalities' nature political initiatives. At the same time EU's influence on the nature of political development and municipalities' role in the implementation of nature protection are highlighted. Both EU's influence and the municipalities' role are conditions which are of importance for the municipalities choices of nature political initiatives.

FORORD

Dette speciale er udarbejdet i perioden 2. februar til 2. juni 2012 af Tine Marquard Zimmermann fra Master in Environmental Management and Sustainability Science ved Aalborg Universitet. Specialet er skrevet i en erkendelse af de danske kommuner i kvag af deres ansvar for den danske natur, har en afgørende betydning for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed og specialet skal derfor ses som en vurdering af de naturpolitiske initiativer som kommunerne tager for beskyttelse af naturen og den biologiske mangfoldighed.

Specialet er inddelt i en artikel, en baggrundsrapport og appendiks. Artiklen er skrevet på baggrund af de fundne resultater i baggrundsrapporten og den gør rede for Countdown 2010 initiativets betydning i forhold til de naturpolitiske initiativer som de danske kommuner igangsætter for at beskytte biodiversiteten. Baggrundsrapporten skal derimod ses som den bagvedliggende viden og et forsøg på at skabe et overblik over området. Baggrundsrapporten indeholder også nogle af de fundne konklusioner og der vil derfor naturligt optræde overlap mellem artiklen og baggrundsrapporten. Det anbefales, at læse artiklen først, da den har størst vægtning i specialet, før baggrundsrapporten læses. Referencelisten for både artiklen og baggrundsrapporten er placeret bagest. Appendiks er på grund af dets omfang vedlagt specialet på en cd-rom.

Referencehenvisninger i artiklen og baggrundsrapporten er baseret på Harvard metoden og er angivet med forfatter og årstal, for eksempel (Miljøministeriet, 2006) Referencer uden udgivelsesår angives n.d. (no date).

I forbindelse med udarbejdelse af specialet har det været nødvendigt at indhente viden og information fra forskellige aktører, hvilke jeg gerne vil rette en særlig tak til:

- De danske kommuner
- Dorte Åmund fra Fredericia Kommune
- Lise Vølund Hennings fra Gribskov Kommune
- Rikke Mortensen fra Københavns Kommune
- Ann Berit Frostholt fra Danmarks Naturfredningsforening (DN)
- Carsten Rahbek fra Københavns Universitet
- Peter Pagh fra Københavns Universitet
- Eva Juul Jensen fra Miljøstyrelsen

God læselyst!

INDHOLDSFORTEGNELSE

Artikel

Countdown 2010 initiativets betydning for den danske biodiversitet.....	1
---	---

Baggrundsrapport

1. INDLEDNING	21
1.1 Biodiversitetens betydning for vores samfund	21
1.2 Kommunernes rolle for fremtidens biodiversitet.....	22
1.3 Baggrund og formål.....	23
1.4 Problemformulering	23
2. METODE	25
2.1 Projektstruktur	25
2.2 Videnskabsteoretiske overvejelser	25
2.4 Undersøgelsesdesign	26
2.4.1 Interview.....	26
2.4.2 Spørgeskemaundersøgelse.....	27
2.4.3 Analyseramme	28
3. UDVIKLING AF DANSK BIODIVERSITETSNIVEAU	29
3.1 Den naturpolitiske udvikling	29
3.2 Opsamling.....	39
4. DE LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER FOR BIODIVERSITETSOMRÅDET I DANMARK.....	40
4.1 Bevaring og beskyttelse af natur og dyrearter	40
4.2 Naturgenopretning.....	43
4.3 Etablering af større sammenhængende naturområder	43
4.4 Opsamling.....	45

5. KOMMUNERNES ANSVAR OG ROLLE.....	48
5.1 Opsamling.....	53
6. DE NATURPOLITISKE TILTAG I DE DANSKE KOMMUNER.....	55
6.1 Typer af naturområder	60
6.2 Biodiversitetsmålene	61
6.3 Countdown 2010	62
6.4 Vurdering.....	63
7. KONKLUSION.....	66
8. REFLEKSION.....	68
9. REFERENCER.....	70

Countdown 2010 initiativets betydning for den danske biodiversitet

Resume

I forbindelse med kommunalreformen, hvor de danske kommuner overtog ansvaret for beskyttelsen af naturen opfordrede den daværende miljøminister Connie Hedegaard kommunerne til at slutte sig til det internationale initiativ Countdown 2010. Countdown 2010 havde til formål, at følge op på 2010-biodiversitetsmålene og kunne underskrives af alle typer organisationer – fra lokale myndigheder, græsrodsforeninger, virksomheder m.m. Opfordringen resulterede i, at de første 16 danske kommuner i januar 2008 tilsluttede sig initiativet med et ønske om at sætte fokus på beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed. Siden hen har flere kommuner tilsluttet sig Countdown 2010 i et forsøg på, at foretage en mere forpligtende indsats for biodiversiteten. En indsats som til dels er styret af den danske naturpolitiske udvikling og kommunernes ambitionsniveau. På baggrund af en spørgeskemaundersøgelse, interviews og en analyse af otte Countdown kommuner redegør denne artikel for Countdown 2010 initiativets betydning for kommunernes naturpolitiske initiativer. De naturpolitiske initiativer sammenholdes endvidere med den danske naturpolitiske udvikling.

INDLEDNING

Flere rapporter konkluderede i starten af året, at den danske naturs mangfoldighed stadig går tilbage og at arter, økosystemer og natur forsvinder fra Danmark (Skov- og Naturstyrelsen n.d.; Det Grønne Kontaktudvalg 2012). En konklusion som var en smule overraskende, for den generelle betragtning er, at der ydes et godt arbejde for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed og at Danmark gør det godt. At der er en åbenlys kløft mellem de erklærede ambitioner og de faktiske gennemførte aktiviteter hænger ifølge Peter Pagh (2012) sammen med den danske selvkultur. En selvkultur, hvor anprisninger er styrende og hvor vi har en opfattelse af, at vi gør en helt masse ting, men i virkeligheden gør vi ikke ret meget (Rahbek 2012b). En indsats der mest af alt minder om *”søndagssang i kirken.”* (Pagh 2012).

Vi må derfor se i øjnene, at naturens mangfoldighed er på retur. Blandt flere biologer tales der om sjette masseuddøden i jordens historie, en masseuddøden der for første gang er forårsaget af et levende væsen, mennesket. (Ejrnæs 2010). Der er flere årsager til at biodiversiteten er på retur, men især ændringer i arealanvendelsen og tab af levesteder har stor betydning. Når naturområder anvendes til landbrug eller bebygges, bliver der mindre plads til den biologiske mangfoldighed.

res, forsvinder der arter; når arealer øges, kommer der flere arter til.” (De Økonomiske Råd 2012)

Andre forhold som truer den biologiske mangfoldighed er ikke-hjemmehørende invasive arter, for ensformig natur, klimaforandringer, forurening, ubæredygtig ressourceforvaltning og den stigende befolkning (Chivian & Bernstein 2008).

At den danske biodiversitet er i så ringe tilstand, har stor betydning for vores samfund, for den biologiske mangfoldighed er af fundamental betydning for alle naturlige og menneskeskabte økosystemer. (Rahbek 2010; EU 2010; Chivian & Bernstein 2008). Beskyttelsen af naturen og den biologisk mangfoldighed er derfor ikke alene et spørgsmål om at beskytte plante- og dyrearter, men også et spørgsmål om at sikre velfungerende økosystemer, som mennesket nyder godt af på mange måder. Biodiversiteten er en forudsætning for vores velfærd og livskvalitet, og ifølge Carsten Rahbek er biodiversitetskrisen formentlig en større trussel end klimaforandringer, hvad angår stabilitet, velstand og fremtid for mennesket på jorden. (Holm 2012). Sikring af biologisk mangfoldighed er derfor et vigtigt led i den bæredygtige udvikling og værdien af den biologiske mangfoldighed er høj – måske uendelig. (Det Miljøøkonomiske Råd 2012).

”En af naturens grundlove er: Jo større naturareal – jo flere arter kan eksistere sammen. Når arealer reduce-

Biodiversitet eller den biologiske mangfoldighed er variationen af liv og levesteder – Biodiversitet er alt fra mælkebøtten på stenbroen og rødhalsen i villa-haven til de sjældneste orkideer, sommerfugle og deres levesteder.

Men det er ikke nyt, at naturen har det dårligt, og i en erkendelse af naturens negative tilstand og at jordens biologiske ressourcer er af en afgørende betydning for menneskehedens økonomiske og sociale udvikling blev Biodiversitetskonventionen i 1992 vedtaget ved miljøtopmødet i Rio de Janeiro (Rahbek 2012b; CBD 2010) Biodiversitetskonventionen og den stigende bekymring over tabet af biodiversiteten har efterfølgende ført til vedtagelsen af EU's 2010-biodiversitetsmål om, at standse tabet af biodiversitet og FN's erklærede mål om, at reducere tabet af biodiversitet væsentligt inden 2010. Men på trods af forskellige initiativer, som for eksempel Countdown 2010 – en international kampagne igangsat af den internationale naturbeskyttelsesorganisation The International Union for Conservation of Nature (IUCN) og EU kommissionen i 2004, der følger op på 2010-biodiversitetsmålet (Nordisk Ministerråd 2010), blev målene desværre ikke nået. Derfor er biodiversitetsmålene på FN's tiende partkonference i Nagoya, Japan i 2010, udskudt til 2020 og derved har Danmark og medlemslandene givet sig selv 10 år mere. (Rahbek 2012b; Frostholm 2012b)

Den danske indsats for beskyttelsen af biodiversiteten

Generelt har det danske medlemskab af EU og Danmarks ratificering af Biodiversitetskonventionen haft stor betydning for den danske naturpolitik. Et medlemskab, der har betydet, at dansk naturpolitik er bundet af op på de naturpolitiske love som EU udstikker. Det er dog stadigvæk på det danske statslige niveau, at den af EU fastlagte beskyttelsesnorm for hvad der skal beskyttes, og hvordan det skal beskyttes, skal institueres igennem lovgivning, bekendtgørelser og strategier (Pagh 2012) At den danske beskyttelsesnorm er placeret på det statslige niveau betyder også, at de statslige myndigheder er forpligtet til, at udvikle bindende retningslinjer for arbejdet med den biologiske mangfoldighed. Bindende retningslinjer som er svære at få øje på i en dansk kontekst, da den nuværende natur- og miljølov generelt ikke er udviklet for at passe på biodiversiteten, men er udviklet hen af vejen med nogle knopskydninger efterhånden som det har været nødvendigt. (Frostholm 2012b) Et forhold der betyder, at beskyttelsen af biodiversiteten er præget af

en frivillig indsats, da der ikke er direkte krav om, at beskytte biodiversiteten i den gældende lovgivning i Danmark. En indsats som dog, er tæt forbundet med den generelle naturbeskyttelse. (Interview C 2012; Pagh 2012)

Danmark har siden ratificeringen af Biodiversitetskonventionen igennem forskellige initiativer forsøgt at beskytte den biologiske mangfoldighed. En indsats der er sket igennem udarbejdelsen af forskellige love, strategier, handlingsplaner og økonomiske virkemidler. Men til trods for de forskellige initiativer, er Danmarks natur i tilbagegang, en tilbagegang som allerede blev konstateret tilbage i 2001 da Wilhjelms-udvalget gjorde status over den danske natur og konkluderede, at *"kvaliteten af Danmarks natur og biodiversitet har ikke tidligere været så ringe."* (Wilhjelms-udvalget 2001)

Så i en erkendelse af biodiversitetens vigtighed bliver de danske kommuner i forbindelse med kommunalreformen, hvor de overtager det overordnede ansvar for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten, opfordret til at tilslutte sig Countdown 2010. Opfordringen sker igennem en postkortaktion, hvor kommunerne modtager en art de har ansvaret for at beskytte. (Jensen 2012) I januar 2007 underskriver Danmark Countdown 2010-deklarationen og postkortaktionen fører til, at de første 16 kommuner underskriver Countdown 2010 initiativet i 2008. (Nordisk Ministerråd 2008) Da initiativet afsluttes i 2010 har 38 danske kommuner underskrevet Countdown 2010. En tilslutning der tyder på, at de danske kommuner har diskuteret vigtigheden af den biologiske mangfoldighed, er bevidste om deres ansvar, og at de er klar til at yde en frivillig indsats for beskyttelsen af biodiversiteten. Men er denne formodning korrekt – har kommunernes tilslutning til Countdown 2010 egentlig haft nogen effekt, har de arbejdet mere proaktivt med beskyttelsen af biodiversiteten og opfyldelsen af biodiversitetsmålene end de øvrige danske kommuner? De danske kommunernes naturpolitiske initiativer for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten er af afgørende betydning for niveauet af dansk biodiversitets-beskyttelse og derfor er det essentielt, at vurderer om kommunernes tilslutning til Countdown 2010 har resulteret i flere naturpolitiske initiativer for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten.

METODE

Denne artikel bygger på de erfaringer der er opnået ved undersøgelsen af den naturpolitiske udvikling og kommunernes naturpolitiske initiativer for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten. Evalueringen er baseret på:

- Litteraturstudie,
- Et spørgeskema udfyldt af 66 danske kommuner
- Interviews med seks aktører
- En analyse af otte Countdown 2010-deklarationer

Resultaterne præsenteret i denne artikel, er en del af et speciale udarbejdet i foråret 2012 og stammer fra analysen af de danske kommuners naturpolitiske initiativer. De administrative retningslinjer for de naturpolitiske initiativer er formuleret i de enkelte kommuner på baggrund af de lovgivningsmæssige rammer, samt de statslige strategier og handlingsplaner. I det følgende afsnit vil udviklingen og de styrende tendenser for den danske naturpolitik blive gennemgået, en udvikling der til dels er styrende for kommunernes naturpolitiske initiativer for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten.

DEN DANSKE NATURPOLITIK

Forvaltningen af den danske natur og naturressourcer har ændret sig betydeligt igennem de sidste 200 år og især Danmarks medlemskab af EU har betydet, at retningslinjerne for dansk naturpolitik har flyttet sig fra, at være styret nationalt til at være styret internationalt. Men selvom rammerne for den danske beskyttelse af naturen og biodiversiteten i dag primært reguleres internationalt, så er beslutningen om valg af virkemidler til opfyldelse af målene et nationalt anliggende. Generelt kan beskyttelsen af naturen og biodiversiteten spores tilbage til det antikke Grækenland (Arler 2009), og noget af den første regulering af naturanvendelsen i Danmark kan spores tilbage til Jyske Lov fra 1241. Her tager reguleringen afsæt i et naboretligt forhold og ikke i en mere almen interesse i beskyttelsen af for eksempel knappe ressourcer. (Kulturministeriet 2012) Det er dog først i forbindelse med Naturfredsloven fra 1917, der giver mulighed for at beskytte de resterende naturværdier via fredningsinstrumentet, at beskyttelsen af den danske natur for alvor bliver indført. (Naturstyrelsen 2011d)

Siden indførelsen af fredningsinstrumentet i 1917,

hvor naturforvaltningen var præget af det romantiske natursyn, har beskyttelsen af naturen ændret karakter. Naturforvaltningen er i dag mere præget af det økologiske natursyn, der er karakteriseret ved at naturen ikke anses som en uendelig ressource og hvor værdierne bæredygtighed og biodiversitet, er vigtige begreber. Og det er netop en erkendelse af at den biologiske mangfoldigheds betydning for alle naturlige og menneskeskabte økosystemer, der fører til vedtagelsen af Biodiversitetskonventionen i 1992. Vedtagelsen af Biodiversitetskonventionen markerer overgangen til en mere koordineret indsats på tværs af lande, med fokus på beskyttelse af biodiversiteten på globalt plan, men også om bæredygtigudnyttelse af naturens ressourcer og om en rimelig fordeling af udbyttet ved udnyttelsen af de genetiske ressourcer. (CBD UN 1993) Biodiversitetskonventionen suppleres af en række øvrige konventioner, der indeholder mere præcise krav til beskyttelsen af bestemte arter eller naturtyper. De vigtigste EU-regler om beskyttelse af biodiversiteten og derved hjørnestenene i EU's beskyttelse af den biologiske mangfoldighed, er Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og Habitatdirektivet fra 1992. De opfylder Biodiversitetskonventionens forpligtelser og opfylder også de mere specifikke konventioner som Ramsar-konventionen, Washington Konventionen, samt Bern Konventionen. (Naturstyrelsen 2010b)

Den stigende erkendelse af biodiversitetens tilbagegang på verdensplan, har efter vedtagelsen af Biodiversitetskonventionen ført til vedtagelsen af en række strategier og lovgivninger – såvel på internationalt som nationalt og regionalt niveau. Også Danmark har vedtaget en række strategier og love, som netop har til formål at beskytte naturen og hindre tilbagegangen i biodiversiteten. Strategier der har været med til ændre de styrende naturpolitiske tendenser og som viser, at der ikke har manglet vilje til at forbedre biodiversiteten. Desværre er der ikke megen substans i de forskellige strategier, og ifølge Peter Pagh (2012) minder de mere om de salgsbrochurer vi får ind af døren hver uge. Også de lovgivningsmæssige rammer får en hård medfart og ifølge Peder Agger (2012) består de mest af overlappende og delvis modstridende regler.

Udviklingen af den danske naturpolitik

Flere af de internationale initiativer har været styrende for udviklingen af den danske naturpolitik og initiativerne har også været med til, at ændre de sty-

rende tendenser for den danske beskyttelse.

Figur 1 viser et udpluk af de initiativer, der har haft betydning for udviklingen af den danske naturpolitik. Initiativer der er fremhævet med fed, markerer de vigtigste ændringer.

Den danske naturpolitik er i starten af 1990'erne præget af et fokus på en snæver beskyttelses- og fredningstilgangs. En tendens, som afsløres med vedtagelsen af Naturbeskyttelsesloven, der tilsigter ”at beskytte naturen med den bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier.” (Naturbeskyttelsesloven 2009) Naturbeskyttelsesloven er et af de vigtigste initiativer i udviklingen af den danske naturpolitik, og en af grundstene i den danske beskyttelse af naturen og biodiversiteten. Den træder i kraft kort tid efter Biodiversitetskonventionen og afløser Naturfredningsloven, Naturforvaltningsloven og Sandflugtloven. (Koester 2009)

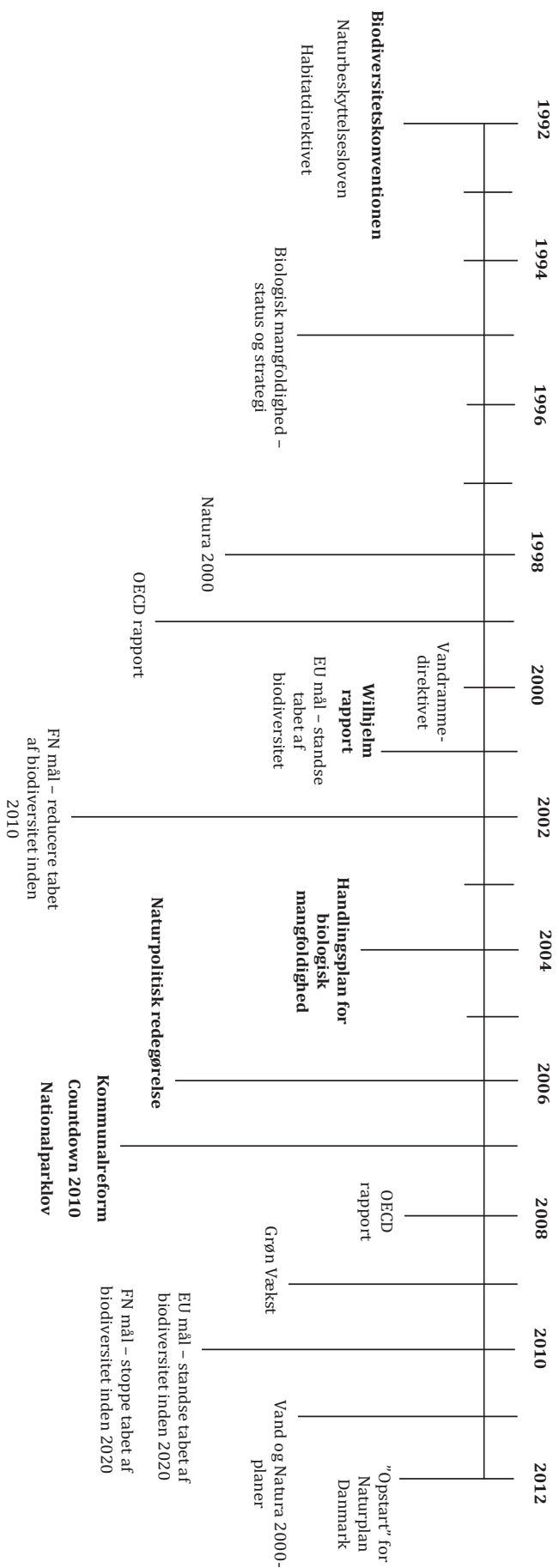
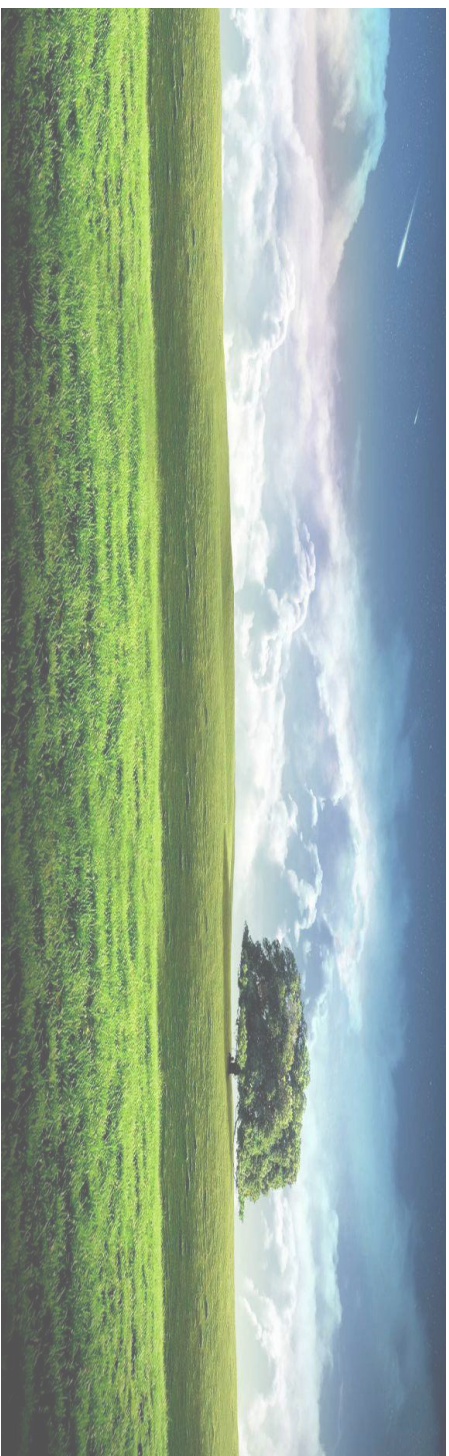
At den danske naturpolitik i starten af 1990'erne er præget af et fokus på især beskyttelse af arter og levesteder afsløres også i den første danske strategi i forhold til den biologiske mangfoldighed, rapporten *Biologiske mangfoldighed – status og strategi* fra 1995. En rapport der skitserer den nuværende og fremtidige danske biodiversitetsindsats. Rapporten er Danmarks opfyldelse af artikel 6 i Biodiversitetskonventionen (Skov- og Naturstyrelsen 1995) og fremhæver beskyttelsen af arter og levesteder som et vigtigt indsatsområde for opretholdelsen af naturen og biodiversiteten. Rapporten afslører dog en ny begyndende tendens i den danske naturpolitik, da genopretning bliver fremhævet som et vigtigt virkemiddel. Et virkemiddel der adskiller sig fra § 3-beskyttelsen, da naturgenopretninger medfører ændringer i hidtidig tilstand frem for sikring af status quo tilstanden i de konkrete områder. (Christensen 2008)

Den begyndende tendens i den danske naturpolitik med fokus på genopretning forsvinder hurtigt igen og omkring 1998 kommer der fokus på etablering af større sammenhængene områder. Et fokus der hænger sammen med udpegningen af de første Natura 2000-områder i 1998. Udpegningen af Natura 2000-områderne sker for at leve op til Biodiversitetskonventionens bestemmelser om, at konventionens partner skal ”oprette et system med beskyttede områder eller områder, der kræver særlige foranstaltninger til bevaring af den biologiske mangfoldighed”

(CBD UN 1993) og markerer samtidig starten på et skift i de naturpolitiske tendenser, hvor værdien af større sammenhængene områder kommer i fokus. Natura 2000-områderne er en fællesbetegnelse for implementeringen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, Habitatdirektivet og Ramsar-konventionen i dansk lovgivning. (Naturstyrelsen 2010c; Naturstyrelsen 2011a) De lovgivningsmæssige rammer for Natura 2000-områderne vedtages i 2003 igennem Miljømålsloven. (Naturstyrelsen 2011c) Danmark har i dag udpeget 252 danske Natura-2000 områder, der har til formål, at fremme opretholdelsen af den biologiske diversitet under hensyntagen til økonomiske, sociale, kulturelle og regionale behov, med den hensigt at bidrage til en bæredygtig udvikling. (Naturstyrelsen 2010c)

Den naturpolitiske tendens med fokus på etablering af større sammenhængene områder foresætter ind i det 21. århundrede, hvor Wilhjelms-udvalget i rapporten *En rig natur i et rigt samfund*, anbefaler at der skal skabes mere natur med mere plads og bedre sammenhæng. (Wilhjelms-udvalget 2001) Rapporten udgives på baggrund af OECD's evaluering fra 1999 af den danske indsats og rapporten konkluderer, at den dominerende tendens i Danmark generelt er, at de tilbageværende naturområder generelt er få små, for spredte og af for ringe kvalitet til at sikre de processer, der kendetegner et alsidigt og velfungerende biologisk system.

De følgende år er den danske naturpolitik præget af EU's mål om, at standse tabet af biodiversitet inden 2010 og FN's erklærede mål om, at reducere tabet af biodiversitet væsentligt inden 2010. (FN 2002; DMU 2010) Mål der i den danske naturpolitik følges op med udarbejdelsen af et nationalt skovprogram (Danmarks nationale Skovprogram) i 2002 og udgivelsen af *Handlingsplan for biologisk mangfoldighed* i 2004. (Skov- og Naturstyrelsen 2004) Begge initiativer sætter fokus på etableringen af større sammenhængene områder. Handlingsplanen har især fokus på de danske Natura 2000-områder og indeholder forslag om etableringen af syv nationalparker. Et forslag som fører til vedtagelsen af Nationalparkloven i 2007. *Danmarks nationale Skovprogram* åbner endvidere mulighed for blandt andet at indgå aftaler med de private skovejere om driften på arealer med skov af særlig naturmæssig værdi, og som ikke er omfattet af andre naturbeskyttelsesbestemmelser. Samtidig bliver muligheden for at have op til 10 procent lysåbne arealer i fredskov indført og vilkårene for at skabe en varieret skovstruktur og etablere spredningskorridorer mellem lysåbne natur

Figur 1: Overblik over de initiativer der har størst indflydelse på den danske naturpolitik (Zimmermann 2012)

i og udenfor skovområderne bliver forbedret. (Skovloven 2004)

Ved udgivelsen af regeringens naturpolitiske redegørelse i 2006 *Fremtidens natur – vores ansvar*, skifter den danske naturpolitik retning. Der kommer nu udover etablering af større sammenhængene naturområder og nationalparker, fokus på fordelene ved naturpleje og genopretning – en mere samlet naturindsats, hvor alle anvendelige virkemidler anvendes. Men regeringens naturpolitiske redegørelse markerer også en begyndende tendens, hvor betydningen af Grønne partnerskaber i forbindelse med beskyttelsen af naturen kommer i fokus. (Miljøministeriet 2005)

Den danske naturpolitiske arena ændrer sig markant i starten af 2007, hvor amterne nedlægges og kommuner lægges sammen i forbindelse med kommunalreformen. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2004) En ændring der betyder, at kommunerne overtager ansvaret for den overordnede naturbeskyttelse af det åbne land. For at skabe folkelig opmærksomhed og for at gøre kommunerne opmærksom på deres nye rolle, sender den daværende miljøminister Connie Hedegaard landets lokalaviser og kommunerne en nytårshilsen i form af et postkort med en truet art i den pågældende kommune, som de får ansvaret for at beskytte. (Jensen 2012; By- og landskabsstyrelsen 2010a) Postkortet opfordrede endvidere de danske kommuner til, at blive en del af den internationale kampagne Countdown 2010, der har til formål, at formidle 2010-biodiversitetsmålet. (By- og landskabsstyrelsen 2008; By- og Landskabsstyrelsen 2010a) Countdown 2010-deklarationen kan underskrives af alle typer af organisationer – fra lokale til nationale myndigheder til institutter og græsrodsforeninger og virksomheder og initiativet beskriver syv hovedpunkter for arbejdet med at bevare biodiversiteten. (Countdown 2010)

I januar 2007 underskriver Danmark Countdown 2010-deklarationen og forpligter sig derved til med konkrete bestræbelser at bekæmpe årsagerne til tabet af biodiversiteten. (Countdown 2010 2012; Jensen 2012) De første 16 kommuners tilslutning til Countdown 2010 i januar 2008 (Ruhlmann 2008) og i dag er Countdown 2010 initiativet underskrevet af 38 danske kommuner.

Countdown 2010 initiativets syv hovedpunkter

1. Mindst 10 % af alle typer for økosystemer bør være under beskyttelse for at bevare naturen og naturlige landskaber
2. Landbruget bør værne om biodiversitet, for eksempel ved at øge diversiteten i agerlandet og reducere brugen af kunstgødning og pesticider.
3. Fiskebestande bør udnyttes på bæredygtige måder. 75 % af al fiskeri er i dag pressede af overfiskeri, og mange arter er allerede truede af udryddelse.
4. Bebyggelse, både i byer og på landet, bør værne bedre om/ tage mere hensyn til at indpasse biodiversitet. I dag ødelægges mange dyrs levesteder af ny bebyggelse.
5. Klimaforandringer påvirker også naturen. Klimaforandringer bør bekæmpes og arternes muligheder for migration eller tilpasning til deres nye omgivelser bør sikres.
6. Nogle fremmede arter kan i værste tilfælde blive invasive arter, som truer lokale arter med udryddelse, og derfor bør spredningen af disse arter forhindres.
7. Den biologiske mangfoldighed er fundamentet for en bæredygtig udvikling, og det er derfor nødvendigt at integrere hensyn til biodiversiteten i alle sektorer og deres politiske beslutninger

Figur 2: Countdown 2010 initiativets syv hovedpunkter (Countdown 2010)

Kommunernes overtagelse af ansvaret for naturbeskyttelsen markerer en begyndende tendens i den danske naturpolitik, en tendens hvor arbejdet for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten bevæger fra, at være centralt styret af nationalstaten, til at foregå på både internationalt, nationalt og lokalt niveau, med mange forskellige aktører og delprocesser. (Enggrob Boon et al. 2006) Samtidig sender kommunernes tilslutning til Countdown 2010 en signalværdi om, at det subnationale niveau er klar til, at tage ansvar for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed. Countdown 2010 initiativet afsluttes i 2010 og er ikke, til stor skuffelse blandt flere kommuner fuldt op med et lignende initiativ. Flere kommuner tilkendegiver endvidere, ønske om, at et lignende initiativ igangsætte snarest muligt og at initiativet gerne må være mere forpligtende men hensyn til arbejdet for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed, end Countdown 2010 initiativet

var. (Spørgeskema 2012)

Den danske naturpolitisk ændrer karakter igen ved udgivelsen af *Grøn Vækst* rapporten i 2009. (Regeringen 2009) En ændring, hvor fokus bevæger sig mod en mere samlet naturpolitisk indsats. *Grøn Vækst* rapporten udgives i forlængelse af OECD's kritiske redegørelse af den danske naturpolitik, hvor OECD påpeger, at Danmark skal udarbejde en national strategi for naturen og biodiversiteten, og at Danmark skal forsætte arbejdet med at etablere nationalparker. Tiltag som den daværende regering sætter fokus på i *Grøn Vækst*. Rapporten fokuserer endvidere på oprettelsen af ny natur, ekstensiv drift og pleje af natur i Natura 2000-områderne, samt pleje af lysåbne natur udenfor Natura 2000-områderne. Endvidere har rapporten fokus på borgernes adgang til natur, overvågning og registrering, samt indsats for bedre vandkvalitet. (Regeringen 2009) De naturpolitiske tendenser med fokus på en samlet indsats er også styrende for den danske naturpolitik i dag, men de for nyligt vedtagne Natur- og Vandplaner har betydet, at der i de danske kommuner især er fokus på de danske Natura 2000-områder. (Spørgeskema 2012)

Styrende tendenser for den danske naturpolitik

De overordnede tendenser i den danske naturpolitik er, at den siden vedtagelsen af Biodiversitetskonventionen har bevæget fra en snæver beskyttelses- og fredningstilgangs via Naturbeskyttelsesloven, til også at have fokus på etablering af større sammenhænge natur, naturpleje, genopretning, samt registrering og overvågning af arter og naturtyper – en samlet naturindsats. Denne udvikling virker dog lidt forunderlig, da tanken om etablering af større naturområder, naturpleje og genopretning, ikke er ny. Tanken om etablering af større naturområder kan føres tilbage til 1960'erne, hvor man diskuterede om der skulle etableres nationalparker i Danmark eller om man i stedet skulle satse på en mere generel beskyttelse af en række naturtyper. (Larsen 2011) Derimod kan tanken om naturpleje og naturgenopretning spores tilbage til slutningen af 1980'erne. Samtidig har ansvaret for beskyttelsen af naturen og biodiversitet bevæget sig fra amterne til kommunerne. (Skov- og Naturstyrelsen 1989)

At der gennem de sidste 20 år er sket ændringer i den danske naturpolitisk skyldes flere ting, herunder en større erkendelse af biodiversitetens betydning for vores samfund men også de skiftende

regeringer, der har prioriteret indsatsen forskelligt, har haft betydning for den danske naturpolitik. Men også Danmark medlemskab af EU har haft stor betydning for udviklingen, da den danske naturpolitik i dag primært vedtages igennem EU.

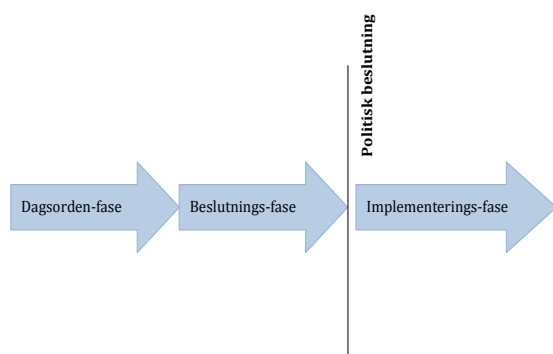
Generelt så har naturen altid haft betydning for vort samfund og mennesker har altid levet midt i, af og med mangfoldigheden af andre levende organismer (Arler 2009) At den danske naturpolitik i dag har fokus på en samlet indsats vidner også om, at nutidens naturforvaltning er præget af det økologiske natursyn. Det økologiske natursyn tager udgangspunkt i naturen som en ikke uendelig ressource. Det er dog vigtigt, at være opmærksom på at vores natursyn hele tiden udvikler sig. Men hvor det romantiske natursyn oprindeligt var en reaktion mod det nytteprægede og det økologiske en reaktion mod både dette og funktionalismen, opstod funktionalismen ikke som decideret modreaktion. Det funktionalistiske natursyn opstod som en videreudvikling der fulgte industrialiseringen i den vestlige verden. Det er altså de samfundsmæssige ændringer, der har været med til at skabe et ændret syn på naturen og vores fysiske omgang med naturen påvirker kontinuerligt vores holdning til den. Den selv sammenholdning er så igen med til at påvirke vores praksis. Kort sagt er vores holdning til naturen, ikke statisk. Natursynet bliver påvirket når mennesket iagttager hvordan naturen forandres som et resultat af menneskelig indgriben (Näsman 2002). Ofte vil de fleste mennesker argumentere ud fra flere natursyn og dermed ikke holde sig stringent til ét værdisæt. Derfor er den danske naturforvaltning, til trods for at den er hovedsageligt styret af det økologiske natursyn også præget af de tre andre natursyn – det nytteprægede, det romantiske og det funktionalistiske.

KOMMUNERNES ROLLE OG ANSVAR I IMPLEMENTERINGEN AF NATURBESKYTTELSEN

Ved kommunalreformen i 2007 sker der et skift i ansvarsfordelingen af beskyttelsen af naturen og biodiversiteten i Danmark – et skift som i dag betyder, at det er de danske kommuner som har det overordnede ansvar for implementeringen af de lovgivningsmæssige rammer inden for naturområdet. (Kommunernes Landsforening 2007) Derved har

kommunerne en afgørende central rolle, en rolle som både eksperter og de grønne interesseorganisationer kritiserede i forbindelse med kommunernes overtagelse. De var i tvivl om, hvorvidt kommunerne var i stand til at håndtere naturbeskyttelsesinteresserne, fordi disse var i strid med mange af kommunernes andre opgaver og interesser. (Frostholm 2012b; Rahbek 2012b; Henrichsen 2006)

Den danske indsats for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten, er generelt styret af linjeprincippet (top-down), hvor de overordnede lovgivningsmæssige rammer udarbejdes på det internationale plan af EU og hvor staten blot har ansvar for udarbejdelsen af den danske beskyttelsesnorm og virkemidler til opfyldelse af de internationale mål. Denne proces kan også betegnes som en rationel politisk beslutningsproces, hvor den egentlig implementeringsproces først begyndes efter dagsordensfasen og beslutningsfasen. (Winter 2003) EU repræsentere dagsordensfasen, staten repræsentere beslutningsfasen og den egentlig implementeringsfase er en fortsættelse af den politiske proces, i en ny politisk arena, er repræsenteret ved kommunerne.

Figur 3: Rationel politisk beslutningsproces (Winter 2003)

Men selvom kommunerne har det overordnede ansvar for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten, så er der områder hvor kommunerne ikke fungerer som øverste myndighed. Landets miljøcentre har blandt andet det administrative ansvar for strand- og kystbeskyttelseslinjer, den overordnede Natura 2000-planlægning, målsætninger for vand- og naturplanerne, samt VVM i forbindelse med særligt forurenende virksomheder og i forbindelse med større infrastruktur anlæg. (Miljøministeriet 2007)

At kommunernes har fået det overordnede ansvar for beskyttelsen af naturen og den biologiske mangfoldighed har skabt en ny politisk arena. En arena, hvor implementeringen af de lovgivningsmæssige rammer for naturområder foregår via en politisk-

administrativ proces (Grønnegaard et al. 2005) og hvor kommunalbestyrelsen med udgangspunkt i de lovgivningsmæssige rammer fastsætter ambitionsniveauet for arbejdet med naturen og biodiversiteten. Et arbejde som er styret af værdier, visioner og økonomiske ressourcer.

At arbejdet i kommunerne er præget af værdier, visioner og økonomiske ressourcer betyder også, at politikernes præferencer og signaler kan have indflydelse på sagsbehandlerens adfærd, og jo tydeligere præferencer og signaler, jo mere påvirkes adfærd. Politikerne kan igennem udvalget være direkte medvirkende til, at styre sagsbehandlingen igennem administrationsgrundlaget og igennem administrationsgrundlaget kan udvalget styre, hvilke reaktionsformer sagsbehandlingen bruger overfor borgerne, og samtidig styre behandlingen og udfaldet af sager, f.eks. sager hvor der gives eller ikke gives dispensation. (Winter 2003) Men også adfærd og handlinger styret af nogle kulturelle og sociale normer, indlejret i forskellige regler og rutiner, kan have indflydelse på implementeringen og forvaltningen. (March og Olsen 1989) Her kan der henvises til, at sagsbehandlere til tider kan ses som de reelle politik-skabere, da de i form af de beslutninger de tager som følge af skøn, har stor indflydelse på hvordan politikken ser ud i praksis (Winter 2003).

De kommunale værdier har endvidere betydning for hvor aktivt der arbejdes med biodiversiteten. På nuværende tidspunkt findes der kun få nationale strategier og hensigtserklæringer, der ikke er lovgivningsmæssige bindende og indsatsen for beskyttelsen af biodiversiteten er derfor styret af frivillighed. Derfor er det vigtigt, at indsatsen for beskyttelsen af biodiversiteten, er forankret politisk og administrativt. En indsats der er forankret både politisk og administrativt vil have nemmere ved, at få opbakning til Countdown 2010 initiativet. Men selvom indsatsen er politik forankret, så kan det stadigvæk betyde, at der ikke er afsat midler til indsatsen og at der i stedet er tale om ad hoc midler i forbindelse med et nyt konkret projekt (Interview F 2012)

"I denne kommuner er der ingen midler afsat til en aktiv indsats for naturen og miljøet, og varetagelsen af den biologiske mangfoldighed sker derfor kun indirekte ved varetagelse af myndighedsopgaver og pasning/vedligeholdelse af kommunale arealer." (Spørgeskema 2012)

En manglende politisk tilslutning kan betyde, at de nødvendige økonomiske ressourcer, der er en for-

udsætning for, at nå de fastsatte naturrammer, ikke er til rådighed. (Mazmanian og Sabatier 1989)

Carsten Rahbek (2012b) påpeger ydermere i forhold til de økonomiske ressourcer, at indsatsen for naturen og den biologiske mangfoldighed kan være svækket grundet fordelingen af indtægter og udgifter. Indtægterne er generelt for naturområdet placeret på det statslige niveau via bl.a. grønne afgifter, hvorimod udgifterne og ansvaret for naturbeskyttelsen er placeret på det kommunale niveau. At indtægter og udgifter er placeret på to forskellige niveauer kan være en ulempe, og det er derfor vigtigt at der skabes et samspil mellem de to niveauer. (Rahbek 2012b)

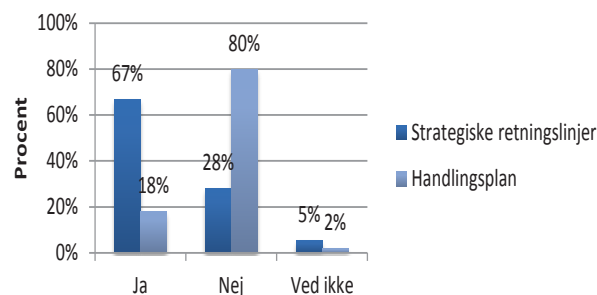
”... det handler om kommunernes økonomi, og det handler både om den interne politiske prioritering men det handler selvfølgelig også om de ressourcer som kommunerne får til opgaver fra staten.” (Frostholm 2012b)

Men selvom det kan diskuteres om den kommunale indsats for naturen og den biologiske mangfoldighed er finansieret eller ikke finansieret, så er opgaven langt hen af vejen en positiv opgave i forhold til lokale værdier, og lokalsamfundet. (Rahbek 2012b) En problematik i forhold til fordelingen af indtægter og udgifter er, om det i fremtiden vil være nødvendigt at lave et udligningssystem eller en fælles pulje, så de økonomiske ressourcer bliver delt ud til de forskellige kommuner, alt efter hvor de absolutte hotspot for biodiversitet er placeret.

Selvom de økonomiske ressourcer kan have indflydelse, for arbejdet med beskyttelsen af naturen og den biologiske mangfoldighed, så viser undersøgelsen, at indsatsen generelt er politisk forankret og at kommunerne af egne fri vilje igangsætter initiativer for beskyttelse af biodiversiteten. (Interview C 2012; Spørgeskema 2012) Der er dog stor forskel på den generelle indsats i kommunerne – enkelte kommuner arbejder aktivt med beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed, hvor andre henviser til at det er en statslig opgave (Spørgeskema 2012)

At der er forskel på ambitionsniveauet i de danske kommuner afsløres ved, at kun 18 procent af de danske kommuner har udarbejdet en specifik handlingsplan for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed. Flere af de adspurgte kommuner henviser dog til, at arbejdet for en handlingsplan er igangsat. (Spørgeskema 2012)

Retningslinjer og handlingsplan for biologisk mangfoldighed

Figur 4: Figuren viser hvor stor en andel af kommunerne som her udarbejdet retningslinjer eller handlingsplan for arbejdet med den biologiske mangfoldighed (Spørgeskema 2012)

Undersøgelsen viser endvidere, at 67 procent af de adspurgte kommuner igennem kommuneplanen, Agenda 21 eller i kommunens naturpolitik har udarbejdet nogle overordnede retningslinjer for naturen og for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed.

Fra government til governance

Kommunerne overtagelsen af ansvaret for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten afspejler også den naturpolitiske tendens, hvor naturpolitikken bevæger sig fra at være centralt styret af nationalstaten, til at foregå på både internationalt, nationalt og lokalt niveau, med mange forskellige aktører og delprocesser (Enggrob Boon et al. 2006). Dette skift i den naturpolitiske proces betegnes i engelsk litteratur som et gradvist skift fra government til governance, der beskrives som en bevægelse væk fra den hierarkiske og bureaukratiske styreform baseret på repræsentativt demokrati og en klar opdeling mellem stat og civilsamfund imod en netværksstyreform, baseret på repræsentation og aktivisme. At indsatsen for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten har bevæget sig ned på det lokale niveau, underbygges også ved at flere lokale borgere, organisationer og lodsejere i form af grønne partnerskaber på eget initiativ, frivilligt igangsætter projekter for beskyttelsen af naturen. (Naturstyrelsen 2012a)

”Jeg har lige lavet projekt med DN, hvor vi har hængt fuglekasser op, og hvor de har kontaktet os og sagt at hvis vi kunne få lavet dem, så ville de gerne gå ud og pege på hvor de skal hænge henne.” (Interview D 2012)

Endvidere så indgår flere kommunerne i partnerskab med hinanden og samarbejder på tværs af kommunegrænserne om naturprojekter. (Interview C 2012; Interview D 2012) Indsatser der sikrer samhørighed blandt de involverede partner og kan være med til at forbedre kvaliteten af det pågældende naturprojekt. Det er dog vigtigt, i forhold til de lokale borgere, at være opmærksom på, at det ikke er alle initiativer som vil have en positiv effekt på biodiversiteten, da der er mange måder at opfatte natur på - en opfattelse der kan have betydning for valg af initiativ. (Interview F) At de lokale foreninger i samarbejde med hinanden eller landets kommuner indgår partnerskaber om bevarelsen og beskyttelsen af naturen og den biologiske mangfoldighed stemmer endvidere godt overens Regeringens Naturpolitiske Redegørelse *Fremtiden natur – vores ansvar* fra 2006, der henviser til at ”vi kommer længst ved at arbejde sammen om nye løsninger indenfor produktion og forbrug, som kan mindske presset på naturen” (Miljøministeriet 2006) og med Biodiversitetskonventionen, der tilsigter at medlemslandene skal ”hjælpe lokale befolkninger med at udvikle og gennemføre udbedrende foranstaltninger i beskadigede områder, hvor den biologiske mangfoldighed er aftaget.” (CBD UN 1993)

Men selvom implementeringen og beskyttelsen af naturen bevæger sig mod en mere lokal orienteret indsats, hvor de lokale borgere involveres i projekter og at de lokale partnerskaber i fremtiden vil få større indflydelse (Interview C 2012), så er realiteten den, at kommunerne i dag med deres naturbeskyttelsesopgaver er blevet en væsentlig aktør for beskyttelsen af naturen og den biologiske mangfoldighed. Derfor er kommunernes ansvarsfølelse for beskyttelsen af biodiversiteten yderst vigtig i indsatsen for, at nå de nye 2020-biodiversitetsmål. En indsats som er præget af kommunernes frivillighed og vilje til, at gøre en forskel igennem deres naturpolitiske initiativer.

DE DANSKE KOMMUNERS NATURPOLITISKE INITIATIVER

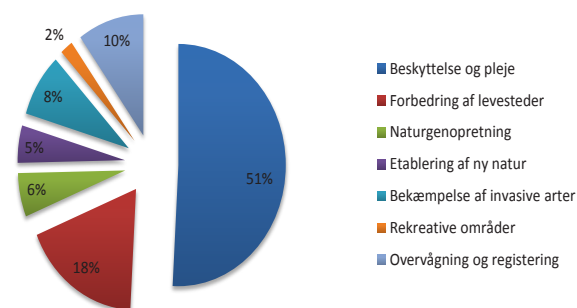
De kommunale naturpolitiske initiativer er af afgørende betydning for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed. Kommunernes centrale rolle betyder, at de er med til at sætte dagsorden for det danske ambitionsniveau – et ambitionsniveau som er præget af frivillighed. En af årsagerne til at de na-

turpolitiske initiativer for beskyttelse af biodiversiteten i kommunerne er baseret frivillige ressourcer, at de lovgivningsmæssige rammer ikke direkte er rettet mod en beskyttelse af den biologiske mangfoldighed. Det nærmeste man kommer på en beskyttelse er Naturbeskyttelseslovens § 3. (Pagh 2012; Frostholt 2012a) Den danske beskyttelse af naturen reguleres især igennem Naturbeskyttelsesloven, Miljømålsloven, Skovloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven, en række lovgivningsmæssige rammer som ikke er udviklet til, at beskytte biodiversiteten (Frostholt 2012b) Det er igennem disse lovgivningsmæssige rammer, at kommunerne skal varetage den generelle beskyttelse af naturen og samtidig forsøge, at beskytte den biologiske mangfoldighed. Især beskyttelsen af biodiversiteten volder enkelte kommuner problemer, for selvom EU stiller krav om en grundlæggende beskyttelse, så er de danske lovgivningsmæssige retlige rammer diffuse og der er ikke taget stilling til konsekvenserne af den danske beskyttelsesnorm. Istedet bliver alt i følge Peter Pagh fremstillet som en win win situation. Men beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed vil have konsekvenser for visse borgere i Danmark. (Pagh 2012)

Indsatsstype

Countdown kommunerne og de øvrige kommuner har sammenlagt igangsat 311 naturpolitiske initiativer for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten. Der tages selvfølgelig forbehold for, at kommunerne højst sandsynlig ikke har nævnt alle igangværende naturpolitiske initiativer og derfor vurderes det, at de nævnte naturpolitiske initiativer et udpluk af de initiativer som kommunerne har igangsat.

Naturinitiativer i de danske kommuner

Figur 5: De samlede naturpolitiske initiativer for de danske kommuner (Spørgeskema 2012)

Men initiativerne afslører nu alligevel, at den naturpolitiske udvikling har indflydelse på kommunernes indsatsområde, hvilket afspejles ved at kommunerne udover beskyttelse og pleje, har fokus på forbedring af levesteder – begge initiativer som de sidste par år er blevet fremhævet i regeringens strategier for den danske natur. Især naturpleje er kommet i fokus efter, at regeringen i forbindelse med *Grøn Vækst* rapporten afsatte økonomiske midler til pleje af lysåben natur udenfor og i Natura 2000-områderne (Regeringen 2009) og at MVJ-ordningen i årene 2007-2013 årligt har afsat 90 millioner kr. til miljøordningen ”Pleje af græs- og naturarealer” (Biologisk Forening for Nordvestjylland 2009). Men også naturplejens fordele har medført, at kommunerne i dag prioriterer området. Kommunernes fokus på beskyttelse, naturpleje og forbedring af levesteder vidner også om, at kommunerne prioritere indsatsen ud fra en viden om, at det ud over at bevare og beskytte, er vigtigt at fjerne de negative påvirkninger, som kan være med til at ødelægge den værdifulde natur. De naturpolitiske initiativer som kommunerne tager i forbindelse med beskyttelse og pleje er initiativer som omfatter beskyttelse af arter, såsom fugle, padder samt fisk og pleje af mose, eng, overdrev m.m. Altså arter og naturtyper, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 eller Natura 2000. Kommunerne foretager også pleje af fredet natur, herunder fredet skov. Netop naturpleje i værdifuld skov har stor betydning for beskyttelsen af biodiversiteten (Skov- og Naturstyrelsen 1989) og Dansk Skovforening påpeger, at den dårlige økonomi blandt skovejere er en barriere for naturpleje, oprydning og omstilling til naturnær skovdrift (Finansministeriet 2006). Derfor har Miljøminister Ida Auken, for at imødekomme den økonomiske barriere for sikring af biodiversiteten i landets skove, hævet den økonomiske støtte til rejsning af ny skov (Miljøministeriet 2012a) Et tiltag der møder skeptisk blandt de forskere der netop har udgivet rapporten *Økonomi og Miljø 2012*. En skepsis der bunder i en viden om, at bynær skovrejsning på den måde, som det gøres nu, primært giver os noget grønt at se på, øger vores velbefindende og værdien af vores huse, men kun i begrænset omfang hjælper den truede biodiversitet (Det Miljøøkonomiske Råd 2012) Endvidere understreger de, at det tager lang tid at genskabe de truede arters levesteder, og derfor vil det generelt tage mange årtier, før de nyplantede skove vil kunne bidrage til overlevelsen af de truede og sjældne arter. I stedet skal der fokus på de eksisterende skove (Jerking 2012) og Carsten Rahbek (2010) understreger, at den danske biodiversitet vil få det langt bedre, hvis vi holdt op med skovbrug

i de offentlige skove og at det meste af den danske skov-biodiversitet ikke findes i de offentlige skove, men i de privatejede skove, som har været drevet (”plejet”) langt mindre, fordi det har været økonomisk urentabelt. (Rahbek 2010a)

Det har i undersøgelsen ikke været muligt, at vurdere typen af naturpleje, men flere kommuner fremhæver, at naturplejen sker ved rydning og græsning. Altså en naturpleje som højst sandsynlig er baseret på den traditionelle naturpleje med ekstensiv græsning med dyr om sommeren, rydning og traditionel høslæt. (Skov- og Naturstyrelsen 1989) Det er dog vigtigt, at pointere at vurderingen bygger på en antagelse, og naturplejen kan i nogle kommuner være baseret på ny naturpleje, der omfatter helårsgræsning med f.eks. Vildokser og Vildheste, og udlægelse af pleje- eller indgrebsfrie områder, hvor naturlig vegetationsudvikling får lov til at udvikle sig frit. Den naturlige helårsgræsning kræver mindre arbejdsindsats, da de helårsgræsende dyr udelukkende klarer sig med det foder, som vokser i området. Den nye form for naturpleje giver derved en rigere natur end den traditionelle græsning. (Biologisk Forening for Nordvestjylland 2009)

De danske kommuner har også igangsat initiativer indenfor naturgenopretning, etablering af ny natur, bekæmpelse af invasive arter, samt overvågning og registrering. De fire forskellige indsats typer bliver prioriteret nogenlunde lige højt, og andelen af naturpolitiske initiativer ligger mellem 5-10 procent. Af de fire indsats typer er det overvågning og registrering, samt bekæmpelse af invasive arter som kommunerne prioriterer. At de naturpolitiske initiativer omhandler 10 procent overvågning og registrering. De naturpolitiske initiativer i forhold til overvågning og registrering omhandler overvågning og registrering af sjældne og fredede arter, arter der ikke er knyttet til en bestemt naturtype, § 3 områder, bynær natur og vandløb. Generelt kan det konstateres, at der mangler konsistens i § 3-registreringerne fra de gamle amter, og selvom kommunerne igennem naturbeskyttelseslovens § 62 har pligt til at overvåge naturens tilstand, så vurderes det som positivt at enkelte kommuner har igangsat yderligere initiativer for overvågning og registrering, da Danmark i perioden 1995-2008 har mistet mellem 2-5,6 procent af arealet med beskyttet natur. Det er især heder, overdrev, moser, enge og søer, som er forsvundet og derfor er der de seneste år blevet stillet spørgsmålstejn ved om Naturbeskyttelseslovens § 3 reelt virker efter hensigten. (DMU 2011) En årsag til § 3-områdenes ringe tilstand kan skyldes, at

naturområderne ikke er underlagt plejekrav, medmindre de er fredede, og der er truffet aftale herom og at kommunerne ikke føre tilstrækkeligt tilsyn med de private § 3-områder, samt at kommunernes virkemidler til pleje er afhængige af frivillige aftaler med lodsejere. (Frostholm 2012b) Overvågning og registrering kan endvidere ses som en vigtig forudsætning for både for, at kunne prioritere naturpleje og ikke mindst administrere naturbeskyttelsesloven. Samtidig kan overvågning og registrering ses som en passiv indsats for beskyttelse af biodiversiteten.

Naturpolitiske initiativer omhandlende bekæmpelse af invasive arter udgør 8 procent af de samlede naturpolitiske initiativer, som kommunerne har igangsat. Fokuset på invasive arter er igennem de sidste 10 år vokset i takt med, at verden er blevet mere globaliseret, hvilket også har betydet af invasive dyre- og plantearter, med menneskets hjælp har krydset de barrierer, der naturligt har formindsket deres udbredelse hidtil. (Naturstyrelsen 2009b) Efter udgivelsen af *Handlingsplan for invasive arter* i 2009 er indsatsen blevet mere målrettet. Kommunerne har primært igangsat projekter omhandlende bekæmpelse af Bjørneklo, men også invasive arter såsom Japansk pileurt, Rynket Rose, Rød hestehov og Kanadisk Gyldenris, bliver prioriteret.

Både nationalt og internationalt findes der lovgivningsmæssige rammer for bekæmpelsen af invasive arter. I Danmark reguleres invasive arter igennem Naturbeskyttelsesloven og for ikke-naturligt vildtvoksende planter gælder det, jf. § 31, stk. 4, at miljøministeren kan træffe bestemmelser om, at disse kun må udplantes eller sås med særlig tilladelse. (Naturbeskyttelsesloven 2009) Reglen har dog endnu ikke fundet anvendelse. I forhold til invasive dyrearter, så fastslår Naturbeskyttelseslovens § 31, at dyr der ikke er naturligt forekommende i Danmark ikke må udsættes i naturen uden miljøministerens tilladelse. (Naturbeskyttelsesloven 2009) Invasive arter reguleres også igennem Bern konventionen, hvor det fremgår af Artikel 11, stk. 2b, at der skal "føres streng kontrol med indførslen af ikke naturligt hjemmehørende arter" (Naturstyrelsen 2009c).

Men trods kommunerne bekæmpelse af invasive arter, så hærger Bjørnekloen igen Danmark. Et af problemer med indsatsen for invasive arter er, at kommunerne kun har mulighed for at udstede private lodsejere påbud, hvis de har uarbejdet en indsatsplan for området. At kommunerne har svært ved at bekæmpe de invasive arter kan få alvorlige følger, da invasive arter kan være årsagen til at dansk

værdifuld natur forsvinder. (Koldborg 2012) Problemet med de invasive arter blev allerede tilbage i Wilhjem-udvalgets rapport fra 2001 fremhævet som et problem for den biologiske mangfoldighed, da mange af arterne breder sig voldsomt og derved "kvæler" andre arter. (Wilhjem-udvalget 2001)

Af de igangsatte naturpolitiske initiativer, omhandler 6 procent af dem naturgenopretning. Genopretningen omfatter genopretningsprojekter af overdrevsflora, diverse naturgenopretning, samt genopretning af vådområder, søer og vandløb. Kommunernes prioritering af naturgenopretning stemmer godt overens med ønsket om at genskabe økosystemernes reguleringsmekanismer og genskabelse af de levesteder, som var karakteristiske i det danske landskab frem til midten af 1900-tallet, samt Danmarks forpligtigelserne i relation til Biodiversitetskonventionen. Samtidig har genopretning været prioriteret i strategierne *Grøn Vækst* og regeringens naturpolitiske redegørelse *Fremtidens natur – vores ansvar*, og er siden midten af 1980'erne blevet en mere synlig del af den danske naturpolitik. Kommunernes naturpolitiske initiativer er primært rettet mod naturgenopretning i Natura 2000-områderne og naturgenopretning til fordel for beskyttede arter.

Slutteligt så indikere undersøgelsen, at etablering af ny natur ikke er indsatsstype, som der bliver prioriteret helt så meget i kommunerne. 5 procent af de nævnte naturpolitiske initiativer omhandler etablering af ny natur og her vurderes det, at årsagen til den relative lille procentdel skyldes at etablering af sammenhængene natur ofte forbindes med naturgenopretning. De projekter som er igangsat, er generel etablering af natur, skov, vådområder og vandhuller. Etablering af ny natur prioriteres i Wilhjem udvalget rapport fra 2001, der konkludere, at naturen har for lidt plads og at der skal skabes mere natur (Wilhjem-udvalget, 2001) Men også *Grøn Vækst* rapporten henviser til vigtigheden af etablering af ny natur ved afsætning af 700 millioner kroner ekstra til øgning af naturarealet. (Regeringen, 2009) At kommunerne prioriterer de øvrige indsats typer højere end etablering af ny natur, kan ses i sammenhæng med, at det først giver mening, at etablere ny natur, når tilstanden af den bestående natur er gunstig. (Ejrnæs 2012)

Til trods for, at kun 2 procent af de igangsatte naturpolitiske initiativer omhandler en indsats i forhold til rekreative områder, så vurderes det, at borgernes adgang til naturen generelt bliver prioriteret i de danske kommuner.

Countdown 2010 initiativet betydning for de naturpolitiske initiativer

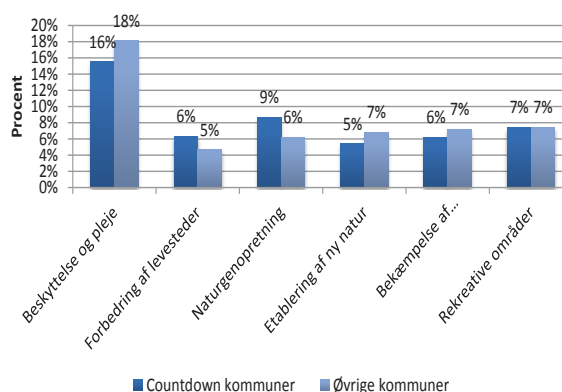
Til trods for de lovgivningsmæssige rammer og at indsatsen er præget af frivillighed, så er der kommuner der aktivt forsøger at beskytte den biologiske mangfoldighed. Kommunerne ved, at de har et ansvar og flere har udarbejdet strategier og handlingsplaner for området. Andre er gået et skridt videre og har tilsluttet sig Countdown 2010 initiativet. At 38 kommuner har tilsluttet sig Countdown 2010 tyder på, at kommunerne bevidst har taget stilling til at arbejde for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed og at de er klar over deres ansvarsområde. Men selvom kommunerne har tilsluttet sig Countdown 2010 så er der ikke meget der tyder på, at initiativet har haft nogen effekt, for den biologiske mangfoldighed er stadigvæk negativ. Ydermere så finder kommunerne det vanskeligt, at vurdere om deres indsats egentlig har haft nogen effekt, da de til dels ikke havde overblik over status af arter inden, og heller ikke har det nu. Men flere af kommunerne henviser til, at de har igangsat overvågning og registrering af naturarealer og arter, for at få et overblik. (Spørgeskema 2012)

Men selvom de danske kommuner generelt er bevidste om deres ansvar for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed, så er der forskel på kommunernes ambitionsniveau. Et ambitionsniveau som afspejles af de naturpolitiske initiativer som kommunerne har igangsat, og som på enkelte områder ikke stemmer overens med kommunernes reelle indsats. På enkelte områder under- og overvurdere kommunerne deres indsats, og især ved naturgenopretning, etablering af ny natur, bekæmpelse af invasive arter og rekreative områder, er der forskel på kommunernes egen opfattelse af hvad de gør og det de faktisk gør. (Figur 6 og Figur 7)

Der er endvidere forskel på Countdown kommunernes og de øvrige kommuners opfattelse af hvad det er for naturpolitiske initiativer som de igangsætter. Countdown kommunerne er af den opfattelse, at det især er beskyttelse og pleje, samt naturgenopretning som de prioriterer, en prioritering som også ses ved de øvrige kommuner. Men de øvrige kommuner er samtidig af den opfattelse, at de prioriterer beskyttelse og pleje højere end Countdown kommunerne, en opfattelse som også afsløres ved etablering af natur og bekæmpelse af invasive arter. En opfattelse som dog ikke stemmer overens med kommunernes aktuelle indsats, hvor undersøgelsen

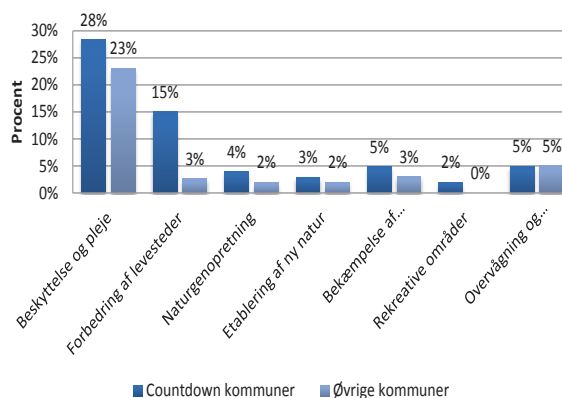
afslører, at det faktisk er Countdown kommunerne som har igangsat flest naturpolitiske initiativer inden for beskyttelse og pleje. Men samtidig viser undersøgelsen også at kommunerne har en tendens til, at undervurdere deres egen indsats i forhold til beskyttelse og pleje, og at de faktisk igangsætter flere naturpolitiske initiativer end de vurderer, at de gør.

Kommunernes opfattelse af deres indsats

Figur 6: Fordelingen illustrerer kommunerne egen opfattelse af hvad det er for naturpolitiske initiativer som de igangsætter. (Spørgeskema 2012)

Kommunernes aktuelle indsats for biodiversiteten

Figur 7: Countdown kommunernes og de øvrige kommuners aktuelle indsats for beskyttelsen af biodiversiteten - de naturpolitiske initiativer som de har igangsat (Spørgeskema, 2012)

På trods af, at de øvrige kommuner vurderer at de igangsætter flere naturpolitiske initiativer inden for beskyttelse og pleje, så igangsætter de faktisk mindre end Countdown kommunerne. Den helt store forskel på kommunernes egen opfattelse af de naturpolitiske initiativer, som de mener at de igangsætter, er i forbindelse med forbedring af levesteder.

Her vurderer både Countdown kommunerne og de øvrige kommuner, at andelen af de igangsatte naturpolitiske er henholdsvis 6 og 5 procent. Men undersøgelsen afslører, at Countdown kommunerne reelt har igangsat mange flere initiativer inden for forbedring af levesteder, faktisk 10 procent flere initiativer. Derimod så er de øvrige kommuners opfattelse af deres indsats en smule overvurderet og ifølge undersøgelsen så er andelen af de igangsatte naturpolitiske initiativer kun 2 procent. I forhold til de øvrige indsats typer naturgenopretning, etablering af ny natur, bekæmpelse af invasive arter og rekreative områder, så viser undersøgelsen at kommunerne generelt overvurdere deres indsats og at indsatsen er lavere end kommunernes egen opfattelse af hvad de gør.

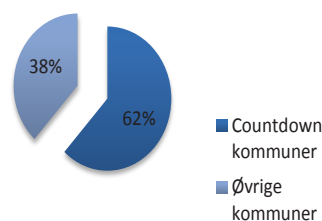
I forbindelse med undersøgelsen dukkede der endvidere end ny kategori op; registrering og overvågning. En kategori som ikke fremgår af Figur 6 og derfor er det ikke muligt, at lave en overordnet vurdering af om kommunerne har igangsat flere initiativer inden for denne kategori end de vurderer at de har. Men igennem undersøgelsen blev det konstateret at registrering og overvågning har stor prioritet blandt de danske kommuner, og at det især er § 3 områderne som kommunerne fører tilsyn med.

Undersøgelsen afslører, at kommunernes egen vurdering af deres indsats for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed på visse punkter ikke hænger sammen med deres aktuelle indsats. Det er kun i forhold til beskyttelse og pleje, at kommunerne faktisk igangsætter flere initiativer. Samtidig viser undersøgelsen, at Countdown kommunerne faktisk har igangsat flere initiativer for beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed end de øvrige kommuner, en indsats som især er prioriteret i forhold til beskyttelse og pleje, samt naturgenopretning.

Derved kan det til trods for den manglende opfyldelse af 2010-biodiversitetsmålene konkluderes, at Countdown 2010 initiativet til dels har været medvirkende til, at kommunerne har fået mere fokus på beskyttelsen af biodiversiteten. Et fokus der har resulteret i, at Countdown kommunerne har igangsat flere naturpolitiske initiativer end de øvrige kommuner. Men selvom undersøgelsen afslører, at Countdown kommunerne har igangsat flere naturpolitiske initiativer, så vurderes det at Countdown 2010 initiativet kunne have haft større succes, hvis den danske regering havde tilsluttet sig initiativet tidligere. At Danmark først tilslutter sig initiativet så sent vidner også om, at Danmark til dels negligere

deres rolle i forhold til deres forpligtelser overfor EU. Men også det forhold, at regeringen igen i januar 2010 udsender en ny nytårshilsen ud til kommunerne med billeder af forskellige beskyttede naturtyper, vidner om implementeringsproblemer i forhold til at få Countdown 2010 initiativet udbredt til de danske kommuner. (By- og Landskabsstyrelsen 2010a) Men trods disse forhold, så tilslutter de første 16 kommuner sig Countdown 2010 initiativet i 2008 og kommunernes tilslutning foresætter helt til initiativet stopper i 2010.

På trods af, at Countdown kommunerne ifølge undersøgelsen har igangsat flere initiativer for at beskytte biodiversiteten og for at nå biodiversitetsmålene, så forpligter initiativet ikke ret meget i virkeligheden.

Figur 8: Procentfordeling af naturpolitiske initiativer for Countdown kommuner og de øvrige kommuner (Spørgeskema 2012)

Initiativet er baseret på en deklaration, hvilket resulterer i, at Countdown kommunernes ambitionsniveau i Countdown 2010-deklarationer er meget forskellige. Enkelte Countdown kommuner har udarbejdet handlingsplaner med deadlines, andre har opstillet en række forskellige naturpolitiske initiativer som de ønsker at igangsætte og andre har blot skrevet under på Countdown 2010-deklarationen. De forskellige ambitionsniveauer kan endvidere skyldes, at de tilsluttede kommuner ikke er forpligtet til at indrapportere konkrete projekter og derfor selv har, kunne bestemme ambitionsniveauet i de valgte typer initiativer (Frostholm 2012b). Derfor siger Countdown 2010-deklarationerne ikke meget om hvad det er for en biodiversitetsindsats som kommunerne tager, men vidner kun om at kommunerne har diskuteret det politisk. Samtidig er det ikke muligt, at vurdere, om der er prioriteret flere penge til biodiversitetsindsatsen i Countdown kommunerne. (Frostholm, 2012) Men til trods for disse observationer, så har Countdown 2010 initiativet betydet, at de tilsluttede kommuner har haft større fokus på biodiversiteten i deres projekter i kommunen og at

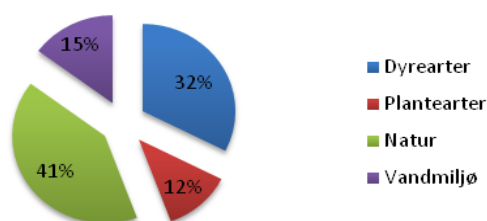
de har igangsat flere naturpolitiske initiativer end de øvrige kommuner.

Det kan dog konstateres, at hverken Countdown kommunernes og de øvrige kommunernes naturpolitiske initiativer afskiller dig i forhold til hinanden. En gennemgang af de naturpolitiske initiativer viser, at det er de samme virkemidler som kommunerne anvender i forbindelse med for eksempel naturpleje.

Samtidig så viser undersøgelsen at kommunernes naturpolitiske initiativer på ingen måde er revolutionerende, de naturpolitiske initiativer har primært fokus på en fastholdelse af status quo – hvor der er fokus på beskyttelse og pleje frem for genopretning. Countdown kommunerne og de øvrige kommuner arbejder ud fra erkendelsen af den biologiske mangfoldighed beskyttes bedst, hvis indsatsen prioriteres således, at den eksisterende natur beskyttes - en meget gammeldags tankegang.

Samtidig så kan det konstateres, at de tidligere postkortaktioner som henholdsvis Connie Hedegaard og Troels Lund Poulsen igangsatte har haft indflydelse på de arter og naturtyper, som kommunerne prioritere i forhold til deres naturpolitiske initiativer.

Naturpolitiske initiativer fordelt efter kategori

Figur 9: Kommunernes naturpolitiske initiativer fordelt på kategorierne - dyrearter, plantearter, natur og vandmiljø (Spørgeskema, 2012)

Flere kommuner henviser til i undersøgelsen, at de beskytter specifikke dyrearter – såsom Løgfrøen, Løvfrøen og Klokkefrøen og flagermus – arter som de fik ansvaret i forbindelse med postkortaktionen.

”Så har vi den Grønne mosaikguldsmed, det var den vi fik af Hedegaard dengang.” (Interview C 2012)

Samtidig så viser undersøgelsen, at kommunerne i forhold til beskyttelse og naturpleje, også prioriterer naturtyper såsom hede, overdrev og skov, samt vådområder og vandløb. De prioriterede naturtyper som kommunerne beskytter og plejer, er enten fre-

det, omfattet af § 3 eller beskyttet via Natura 2000. Fokus er dog primært rettet mod Natura 2000-naturtyper.

Kommunernes prioritering

Kommunernes prioritering af de naturpolitiske initiativer vidner om en naturforvaltning der er styret af Brandmandens Lov, den naturpolitiske udvikling og et økologisk natursyn. Brandmandens Lov bygger egentlig blot på sund fornuft, men sammenfatter enkelt og instruktivt den lange erfaring med, hvordan man bedst prioriterer indsatsen for at beskytte naturens mangfoldighed.

- Bevare det endnu uskadte
- Reducere for eksempel den skadelige påvirkning fra gødskning og sprøjtning.
- Genoprette og udvide delvis ødelagte områder
- Etablere nye natur- områder og skabe sammenhænge.

Omsat til naturforvalterens sprog lyder brandmandens lov således: Først må man redde den natur, som endnu ikke er ødelagt. Dernæst gælder det om at fjerne de negative påvirkninger fra den øvrige natur, som er under ødelæggelse. Når tilstanden i den bestående natur er gunstig, kan det give mening at etablere ny natur. (Ejrnæs 2012)

At de naturpolitiske initiativer kan kategoriseres efter Brandmandens Lov afsløres ved, at kommunerne frem for alt prioritere beskyttelse og pleje, herefter forbedring af levesteder, naturgenopretning og etablering af ny natur.

Kommunernes prioritering af beskyttelse, naturpleje og forbedring af levesteder stemmer godt overens med den naturpolitiske udvikling, hvor især regeringens naturpolitiske redegørelse *Fremtiden natur – vores ansvar* og *Grøn Vækst* rapporten har sat fokus på fordelene ved naturpleje - der ses som et af de vigtigste redskaber til at sikre eller forholdene for biodiversitet. (DN 2010) Mange af de deltagende kommuner fremhæver også, at naturpleje i fremtiden kommer til at fylde endnu mere og at en stor del af Danmarks natur kræver pleje for ikke at forsvinde, da en naturtype, f.eks. et overdrev, kan vokse ud af beskyttelsen, og hvis overdrevet ikke plejes, tager den naturlige succession over, og området ændrer karakter fra overdrev til krat og i sidste ende til skov. (Spørgeskema 2012) Der findes på nuværende tidspunkt støtteordninger til projekter for bl.a. naturpleje, men mange af kommunerne påpeger, at ”det

ikke kan betale sig at sætte dyr ud på græs længere” (Interview C 2012) og at det skal være endnu mere fordelagtigt at pleje naturen. Der mangler især støtteordninger inden for landbrugsområdet og først når det bliver interessant for landmanden at pleje naturen, kan vi virkelig komme videre med beskyttelsen af naturen og biodiversiteten. (Interview D 2012; Spørgeskema 2012)

Generelt så viser kommunernes naturpolitiske initiativer, at den danske naturpolitik med diverse strategier og støtteordninger, har stor indflydelse på de initiativer som kommunerne igangsætter. Især de sidste mange års fokus på Natura 2000-områderne afspejles igennem de naturpolitiske initiativer som kommuner har igangsat, da mange af de arter og naturtyper som indsatsen har fokus på, er placeret i et Natura 2000-område. Et fokus som skyldes *Handlingsplanen for biodiversitet og naturbeskyttelse*, samt regeringens naturpolitik *Fremtidens natur – vores ansvar*, hvor fokus er skærpet på Natura 2000-områderne. Et fokus som formentlig bevirker, at der er færre midler til naturbeskyttelse uden for Natura 2000-områderne. På trods af mulighederne for, at søge om LIFE-midler til naturbevaring og -genopretning i Natura 2000-områderne, så kanaliseres den nationale naturgenopretningsindsats også mod Natura 2000-områderne. (Rahbek 2012a) Endvidere afspejler de naturpolitiske initiativer til dels det skrift, der er sket på det naturpolitiske område, hvor den danske naturbeskyttelse har bevæget sig fra en snæver beskyttelses- og fredningstilgangs, til også at have fokus på etablering af større sammenhænge natur, naturpleje og genopretning. En naturpolitisk udvikling, hvor der til trods for et stort fokus på beskyttelse og pleje, er fokus på sammenhænge og hvor kombinationen af de forskellige indsattstyper skaber den største værdi for den biologiske mangfoldighed. Udover at prioriteringen efter Brandmandens Lov, så vurderes det, at årsagen til det store fokus på beskyttelse og pleje, skyldes en normal viden om, at forebyggelse er bedre end helbredelse. At beskyttelse ses som den mest egne måde til, at bevare den natur og de arter vi har og endvidere er det er velkendt at en forvaltningsindsats giver større biodiversitetsgevinst, hvis levesteder med sårbare og sjældne arter prioriteres først, da der her er mest at miste.

KONKLUSION

Baggrunden for denne artikel var, at vurdere om Countdown 2010 initiativet har haft nogen betydning for de danske kommunernes naturpolitiske

indsats og om Countdown kommunerne har igangsat flere naturpolitiske initiativer end de øvrige kommuner En vurdering der er baseret på litteratur, en spørgeskemaundersøgelse, interviews, og en analyse af otte Countdown 2010-deklarationer.

Det kan på baggrund af undersøgelsen konkluderes, at de danske kommunernes opfattelse af hvad det er for nogle naturpolitiske initiativer de igangsætter overordnet set ikke stemmer overens med kommunernes aktuelle indsats. Kommunerne overvurdere generelt deres indsats og det er kun i forbindelse med beskyttelse og pleje, at kommunerne faktisk gør det bedre end de tror de gør. Undersøgelsen viser endvidere, at der er forskel på Countdown kommunernes og de øvrige kommuners indsats. Countdown kommunernes har ifølge undersøgelsen igangsat flere naturpolitiske initiativer for beskyttelsen af biodiversiteten og det kan derfor konkluderes, at Countdown 2010 initiativet har haft en betydning for den danske biodiversitetsindsats. Derved kan det til trods for den manglende opfyldelse af 2010-biodiversitetsmålene konkluderes, at Countdown 2010 initiativet til dels har været medvirkende til, at kommunerne har fået mere fokus på beskyttelsen af biodiversiteten.

Igennem undersøgelsen kan det endvidere konkluderes, at der er stor forskel på kommunernes Countdown 2010-deklarationer; enkelte Countdown kommuner har udarbejdet handlingsplaner med deadlines, andre har opstillet en række forskellige naturpolitiske initiativer som de ønsker at igangsætte og andre har blot skrevet under på Countdown 2010-deklartionen.

Samtidig kan det konkluderes, at de danske kommuners naturpolitiske initiativer er præget af en indsats, hvor der er fokus på beskyttelse og pleje. Undersøgelsen viser, at 51 procent af de igangsatte naturpolitiske initiativer omhandler beskyttelse og pleje, og initiativerne har primært fokus på beskyttelsen af sjældne og fredede dyrearter, samt naturtyper inden for Natura 2000-områder. Især beskyttelsen, at specifikke dyrearter har stor prioritering i de danske kommuner og det vurderes, at baggrunden for denne prioritering skyldes postkortaktionen tilbage ved årsskiftet 2006/2007. Naturtyperne som kommunerne beskytter og pleje er blandt andet overdrev, hede, enge og moser, men også skovarealer og gravhøje.

Ud over beskyttelse og pleje, så omhandler 18 procent af kommunernes naturpolitiske initiativer

forbedring af levesteder. Her ønsker kommunerne især, at forbedre levesteder for fisk, padder og fugle. Ifølge undersøgelsen så er naturpolitiske initiativer omhandlende naturgenopretning og etablering af ny natur, generelt underprioriteret i de danske kommuner. Et forhold som er problematisk, da flere rapporter henviser til, at vi i Danmark skal have mere natur og flere sammenhængende naturområder. Undersøgelsen viser endvidere, at de danske kommuner aktivt er i gang med, at overvåge og registrere de danske naturarealer og arter, en indsats, som er nødvendig for at kunne vurdere om de danske kommuners beskyttelse af naturen og biodiversiteten er effektiv nok.

At kommunerne prioriterer en indsats inden for beskyttelse og pleje skyldes, en opfattelse af, at beskyttelse ses som den mest egnede måde til, at bevare den natur og de arter vi har. Endvidere er det er velkendt, at en forvaltningsindsats giver større biodiversitetsgevinst, hvis levesteder med sårbare og sjældne arter prioriteres først, idet det er her, der er mest at miste. De danske kommuner arbejder generelt efter Brandmandens Lov, hvor der har fokus på beskyttelse frem for genopretning eller etablering af ny natur. Det kan derfor konkluderes, at både Countdown kommunerne og de øvrige kommuner kommunernes naturpolitiske initiativer er præget af en gammeldags tankegang, der på ingen måde er revolutionerende. Af kommunernes naturpolitiske initiativer på ingen måde er revolutionerende afsløres ved at initiativerne primært har fokus på en fastholdelse af status quo – hvor der er fokus på pleje frem for genopretning.

Det kan ydermere konkluderes, at de danske kommuner har en afgørende rolle for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten. De fik i forbindelse med kommunalreformen i 2007 det overordnede ansvar for beskyttelsen af naturen, et ansvar som de skal opfylde ved hjælp af en række lovgivningsmæssige rammer. Det kan dog konstateres, at de lovgivningsmæssige rammer for området består af en række overlappende love, der på ingen måde er udviklet til at beskytte den biologiske mangfoldighed. Derfor er kommunernes indsats for den biologiske mangfoldighed styret af kommunernes værdier og vilje til, at arbejde for beskyttelsen af biodiversiteten. Den frivillige indsats for biodiversiteten betyder også, at der er stor forskel på kommunernes ambitionsniveau og det kan konkluderes, at 67 procent af de danske kommuner har udarbejdet strategiske retningslinjer for arbejdet med biodiversiteten og at 18 procent af kommunerne er gået et skridt videre og

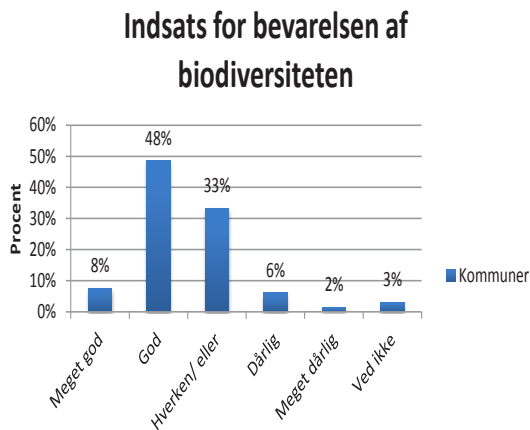
har udarbejdet en handlingsplan for området med deadlines og prioriterede områder. At kommunernes ambitionsniveau er meget varierende konstateres også i undersøgelsen ved, at enkelte kommuner påpeger, at de ikke foretager nogen ekstra indsats for beskyttelsen af biodiversiteten og for at nå biodiversitetsmålene, da de ser det som en statslig opgave. Det kan derfor konkluderes, at det er nødvendigt at der udarbejdes nogle mere bindende lovgivningsmæssige rammer for biodiversitetsområdet, hvis vi som samfund ønsker en mere effektiv indsats for beskyttelsen af biodiversiteten. Et forhold som flere kommuner også påpeger i undersøgelsen.

Sluttelig så kan det konstateres at der de sidste 20 år er sket ændringer i den danske naturpolitiske. Ændringer der skyldes en større erkendelse af naturens betydning for vores samfund, de skiftende regeringer og Danmarks medlemskab af EU. Især Danmarks medlemskab har haft betydning for den danske naturpolitik udvikling og det kan konkluderes at den danske naturpolitik er bundet op af de naturpolitiske love og økonomiske virkemidler, som EU udstikker. Et forhold der betyder, at FN/EU's mål om at stoppe tabet af biodiversiteten og den institutionelle opbygning der sker via forskellige projekter, på mange måder kan afspejles i den danske natur- og miljøpolitik – både igennem forskellige lovgivningsmæssige rammer som for eksempel Natura 2000 og igennem de økonomiske virkemidler, som for eksempel LIFE+ ordningen.

REFLEKSION

At der bliver stillet spørgsmålstejn ved kommunernes ambitionsniveau i forbindelse med forvaltning af naturen og biodiversiteten kan hænge sammen med viden om, at naturen ikke har fået det bedre. Den danske biodiversitet er ved at forsvinde, og sammenholdes det med kommunernes ansvar, så gør de ikke nok.

I forbindelse med undersøgelsen blev kommunerne også bedt om at karakterisere deres egen indsats for bevarelsen af biodiversiteten og her viser undersøgelsen, at 48 procent af kommunerne selv vurderer at deres indsats er god. Derimod vurderer 33 procent kommunerne at deres indsats er hverken/eller. At kommunerne mener at de varetager opgaven godt kan virke en smule overoptimistisk og uden realisme.

Figur 10: Kommunernes egen vurdering af deres biodiversitetsindsats (Spørgeskema 2012)

Men det er nok nødvendigt at se lidt mere nuanceret på det, for kommunernes indsats hænger nøje sammen med kommunernes økonomi, den interne politiske prioritering, den danske naturpolitik og de naturpolitiske retningslinjer. Derfor vurderes det at langt de fleste kommunerne i lyset af de forskellige parametre gør det så godt de kan. En for nylig foretaget af Kommunernes Landsforening (KL) viser også, at beskyttelsen af naturen og biodiversiteten prioriteres i kommunerne og at de bruger 40 procent flere økonomiske ressourcer på naturinitiativer end de tidligere amter. (Kommunernes Landsforening 2012) Undersøgelsen viser endvidere, at det især er naturpleje initiativer som kommunerne bruger økonomiske ressourcer på, en prioritering som stemmer godt overens med det fundne resultat i for-

bindelse med den foretagne undersøgelse.

At det er landets kommuner som er ansvarlige for beskyttelsen af det åbne land giver kommunerne mulighed for, at gennemføre en mere helhedsorienteret planlægning på naturområdet, hvilket betyder at muligheden for at koordinere naturbeskyttelsesindsatsen – med andre planemner, initiativer og virkemidler, forbedres. Samtidig kan kommunernes rolle i implementering, skabe et tættere samarbejde mellem kommunen og de lokale borgere/lodsejere, der kan resultere i stor mulighed for lokale bottom-up projekter.

Men hvorfor er den danske biodiversitet så overvejende negativ? De naturpolitiske initiativer vidner om, at kommunerne er klar over deres ansvar, men selvfølgelig er der kommuner som kun lige efterkommer de retslige rammer og ikke gør noget yderligere for beskyttelsen af biodiversiteten. Et forhold som igennem undersøgelsen afsløres ved, at enkelte kommuner henviser til, at beskyttelsen af biodiversiteten og målet med at nå biodiversitetsmålene "betragtes som en statsopgave". Derfor er det et problem, at arbejdet med beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed er styret frivillighed og at kommunerne ikke direkte er bundet af nogle retslige rammer. En problematik som kommunerne selv påpeger og understreger, at der skal udarbejdes en nationalplan, være mere bindende bestemmelser og at der skal skabes et bedre grundlag for at kommunerne kan stille krav i f.eks. lokalplaner til bevarelse og forøgelse af biodiversiteten (Spørgeskema 2012) Flere kommunerne efterspørger endvidere mere information om værktøjer og oplysning om konkrete tiltag der kan fremme biodiversiteten.

"DMU har alle mulige værktøjer til kommunerne som vi kan bruge når vi skal ud og overvåge, flagermus og padden, men vi aner ikke de ligger der. Det er bare så misforstået, det kommer aldrig ud til os. De laver rapporter og vi aner ikke de er der." (Interview D 2012)

At der mangler en nationalplan og målsætninger for området påpeges også, at flere forskere, der samtidig henviser til, at de retslige rammer er for diffuse og at den statslige indsats er fuldstændig useriøs. Derfor forventer Carsten Rahbek og Peter Pagh heller ikke, at det fornyelig i gangsatte arbejde med udarbejdelse af en Naturplan Danmark, kommer til at gøre en forskel.

"Men jeg tror at udgangspunktet, at det er, at den skal skrives inden for det der allerede findes, og jeg tror

at det bliver skønmaleri... det bliver status quo, så det kommer ikke til at gøre nogen forskel.” (Rahbek 2012b)

Samtidig er vi som samfund nød til sætte vildhed overfor kultur, tage stilling til hvad det er at vi vil med naturen, hvor vi vil prioritere og hvilke konsekvenser vi er villige til at tage for at bevare naturen. For lidt groft tilkendegivet, så skal folk holdes væk hvis vi ønsker en fuldstændig beskyttelse af naturen.

”Vi presser jo, den balance der er, og hvis vi vil have biodiversitet i nogen som helst størrelse, så skal vi holdes væk” (Pagh 2012)

Yderligere så må vi indse at det ikke er umuligt at skabe en win win situation, for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten vil få negative konsekvenser. Der skal laves nogen svære valg, valg som kan få væsentlig samfundsmæssig betydning – skal vi forsat være landbrugsland eller skal vi kun satse på naturen?

Derfor kan det konstateres, at beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed formodentlig først bliver bedre, når der bliver taget stilling til hvad vi som samfund er villig til at opgive for en beskyttelse af biodiversiteten, når indsatsen ikke er præget af frivillighed, og når der sker handling bag de flotte ord, og der ikke fra statens side bruges tid på billige reklamestunds som cykling på lyserøde cykler.

1. INDLEDNING

1.1 Biodiversitetens betydning for vores samfund

Første gang at ordet biodiversitet anvendes, er i nogle arbejdsrapporter i 1985 af arrangørerne af den berømte konference afholdt i 1986 under overskriften ”National Forum on Biodiversity”. (Arler 2009) Siden at begrebet i sin tid blev indført for at gøre verden opmærksom på planetens enorme tab af biologisk mangfoldighed har det efterhånden udviklet sig til det ledende begreb indenfor international naturbeskyttelse. Sammen med bæredygtig udnyttelse af naturressourcer udgør biodiversitet et af nøglekoncepterne i Biodiversitetskonventionen (konventionen om den biologiske mangfoldighed), som blev vedtaget ved miljøtopmødet i Rio de Janeiro i 1992, i en erkendelse af at biodiversiteten er på retur på verdensplan, og at jordens biologiske ressourcer er af en afgørende betydning for menneskehedens økonomiske og sociale udvikling. (Rahbek 2012a; CBD 2010). Biodiversitetskonventionen har siden hen som følge af den stigende bekymring over tabet af biodiversitet blandt forskere, politikere og befolkning ført til vedtagelsen af en række konventioner, direktiver og strategier – både på internationalt, nationalt og regionalt niveau – alle med det formål at passe bedre på naturens mangfoldighed. Senest i forbindelse med konventionens tiende partskonference i Nagoya i Japan i 2010, hvor der blev vedtaget en strategisk plan for at standse tab af natur og biologisk mangfoldighed inden 2020. Derved har EU-medlemslandene – og Danmark – direkte forpligtet sig til at arbejde for at dette sker. (Rahbek 2012)

Men hvad er biodiversitet og hvorfor er det så vigtigt at vi bevare den? Biodiversitet eller den biologiske mangfoldighed er variationen af liv og levesteder. Det er alt fra mælkebøtten på stenbroen og rødhalsen i villahaven til de sjældneste orkidéer og sommerfugle og deres levesteder. Biodiversitet er en sammentrækning af ordene biologiske og diversitet, og selv om selve ordet biodiversitet er relativt nyt, så er selve interessen for den biologiske diversitet langt ældre, og kan spores tilbage til det antikke Grækenland (Arler 2009). Mennesker har altid levet midt i, af og med mangfoldigheden af andre levende organismer. Den biologiske mangfoldighed er af fundamental betydning for alle naturlige og menneskeskabte økosystemer, og ifølge Carsten Rahbek er biodiversitetskrisen formentlig en større trussel end klimaforandringer, hvad angår stabilitet, velstand og fremtid for mennesket på jorden. (Holm 2012)

Figur 1: Biodiversiteten i skovbunden (DMU 2011)

Der er flere årsager til at biodiversiteten er på retur, men især ændringer i arealanvendelsen og tab af levesteder har stor betydning. Når naturområder anvendes til landbrug eller bebygges, bliver der mindre plads til den biologiske mangfoldighed.

”En af naturens grundlove er: Jo større naturareal – jo flere arter kan eksistere sammen. Når arealer reduceres, forsvinder der arter; når arealer øges, kommer der flere arter til.”
(De Økonomiske Råd 2012)

Andre forhold som truer den biologiske mangfoldighed er ikke-hjemmehørende invasive arter, for ensformig natur og klimaforandringer, forurening, overforbrug/ubæredygtig ressourceforvaltning og den stigende befolkning (Chivian og Bernstein 2008).

Trods mange forsøg på at standse tilbagegangen af den biologiske mangfoldighed, er biodiversiteten på retur. Wilhjem-udvalget gjorde i 2001 status over denne udvikling og konkluderede, at *”kvaliteten af Danmarks natur og biodiversitet har ikke tidligere været så ringe”* – og det er ikke blevet bedre. (Wilhjem-udvalget 2001) Der tales om den sjette masseuddøden i jordens historie blandt flere biologer, en masseuddøden der for første gang er forårsaget af et levende væsen, mennesket. (Ejnæs 2010) Den biologiske mangfoldighed er en forudsætning for vores velfærd og livskvalitet. Beskyttelsen af naturen og den biologisk mangfoldighed er derfor ikke alene et spørgsmål om, at beskytte plante- og dyrearter, men også et spørgsmål om at sikre velfungerende økosystemer, som mennesket nyder godt af på mange måder. Der skelnes overordnet mellem fire økosystem-ydelser: De forsynende som indeholder føde, drikkevand og tømmer; de regulerende som bl.a. regulerer klima, vand, luft, insektbestøvning og bekæmper skadedyr; de kulturelle som genererer æstetiske, spirituelle og rekreative goder; og endelig de støttende som understøtter de andre tjenester i form af næringsstofkredsløb, fotosyntese og jorddannelse. (Rahbek, 2010a; EU, 2010; Chivian og Bernstein, 2008) Værdien af nogle økosystemydelser relateret til biodiversitet er svære at opgøre i kroner og øer (Læbel 2012), men ved at anerkende værdien af økosystemydelser accepterer vi, at vores hovedsagelig ikke-markedsomsatte økologiske rigdom udgør grundlaget for vores markedsomsatte økonomiske rigdom. Sikring af biologisk mangfoldighed er derfor et vigtigt led i den bæredygtige udvikling og den nyeste rapport fra Det Miljøøkonomiske Råd anslår, at værdien af den biologiske mangfoldighed er høj – måske uendelig. (Det Miljøøkonomiske Råd 2012)

1.2 Kommunernes rolle for fremtidens biodiversitet

I forbindelse med kommunalreformen i 2007 overtog landets kommuner ansvaret for naturbeskyttelsen. For at gøre kommunerne opmærksom på deres ansvar sendte daværende miljøminister Connie Hedegaard ved årsskiftet 2006-2007 landets kommuner en nytårshilsen, et postkort med den dyre- eller planteart kommunerne med amternes nedlæggelse overtog ansvaret for. (Jensen 2012) Ideen med postkortet var, at sætte fokus på Danmarks forpligtelser om at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed i 2010 og samtidig henviste postkortet til Countdown 2010 – en international kampagne igangsat af den internationale naturbeskyttelsesorganisation IUCN (The International Union for Conservation of Nature) og EU kommissionen i 2004, der følger op på 2010-biodiversitetsmålet (Nordisk Ministerråd 2010) Countdown2010-deklarationen kan underskrives af alle typer af organisationer – fra lokale til nationale myndigheder – og den stræber efter at engagere mange forskellige aktører i arbejdet med at bevare den biologiske mangfoldighed. (Countdown 2010 2012, Nordisk Ministerråd 2008)

De første 16 danske kommuner underskrev Countdown2010-deklarationen i januar 2008, i forbindelse med en event igangsat af Region Syddanmark.

”Kommunerne skrev under sammen med en række børn, som et symbol på at vi videregiver naturens ressourcer og det biologiske lov til de kommende generationer.” (Ruhlmann 2011)

Region Syddanmark ønskede at være forgangsregion, sætte fokus på biodiversiteten og gøre opmærksom på at vi alle har et ansvar for beskyttelse af den biologiske mangfoldighed. (Ruhlmann 2011) I dag er erklæringen underskrevet af 38 danske kommuner.

At de lokale myndigheder har en afgørende rolle for bevarelsen af biodiversiteten, understreges også i en omfattende undersøgelse af FN, der konkludere at alle skal yde en reel indsats hvis ikke den biologiske mangfoldighed skal falde yderligere og at det vil kræve et politisk arbejde hvis tabet skal standses.

(Millennium Ecosystem Assessment 2005). Kommunernes centrale rolle i bevarelsen af den biologiske mangfoldighed betyder, at det er vigtigt at de proaktivt arbejder for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed – både igennem strategier og handling.

Men på trods af indsatsen i staten, regionerne og kommunerne, blev de hidtil gældende 2010-biodiversitetsmål ikke nået, og flere rapporter konkluderede i starten af 2012, at status for naturtilstanden og for den biologiske mangfoldighed i Danmark, overvejende er negativ. Men hvorfor er den danske biodiversitet så overvejende negativ, og kan årsagen være den åbenlyse kløft mellem de erklærede ambitioner og de faktiske gennemførte aktiviteter? Er vores initiativer ambitiøse og konkrete nok, og lever den danske natur- og miljøpolitik op til de gældende internationale og nationale krav på biodiversitetsområdet, og kan vi virkelig kalde os et forgangsland? Selvfølgelig har de internationale 2010-mål været afgørende for iværksættelsen af nyttige initiativer til fordel for biodiversitet på nationalt, regionalt og lokalt plan i hele verden, og hvis det ikke havde været for de initiativer, der allerede er taget som f.eks. oprettelse af nationalparker, naturgenopretning, udvikling af bæredygtige produkter og renere teknologier, så havde tabet af biodiversitet i dag været endnu større. Men hvilke konkrete naturpolitiske initiativer har kommunerne taget for at sikre sig mod biodiversitetens fald og er de aktive nok i kampen for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

1.3 Baggrund og formål

Baggrunden for dette projekt er en erfaringsbaseret erkendelse af, at vi trods forskellige handlingsplaner, politikker og strategier inden for biodiversitetsområdet ikke har nået de fastsatte 2010-mål og at den biologiske mangfoldighed er på retur i Danmark.

Formålet med dette projekt er derfor igennem en analyse, at vurdere indholdet af de naturpolitiske initiativer som de danske kommuner igangsætter, for at sikre sig mod biodiversitetens fald. Samtidig ønskes det, at redegøre for hvordan FN/EU's mål stoppe tilbagegangen i biodiversiteten og den institutionelle opbygning, der sker via forskellige projekter afspejles i den danske natur- og miljøpolitik. Derfor lægges der op til en projektproces med tre overordnede punkter;

- a) En analyse af den danske natur- og miljøpolitik, herunder en kobling til de internationale mål og konventioner inden for biodiversiteten,
- b) En vurdering af kommuners rolle i arbejdet for at standse den biologiske mangfoldighed,
- c) En vurdering af de kommunale naturpolitiske initiativer, der er taget for at sikre sig mod biodiversitetens fald samt en vurdering af om disse initiativer kan kategoriseres.

Projektet skal bidrage med teori, metoder og analyse, hvis overordnede mål er at skabe en forståelse for indholdet af den danske politik på biodiversitetsområdet og dens betydning for kommunernes arbejde med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed.

1.4 Problemformulering

På baggrund heraf vil de naturpolitiske initiativer som kommunerne tager for at sikre den biologiske mangfoldighed igennem analyse, spørgeskemaundersøgelse og interviews, blive belyst. Samtidig belyses betydningen af EU/FN's mål om stoppe tabet af biodiversiteten og de institutionelle projekters, for den danske lovgivning, herunder om lovgivningen er gennemskuelig og egentlig lever op til de gældende krav.

Ovenstående indledning og overvejelser har dannet grundlag for følgende problemformulering:

Hvad er indholdet af de naturpolitiske initiativer som kommunerne tager for at sikre sig mod biodiversitetens fald og kan initiativerne kategoriseres?

Som led i besvarelsen af ovenstående problemformulering tages der afsæt i nedenstående spørgsmål:

- *Hvordan afspejles FN/EU's mål om stoppe tabet af biodiversiteten og den institutionelle opbygning der sker via forskellige projekter i den danske natur- og miljøpolitik?*
- *Hvilken rolle har kommunerne i forvaltningen og implementeringen af naturbeskyttelsen og bevarelsen af biodiversiteten?*

Projektstrukturen vil blive gennemgået i næste kapitel.

2. METODE

Det er essentielt at tage stilling til, hvilken eller hvilke metoder, der er mest hensigtsmæssige at anvende i forhold til det undersøgte problem (Andersen 1993). Men valget af undersøgelsesdesignet bestemmes også af mulighederne og begrænsningerne i forbindelse problemfeltet. Analysedesignets udformning handler om kobling mellem problemstillingens karakter, projektets formål, projekts erkendelsesinteresse, type af dataindsamlingsmetode og tidsfaktoren.

2.1 Projektetstruktur

Projektet er opdelt i fem overordnede dele. Den første del indeholder indledning og de metodiske valg. Den næste del indeholder en analyse af den danske natur- og miljøpolitik, hvor der med afsæt i teori, interviews og spørgeskemaer vurderes hvordan de internationale mål for biodiversiteten har indflydelse på den danske lovgivning. Næste del beskriver kommunernes ansvar og rolle i arbejdet for den biologiske mangfoldighed. Den fundne viden anvendes i den fjerde del, hvor de kommunale naturpolitiske initiativer for biodiversiteten vurderes. Denne vurdering sker på baggrund af teori, spørgeskemaer og interviews. Herefter følger den afsluttende del med en konklusion samt en perspektivering.

2.2 Videnskabsteoretiske overvejelser

Selvom videnskabsteori ikke i sig selv været styrende, så indeholder dette afsnit alligevel de videnskabsteoretiske overvejelser. Dette fordi at uanset i hvilken grad forfatteren har været bevidst om de videnskabsteoretiske valg, så indeholder forskning en række videnskabsteoretiske overvejelser, der har betydning for blandt andet problemformulering, teori og metode. Det er vigtigt, at forholde sig bevidst til det videnskabsteoretiske aspekt i projektarbejdet i forhold til den viden, der produceres (Thurén 2008). Dette gør, at det er muligt at forholde sig kritisk til ens eget arbejde og de konklusioner, det fører frem til.

I dette projekt tages der udgangspunkt i et fortolkningsorienteret studie, hvor det ved hjælp af en hermeneutisk tilgang forsøges, at identificere og vurdere indholdet af de naturpolitiske initiativer de danske kommuner tager for at sikre sig mod et yderligere fald i biodiversiteten, men også vurdere hvordan de internationale konventioner/projekter afspejles i den danske natur- og miljøpolitik. Den hermeneutiske tilgang anvendes derved til igennem fortolkning, at forstå sammenhænge. Den moderne hermeneutik fokuserer også på betydningen af fortolkerens liv, samt forståelsesramme og det pointeres, at det, for at kunne forstå og hermed fortolke, er vigtigt at kunne leve sig ind i de handlinger og processer, der er foregået. (Thurén 2009; Collin og Køppe 1995)

I forbindelse med den udførte spørgeskemaundersøgelse er fænomenologien anvendt som overordnet videnskabsteoretisk metode, idet spørgsmålene retter sig mod den enkelte fagpersons opfattelse og vurdering. Den fænomenologiske tankegang er, at *”forstå menneskelige handlinger ud fra aktørens eget subjektive perspektiv”*, idet alt subjektet er forudsætningen for al forståelse. (Thurén 2009) En af svaghederne ved denne videnskabsteoretiske tilgang er, at ikke alle subjekter tilskriver samme fænomen samme betydning, fordi det perciperes forskelligt afhængigt af den enkelte person. Dertil vil selve udformningen af spørgsmålene være påvirket af forfatterens subjektivitet med hensyn til det undersøgte område og de udvalgte spørgsmål. (Thurén 2009)

Endvidere tages der afsæt i en eksplorativ undersøgelse, der er hypotesefrembringende snarere end hypoteseverificerende, og hvor det forsøges at beskrive og forstå snarere end at etablere årsagssammenhæng. Den bygger ikke på en færdig referenceramme eller teoribygning, men søger at nå frem til en udbygning af referencerammen som et resultat af forskningsprocessen. Ved eksplorativ forskning er det muligt, at tilrettelægge en relativ åben forskningsorganisering, hvor det senere i forskningsforløbet er muligt, at verificere indholdet af forskningsprocessen, herunder f.eks. undersøgelsesgruppe(r) og data. Vidensproduktionen er delvist sket ud fra grounded theory, hvor det er empiriske observationer, der leder hen mod teoretisk abstraktion, ikke ved ophobning af datamængder, men gennem innovativ forskeraktivitet. Metoden er procesorienteret, idet erkendelser undervejs har indflydelse på det fortsatte forløb, og der er åbenbare paralleller til mere dagligdags erfaringsdannelse. En væsentlig kritik af metoden er, at det forudsættes, at man som forsker kan gå til en problemstilling uden ballast; at man (bortset fra det personlige perspektiv) skal afholde sig fra orientering i feltet, for at bevare de friske øjne. Dette må siges at være en illusion; det er ikke muligt at adskille virkeligheden fra fortolkningen, og alle fakta er som sådan teoribelastede. (Cutcliffe 2000)

2.4 Undersøgelsesdesign

For at sikre et nuanceret billede af projekthelheden og belyse projektet fra flere sider, er metodetriangulering anvendt. Dette giver mulighed for at kombinere forskellige indsamlingsmetoder – såvel kvalitative som kvantitative data. Metodetrianguleringen giver endvidere mulighed for, at de forskellige metoder gensidigt kan supplere hinanden og derved give ny indsigt i forståelsen af det fænomen, der undersøges (Iversen 2010; Andersen 1993). I dette projekt kombineres litteraturstudie, empiriske undersøgelser i form af interviews, spørgeskema, og analyse. Kombinationen af de forskellige metoder, højner derved projektets validitet, da problemstillingen bliver belyst fra flere sider. (Halkier 2008)

De litterære kilder udgør den bagvedliggende teori og anvendes som underbyggende materiale i forbindelse med de fundne konklusioner. En del af de litterære kilder, specielt rapporterne fra De Økonomiske Råd ”Dansk miljøpolitik 2010-2012”, Danmarks Miljøundersøgelser ”Danmarks Biodiversitet 2010” og ”Biodiversitetssymposiet 2011”, samt Det Grønne Kontakt Udvalg ”Danmarks natur frem mod 2020”, har også været anvendt som inspirationskilde og er årsagen til projektet omdrejningspunkt.

2.4.1 Interview

For at underbygge undersøgelsen og for at belyse den danske naturbeskyttelse, er der ved hjælp af det ”sagsorienterede ekspertinterview” foretaget interview med seks forskellige respondenter. I et sagsorienterede interview fokuseres der fortrinsvis på ekspertviden, strategier, processer og det retter sig derfor mod ledende medarbejdere i en organisation, politikere eller eksperter. (Næss og Jensen 2000) Målet med de udførte interviews er, at indhente kvalitativt data, der kan anvendes til at støtte den bagvedliggende teori og de fundne konklusioner. Respondenterne repræsenterer forskellige aktører – staten, forskere, grønne interesseorganisationer og kommuner. Respondenter der er tæt knyttet til den danske naturbeskyttelse og arbejdet med den biologiske mangfoldighed. Ønsket med en så bred en vifte af aktører, er at få området belyst fra så mange vinkler som muligt.

De valgte aktører er:

- Ann Berit Frostholt, Naturpolitisk medarbejder ved Danmarks Naturfredningsforening (DN)
- Carsten Rahbek, Professor ved Biologisk Institut, Ecology and Evolution, Københavns Universitet
- Peter Pagh, Professor ved Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet

- Tre forskellige kommuner – Fredericia, Gribskov og København

De udførte interviews er gennemført som en naturlig dialog, enten som et face-to-face interview eller telefonisk interview. Som indgangsvinkel til de foretagne interviews er der valgt, at anvende den delvist strukturerede model, der giver mulighed for at diskutere forhold, der ligger uden for interviewguiderne (jf. Appendiks A). Spørgsmålene i de fire interviewguides er primært formuleret på baggrund af teorien i specialet og berører alle følgende områder: Respondentens baggrund, kommunernes biodiversitetsindsats, lovgivningen og fremtidens biodiversitetsindsats. Transskriberingerne af interviewene er at finde i Appendiks B.

Ann Berit Frostholt er valgt som respondent, da hun igennem sin stilling ved DN repræsenterer de grønne organisationer. Hendes kerneområder er naturpolitik, biologisk mangfoldighed, fredninger, og miljøvurdering af visse anlæg. Samtidig har hun fuldt arbejde for biodiversiteten både ved de internationale og nationale konferencer, seneste COP 10 i Nagoya, Japan. Interviewet med Ann Berit Frostholt havde til formål, at få indblik i DN's holdning til den danske natur- og miljøpolitik, samt kommunernes arbejde for biodiversiteten.

For at få indblik i forskningsverdens syn på den danske biodiversitet, blev Carsten Rahbek valgt som respondent. Carsten Rahbek har gennem hele sin karriere arbejdet med biodiversitet og har derfor en enorm viden om området. Endvidere er han forfatter/medforfatter til adskillige rapporter om biodiversiteten i Danmark. Hensigten med interviewet var, at få et indblik i kompleksiteten af biodiversiteten, det enorme ansvarsområde kommunerne har og de lovgivningsmæssige rammer.

Igennem min research til projektet er jeg stødt på flere kritiske artikler omhandlende de lovgivningsmæssige rammer for naturen i Danmark af Peter Pagh. Peter Pagh er kendt som miljølovgivningens revser og deltager ivrigt i miljødebatten. Baggrunden for interviewet med Peter Pagh var til dels, at få indblik i hans tanker om den danske natur- og miljøpolitik, men også at få underbygget nogle antagelser om ambitionsniveauet i den danske biodiversitetsindsats.

Slutteligt er der udført interviews med tre forskellige kommuner i Danmark. De udvalgte kommuner er Fredericia-, Gribskov- og Københavns Kommune. Baggrunden for interviewene var at få uddybet enkelte spørgsmål fra den foretagne spørgeskemaundersøgelse. Fredericia Kommune er valgt som respondent, da de har underskrevet Countdown2010-deklarationen og ikke har svaret på den udsendte spørgeskemaundersøgelse. Gribskov- og Københavns Kommuner er valgt, på baggrund af deres tilkendegivelse af mulighed for uddybende interviews.

Udover de udførte interviews er der foretaget mailkorrespondance med Eva Juul Jensen fra Miljøstyrelsen. Hensigten med denne mailkorrespondance var at få mere information om Countdown 2010 og kommunernes arbejde (jf. Appendiks C). I forbindelse med projektet har forfatteren på forskellig vis forsøgt, at få kontakt til Troels Garde Rasmussen fra Kommunernes Landsforening (KL), da han varetager naturområdet, herunder naturbeskyttelsen. Det lykkes dog ikke.

2.4.2 Spørgeskemaundersøgelse

For at få indhentet data fra de danske kommuner, er der udarbejdet en spørgeskemaundersøgelse (jf. Appendiks D) ved hjælp af SurveyXact. Spørgeskemaundersøgelsen forsøger at afdække kommunernes forvaltning og prioritering af biodiversiteten, samt deres holdning til de lovgivningsmæssige rammer inden for området. For at få så anvendelige svar som muligt, er der anvendt åbne og lukkede svarkategorier i spørge-

skemaet. Spørgeskemaet består af 16 spørgsmål som er inddelt i fire forskellige temaer - baggrundsspørgsmål, kommunernes indsats, de lovgivningsmæssige rammer og afsluttende spørgsmål.

Distributionen af spørgeskemaundersøgelsen er sket ved e-mail til den mest kvalificerede respondent. Den mest kvalificerede respondent blev fundet ved hjælp af kommunernes hjemmeside og i de kommuner, hvor det ikke var muligt at finde medarbejdernes fagområde blev der enten sendt en mail til afdelingslederen for afdelingen med ønske om at videresende mailen til en kvalificeret medarbejder eller taget telefonisk kontakt. Efter distributionen af spørgeskemaet havde de enkelte respondenter 3 uger til at udfylde spørgeskemaet. Denne tidshorisont blev vurderet som acceptabel, idet at spørgeskemaet tidsmæssigt tager 15 min. at udfylde.

I alt blev der udsendt 98 spørgeskemaer – et til hver dansk kommune. Tilbagesvarprocenten er på 67,3 procent, og dermed vurderes undersøgelsen som valid. Efter deadline for udfyldelsen af de afsendte spørgeskemaer blev de modtaget data analyseret og vurderet.

2.4.3 Analyseramme

For at analysere og vurdere kommunernes naturpolitiske initiativer foretages der udover interviews og spørgeskemaundersøgelsen, en analysen af otte Countdown2010-deklarationer. Countdown2010-deklarationerne (jf. Appendiks E) anvendes i forbindelse med vurderingen af kommunernes naturpolitiske initiativer for naturen og den biologiske mangfoldighed. De otte Countdown 2010-deklarationer understøtter de øvrige fundne resultater og anvendes endvidere til, at belyse ambitionsniveauet i de kommuner som er en del af Countdown 2010. De otte Countdown 2010-deklarationer er udvalgt på baggrund af en geografisk spredning, så alle landsdele er repræsenteret.

3. UDVIKLING AF DANSK BIODIVERSITETSNIVEAU

Nærværende kapitel har til formål at belyse udviklingen af det danske biodiversitetsniveau. Der tages udgangspunkt i forskellige konventioner, direktiver, love og handlingsplaner der gennem tiden har været med til at påvirke den danske naturbeskyttelse.

Siden at ordet biodiversitet blev anvendt i nogle arbejdsrapporter tilbage i 1985 har begrebet efterhånden udviklet sig til det ledende begreb indenfor international naturbeskyttelse. Men beskyttelsen af den danske natur og naturressourcerne bliver for i Danmark introduceret i Naturfredsloven tilbage i 1917. Her bliver det muligt aktivt at sætte ind i beskyttelsen af de resterende naturværdier via fredningsinstrumentet. I 1937 revideres Naturfredningsloven, og nye elementer i loven er bygge- og beskyttelseslinjer langs kysten og nær skove. Endvidere fastsættes offentlighedens adgang til skov og strand. Der kommer nye revisioner i 1959, 1961 og 1975, hvor blandt andet der kommer regler om byggelinjer rundt om jordfaste fortidsminder. (Koester 2009)

3.1 Den naturpolitiske udvikling

Både nationalt og internationalt så var det i 1970, at det hele rigtig startede og markante begivenheder afslører at naturbeskyttelsen kommer på dagsorden. Allerede i starten af 1970'erne var det åbenbart, at der var behov for en koordineret dansk indsats i det internationale miljø samarbejde. Udenrigsministeriet tog derfor initiativ til, at udarbejde og publicerer den danske strategi "Internationalt Samarbejde om Miljø- og Forureningsproblemerne" (marts 1971). En strategi der betød, at hele den politisk del af den danske deltagelse i det internationale miljø samarbejde til en vis grad blev sat under Udenrigsministeriets overadministration. Danmark opretter i oktober 1971 Ministeriet for Forureningsbekæmpelse og året efter i 1972 oprettes Miljøstyrelsen. Men fokuset på natur og miljø begynder for alvor, at brede sig, da 113 lande samledes i Stockholm i 1972 for at drøfte det globale miljøproblem. Konferencens formål var at sende et budskab om, at miljøet ikke blot var et nationalt ansvar men et globalt ansvar (Worm 2009) Danmark bliver i 1973 medlem af EU, og generelt har EU siden haft stor betydning for den danske natur- og miljøpolitik. I efteråret 1973 deltager Danmark i EU's 1. Miljøhandlingsprogram (1973-1975), der havde fokus på forbedring af borgernes levevilkår og på aktivt medspil i internationale konventioner. I 1973 oprettes Miljøministeriet, og Danmarks første miljøpolitik træder i kraft i 1974. Denne politik drejede sig hovedsageligt om forureningsbekæmpelse, med fokus på luftforurening, forurening på spildevandområdet, og kemikalieområdet – de såkaldte end of pipe løsninger. (Worm 2009)

Danmark underskriver Washington konventionen på et internationalt topmøde i Washington i 1975. Konventionen er også kendt som CITES. CITES er en international konvention, der har til formål at kontrollere og regulere den internationale handel med vilde dyr og planter, så bestanden af vilde dyr og planter ikke fjernes mere end de kan bære. Igennem konventionen er der oprettet særlige regler og forbud mod handel af visse dyr og planter – levende såvel produkter fremstillet af deres skind, tænder, fjer m.v.. Cirka 5000 dyrearter og 29.000 plantearter er opført på CITES bilagslister. Der findes 3 bilagslister, og de er opdelt efter hvor truet de er forskellige dyrearter og planter er, hvilket giver dem forskellig grader af beskyttelse. (CITES 2012, Den danske biodiversitets portal 2011) 175 lande har i dag underskrevet CITES, og de har derved forpligtet sig til at overholde de skrevne forpligtelser og regler. I modsætning til mange andre konventioner indeholder CITES også mulighed for sanktioner imod lande, der ikke overholder konventionen, hvilket giver CITES stor gennemslagskraft. (CITES 2012) Igennem CITES søges det, at beskytte vilde dyr

og planter. Et formål, der kan ses i sammenhæng med et bæredygtigt kvalitetsbegreb, herunder et ønske om at sikre biologiskdiversitet ved opretholdelse af de forskellige vilde dyr og planter. (Arler, 2009) Konventionen er udover en CITES bekendtgørelse i Danmark suppleret med en række EU regler, der på flere punkter er strengere end konventionens bestemmelser. (Gyldendals åbne encyclopædi 2012)

På den danske hjemmefront oprettes Skovstyrelsen, Planstyrelsen og Fredningsstyrelsen i 1975. I 1976 afholdes EU's 2. Miljøhandlingsprogram (1976-1981), der har fokus på forebyggelse af forurening en fornuftig forvaltning af land- og naturressourcerne og en beskyttelse af vandressourcerne. (Gregersen 2010)

I 1977 tiltræder Danmark Ramsar-konventionen. Konventionen trådte dog allerede i kraft i 1975 og er en aftale mellem en lang række lande om, at beskytte vådområder af international betydning, der især er levesteder for fugle. I marts 2007 havde 155 lande tilsluttet sig konventionen og et areal på 1,49 mio. km² var udpeget i overensstemmelse med konventionen. (Naturstyrelsen 2010a) Områder der kan udpeges til beskyttelse igennem Ramsar-konventionen er vådområder, der har betydning som levested for vandfugle. Vådområderne kan være strandenge, moser, søer, fjorde og lavvandede havområder med en vanddybde på under 6 m. Endvidere er et vådområde af international betydning, såfremt der regelmæssigt i området opholder sig mindst 20.000 vandfugle, eller 1 procent af en given population af vandfugle – art eller underart. (Naturstyrelsen 2010a) Et land skal som minimum udpege ét vådområde af international betydning, og forpligter sig herudover til at beskytte de udpegede områder og sikre at deres udnyttelse sker på en økologisk fornuftig og bæredygtig måde. Hvert tredje år, skal de tilsluttende lande afrapportere om deres status til sekretariatet for Ramsar-konventionen, forinden en konference imellem konventionens parter. (Naturstyrelsen 2010a) Der hæftes i Ramsar-konventionen ved kvalitetsbegreber som "*områder af international betydning*", og disse områder er typisk områder, der fungerer som rasteplasser for trækfugle, eller hjemsteder for sjældne arter. Et andet kvalitetsbegreb i Ramsar-konventionen er "*økologisk balance*", der specielt er knyttet til vådområder der anses som betydningsfulde og omfatter økologisk balance i forhold til såvel naturtyper som fugle og øvrige arter. Kvalitetsbegrebet "*fornuftig udnyttelse*", der benyttes i forhold til områdernes udnyttelse og er identisk med begrebet bæredygtig udnyttelse i andre konventioner. (Naturstyrelsen 2011a) Konvention knytter sig således til biologisk forskellighed og vildhed, særligt i forhold til vandfugle, men også at disses habitater ligeledes bør have kvaliteter i form af økologisk fornuftighed og bæredygtighed. En værdi der kan knyttes til filosofien om, at der ikke må tages mere fra et område, end at dette selv kan genoprette den gjorte skade. Opfattelsen af naturkvalitet knytter sig således overvejende til den biologiske, den vilde og dynamiske natur, selvom beskyttelsen af habitater kan kræve en vis bevaring af en bestemt naturtype (Arler 2009) Danmark har i dag udpeget 27 Ramsarområder, hvilket svarer til 7.400 km². De fleste findes i de lavvandede dele af de danske farvande. Det bør dog i denne sammenhæng bemærkes, at samtlige Ramsarområder er beliggende indenfor områder, som også er udpeget som beskyttede i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivet. (Naturstyrelsen 2010a)

Fuglebeskyttelsesdirektivet blev underskrevet af EU's medlemslande i 1979. Direktivet har til hensigt, at beskytte de vilde fuglearter som har deres naturlige ophold i medlemslandene gennem beskyttelse af fugle, æg, reder og levesteder. En beskyttelse der skal ske gennem udpegning af områder, samt indførsel af diverse forbud tilknyttet de truede fugle og deres levesteder. (jf. Dir. 79/409/EØF 1979) De udpegede områder udgør i dag sammen med de udpegede områder igennem Ramsar-konventionen og Habitatdirektivet (vedtaget 1992) det overordnede Natura 2000-netværk, der beskrives nærmere i forbindelse med Habitatdirektivet senere i afsnittet. I Fuglebeskyttelsesdirektivet, fra 1979, lægges der vægt på, at den biologiske balance bibeholdes/genoprettes. Dette kan ses som et andet udtryk for biologisk bæredygtighed, økologisk integritet eller økosystemisk sundhed. Det er essentielt at nævne, at direktivets bevågenhed af, at arter beskyttes og

bevares på længere sigt i forhold til deres naturlige opholdssteder. (Europa Kommissionen 1992) I starten af 1980 vedtages en Havmiljølov i Danmark – en lov der blandt andet bygger på den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe af 1973/78 (MARPOL-konventionen), men implementerer også dele af Helsingfors-Konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøen. (IMO 2011)

Bonn konventionen, også kendt som CMS, blev vedtaget i 1979. Men den trådte først i kraft i 1983. Danmark ratificerede konventionen i 1982. Bonn konventionen opstiller rammer for samarbejdet mellem medlemsstater om beskyttelse af specifikke arter i de pågældende arters udbredelsesområder. Konventionen opfordrer derved til implementering af beskyttelse af specifikke arter i de pågældende arters udbredelsesområder, særligt i det omfang at disse krydser landegrænser. Bonn konventionen er bygget op omkring to bilagslister. Den første bilagsliste omfatter vandrende eller trækkende dyr som er i fare for udryddelse i dele af, eller i hele deres totale udbredelsesområde. Bilag 2 omfatter de vandrende og trækkende dyr, der har behov for eller vil drage fordel af mellemstatslige aftaler. (Naturstyrelsen 2011b)

Danmark har i denne forbindelse indgået følgende regionale og artsspecifikke aftaler:

- Aftale om beskyttelse af Afrikand-Eurasiske migrerende vandfugle (AEWA)
- Aftale om beskyttelse af småhvaler i Østersøen og Nordsøen (ASCOBANS)
- Aftale om beskyttelse af flagermus i Europa (EUROBATS)
- Aftale om beskyttelse af sæler i Vadehavet.

Bonn konventionen er underskrevet af over 85 lande. (Naturstyrelsen 2011b) Bonn Konventionen er tæt knyttet til truede dyrearter, og dermed til den vilde og dynamiske natur. (Arler 2009) Danmark tiltrådte Bern konventionen i 1983. Konventionen omhandler ”bevarelse af Europas vilde dyr og planter samt deres naturlige levesteder” og har til formål at bevare vilde planter og dyr, samt deres levesteder med særlig fokus på truede og følsomme arter, samt migrerende arter. Danmark er sammen med 45 andre europæiske og afrikanske stater med til at bevare de vilde planter og dyr, samt deres levesteder med særlig fokus på de truede og følsomme arter, samt migrerende arter. De ratificerede lande forpligter sig igennem konventionen, at inddrage konventionens formål i de nationale politikker for naturbevarelse og miljøbeskyttelse. Dette dog med hensyntagen til økonomi og rekreative elementer. Samtidig forventes det, at undervisning skal forbedres i forhold til konventionens principper og at der generelt skal informeres omkring bevarelse af vilde dyre og plante arter og disses habitater. (Naturstyrelsen 2009a) Bern konventionen vægter den biologiske naturkvalitet, idet konventionen fokuserer på de sjældne og de truede dyr og planter. Den adskiller sig dog fra de førnævnte konventioner ved også at lægge vægt på rekreative værdier.

I 1983 afholdes også EU's 3. Miljøhandlingsprogram, der har fokus på de indre markeder og landenes miljøhensyn. Samtidig blev det understreget, at økonomisk vækst skulle inddrages i naturressourcerne, hvilket betød at den økonomiske og sociale udvikling kun kunne ske med en hensigtsmæssig forvaltning af naturressourcerne. (Gregersen 2010) I Danmark vedtages også Vandløbsloven, der har fokus på det spildevand der udledes til de danske vandløb. (Miljøstyrelsen 1983) VVM-direktivet, Vurdering af Virkning på Miljøet, vedtages af EU i 1985 og har til formål at sikre miljøet i forbindelse med projekter. Direktivet ændres i 1997, 2003 og 2009. (Gregersen 2010)

I 1987 lægges Fredningsstyrelsen og Skovstyrelsen sammen til Skov- og Naturstyrelsen og 1987 er også det år, hvor Brundtland rapporten ”*Vor Fælles Fremtid*” udkommer. Rapporten er udarbejdet af den uafhængige kommission kaldet World Commission on Environment and Development (WCED). Rapporten fastslår, at miljøproblemerne er en realitet og et stigende problem på globalt plan. Miljøproblemerne skyldes pro-

duktions- og forbrugsmønstre som ikke er bæredygtige, særligt i industrilandene. Rapporten indeholder forslag til miljøstrategier, således at en bæredygtig udvikling sikres på det lange sigt. (Bæredygtig Udvikling n.d.)

Samme år får Danmark den første vandmiljøplan (VMP I). En indsats der var blevet igangsat efter konstateret iltsvind i det danske vandmiljø på grund af udledning af kvælstof til vandmiljøet. I 1998 vedtages vandmiljøplan II, en opfølgning på vandmiljøplan I, der har til formål at reducere den samlede udledning af kvælstof med 49 procent. (DMU 2012) Den seneste vandmiljøplan III blev vedtaget i 2004 følger op på de tidligere vandmiljøplaner med indeholder også en indsats i forhold til landbrugets tab af fosfor. Vandmiljøplan III udløber i 2015 (Regeringen 2004)

På baggrund af Brundtland rapporten og den politiske interesse omkring bæredygtig udvikling, beslutter FN, at der i 1992 skal afholdes et Verdenstopmøde om miljø og udvikling i Rio de Janeiro. I alt deltager 181 lande, heriblandt Danmark. På verdenstopmødet opnås enighed om nogle erklæringer og konventioner, der siden hen har været med til at bære arbejdet for bæredygtighed og biodiversiteten videre. Verdenstopmødet resulterer bl.a. i Agenda 21 handlingsprogrammet, konventionen om biologiske mangfoldighed, klimakonventionen og skovdeklarationen. For denne opgave er konventionen om den biologiske mangfoldighed (Biodiversitetskonventionen) af størst interesse, idet at landene med deres underskrift forpligter sig til, at arbejde for at bevare ”den biologiske mangfoldighed. Formålet ”er at bevare den biologiske mangfoldighed, fremme en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer samt at sikre en rimelig og retfærdig fordeling af udbyttet ved at udnytte genetiske ressourcer”. (Naturstyrelsen 2010b) Arbejdet for at bevare den biologiske mangfoldighed skal ske igennem et internationalt samarbejde og udarbejdelsen af nationale strategier, planer og programmer. Ydermere så skal konventionens formål integreres i relevante sektorale og tværsektorale planer, programmer og politikker. (FN 2002)

Konventionen har til hensigt, at bevare og beskytte eksisterende naturområder og dets bestanddele og at der i øvrigt sker en genetablering eller genoprettelse af ødelagte områder. Samtidig er det konventionens hensigt, at få landene til at udføre bedre overvågning og registrering af naturområderne, samt at udveksle oplysninger og teknologier på tværs af landegrænser med det henblik at komme nærmere en bæredygtig udvikling. (FN 2002) Biodiversitetskonventionen fokuserer først og fremmest på bæredygtig udvikling, men også begrebet biologiske mangfoldighed bliver ”præsenteret” på den politiske dagsorden. Biologisk mangfoldighed, defineres som mangfoldigheden af levende organismer fra alle kilder, herunder blandt andet terrestriske, marine og andre akvatiske økosystemer og de økologiske strukturer, de indgår i. Dette omfatter mangfoldighed inden for de enkelte arter og mellem arterne, samt økosystemernes mangfoldighed.

”Biologiske ressourcer, der ses som genetiske ressourcer, organismer eller dele heraf, populationer eller en hvilken som helst anden biotisk bestanddel af økosystemerne, som kan udnyttet af eller have værdi for menneskeheden nu eller i fremtiden.” (FN 2002)

I konventionens Artikel 2, beskrives bæredygtig udnyttelse som udnyttelsen af den biologiske mangfoldighed på en sådan måde og i et sådan omfang, at det ikke fører til nedgang i den biologiske mangfoldigheds muligheder for at dække nuværende og kommende generationers behov og ønsker opretholdes. (FN 2002)

I forlængelse af Biodiversitetskonvention kan EU’s 5. Miljøhandlingsprogram nævnes, der gjorde det bæredygtige princip endnu tydeligere, og tilsvarende sætter fokus på bl.a. den biologiske mangfoldighed og bæredygtig udvikling. Det 5. Miljøhandlingsprogram afholdes i 1992. (Gregersen 2010)

Habitatdirektivet vedtages i 1992 og omhandler bevaring af naturtyper, samt vilde dyr og planter. En hovedhjørnesten i gennemførelse af Habitatdirektivet er udpegning af særlige bevaringsområder, de såkaldte habitatområder. I områderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for. Det sker gennem forskellige bevaringsforanstaltninger, der sikrer eller genopretter naturtyperne og levestederne for arterne. I givet fald kan, der udarbejdes forvaltningsplaner for de enkelte områder. Habitatdirektivet er sammen med Fuglebeskyttelses- og Vandrammedirektivet EU's vigtigste bidrag til beskyttelse af den biologiske mangfoldighed i medlemsstaterne. (Europa Kommissionen 1992) De første habitatområder i Danmark bliver udpeget i 1998.

I 1992 vedtages også LIFE programmet. En støtteordning for natur og miljø projekter i EU. Der har siden vedtagelse af LIFE været fire forskellige faser af programmet. LIFE 1 fra 1992-1995, LIFE II fra 1996-1999 og LIFE III fra 2000-2006, og den seneste LIFE+ fra 2007-2013. Formålet med LIFE programmet er støtte udvikling og gennemførelse af Fællesskabets miljøpolitik og – lovgivning, gennem økonomiske tilskud. LIFE programmet kan derved ses som et finansielt instrument for miljøet. LIFE I støttede projekter, der havde til formål bl.a. at fremme bæredygtig udvikling og kvalitet af miljøet, beskyttelse af levesteder og naturen, samt information og uddannelse. LIFE II havde til formål, at fremme nye metoder og teknikker, der kunne bane vejen for gennemførelsen af politikker indenfor miljøområdet, samt naturbevaringsprojekter. LIFE III ydede især støtte Natura 2000-netværket, herunder til projekter for bevaring af naturtyper, samt vilde dyr og planer. Det seneste LIFE program, LIFE+ er gældende fra 2007-2013. LIFE+ skal navnlig yde støtte til gennemførelsen af sjette miljøhandlingsprogram, herunder temastrategierne, og finansiere foranstaltninger og projekter med europæisk merværdi i medlemsstaterne. Det samlede budget for hele EU er 2.143 mio. € for hele perioden og i 2011 var det vejledende støttebeløb til danske projekter på ca. 35 mio.kr. Der ydes almindeligvis støtte med op til 50 procent af et projekts budget. Dog op til 75 procent for visse typer LIFE+ Naturprojekter vedr. beskyttelse af arter og habitater. (European Commission 2012)

Landdistriktsprogrammet er et andet økonomisk virkemiddel som vedtages i 1992. Landdistriktsprogrammet har til formål, at støtte landdistrikterne i deres udvikling. Samtidig har det for mål, at støtte projekter der passer på naturen og miljøet, herunder at støtte miljøvenlige produktionsmetoder i landbruget, naturpleje og forbedre befolkningens levevilkår. Det seneste landdistriktsprogram startede i 2007 og løber indtil 2013. Her giver programmet mulighed for, at søge støtte til natur- og miljøprojekter indenfor bl.a. pleje af græs- og naturarealer, vådområde projekter, skovdrift, samt beskyttelse, etablering og genopretning (NaturErhvervstyrelsen 2010)

Naturbeskyttelsesloven afløser i 1992 Naturfredningsloven, Naturforvaltningsloven og Sandflugtloven. Loven er løbende blevet revideret og har til formål at beskytte de vilde dyr og planter, deres levesteder samt de landskabelige og kulturhistoriske værdier, samt befolkningens adgang til naturen (Naturbeskyttelsesloven 2009, Koester 2009) Samme år fremlægges en naturskovstrategi på foranledning af anbefalinger af FN's biodiversitetskonvention. Denne strategi fastsætter et mål om, at mindst 10 procent af det samlede, danske skovareal skal sikres som naturskov, urørt skov eller skov med gamle driftsformer inden 2040 (Skov- og Naturstyrelsen 1994). En strategi der stadfæstes i Danmarks Nationale Skovprogram i 2002 sammen med målet om, at skovarealet skal dække 20-25 procent af Danmarks areal i løbet af 80-100 år. (Det økonomiske Råd 2012)

I 1994 iværksættes MVJ-ordningen, der har til formål at støtte miljøvenlige produktionsmetoder i landbruget og naturpleje, samt målsætningerne i den første Vandmiljøplan fra 1987 samt Handlingsplanen for en bæredygtig udvikling i landbruget fra 1991. Landmænd har igennem den seneste MVJ-ordning mulighed for, at søge tilskud til beskyttelse af natur og miljø i særlig følsomme landbrugsområder, herunder tilskud til

pleje af græs- og naturarealer beliggende i Natura 2000, samt arealer registreret som en beskyttet naturtype iht. § 3 i naturbeskyttelsesloven (NaturErhvervstyrelsen 2012)

I 1995/96 påbegyndes arbejdet med Agenda 21 i de danske kommuner, men det er først i 2004 at alle kommuner har udfærdiget et lokal Agenda 21 strategi. Samtidig udkommer publikationen *“Biologisk mangfoldighed - status og strategi”*, der er en redegørelse for Danmarks arbejde med de nationale strategier til beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed. Redegørelsen er Danmarks opfyldelse af artikel 6 i Biodiversitetskonventionen. (Skov- og Naturstyrelsen 1995)

Miljøministeren nedsætter i 1998 Naturrådet, der har til formål ” *at levere videnskabelig rådgivning, samt bidrage til at diskussionen om en bæredygtig udvikling på natur- og landskabsområdet står højt på den samfundsmæssige dagsorden - gerne lige så højt som økonomi - som det ambitiøst er formuleret i rådets kommissorium.* ” (Naturrådet 2001a) Naturrådet bestod af fire vismænd og et sekretariat på 5-7 personer, men nedlægges i 2002 efter at den borgerlige regering var trådt til. (Naturrådet 2001a)

Arbejdet med Natura 2000-områderne starter i 1998, og i perioden frem til 2004 udpeges de danske områder. I dag har Danmark 252 danske Natura2000-områder – områder med særlig værdifuld natur. Områder er som tidligere nævnt en samlet betegnelse for habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og ramsarområder (Naturstyrelsen 2010c) Formålet med Natura 2000 er, at fremme opretholdelsen af den biologiske diversitet under hensyntagen til økonomiske, sociale, kulturelle og regionale behov, med den hensigt at bidrage til en bæredygtig udvikling. (Naturstyrelsen 2011c) Medlemsstaterne forpligter sig således til, at opliste de udpegede lokaliteter i det pågældende land, i forhold til direktivets bilagslister der oplister naturtyper og arter af fællesskabsbetydning. Disse områder skal medlemsstaten så efterfølgende overvåge og forvalte således, at området bliver beskyttet og bevaret. (Europa Kommissionen 1992) Centrale kvalitetsbegreber i forhold til Habitatdirektivet bliver således blandt andet, at området skal have fællesskabsbetydning for at blive udpeget som beskyttet, hvilket vil sige, at levesteder der er i fare for at forsvinde i deres naturlige udbredelsesområde, har et begrænset naturligt udbredelsesområde eller er et tydeligt eksempel på de kendetegn, der er typiske for et eller flere af de fem biografiske områder. Danmark kritiseres til stadighed for ikke at opfylde de forpligtelser, som de er pålagt gennem Habitatdirektivet, idet forvaltningen af Natura 2000-netværket og de områder der beskyttes herigennem endnu ses som mangelfuld. Særligt Artikel 10, omhandlende forbindelseskorridorer imellem de direktiv udpegede områder og beskyttelse af arter udenfor Natura 2000-netværket, syntes forsømt. (Agger et al. 2005)

OECD udgiver i foråret 1999 sin evaluering af Danmark indsats for det natur- og miljøpolitiske område. En evaluering der skrappt kritiserer Danmarks indsats. (DN 2012) OECD anbefaler at Danmark bør undersøge mulighederne for at etablere netværk af nationalparker, hvor den mest værdifulde danske natur kan beskyttes (Naturrådet 2001b) På baggrund af OECD-rapporten nedsætter miljøministeren og fødevareministeren Wilhjelms-udvalget, der får til opgave at undersøge hvordan Danmark kan sikre den biologiske mangfoldighed. I sensommeren 2001 afslutter Wilhjelms-udvalget deres arbejde med udgivelsen af rapporten *”En rig natur i et rigt samfund”*. Udvalget konkluderede, at *”naturen aldrig har haft det værre end nu”* (Wilhjelms-udvalget 2001). Rapporten anses som en milepæl i dansk naturpolitik, og udvalget fremhæver de nedestående områder, som de største problemer for den danske biodiversitet.

- Naturen har for lidt plads
- Vandet er forsvundet fra landskabet
- Tilførte næringsstoffer forurener

- Mange lysåbne naturtyper gror til
- Produktionen er intensiv
- Kontinuiteten mangler
- Naturområderne er for små
- Naturområderne er for opsplittede
- Miljøskadelige stoffer overalt i naturen
- Arterne påvirkes
- Invasive arter spredes
- Klimaforandringer påvirker naturen

Til at imødekomme disse problemer opstille Vilhjem-udvalget seks overordnede anbefalinger:

- Bedre beskyttelse af eksisterende natur
- Mere natur – mere plads og bedre sammenhæng
- Bedre grundlag for en målrettet naturforvaltning
- Fortsat styrkelse og målretning af sektorernes indsats
- Bedre samspil mellem lokale og nationale interesser i naturen
- Fortsættelse af den internationale indsats.

(Vilhjem-udvalget 2001)

En række af de forslag som Vilhjem-udvalget kom med 2001 er langt hen af vejen blevet implementeret, omend ikke nødvendigvis med samme indhold som oprindeligt (Det økonomiske Råd 2012)

I 2001 vedtager EU's stats- og regeringschefer, at standse tabet af biodiversitet i 2010, og i 2002 bliver en biodiversitetsstrategi vedtaget på FN's sjette partskonference om biodiversitet i Holland, med det erklærede mål at reducere tabet af biodiversitet væsentligt inden 2010. Mål der desværre ikke blev nået. (Teknologirådet 2010)

Vandrammedirektivet træder i kraft i 2000, men først i 2003 bliver det delvist gennemført i dansk lovgivning ved vedtagelsen af en ny Miljømålslov (Gregersen 2010). Det er direktivet og Miljømålslovens formål, at *"fastlægge rammerne for beskyttelsen af overfladevand og grundvand samt for planlægning inden for de internationale naturbeskyttelsesområder."* (Miljømålsloven 2009) Dette formål søges opfyldt gennem forebyggelse af yderligere forringelse, og gennem beskyttelse og forbedring af vandøkosystemernes tilstand og, i det omfang det er væsentligt, de tilstødende jordbaserede økosystemer og vådområders tilstand. Som et led i Vandrammedirektivet, fastlægges en ny planlægningsprocedure for hvordan overfladevand og grundvand fremover skal beskyttes og benyttes. Denne beskyttelse skal ske udarbejdelsen af en Vandplan, hvori der bl.a. skal opsættes et mål for vandkvaliteten samt et indsatsprogram til hvorledes dette mål skal nås. (Regeringen 2004a) Der er i dag udarbejdet 23 vandplaner i Danmark. (Naturstyrelsen 2011d)

I forlængelse af beslutningerne i EU og FN udarbejdede Danmark en handlingsplan for biologisk mangfoldighed. Handlingsplanen udkom i 2004 og havde især fokus på de danske Natura 2000-områder. Den målrettede også indsatsen mod områder, hvor gevinsten for samfundet forventedes at være størst, dvs. hvor der samtidig med forbedrede livsbetingelser for arter bl.a. kunne opnås bedre muligheder for friluftsliv, bedre grundvandskvalitet og reduktion af CO₂. Samtidig indeholdt handlingsplanen forslag om syv nationalparker, hvilket førte til vedtagelsen af en nationalparklov i 2007. I forlængelse af handlingsplanen blev en ny

Skovlov vedtaget i 2004, og samtidig blev Naturbeskyttelsesloven revideret for at styrke implementeringen af EU-direktiverne. (Gregersen 2010)

I 2005 udarbejdes en handlingsplan for naturnær skovdrift i statsskovene (Miljøministeriet 2005) Handlingsplanen blev udarbejdet for, at nå målet om at 10 procent naturskov og en fordobling af skovarealet. Begge mål er opnået i dag.

EU's målsætning om, at standse tabet af biodiversiteten bliver i 2006 fulgt op af en handlingsplan. Handlingsplanen har 10 overordnede mål for biodiversitetsområdet. De ses i nedenstående.

- Mål 1: At beskytte EU's vigtigste levesteder og arter
- Mål 2: At bevare og retablere biodiversitet og økosystemfunktioner i EU generelt
- Mål 3: At bevare og retablere biodiversitet og økosystemfunktioner i EU's havmiljø generelt
- Mål 4: At styrke den regionale og territoriale udviklings forlidelighed med biodiversitet i EU
- Mål 5: At mindske invasive fremmede arters og genotypers virkning på biodiversiteten i EU væsentligt
- Mål 6: At gøre den internationale styring af biodiversitet og økosystemfunktioner væsentlig mere effektiv
- Mål 7: At yde væsentlig mere støtte til biodiversitet og økosystemfunktioner inden for rammerne af EU's eksterne bistand
- Mål 8: At mindske den internationale handels virkning på den globale biodiversitet og økosystemfunktioner væsentligt
- Mål 9: At støtte biodiversitetens tilpasning til klimaforandringer
- Mål 10: At styrke videnbasen for bevarelse og bæredygtig brug af biodiversitet væsentligt, både i EU og globalt

(Den Europæiske Union 2010)

Efter udgivelsen af handlingsplanen fra EU udgiver den daværende regering i 2006 en naturpolitisk redegørelse, Fremtidens natur – vores ansvar. En redegørelse der lagde op til en drøftelse af, hvilke værdier den danske naturindsats skulle indeholde. Regeringen gav endvidere i redegørelse forslag til områder, hvor der konkret kunne gøres en indsats og deres anbefalinger var, at de danske naturreal skulle øges, at der skulle etableres nationalparker, at naturplejen skulle ekstsiveres og at naturgenopretning skulle i fokus. Samtidig sætter regeringen fokus på værdien af de grønne partnerskaber. (Miljøministeriet 2006)

Årsskiftet mellem 2006/2007 har stor betydning for den danske natur- og miljøpolitik, for i forbindelse med kommunalreformen der træder i kraft 1. januar 2007 overtager de danske kommuner ansvaret for arbejdet med naturen og dermed ansvaret for den biologiske mangfoldighed. I forlængelse af dette ansvar modtager de danske kommuner en nytårshilsen fra den daværende miljøminister Connie Hedegaard. En nytårshilsen i form af et postkort med en truet art i kommunen, som de får ansvaret for at beskytte (Jensen, 2012) Postkortaktionen havde til formål, at gøre kommunerne opmærksom på det ansvar de har for naturen, at øge kommunernes kendskab til de truede dyr og planter i kommunerne, samt henvise til Countdown 2010, en international kampagne, der formidlede 2010-biodiversitetsmålet. Postkortene bliver også sendt til landets lokalaviser i de forskellige kommuner for på den måde at øge den lokale interesse. Countdown 2010 blev egentlig lanceret allerede i 2004 af den internationale naturbeskyttelsesorganisation IUCN og EU kommissionen, men det er først i februar 2007 at den daværende miljøminister Connie Hedegaard underskriver

Countdown 2010. (By- og landskabsstyrelsen 2008) Formålet med Countdown 2010 initiativet er at følge op på biodiversitets-målet, og initiativet indeholder syv hovedpunkter for arbejdet med bevarelsen af biodiversiteten.

- Mindst 10 procent af alle typer for økosystemer bør være under beskyttelse for at bevare naturen og naturlige landskaber.
- Landbruget bør værne om biodiversitet, for eksempel ved at øge diversiteten i agerlandet og reducere brugen af kunstgødning og pesticider.
- Fiskebestande bør udnyttes på bæredygtige måder. 75 procent af al fiskeri er i dag pressede af overfiskeri, og mange arter er allerede truede af udryddelse.
- Bebyggelse, både i byer og på landet, bør værne bedre om/ tage mere hensyn til at indpasse biodiversitet. I dag ødelægges mange dyrs levesteder af ny bebyggelse.
- Klimaforandringer påvirker også naturen. Klimaforandringer bør bekæmpes og arternes muligheder for migration eller tilpasning til deres nye omgivelser bør sikres.
- Nogle fremmede arter kan i værste tilfælde blive invasive arter, som truer lokale arter med udryddelse, og derfor bør spredningen af disse arter forhindres.
- Den biologiske mangfoldighed er fundamentet for en bæredygtig udvikling, og det er derfor nødvendigt at integrere hensyn til biodiversiteten i alle sektorer og deres politiske beslutninger.

(Countdown 2010 2012, Nordisk Ministerråd 2008)

Til trods for anbefalingen fra Wilhjelms-udvalget om en målrettet anvendelse af braklægningsordningen til naturformål ophæves EU's braklægningsordning i 2007. Ophævelse resulterer i at ca. halvdelen af de eksisterende brakarealer bliver pløjet op, med negativ effekt for den biologiske mangfoldighed, da mange af arealerne havde ligget hen så længe uden drift, at de var ved at blive til reelle naturarealer. (DN 2012)

I januar 2008 underskriver de første 16 kommuner Countdown 2010. De 16 kommuner er alle beliggende i Region Syddanmark og siden hen har yderligere 21 kommuner skrevet under. Countdown 2010 ophørte i 2010, og initiativet er siden gået i sig selv. Samtidig afslører den foretagne undersøgelse, at arbejdet med de indmeldte projekter i forbindelse med Countdown 2010 er gået i stå i mange kommuner. En del af de deltagne kommuner tilkendegiver i undersøgelsen ønske om, at de ønsker at et lignende initiativ igangsættes snarest muligt (Spørgeskema 2012) Et initiativ som Eva Juul Jensen fra Miljøministeriet, håber på kan blive igangsat til efteråret. (jf. Appendiks C)

Danmark får den første officielle nationalpark i 2008 – nationalpark Thy. Samtidig foreslås oprettelsen af yderligere fire øvrige nationalparker – Skjern Å, Mols Bjerger, Vadehavet og Kongernes Nordsjælland. På nuværende tidspunkt har Danmark tre nationalparker: i Thy, Vadehavet og Mols Bjerger. Der arbejdes stadigvæk på oprettelsen af en nationalpark i Kongernes Nordsjælland, men Nationalpark Skjern Å blev opgivet i 2012. (Danmarks Nationaleparker 2012) Tanken om nationalparker er ikke ny i Danmark, for allerede tilbage i 1960'erne blev det diskuteret, hvorvidt der skulle etableres nationalparker eller om man i stedet skulle satse på en mere generel beskyttelse af en række naturtyper. I 1960'erne var det dog Danmarks Naturfredningsforening, der ikke ville være med til at lave nationalparker, da de ikke mente, at man skulle fremhæve et stykke natur frem for et andet. I dag hvor en generel beskyttelse af naturområderne er veletableret, bl.a. gennem Naturbeskyttelseslovens § 3, skal etableringen af nationalparker ses som en måde at styrke dansk naturforvaltning. (Larsen 2011)

OECD udgiver i 2008 en ny redegørelse om den danske naturpolitik. En redegørelse der igen kritiserer den danske indsats og henviser til, at den danske naturpolitik mangler reelle mål, ansvar og opfølgning. OECD anbefaler endvidere, at Danmark skal forsætte arbejdet med at etablere nationalparker og at Danmark skal have udarbejdet en national strategi for naturen og biodiversiteten. I forlængelse af OECD's anbefalinger om en national naturstrategi påpegede den daværende regering i rapporten *"Grøn Vækst"*, at de ønskede at udarbejde en samlet Miljø- og naturplan for Danmark. Grøn Vækst rapporten var regeringens helhedsplan for dansk natur, miljø og landbrug. Rapporten har fokus på oprettelsen af ny natur, herunder skovrejsning, dyrkningsfrie randzoner, vådområder, ekstensiv drift og pleje af natur i Natura 2000-områderne, samt pleje af lysåben natur udenfor Natura 2000-områderne. Endvidere har rapporten fokus på etableringen af større sammenhængende natur, borgernes adgang til natur, overvågning og registrering, samt indsats for bedre vandkvalitet. (Regeringen 2009) I forlængelse af OECD-rapporten udarbejdede regeringen endvidere en handlingsplan for invasive arter. En handlingsplan der kommer med en række anbefalinger til kampen mod invasive arter. (Naturstyrelsen 2009)

I 2010 bliver der i EU fulgt op på målet om at standse tilbagegangen i biodiversiteten og det må konstateres at ingen af medlemslandene har nået målet – heller ikke Danmark. Derfor udarbejdes der nye mål for biodiversiteten i EU – en 2050-vision og et 2020-mål for biodiversiteten. Visionen for år 2050 er, at EU's biodiversitet og tilhørende økosystemtjenester er beskyttet, værdsat og passende retableret, og målet for 2020 er, at: *"Standse tabet af biodiversitet og forringelsen af økosystemtjenester i EU frem til 2020 og – i det omfang, det er muligt – retablere dem og samtidig intensivere EU's bestræbelser på at standse tabet af biodiversitet på globalt plan."* (Miljøministeriet 2011) EU's 2020-mål for biodiversiteten hviler på en erkendelse af, at biodiversitet ud over sin iboende værdi og de leverede tjenester også har en betydelig økonomisk værdi, som sjældent afspejles på markederne. Det er ikke muligt at værdisætte biodiversiteten og da den optræder i samfundets regnskaber, bliver den tit offer for de modstridende krav til naturen og dens udnyttelse. Selv om indsatsen for at standse tabet af biodiversitet koster penge, er tabet af biodiversitet i sig selv dyrt for samfundet som helhed. Biodiversitetsstrategien frem til 2020 omfatter seks mål, der er indbyrdes forbundne og støtter hinanden. (Europa Kommissionen 2011)

Målet om at standse tabet af biodiversiteten bliver også i oktober 2010 vedtaget på den tiende partskonference om biologisk mangfoldighed i Nagoya, Japan. Her vedtages 20 delmål (Aichi målene) som et vigtigt led i den strategiske plan for biodiversiteten i 2011-2020. (Frostholt 2012a)

På baggrund af de nye 2020-mål og det fornyede fokus på biodiversiteten meddelte miljøminister Ida Auken, at regeringen ønskede at udarbejde en naturplan for Danmark. Arbejdet med den nationale naturplan bliver igangsat i januar 2012 med afholdelsen af et Borgertopmøde om biodiversitet i Odense. Borgertopmødet havde til formål, at gøre landets borgere opmærksomme på problematikken omkring den danske biodiversitet og få borgernes holdninger til konkrete prioriteringer og handlingsforslag. I alt deltager 172 borger fordelt fra hele landet. (Teknologirådet 2012)

I december 2011 offentliggøres 246 Natura 2000-planer for den danske natur, fordelt på hele landet. Naturplanerne indeholder en "opskrift" på hvordan naturen kan blive bedre i det pågældende område frem til 2015. (Naturstyrelsen 2011d) Som en opfølgning af udgivelsen af Natura 2000-planerne nedsætter miljøminister Ida Auken i marts 2012 et Grønt Fremdriftsforum, der skal følge kommunernes arbejde med Natura 2000-planerne tæt og sikre at de bliver til noget. (Miljøministeriet 2012) I marts nedsættes også en Natur- og Landbrugskommission, der får ansvar for at udarbejde nogle overordnede principper og mål for arealanvendelsen i Danmark. (Natur- og Landbrugskommissionen 2012)

3.2 Opsamling

Der er sket meget inden for beskyttelsen af naturen og den biologiske mangfoldighed de sidste 30 år. Danmark har ratificeret en række internationale aftaler om beskyttelse og bevarelse af dyr og planter. Aftaler der kulminerede med vedtagelsen af Biodiversitetskonventionen i 1992 – en aftal der markerede en overgang til en mere koordineret indsats på tværs af lande, med fokus på beskyttelse af biodiversiteten på globalt plan, men også om bæredygtigudnyttelse af naturens ressourcer og om en rimelig fordeling af udbyttet ved udnyttelsen af de genetiske ressourcer. Biodiversitetskonventionen suppleres af en række specielle konventioner, der indeholder mere præcise krav til beskyttelsen af bestemte arter eller dele af naturen. De vigtigste EU-regler om beskyttelse af biodiversitet og derved hjørnestenene i EU's beskyttelse af den biologiske mangfoldighed, er Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og Habitatdirektivet fra 1992. De opfylder Biodiversitetskonventionens forpligtelser og opfylder også de mere specifikke konventioner som Ramsarkonventionen, Washington Konventionen, samt Bern Konventionen.

Beskyttelsen af naturen og den biologiske mangfoldighed er spredt i mange forskellige direktiver, lovgivninger og bekendtgørelser. Men til trods for at Danmark har udarbejdet forskellige lovgivninger og bekendtgørelser for området, hvor EU-direktiverne på forskellig vis er implementeret, viser de nyeste rapporter for den danske biodiversitet, at den stadigvæk er negativ. Det er svært, at se hvordan biodiversitetskonventionens mål om at passe på den biologiske mangfoldighed kobles til den danske lovgivning, da beskyttelsen af arter og natur er spredt i mange forskellige lovgivninger. Derfor forsøger den kommende kapitel, at redegøre for naturbeskyttelsen, herunder beskyttelsen af biodiversiteten i den danske lovgivning.

4. DE LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER FOR BIODIVERSITETSOMRÅDET I DANMARK

Det står slemt til med biodiversiteten i Danmark – ca. en femtedel af alle de ca. 32.000 forskellige danske arter er truet (Miljøministeriet 2009). De væsentligste trusler er tab og forringelser af levesteder, der især kan føres tilbage til skovdrift og landbrugsdrift. (Det Miljøøkonomiske Råd 2012) Men at den danske natur er i tilbagegang er ikke nyt. Arter dør på stribe, manglende viden om området, naturen mangler plads og indsatsen for bevarelsen af biodiversiteten i Danmark er utilstrækkelig. Det er konklusionerne, der igen og igen drages, lige fra OECD's Environmental Performance Review (1999 og 2007) og Wilhjelmudvalgets konsensusrapport (2001) til DMU's statusrapport om Danmarks Biodiversitet (2010) og Danmarks 4. Landerapport til FN om Biodiversitet (2010) m.fl.

Forvaltningen af den danske natur og naturressourcer har ændret sig betydeligt igennem de sidste 200 år. De internationale mål om at standse tabet af den biologiske mangfoldighed, er af stor betydning for den danske natur- og miljøpolitik og Danmarks medlemskab af EU har betydet at dansk naturpolitik er reduceret til projektledelse, hvor selve naturpolitikken formuleres i EU i form af forskellige direktiver. Men selv om at rammerne for mange natur- og miljø mål er fastlagt i internationalt regi, er beslutningen om valg af virkemidler til opfyldelse af målene, et nationalt anliggende. Den traditionelle naturbeskyttelse i Danmark er knyttet til fredning, beskyttelse af en række arter og lysåbne naturtyper, samt naturgenopretning og den danske beskyttelsen af biodiversiteten er tæt knyttet til Naturbeskyttelsesloven, Skovloven, Miljømålsloven, Miljøbeskyttelsesloven m.m. Det er dog vanskeligt, at give et dækkende billede af den samlede danske lovgivning, da mange af de danske love ikke direkte nævner begrebet biologiske mangfoldighed men henviser til begreber såsom beskyttelse og bevarelse, samt bæredygtighed. Generelt er den danske natur- og miljølov ikke udviklet for at passe på biodiversiteten, men udviklet hen af vejen med nogle knopskydninger efterhånden som det har været nødvendigt. (Frostholt 2012b)

Nærværende kapitel har derved til formål, at redegøre for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten igennem den danske lovgivning.

4.1 Bevaring og beskyttelse af natur og dyrearter

Danmark skal, så vidt muligt og alt efter omstændighederne, ifølge FN's Biodiversitetskonvention ”regulere eller forvalte biologiske ressourcer, der er vigtige for bevaring af den biologiske mangfoldighed, det være sig i eller uden for beskyttede områder, med henblik på at sikre bevaring og bæredygtig udnyttelse af disse ressourcer” og ”fremme beskyttelsen af økosystemer, naturlige levesteder og opretholdelse af levedygtige populationer af arter i naturlige omgivelser (CBD UN 1993) Konventionen kræver, at staterne vedtager nationale strategier og handlingsplaner for bevaring og udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, både i forhold til in situ-bevaring og ex situ-bevaring, men stiller ikke nærmere krav ud over, at udnyttelsen af biodiversiteten skal være bæredygtig og baseret på suverænitetssprincippet, idet fordelene skal deles fair og lige (benefit sharing). (CBD UN 1993) For at leve op til disse bestemmelser har Danmark igennem de sidste mange år vedtaget ganske mange love og strategier, som netop har til formål at beskytte naturen og hindre tilbagegangen i biodiversiteten. En række lovgivninger der ifølge Peder Agger (2012) ligner et klude-tæppe af overlappende og delvis modstridende regler.

Af overordnede betydning for biodiversiteten i Danmark er Naturbeskyttelsesloven, som sikrer beskyttelse af levesteder for dyr og planter. Det fremgår af loven, at den særligt tilsigter, ”at beskytte naturen med den bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier.” (Naturbeskyttelsesloven 2009) I loven lægges der således op til en beskyttet orienteret forvaltning af naturen, mens der samtidig henvises til at andre værdier skal inddrages. Sidstnævnte fremhæves ved, at loven ligeledes tilsigter, ”at give befolkningen adgang til at færdes i og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet” (Naturbeskyttelsesloven 2009). Samtidig tilsigter loven, at ”forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesse forbedres.” (Naturbeskyttelsesloven 2009). Naturbeskyttelsesloven indeholder bestemmelser om beskyttelse af naturtyper- og områder, levesteder, arter og planter, samt fredninger.

Den nuværende Naturbeskyttelseslov kan grundlæggende opdeles i 6 kategorier:

1. Beskyttede naturtyper,
2. Offentlighedens adgang til naturen,
3. Beskyttelse af arter,
4. Beskyttelseslinjer,
5. Fredning, og
6. Regler om naturpleje.

Hertil kommer reglerne knyttet til de internationale naturbeskyttelsesområder, EF- fuglebeskyttelsesområder og EF-habitatområder. (Naturbeskyttelsesloven 2009)

§ 3-bestemmelserne i Naturbeskyttelsesloven har gennem tiden været medvirkende til, at stabilisere og beskytte arealet med lysåbne naturtyper. Den gradvise tilføjelse af nye naturtyper igennem tiden, med forbud mod tilstandsændringer i søer og moser (fra 1978), heder, strandenge og -sumpe (fra 1984), ferske enge og overdrev m.v. (fra 1992), afspejler en udvikling der er gået fra beskyttelse af historiske landskaber til beskyttelse af kulturhistoriske værdier i form af de lysåbne (halvnaturtyper). Hermed anerkendes naturtypernes plejebehov. (Naturbeskyttelsesloven, 2009) Den generelle beskyttelse er en effektiv arealbeskyttelse af status quo-tilstand, men mindre effektiv til beskyttelse af naturtypernes biologiske værdier (Nepper-Larsen 2005). Dette skyldes, at der blandt andet er tale om erstatningsfri regulering i modsætning til eksempelvis fredningerne, samt at loven beskytter mod fysiske indgreb i beskyttede områder (Moe 2000). Men beskyttelsen af naturområderne (§ 3-områderne) sikrer kun selve arealet, og beskytter desværre ikke biodiversiteten i § 3-områderne, idet der ikke er plejeplicht og krav om en aktiv indsats for at bibeholde de beskyttede naturtyper, som vil sikre arterne knyttet til den lysåbne natur (Det Miljøøkonomiske Råd 2012, Spørgeskema 2012) De seneste år er der blevet stillet spørgsmålstejn ved, om Naturbeskyttelseslovens § 3 reelt virker efter hensigten, da en stikprøveundersøgelse af de arealmæssige ændringer af heder, overdrev, moser, strandenge og søer/vandhuller, har vist at 2,0-5,6 procent af arealet med beskyttet natur er gået tabt i perioden 1995-2008. En årsag til § 3-områdenes ringe tilstand kan skyldes, at naturområderne ikke er underlagt plejekrav, medmindre de er fredede, og der er truffet aftale herom og at kommunerne ikke føre tilstrækkeligt tilsyn med de private § 3-områder, samt at kommunernes virkemidler til pleje er afhængige af frivillige aftaler med lodsejere. (Frostholm 2012) Det manglende plejekrav muliggør succession, som dog på kort sigt er skadelig for områdernes biologiske kvalitet, idet et skift i vegetationssammensætningen ofte er forbundet med et fald i antallet af arter. At regeringens handlingsplan for biologisk mangfoldighed og

naturbeskyttelse prioritere Natura 2000-områderne højere end den øvrige natur (Skov- og Naturstyrelsen 2004) kan ydermere ses som et problem, da omkring 60 procent af de naturtyper som er beskyttet af § 3 er uden for Natura 2000-områderne (DN 2012) Disse områder er samtidig den del af den danske natur, som er under største pres som følge af tilgroning og intensiv landbrugsdrift, en konsekvens der formentlig vil betyde at ca. halvdelen af det nuværende § 3-areals biologiske kvalitet forringes yderligere. Samlet set har § 3-bestemmelsen sikret mange af de naturområder, der i dag findes i landskabet. Bestemmelsen repræsenterer dog visse barrierer i forbindelse med at sikre naturområdernes biologiske kvalitet, såvel som redskabet ikke i sig selv giver flere naturområder.

Flere af de forskellige konventioner som Danmark har ratificeret kommer til udtryk i Naturbeskyttelseslovens kapitel 5, der tilsigter at beskytte plante og dyrearter. Her fastsættes der regler for at dyrearter nævnt i bilag 3 til loven ikke må ”forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden” og at ”yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke beskadiges eller ødelægges.” (jf. Habitatdirektivet § 12) Udover beskyttelsen af planter og arter igennem Naturbeskyttelsesloven udarbejdede den daværende regering i 2005 en plan for at sikre levesteder og beskytte truede dyrearter. (Regeringen 2009) Et virkemiddel til beskyttelse af planter og dyrearter er fredningsinstrumentet, der giver mulighed for at frede landarealer og ferske vande med henblik på at beskytte eller genoprette natur af betydning for flora og fauna, samt arealer af landskabelig, kulturhistorisk, geologisk eller naturvidenskabelig værdi m.m. (Naturbeskyttelsesloven 2009) Til trods for Wilhjelm rapporten i 2001 konkludere, at fredning skal ses som et effektivt virkemiddel til bevarelse af den biologiske mangfoldighed udgør de fredede arealer kun 5,06 procent af det danske landareal – en relativt lille andel af de beskyttede naturområder set i forhold til § 3-beskyttelsen der sammen med beskyttelseslinjerne i § 15-18 i dag omfatter 9,47 procent af det samlede landareal. (DN 2012) En af årsagerne til det relativt lille areal af fredede områder i Danmark er fredningernes ofte ekspropriative karakter, hvor der efter Grundlovens § 73 skal ydes erstatning for de tab, som fredningen påfører såvel ejer som bruger af det fredede område (Naturbeskyttelsesloven 2009) Fordelen ved fredningsinstrumentet er, at det kan målrettes geografisk, såvel som der kan træffes aftale om plejeindsats, naturgenopretning, adgangsforhold, jagt m.m. Dette betyder, at der er mulighed for at gennemføre en strategisk planlægning, hvor fredningen indgår som et redskab til at sikre landskabelige sammenhænge og derigennem specifikke arters livsbetingelser og spredningsmuligheder. Sammenhængende naturområder og biologisk mangfoldighed er højt prioriterede emner i ”Handlingsplan for fredning” fra 2005, der fremhæver vigtigheden af sammenhængende naturområder som et virkemiddel til at standse tilbagegangen af den biologiske mangfoldighed. (Skov- og Naturstyrelsen 2005) Den konkrete værdi af handlingsplanen i forhold til, at implementere sammenhængende natur afhænger dog af, hvor højt den prioriteres politisk og administrativt, både lokalt og nationalt.

I en fredning kan der være stillet krav om naturpleje – en pleje som skal forstås som et middel til at fastholde eller vende tilbage til en bestemt naturtilstand og i begrebet ligger et aktivt element af menneskelig indgreb eller påvirkning. Naturpleje og fredning hænger sammen, men hvor fredningen handler om at frede et område for menneskelig påvirkning, er naturpleje et udtryk for et direkte indgreb i naturtilstanden. Naturpleje kan derved begrænse den frie dynamik og successionsprocesserne i det fredede område og det er derfor vigtigt, at fleksibiliteten i fredningsbestemmelserne udnyttes således, at der indenfor større sammenhængende fredede områder sikres delområder med fri udvikling, samt plejede lysåbne områder, afhængig af, hvad der tjener fredningens formål bedst. Når fleksibiliteten i fredningen på den måde udnyttes, kan der opstå en mosaik af naturtyper, hvor den samlede artsdiversitet er høj og naturens egen dynamik ikke sættes helt ud af spil. Fredning af større sammenhængende naturområder vil understøtte økosystemernes funktioner og processer til fordel for lokale arters livsbetingelser samt udveksling og spredning af organismer ge-

nerelt, til omkringliggende lokaliteter. (Det Miljøøkonomiske Råd 2012) Fredningen kan til trods for de økonomiske omkostninger forbundet fredningernes ofte ekspropriative karakter, ses som et egnet og stærkt virkemiddel i etableringen af større sammenhængende naturområder.

4.2 Naturgenopretning

Det fremgår af Biodiversitetskonventionen (Artikel 8, pkt. f), at konventionens parter skal sikre genetablering og genopretning af ødelagte økosystemer, naturtyper og truede arter. (CBD UN 1993) Naturgenopretning giver mulighed for at (gen)oprette en bestemt tilstand i et bestemt område, og virkemidlet adskiller sig således fra § 3-beskyttelsen, da naturgenopretninger medfører ændringer i hidtidig tilstand frem for sikring af status quo tilstanden. Målsætningerne for genopretningsprojekter kan variere meget og tager blandt andet hensyn til kulturhistoriske forhold, arkæologiske interesser samt særligt udpegede naturområder – eksempelvis habitatområder eller områder fredet på grund af særligt truede arter. (Christensen 2008) Naturgenopretning er et vigtigt værktøj til, at sikre bevarelsen af den danske natur, men der er vigtigt, at det fungerer som et supplement til de eksisterende naturområder. I forbindelse med naturgenopretning er det vigtigt at gøre sig klart, hvorfor man naturgenopretter, da forskellige tiltag opfylder forskellige mål, der ved snævre projekter kan være indbyrdes uforenelige. F.eks. kan vådlægning af jord, betyde at vigtige botaniske lokaliteter går tabt, mens vadefugle får det bedre. Derfor er det nødvendigt, at der laves en overordnet plan og at der tages stilling til, hvordan indsatsen skal prioriteres (Wilhelm+7 2008) I handlingsplanen for biologisk mangfoldighed udarbejdet af regeringen i 2004 prioriteres anvendelse af naturgenopretning igennem Natura 2000-områder, nationalparkprojekter, samt bynære arealer (Skov- og Naturstyrelsen 2004) Dette bevirker at det kan være vanskeligt, at anvendes naturgenopretning til at styrke specifikke biologiske værdier inden for eller i tilknytning til naturområder, der er beliggende uden for Natura 2000-områderne.

4.3 Etablering af større sammenhængende naturområder

Så vidt der er muligt og alt efter omstændighederne, så skal konventionens parter ifølge Biodiversitetskonventionen ”oprette et system med beskyttede områder eller områder, der kræver særlige foranstaltninger til bevaring af den biologiske mangfoldighed”. (CBD UN 1993)

Den dominerende tendens er, at de tilbageværende naturområder generelt er få små, for spredte og af for ringe kvalitet til at sikre de processer, der kendetegner et alsidigt og velfungerende biologisk system. Derfor har Danmark igennem forskellig lovgivning forsøgt, at skabe en mulighed for etablering af større sammenhængende naturområder. Her har især Miljømålsloven, og Skovloven, samt Jagt- og Vildtforvaltningsloven stor betydning.

Knap 10 procent af de danske rødlistede arter lever i skoven (DMU 2009) og derved er Skovloven et vigtigt redskab til sikring af de mange arter og naturværdier som skovene indeholder. Siden skovforordningsloven fra 1805 har landets skove været beskyttet mod arealmæssig tilbagegang og ved hjælp af fredskovsplikten er ejere af fredskov forpligtet til, at bibeholde mindst 90 procent af det samlede fredskovsareal. (Skovloven 2009) I dag er ca. 85 procent af det samlede skovareal omfattet af fredskovsplikten og virkemidlet er med til, at sikre at skovarealet ikke falder. Ydermere er den restriktive praksis omkring ophævelse af fredskovspligtige arealer positiv, da vedvarende skovdække giver mulighed for at opbygge skovens biologiske værdier over tid (Emborg og Hahn 2005).

Som følge af forhandlinger ved FN's biodiversitet topmøde i 2002, udarbejdede Danmark et nationalt skovprogram (Danmarks nationale Skovprogram) med en række målsætninger og retningslinjer for bæredygtig skovdrift. Som et led i opfølgningen på Det nationale skovprogram vedtog regeringen, at det jf. § 25 skal være muligt at indgå aftaler med de private skovejere om driften på arealer med skov af særlig naturmæssig værdi, og som ikke er omfattet af andre naturbeskyttelsesbestemmelser (Skovloven 2004). Samtidig bliver muligheden for at have op til 10 procent lysåbne arealer i fredskov indført og vilkårene for at skabe en varieret skovstruktur og etablere spredningskorridorer mellem lysåben natur i og udenfor skovområderne blev forbedret. Det er dog en barriere for implementering af sammenhængende natur, at der ikke stilles krav om anvendelse af skovgræsning eller krav om 10 procent lysåbne skovarealer. (Skovloven 2004). I 2009 vedtages en ny skovlov, hvor skovarealet i højere grad end før kan bruges til formål, som giver plads til at enge, heder og andre naturarealer frem for almindelig skov. Men trods adskillige forsøg på, at beskytte værdifuld skov, så peger medlemmer af Dansk Skovforening på, at den dårlige økonomi blandt skovejere er en barriere for naturpleje, oprydning og omstilling til naturnær skovdrift (Finansministeriet 2005). Seneste initiativ for at nå de nye 2020-biodiversitetsmål og for at imødekomme den økonomiske barriere for sikring af biodiversiteten i landets skove, er et forslag fra Miljøminister Ida Auken om at hæve den økonomiske støtte til rejsning af ny skov (Miljøministeriet 2012b). Et initiativ der møder en del skeptisk blandt de forskere der netop har udgivet rapporten "Økonomi og Miljø 2012". Årsagen til denne skepsis er, ifølge forskerne at bynær skovrejsning efter den nuværende metode, primært giver os noget grønt at se på, øger vores velbefindende og værdien af vores huse, men kun i begrænset omfang hjælper den truede biodiversitet (Det Miljøøkonomiske Råd 2012). Endvidere understreger de, at det tager lang tid at genskabe de truede arters levesteder, og derfor vil det generelt tage mange årtier, før de nyplantede skove vil kunne bidrage til overlevelsen af de truede og sjældne arter – i stedet skal der fokus på de eksisterende skove. (Jerking 2012). Carsten Rahbek (2010) understreger endvidere, at den danske biodiversitet vil få det langt bedre, hvis vi holdt op med skovbrug i de offentlige skove og at det meste af den danske skov-biodiversitet ikke findes i de offentlige skove, men i de privatejede skove, som har været drevet ("plejet") langt mindre, fordi det har været økonomisk urentabelt. (Rahbek 2010).

Et andet virkemiddel til at beskytte og hjælpe landets vildtbestand, er oprettelsen af vildtreservater på landjorden, ferske vande og fiskeriterritoriet. (Jagt- og Vildtforvaltningsloven 2009). Vildtreservaterne kan ses som en mulighed for implementering af sammenhængende natur, hvor sårbare bestande af truede arter beskyttes. Samtidig kan oprettelsen af vildtreservater gavne en række arter i områderne. Virkemidlet er dog omkostningstungt, idet der jf. § 34 skal fastsættes erstatning til ejere og brugere af de ejendomme, for det tab, som oprettelsen af reservatet påfører dem (Jagt- og Vildtforvaltningsloven 2009). Oprettelsen af vildtreservater fremtræder som en særskilt regulering, der ikke er koordineret med anden naturudpegning.

EU's Vandrammedirektiv, Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektivet implementeres i dansk lovgivning igennem Miljømålsloven. Vandrammedirektivet er et led i EU's indsats for at sikre og forbedre natur- og miljøtilstanden i hele Europa. Formålet med direktivet er at beskytte og sikre renere vand i Danmarks søer, fjorde og åer. Denne indsats koordineres igennem Vandplanerne. (Naturstyrelsen 2011d). Implementeringen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, Habitatdirektivet og Ramsar-konventionen i dansk lovgivning sker igennem de såkaldte Natura 2000-områder. Grundideen i Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektivet er en indirekte arts- og naturtypebeskyttelse, der realiseres gennem udpegning af fuglebeskyttelses- og habitatområder. Ramsarområder er beskyttede vådområder med særlig betydning for fugle og i Danmark indgår Ramsarområder i Fuglebeskyttelsesdirektivet og er derfor del af Natura 2000-netværket. Habitatområderne udpeges på baggrund af en række særligt prioriterede naturtyper og arter, som skal sikres gunstig bevaringsstatus (Europa Kommissionen 1992). Habitatdirektivet omfatter både en selvstændig artsbeskyttelse og en beskyttelse af leve-

stederne. Danmark skal efter Habitatdirektivets Artikel 6, stk. 2 træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder i de særlige bevaringsområder og undgå forstyrrelser med væsentlige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget på baggrund af. Endvidere er det påvirkningen i de særlige bevaringsområder, der er afgørende og dermed ikke, om en aktivitet foregår inden for eller uden for naturbeskyttelsesområdet. (Artikel 6, stk. 2)

"Det er fuldstændig ligegyldigt om bilagsarterne er indenfor de her områder, eller er i din baghave, de er lige beskyttet over alt hvor de er. Og det er aldrig implementeret i Dansk lovgivning." (Pagh 2012)

Det afgørende er, om aktiviteten har de i bestemmelsen anførte virkninger. Formålet med Fuglebeskyttelsesdirektivets er beskyttelse af alle vilde fugle, der findes i medlemsstaterne. Direktivets Artikel 3 kræver, at der opretholdes og om nødvendigt genskabes tilstrækkeligt forskelligartede levesteder for de vilde fugle. Naturstyrelsen er ansvarlig for udpegning af Natura 2000-områderne, men det er landets kommuner og Naturstyrelsen der udarbejder Natura 2000-planerne. Natura 2000-planerne skal sikre, at de enkelte områder forbedres inden 2015 (Naturstyrelsen 2011) og Natura 2000-planerne er sammen med Vandplanerne en del af Danmarks forpligtelser i forbindelse med de 20 Aichi-mål på COP 10 biodiversitetskonference i Nagoya i Japan, jf. Aichi-mål nr. 17. (Frostholm 2012a) Reglerne og realiseringen af den danske Natura 2000-planlægning er fastlagt i Miljømålsloven.

Etableringen af nationalparker er et andet middel til etablering af større sammenhængene natur. På nuværende tidspunkt har Danmark tre nationalparker og to er yderligere udpeget, men endnu ikke oprettet. En nationalpark kan omfatte både land, fjorde og arealer på havet. Oprettelsen af en nationalpark giver derved mulighed for at sikre storslåede og flotte landskaber, sjældne og truede arter hvor naturen helt får lov at passe sig selv, men også mulighed for friluftsliv. (Naturstyrelsen 2012) Ved etablering af en nationalpark kommer flere aktører i spil, herunder staten, kommuner, beboere, lodsejere, naturgæster og andre interessenter, og samarbejdet mellem de involverede aktører er afgørende for nationalparkens udvikling. Generelt er kodeordene for en dansk nationalpark planlægning, frivillighed og lokal indflydelse, og der er direkte tilknytning fra det nederste led (borger) til det øverste led (staten). Da der er tale om lokal indflydelse og frivillighed ved etablering af en nationalpark kan der også tales om motivational postures i form af commitment-adfærd, hvor de lokale aktører er positivt indstillet og støtter op omkring projektet (Winter og Nielsen, 2008) Etablering af denne form for projekter afviger i forhold til den "normale" implementeringsmetode, der typisk er præget af en top-down implementering, hvor staten er øverste instans og igennem bl.a. lovgivning og vejledninger opsætter retningslinjer og krav til de øvrige aktører. (Rahbek 2012)

4.4 Opsamling

Gennem ovenstående kan det konstateres, at der findes forskellige områdeudpegninger, herunder Natura 2000-områder, fredninger, § 3-områder, vildtreservater og fredskovsarealer, der alle på forskellig vis beskytter eksisterende natur og derved er med til at sikre den danske biodiversitet. De mange værktøjer og lovgivninger for området er dog spredt og kan betegnes som et stort kludetæppe. En konstatering der underbygges af flere forsker og interessenter på området, der alle konstaterer at lovgivningen på området er strikket sammen som et kludetæppe og er et resultat af EU-krav, gamle nationale lovgivningsmæssige traditioner og skiftende politiske aftaler (Pagh 2012; Frostholm 2012)

Af overordnede betydning for den danske biodiversitet er Naturbeskyttelseslovens § 3. Men denne lov er kaotisk og den har for at beskytte biotoper, seks forskellige overlappende og modstridende ordninger med forskellige kompetente myndigheder. De seks ordninger er (anført med oplysning om, hvem der er den kompetente myndighed i), og hvornår ordningen oprindeligt er vedtaget:

- Fredninger efter kapitel 6 (fredningsnævn), 1917.
- Generel biotopbeskyttelse efter § 3 med forbud mod tilstandsændringer (kommunerne), 1972/1977.
- Naturplejeordninger efter § 55 (Naturstyrelsen), 1989.
- Særlig beskyttelse af Natura 2000-områder efter kapitel 2a (kommunerne), 2004.
- Ansvar for miljøskader på Natura 2000-områder og beskyttede arter efter kapitel 11a (kommunerne og statslige miljøcentre), 2008.
- Generel beskyttelse af EU-beskyttede arters levesteder efter § 29a (statslige miljøcentre) 2009.

(Pagh 2012)

At Naturbeskyttelsesloven er opbygget af overlappende og modstridende ordninger, betyder også, at det er af betydning for den enkelte lodsejer, hvilke regler i Naturbeskyttelsesloven der anvendes for at beskytte naturen og biodiversiteten. For igennem fredning er det nemlig muligt for lodsejeren at få fuld erstatning, hvorimod det generelle og umiddelbare forbud mod tilstandsændringer i § 3-beskyttede biotoper har karakter af erstatningsfri regulering. Et andet problem ved § 3 i Naturbeskyttelsesloven er, at forbuddet ikke hindrer lodsejeren i at forsætte råden over sin ejendom – uanset om en sådan lovlig råden medfører, at § 3-biotopen vokser ud af beskyttelsen.

I forhold til områdebeskyttelse er det også vigtigt, at have for øje, at § 3-beskyttelsen og fredskovpligten er begrænset til, at beskytte eksisterende eller nye naturarealer, og derved ikke kan anvendes til etablering af et netværk af sammenhængende. I modsætning hertil har vildtområder direkte til formål, at fungere som kerneområder for særligt beskyttelseskrævende arter, der ikke nødvendigvis falder ind under fuglebeskyttelses- eller habitatdirektivet.

Etableringen af sammenhængende natur i Danmark er reguleret igennem Miljømålsloven, Skovloven og Jagtlov- og Vildtforvaltningsloven. Mulighederne for at implementere sammenhængende natur er dog størst i relation til Natura 2000-områderne, idet at naturbeskyttelsesindsatsen er målrettet disse områder. Det er dog essentielt at være opmærksom på, at en implementering af sammenhængende natur udelukkende baseret på Natura 2000-indsatsen kun vil være rettet mod arter og naturtyper af fællesskabsbetydning. At beskyttelsen af den internationalt betydningsfulde del af biodiversiteten tillægges stor betydning, mens beskyttelsen af de øvrige naturområder nedprioriteres kan betyde, at danske arter, der ikke er beskyttet igennem Natura 2000-områder, og som måske er af værdifuld betydning for den danske biodiversitet, kan gå tabt.

I sammenhæng med EU's krav til naturbeskyttelse er det vigtigt at understrege at naturbeskyttelsen ikke alene gælder i de såkaldte Natura 2000-områder, men at en næsten lige så streng beskyttelse er gældende for levesteder omfattet af Habitatdirektivets bilag IV-arter. Hertil kommer, at nye fuglebeskyttelsesområder omfattet af Natura 2000-beskyttelsen skal udpeges, hvis truede fuglearter eller trækfugle foretrækker nye steder.

Det eksisterende lovgrundlag i den danske bevarelse af biodiversiteten er spredt ud over en række forskellige reguleringssystemer, der hver især er karakteriseret af særlige organisatoriske eller institutionelle rammer. Der er således tale om en opsplitning af biodiversitetskompetencer på mange forskellige sektorområ-

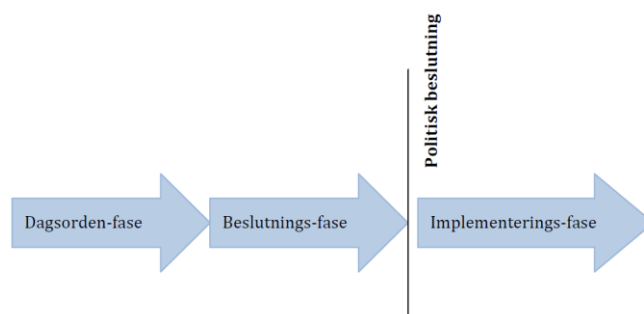
der og myndighedsniveauer. Alene den heraf følgende uoverskuelighed er et svagt punkt i den danske lovgivning, som kan udgøre en barriere for integreret biodiversitetsforvaltning og kan medvirke til at kommunerne som ansvarlige for beskyttelsen har vanskeligt ved at varetage deres rolle.

5. KOMMUNERNES ANSVAR OG ROLLE

En række aktører er af betydning for indsatsen til styrkelse og bevarelse af biodiversitet i Danmark. Disse aktører omfatter kommuner, staten, lodsejere og private interesseorganisationer, men den overordnede styring sker i høj grad gennem direktiver og forordninger fra EU. Ansvar for, at regler og retningslinjer fra EU implementeres i dansk lovgivning ligger hos Staten, hvorimod kommunerne har ansvaret for at forvalte natur- og miljølovgivningen. (Det økonomiske Råd 2012)

Generelt er indsatsen for naturbeskyttelsen (jf. Appendiks F) styret af linjeprincippet (top-down), hvor kommunikationen foregår fra toppen mod bunden. (Bentsen og Hansen 2006) Denne form for implementering betyder også, at der ikke er direkte kontakt mellem Miljøministeriet og de lokale borgere/lodsejere. Anvendelsen af top-down tilgangen kan betragtes ud fra et styrings- og kontrolperspektiv, hvor Miljøministeriet eller EU-kommissionen, som de øverste myndigheder kontrollere at lovgivningen implementeres korrekt (Winter 1994) I den forbindelse understreger Mazmanina og Sabatier (1989), at der under tilblivelsen af alle større reformer, enten eksplicit eller implicit, indbygges en kausal teori om måden hvorpå reformens mål skal opnås. Den kausale teori har stor betydning for hvor succesfuld implementeringen bliver, men en succesfuld implementering kræver også, at kommunerne som ansvarlige for den egentlige implementering, er udstyret med tilstrækkelige midler og kompetencer til at tage affære i forhold til de mange kritiske sammenhænge, der gør sig gældende, for i praksis at nå de officielle mål. (Mazmanian og Sabatier 1989; Winter 1989)

At de lovgivningsmæssige rammer for forvaltningen af naturen udarbejdes af EU-kommissionen og Miljøministeriet betyder også, at processen kan betegnes som en rationel politisk beslutningsproces. Her følger den egentlig implementeringsproces efter dagsordensfasen og beslutningsfasen. Dagsordensfasen er her repræsenteret ved EU-kommissionen og Miljøministeriet repræsenterer beslutningsfasen. I begge faser vil udefrakommende aktører via forskellige medier forsøge, at påvirke lovgivningsforslaget i den retning, som de ønsker. En adfærd, der betegnes som lobbyisme, der er defineret ved enkeltpersoner eller organisationer der forsøger at påvirke medlemmerne af en lovgivende forsamling til at indtage et bestemt standpunkt i et lovgivningsanliggende. (Folketinget 2011) Implementeringsfasen ses derimod som en fortsættelse af den politiske proces, i en ny politisk arena, hvor aktører vil forsøge at få indflydelse på hvordan den politiske beslutning føres ud i livet.

Figur 2: Rationel politisk beslutningsproces (Mazmanian og Sabatier 1989)

Trods EU-kommissionen og Miljøministeriet betydning for implementeringsprocessen har landets kommuner en afgørende rolle for en succesfuld implementering. Årsagen til denne vurdering ligger i, at kommunerne i forbindelse med kommunalreformen i 2007 overtog ansvaret for naturbeskyttelsen fra de daværende amter og de har derved ansvaret for, at lovens rammer bliver håndhævet. Kommunerne har i dag ansvaret for at forvalte og administrere de § 3 beskyttede arealer, beskyttelseslinjer, offentlighedens adgang til naturarealer, naturpleje og mindre naturforvaltningsprojekter, Natura 2000-indsatsprogrammer, udarbejdelse af handlingsplaner i forbindelse med vand- og naturplanerne, rejsning af fredningssager, vandløbsadministration, grundvands-beskyttelse, samt planlægningen af natur- og jordbrugsinteresser i det åbne land. Ikke mindst også af planlægning af skovrejsning, vådområder og arealer for fritidsformål. (Miljøstyrelsen et al. 2012)

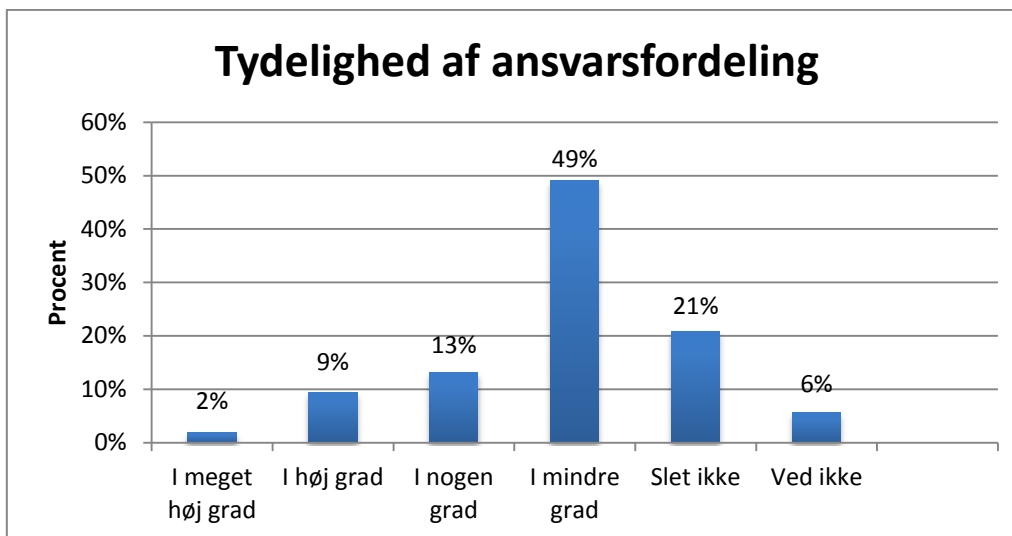
Nationale og særligt teknisk komplicerede opgaver er placeret i staten, herunder de overordnede retningslinjer for planlægningen, hvorimod opgaver vedrørende råstofplanlægning, jordforurening og de langsigtede regionale udviklingsplaner er placeret i regionerne. En anden vigtig aktør indenfor forvaltningen af det åbne land og naturbeskyttelsen er landets miljøcentre. Miljøcentrenes væsentligste opgaver er nationale og internationale miljø-, natur- og planinteresser, samt at føre tilsyn med kommune- og lokalplanlægning. Derved har miljøcentrene det administrative ansvar for strand- og kystbeskyttelseslinjer, den overordnede Natura 2000 planlægning, målsætninger for vand- og naturplanerne, samt VVM i forbindelse med særligt forurenende virksomheder og i forbindelse med større infrastruktur anlæg. Miljøcentrene overvåger også Danmarks natur i samarbejde med Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) (MILJØNYT.DK 2007)

Selvom kommunerne har det overordnede ansvar for beskyttelse af naturen, så er der flere områder, hvor kommunerne ikke fungerer som øverste myndighed, f.eks. ved digebeskyttelse og vandløb. Dette betyder ifølge kommunerne, at ansvarsfordelingen kan være vanskelig at finde ud af.

”Der er nogle grænseflader der kan være lidt svære at finde ud af engang imellem. Hvem der lige håndhæver på det ene og hvem der håndhæver på det andet område.” (Interview C 2012)

Men også habitatdirektivet, den er også lidt bøvet fordi vi jo skal sørge for at der ikke sker noget med arterne, men det er ikke os der er myndighed og vi skal reportere videre hvis der er noget...” (Interview D 2012)

Ovenstående tydeliggøres endvidere ved, at 49 procent af de danske kommuner mener, at ansvarsfordelingen i mindre grad eller slet ikke, er tydelig nok. (Spørgeskema, 2012) Kommunerne har vanskeligt ved, at finde ud af hvem der har hjemmel i lovgivningen, og efterspørger derfor nogle klare retningslinjer og en tydeligere ansvarsfordeling (Spørgeskema 2012; Interview C 2012)

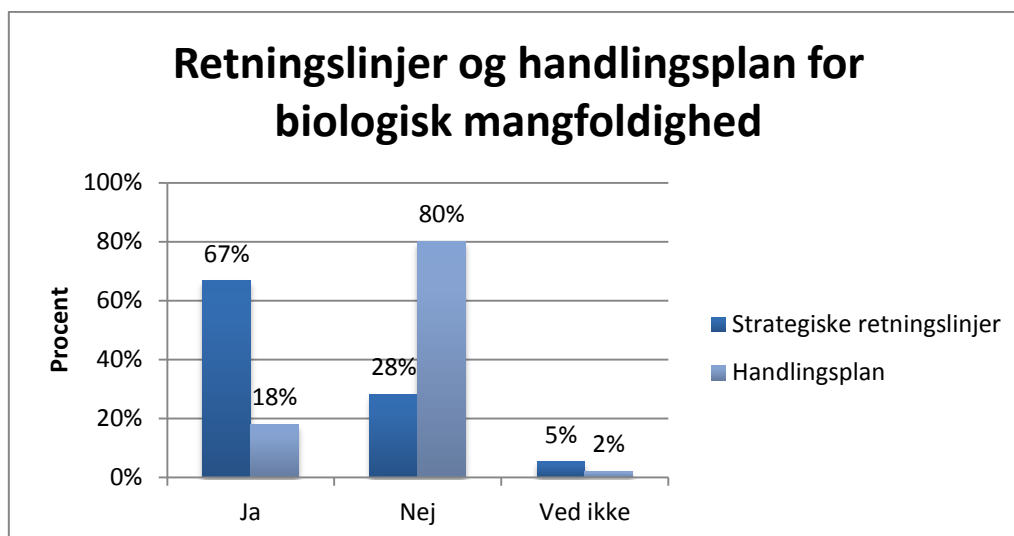

Figur 3: Hvor tydelig kommunerne mener ansvarsfordelingen er for biodiversitetsområdet (Spørgeskema 2012)

At de lovgivningsmæssige rammer er kaotiske ses som tidligere nævnt i blandt andet Naturbeskyttelsesloven, der for at beskytte biotoper, har seks forskellige overlappende og modstridende ordninger med forskellige kompetence myndigheder. (Naturbeskyttelsesloven 2009)

I kommunerne foregår forvaltningen af lovgivning via en politisk-administrativ proces. Politikerne har det formelle ansvar for administrationen, som i forskellig grad delegeres til en forvaltning. Kommunerne besidder en dobbeltrolle, da de er underlagt regeringen, men samtidig er de ledet af kommunalbestyrelserne som er politisk valgt. Derved er de politisk ansvarlige overfor lokale vælgere (Grønnegaard og Christensen et al. 2006) og skal derfor være opmærksom på at fordele ressourcer efter lokale præferencer hos borgerne (Falleth og Hovik 2009). Generelt betragtes kommunerne som en selvstændig politisk styrende enhed, som frit kan agere indenfor rammerne udstukket af regeringen. (Grønnegaard et al. 2005) De valgte politikere har det formelle ansvar for forvaltningen, og det er dem, der fastsætter de værdimæssige målsætninger for arbejdet med biodiversiteten og naturen i kommunen. En forvaltning som er styret af værdier og visioner. Det er også på det politiske niveau, at eventuelle beslutninger om medlemskab i forskellige foreninger/samarbejdsforum tages, f.eks. medlemskab i Green Cities eller Countdown 2010. Samtidig er det politikere der fordeler de økonomiske ressourcer til de forskellige fagområder i kommunen.

Kommunernes ansvar for naturbeskyttelsen betyder, at de har stor betydning for, hvor ambitiøs indsatsen bliver. Selvfølgelig har staten og regionens strategier og udviklingsplaner betydning for kommunernes arbejde, men det er landets kommuner som har det overordnede ansvar for at implementeringen og forvaltningen af de strategier og love der har til formål at øge naturbeskyttelsen. Denne implementering sker overordnet igennem forskellige strategiske retningslinjer i Lokal Agenda 21 og kommuneplanen. Undersøgelsen viser, at 67 procent af de adspurgte kommuner har udarbejdet nogle overordnede retningslinjer for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed. Disse overordnede retningslinjer er stedfæstet i kommuneplanen, Agenda 21 eller i kommunens naturpolitik. Samtidig viser undersøgelsen, at 18 procent af de adspurgte kommuner er gået et skidt videre i arbejdet for den biologiske mangfoldighed og har udarbejdet en handlingsplan for området. Handlingsplanerne er mere specifikke og indeholder deadlines for hvert enkelt projekt. Mange kommuner påpeger dog, at en handlingsplan for området er på vej. (Spørgeskema 2012)

Figur 4: Figuren viser andelen af de kommuner der har udarbejdet strategiske retningslinjer eller handlingsplan for arbejdet med den biologiske mangfoldighed (Spørgeskema 2012)

At det er landets kommuner der har ansvaret for at udarbejde retningslinjer og handlingsplaner for arbejdet med den biologiske mangfoldighed har skabt en ny politisk arena, hvor de kommunale sagsbehandlere har et vist spillerum i sagsbehandlingen i form af de beslutninger de tager som følge af skøn. Hvor stort spillerummet er, varierer, men spillerummet gør at de nogle gange kaldes for de reelle politik-skabere, da de har stor indflydelse på hvordan politikken ser ud i praksis (Winter 2003). Andre forhold kan også påvirke sagsbehandlernes adfærd og med udgangspunkt i principal-agent teori og Lipsky's teori om medarbejderadfærd, siger Winter (2006) at politikernes præferencer og signaler har indflydelse på markarbejderens adfærd, jo tydeligere præferencer og signaler, jo mere påvirkes adfærden. Politikerne kan nemlig igennem udvalget være med til direkte at styre sagsbehandlingen igennem administrationsgrundlaget og igennem administrationsgrundlaget kan udvalget styre, hvilke reaktionsformer sagsbehandlingen bruger overfor borgerne, og samtidig kan udvalget styre behandlingen og udfaldet af sager, f.eks. sager hvor der gives eller ikke gives dispensation. Også adfærd og handlinger styret af nogle kulturelle og sociale normer, indlejret i forskellige regler og rutiner, kan have indflydelse på implementeringen og forvaltningen. Ifølge March og Olsen (1989) har individer en regelbundet adfærd, hvor de handler på baggrund af rutiner, forståelser og omgivelsernes forventninger. Dette betyder at de kommunale sagsbehandlere følger nogle institutionaliserede rutiner og agerer på baggrund af dem, selv når de måske er i strid med deres egne snævre interesser. (March og Olsen, 1989) Endvidere så kan forvaltningen også blive påvirket indirekte eller direkte af forskellige aktører, der forsøger at påvirke forvaltningen og implementeringsprocessen, så udfaldet af forvaltningen bliver som de ønsker. At forvaltningen og prioriteringen af indsatsområderne kan blive påvirket af udefrakommende aktører afsløres også nedenstående.

"... I praksis er det nemlig ofte andre ting som især lodsejervelvilje, der bestemmer, hvor en naturplejende/- forbedrende indsats kan sættes ind." (Spørgeskema 2012)

Derved får det lokale niveau stor betydning for resultatet af implementeringen og de politiske mål for naturbeskyttelsen.

I gennem den foretagne undersøgelse af kommunernes naturpolitiske initiativer for den biologiske mangfoldighed bliver det også tydeliggjort, at ambitionsniveauet er meget afhængig af om indsatsen er forankret

politisk. Manglende politisk forankring kan det betyde, at der ikke er stillet de nødvendige økonomiske ressourcer til rådighed, der kan være en forudsætning for at nå de fastsatte mål nås. (Mazmanian og Sabatier 1989)

"I denne kommuner er der ingen midler afsat til en aktiv indsats for naturen og miljøet, og varetagelsen af den biologiske mangfoldighed sker derfor kun indirekte ved varetagelse af myndighedsopgaver og pasning/vedligeholdelse af kommunale arealer." (Spørgeskema 2012)

Det er derfor af stor betydning for arbejdet med naturen, at indsatsen er forankret både politisk og administrativt. I forbindelse med de økonomiske ressourcer gør opmærksom Rahbek (2012b) på, at indsatsen for naturen og den biologiske mangfoldighed kan være svækket grundet fordelingen af indtægter og udgifter. Generelt er indtægterne på naturområdet placeret på det statslige niveau via bl.a. grønne afgifter, hvorimod udgifterne og ansvaret for naturbeskyttelsen er placeret på det kommunale niveau. At indtægter og udgifter er placeret på to forskellige niveauer kan være en ulempe, og det er derfor vigtigt at der skabes et samspil mellem de to niveauer. (Rahbek 2012b)

"... det handler om kommunernes økonomi, og det handler både om den interne politiske prioritering men det handler selvfølgelig også om de ressourcer som kommunerne får til opgaver fra staten." (Frostholt 2012b)

Men selvom det kan diskuteres om den kommunale indsats for naturen og den biologiske mangfoldighed er finansieret eller ikke finansieret, så er opgaven langt hen af vejen er en positiv opgave i forhold til lokale værdier, og lokalsamfundet. (Rahbek 2012b) En problematik i forhold til fordelingen af indtægter og udgifter, er om det i fremtiden vil være nødvendigt at lave et udligningssystem eller en fælles pulje, der så de økonomiske ressourcer blev delt ud til de forskellige kommuner, alt efter hvor de absolutte hotspots for biodiversitet er placeret.

Kommunernes centrale rolle i implementeringen af national naturbeskyttelsespolitik kan også ses som en decentralisering af naturpolitikken, som igen er en del af en stadig aktiv udvikling af den naturpolitiske proces, der bevæger sig fra at være centralt styret af nationalstaten, til at foregå på både internationalt, nationalt og lokalt niveau, med mange forskellige aktører og delprocesser (Enggrob Boon et al. 2006). At der er ved at ske et skift i den naturpolitiske proces underbygges også ved at flere lokale borgere og lodsejere på eget initiativ, frivilligt igangsætter projekter for beskyttelsen af naturen. Denne lokale indsats betegnes som bottom-up projekter, hvor naturprojektet er drevet af f.eks. lokale foreninger, organisationer, borgergrupper, lodsejere, institutioner, virksomheder, kommuner mv. der går sammen om et fælles projekt. Et eksempel på et bottom-up projekter er Grønne partnerskaber, hvor frivillige arbejder sammen om et projekt til gavn for naturen. Andre eksempler på, at lokale borgere/interessenter involvere sig i bevarelsen og beskyttelsen af naturen, herunder den biologiske mangfoldighed, er naturpleje af private arealer og indstilling af naturområder til Nationalpark. Inddragelse af de lokale borgere i flere naturprojekter, sikre både samhørighed og kan være med til at forbedre kvaliteten af det pågældende naturprojekt. Denne udvikling betegnes i engelsk litteratur som et gradvist skift fra *government* til *governance*, hvilket beskrives som en bevægelse væk fra den hierarkiske og bureaukratiske styreform baseret på repræsentativt demokrati og en klar opdeling mellem stat og civilsamfund imod en netværksstyreform, baseret på repræsentation og aktivisme. At de lokale foreninger i samarbejde med hinanden eller landets kommuner indgår partnerskaber om bevarelsen og beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed stemmer godt overens med Biodiversitetskonventionen, der tilsigter at medlemslandene skal *"hjælpe lokale befolkninger med at udvikle og gennemføre udbedrende*

foranstaltninger i beskadigede områder, hvor den biologiske mangfoldighed er aftaget.” (CBD UN 1993) Government og governance er et andet af de modsatrettede hensyn, som naturforvaltningen oftest må balancere imellem. Hvor meget skal overlades til centralstatslige organer og hvor meget til lokale interesser? Hvor meget skal eksperternes viden anvendes og hvor meget de lokales kontekstuelle visdom? Hvor meget skal styres af love og bekendtgørelser og hvor meget af frivillighed og dialog? Svaret er, at alle niveauer skal i spil, så planerne for den danske natur ikke bliver ensidige. Lokale projekter må forventes at blive iværksat i betydelig omfang i fremtiden (Interview C 2012), og en lokal forankring er væsentlig for at kunne realisere de kommunale handleplaner efter Miljømålsloven, som skal følge op på indsatsprogrammet i de statslige Vand- og Natura 2000-planer.

At det er landets kommuner som er ansvarlige for forvaltningen og den fysiske planlægning af det åbne land, kan både være en fordel idet kommunerne har mulighed for at gennemføre en mere helhedsorienteret planlægning på naturområdet, hvilket betyder at muligheden for at koordinere naturbeskyttelsesindsatsen – og dermed også etableringen af sammenhængende natur – med andre planemner, initiativer og virkemidler, forbedres. En ulempe er dog, at armslængdeprincippet er tabt i planlægningen og administrationen, da lokale erhvervs- og bosætningsinteresser kan vinde over naturhensynene. Samtidig kan der opnås en tættere kontakt mellem politikere, forvaltning og lodsejere, der kan gøre det svært at afvise lodsejeres anmodninger af hensyn til såvel personlige som kommunaløkonomiske interesser. Det kan dog også være en fordel, i implementeringen, da den tætte kontakt kan skabe et tæt samarbejde mellem kommunen og de lokale borgere/lodsejere, der kan resultere i stor mulighed for lokale bottom-up projekter.

Selvom om både de kommunale myndigheder og de lokale interessenter har stor indflydelse på om beskyttelse og bevarelsen af naturen i Danmark, er det vigtigt at gøre opmærksom på at opgaven er en ”fælles” opgave. Derfor er det vigtigt at alle kommuner arbejder sammen, og alle gør en indsats.

”... det er jo et fælles nationalt ansvar vi har... Hvordan sikre vi at de alle sammen tager deres del af og hvordan sikre vi os at der er nogle kommuner der ikke bare siger, at vi er lige glade. Hvis det nu er de kommuner, hvis vi snakker biodiversitet, der faktisk har noget af det væsentligste biodiversitet, så er det et kæmpe problem.” (Frostholt 2012b)

Denne fælles opgave kan føres tilbage til fænomenet ”The tragedy of the commons”. The tragedy of the commons, handler om individet overfor fællesskabet og problemstillingen er, at hvis alle bare bruger løs af de fælles ressourcer, så vil systemet bryde sammen. Men for hver enkelt af os er gevinsten ved selv at bruge løs, meget større end den lille smule ekstra belastning vores personlige forbrug påfører det samlede system. Så det er fristende at tænke på sig selv, og glemme fællesskabet. (Hesseldahl 1998, Rahbek 2012)

5.1 Opsamling

At kommunerne i forbindelse med kommunalreformen overtog naturbeskyttelsesopgaverne i det åbne land medførte stor kritik fra både eksperter og de grønne organisationer. De var i tvivl om, hvorvidt kommunerne var i stand til at håndtere naturbeskyttelsesinteresserne, fordi de var i strid med mange af kommunernes andre opgaver og interesser. (Frostholt 2012b; Rahbek 2012b) Et af argumenterne for overflytningen af opgaverne var *”... at skabe større lokalt engagement og ansvar omkring opgaveløsningen på natur- og miljøområdet.”* (Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2004). Mange var dog af den opfattelse at baggrunden for placeringen af natur- og miljøopgaverne i kommunerne mest af alt var en politisk beslutning baseret på udelukkelsesmetoden, da opgaverne kun kunne placeres hos staten eller i kommunerne, grundet regeringens

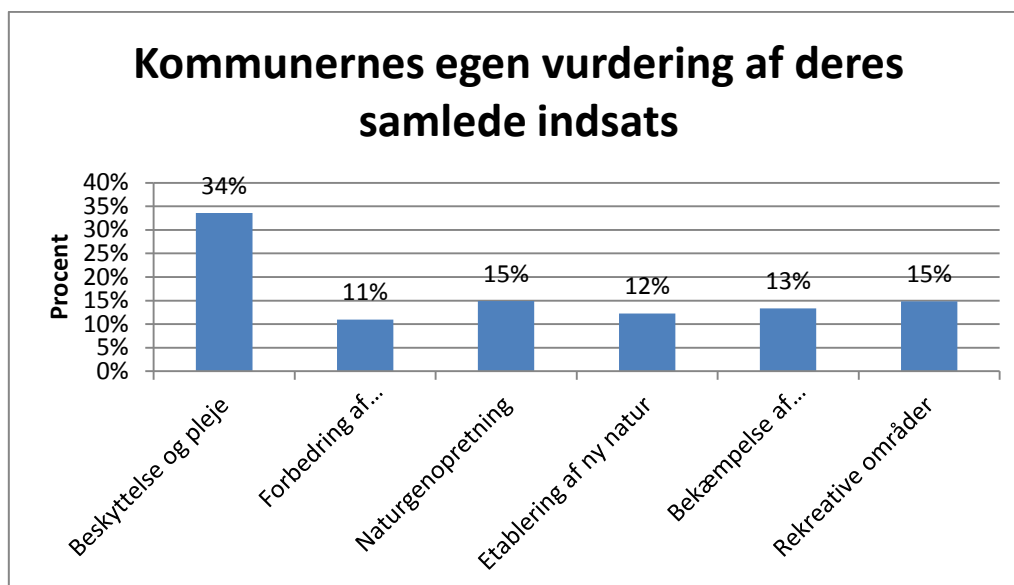
mål om at de nye regioner skulle have så få opgaver som muligt (Christiansen og Klitgaard 2008) Men uanset hvad baggrunden for placeringen reelt var, så er realiteten det, at kommunerne i dag med deres naturbeskyttelsesopgaver er blevet en væsentlig aktør for den danske naturpolitik og for den biologiske mangfoldighed. Derfor er kommunernes rolle utrolig essentiel, da de er med til at afgøre det danske ambitionsniveau for beskyttelsen af biodiversitet. Et ambitionsniveau som til dels afspejles igennem kommunernes retningslinjer og handlingsplaner, men som også afspejles igennem de naturpolitiske initiativer.

6. DE NATURPOLITISKE INITIATIVER I DE DANSKE KOMMUNER

De kommunale naturpolitiske initiativer er af afgørende betydning for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed, for i kvag af kommunernes centrale rolle, er de med til at sætte dagsorden for det danske ambitionsniveau. Men at de lovgivningsmæssige rammer er kaotiske og at lovgivningen ikke er rettet mod en beskyttelse af biodiversiteten kan gøre det svært for kommunerne, at administrere området. Kommunerne skal overholde de lovgivningsmæssige rammer for naturområdet, men i den danske lovgivning findes der ingen egentlig regler om beskyttelsen af biodiversiteten, og det nærmeste man kommer på en beskyttelse er Naturbeskyttelseslovens § 3. (Pagh 2012). Beskyttelsen af biodiversiteten sker derfor af egen fri vilje. Selvfølgelig har kommunerne ansvar for at beskytte de forskellige arter og naturtyper, og undersøgelsen af kommunernes indsats viser også, at det især er beskyttelse af arter som kommunerne prioriterer – en beskyttelse som specielt er rettet mod specifikke arter. At kommunerne især prioriterer specifikke arter, skyldes både de lovgivningsmæssige rammer, hvor arterne er beskyttet igennem Habitatdirektivet eller fredning. Men også postkortaktionen tilbage i årsskiftet 2006/2007 har en del af æren, for de arter som kommunerne har fokus på, er den art som de modtog med postkortet (Interview C 2012). Men hvordan ser kommunernes prioritering egentlig ud, hvilke indsatsområder prioriterer de og hænger denne prioritering sammen med den generelle udvikling for det naturpolitiske område?

Den foretagne undersøgelse forsøger via spørgeskemaundersøgelsen, interviews og en analyse af de otte Countdown 2010-deklarationer at afdække de naturpolitiske initiativer som kommunerne tager. Undersøgelsen indgangsvinkler er delt op i to – en hvor kommunerne tilkendegiver deres vurdering af de indsats typer og indsatsområder som de mener, at de prioriterer (Figur 5) og en hvor kommunernes aktuelle indsats belyses (Figur 6). Ved at sammenholde de to forskellige indgangsvinkler fås et nuanceret billede af kommunernes indsats og de fundne resultater viser, at kommunerne egen vurdering af deres indsats ikke helt stemmer overens med deres egentlige indsats.

Ifølge kommunerne selv, så er det især beskyttelse og pleje der prioriteres i kommunerne. En indsats som egentlig ikke kommer som nogen overraskelse, da beskyttelse ses som den mest egnede måde til, at bevare den natur og de arter vi har. Endvidere er den danske naturbeskyttelse bygget op omkring Naturbeskyttelsesloven, hvor især § 3-beskyttelsen har en afgørende betydning for bevarelsen af den danske natur. At naturpleje også er et af de områder som kommunerne prioriterer, stemmer godt overens med den naturpolitiske udvikling, hvor der er kommet fokus på naturplejens fordele i forbindelse med beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed. Mange af de deltagne kommuner påpeger endvidere, at naturpleje i fremtiden kommer til at fylde endnu mere. Der findes på nuværende tidspunkt støtteordninger til projekter for blandt andet naturpleje, men mange af kommunerne henviser til, at det skal være endnu mere fordelagtigt at pleje naturen og at der især mangler støtteordninger indenfor landbrugsområdet. (Interview C 2012; Interview D 2012; Spørgeskema 2012)

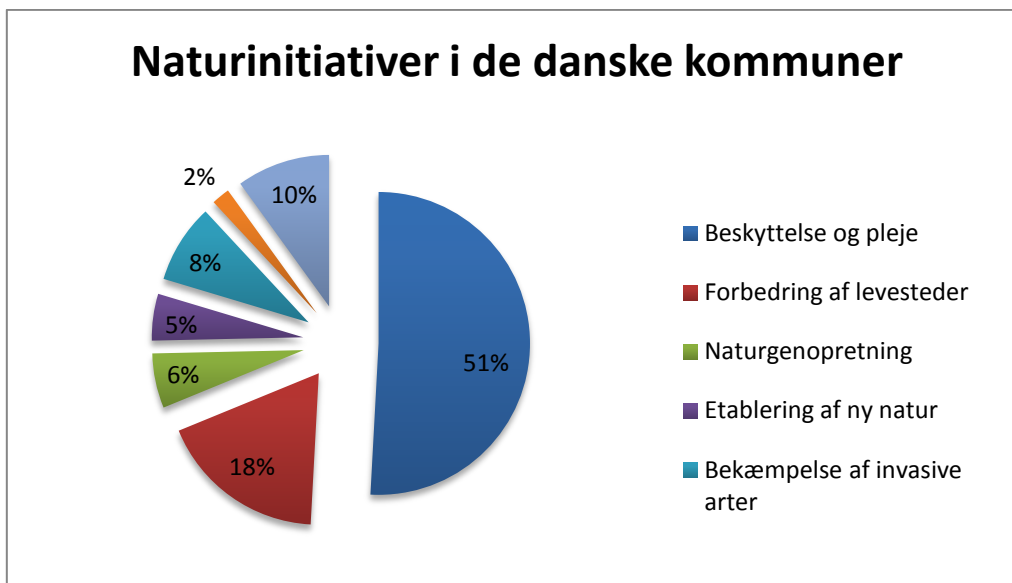

Figur 5: Ovenstående figur viser fordelingen af de forskellige indsatstyper i kommunerne. Data er fundet ved hjælp af pointsystem i undersøgelsen og angiver kommunernes egen vurdering af de indsatstyper som de prioritere. (spørgeskema 2012)

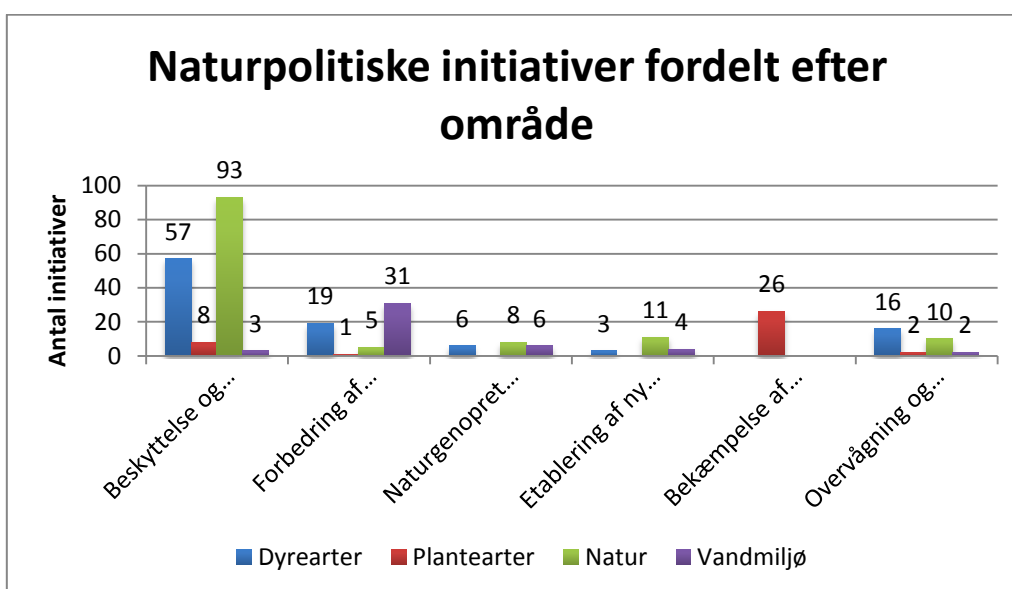
Kommunernes svar viser endvidere, at de også selv mener at naturgenopretning er et område som de har fokus på. Et svar som egentlig ikke kommer som en overraskelse da naturpleje og naturgenopretning ofte hænger tæt sammen, og der er en glidende overgang imellem de to begreber. I praksis er naturgenopretning en tidsbegrænset indsats, der forandrer et område, mens naturpleje er en tidsubegrænset indsats, der vedligeholder og evt. udvikler et områdes naturværdier. Naturen er til gengæld hurtig til at reagere på forbedrede kår, og vedholdende pleje kan give stadigt flere fugle, planter, insekter og svampe til stor fælles glæde og inspiration (DN 2010)

Men giver kommunernes egne svar egentlig et sandt billede af deres indsats og hvordan hænger den sammen med de naturpolitiske initiativer som kommunerne har igangsat for at nå biodiversitetsmålene. I forbindelse med undersøgelsen blev de deltagende kommuner bedt om at notere, hvilke naturpolitiske initiativer de har igangsat for at beskytte naturen og den biologiske mangfoldighed. De forskellige naturpolitiske initiativer blev derefter delt op efter deres indsatstype og indsatsområde, for på den måde at kunne vurdere hvilken indsatstype kommunerne prioritere. Resultaterne er fremkommet ved hjælp af de 8 Countdown 2010-deklarationer, interviews og en analyse af kommunernes svar i forbindelse med spørgsmålene om igangsatte projekter i forhold til biodiversitetsmålene i 2010 og 2020. Der blev igennem undersøgelse registreret i alt 311 igangsatte projekter. Det vurderes dog, at de deltagende kommuner formodentlig kun har nævnt nogle af deres initiativer, og at antallet af igangsatte initiativer for biodiversiteten og naturen er langt højere.

Resultatet viser, at beskyttelse og pleje, samt forbedring af levesteder er højt prioriterede områder i kommunerne. Af de 311 igangsatte projekter berører 57 procent beskyttelse og pleje, og 18 procent forbedring af levesteder. Som Figur 7 afslører så er det især beskyttelse af dyrearter som prioriteres højt i de danske kommuner.

Figur 6: Figuren illustrere indsatsstyperne på de forskellige projekter som kommunerne har igangsat. (Spørgeskema 2012)

Figur 7: Fordelingen af kommunernes indsats fordelt på dyre- og plantearter, natur og vandmiljø. (Spørgeskema 2012)

Beskyttelse og pleje

De fundne resultater viser (Figur 6 og Figur 7), at det især er naturpolitiske initiativer indenfor beskyttelse og pleje som kommunerne prioriterer. Et resultat som stemmer godt overens med kommunernes egen vurdering af deres indsats og passer godt med det fokus som der er på den naturpolitiske arena. Dog igangsætter kommunerne en del flere initiativer end de selv vurderer at de gør. Beskyttelse og pleje dækker i undersøgelsen over beskyttelse af arter, forskellige naturtyper såsom hede, overdrev og skov, samt vådområder og vandløb.

Undersøgelsen afslører at kommunerne har fokus på beskyttelse af dyrearter, der er fredet, beskyttet via Habitatdirektivet, Bonn eller Bern Konventionen og oplistet på den danske Rødliste. I mange af de adspurgte kommuner er det specifikke dyrearter som der beskyttes og undersøgelsen afslører at det især er beskyttelsen af padder, såsom Løgfrøen, Løvfrøen og Klokkefrøen, der prioriteres. Herudover er der naturprojekter koncentreret omkring beskyttelse af fugle, insekter, flagermusen og fisk.

Spørgeskemaundersøgelse afslører endvidere, at beskyttelsen af specifikke plantearter ikke er prioriteret højt i kommunerne. Det vurderes dog, at mange af de danske fredede eller beskyttede planter beskyttes igennem øvrige naturinitiativer. De planter som kommunerne i deres naturbeskyttelse har fokus på er forskellige danske orkide arter, Grenet Edderkopurt, Kohveder og flora på overdrev. Alle de planter som kommunerne har fokus på er fredet, og de fleste af planterne voksesteder er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Enkelte er også omfattet af beskyttelse igennem Washington Konventionen.

Ifølge undersøgelsen har de danske kommuner igangsat 93 projekter for beskyttelse og pleje af forskellige naturtyper. Her er det primært overdrev, hede, eng, moser, og skov som kommunerne prioritere. Overdrev består af tørre, lysåbne plantesamfund, domineret af græsser, halvgræsser og urter. Moser er fællesbetegnelse for en række vådbundstype og heder omfatter naturtyper domineret af dværgbuske samt græsheder domineret af græsser som blåtop eller bølget bunke, der tydeligt har udviklet sig fra dværgbuskheder. Både overdrev, mose og eng over 2500 m² er beskyttet igennem § 3 i Naturbeskyttelsen. Mange af dem er også beskyttet igennem Habitatdirektivet og er en del af det danske Natura 2000-netværk. Enkelte kommuner henviser også til at de aktivt arbejder for at beskytte økosystemerne. Kommunerne foretager også pleje af fredede områder, gravhøje og skov. (Naturstyrelsen 2011e)

I forbindelse med naturpleje kan der skelnes mellem traditionelt naturpleje og ny naturpleje. Den traditionelle naturpleje omfatter ekstensiv græsning med dyr om sommeren, rydning og traditionel høslæt. En tendens i forhold til ny naturpleje er helårsgræsning med f.eks. Vildokser og Vildheste, og udlæggelse af pleje- eller indgrebsfrie områder, hvor naturlig vegetationsudvikling får lov til at udvikle sig frit. Den naturlige helårsgræsning kræver mindre arbejdsindsats, da de afgrænsende dyr udelukkende klarer sig med det foder, som vokser i området. Den nye form for naturpleje giver derved en rigere natur end den traditionelle græsning. Det er i forbindelse ikke muligt at vurdere om kommuner anvender både den traditionelle og ny naturpleje, men en del kommunerne henviser til at naturplejen sker ved rydning og med græsning af dyr. (Biologisk Forening for Nordvestjylland 2009)

At kommunerne prioritere pleje er ikke overraskende, idet at en undersøgelse foretaget af amterne i 2001 på baggrund af Wilhjem-udvalget vidste at mellem 50 og 66 procent af de lysåbne naturtyper var uden drift eller under utilstrækkelig drift /pleje i forhold til opretholdelse af en god naturtilstand. Endvidere viste undersøgelsen af op mod 80 procent af de privatejede enge havde et plejeb behov. På baggrund af disse resultater pegede Wilhjem rapporten fra 2001 på, at der ud fra en naturmæssig synsvinkel bør ske en styrkelse af naturplejen. Endvidere anbefalede den tidligere regering i forbindelse med deres naturpolitiske redegørelse fra 2006, at ekstensivere naturplejen.

I forhold til beskyttelse og bevaring af vandmiljøet, så er der registreret 3 projekter. Disse projekter omhandler beskyttelse af vådområder, vandløb og kystnære områder.

Forbedring af levesteder

Kommunernes svar viser også, at forbedring af levesteder er et område som kommunerne prioriterer og 18 procent af de 311 naturpolitiske initiativer som kommunerne har opgivet er indenfor forbedring af levesteder. Forbedring af levesteder omfatter initiativer der tager hensyn til levesteder for arter, såsom fugle og padder. Undersøgelsen viser at landets kommuner har igangsat 56 projekter indenfor området.

Naturgenopretning

Ifølge undersøgelse så omhandler 6 procent af de fundne projekter genopretning af natur. Genopretning dækker over genopretningsprojekter af overdrevsflora, diverse naturgenopretning, samt genopretning af vådområder, søer og vandløb. At naturgenopretningsinitiativerne udgør 6 procent af de samlede naturpolitiske initiativer stemmer ikke overens med kommunernes egen vurdering, hvor kommunerne selv vurderer at 15 % af de igangsatte naturpolitiske initiativer omfatter naturgenopretning. Naturgenopretning i landets kommuner er ifølge undersøgelsen primært rettet mod Natura 2000-områder. Naturgenopretning er siden midten af 1980'erne blevet en mere synlig del af naturpolitikken i Danmark og målet i strategi for biologiske mangfoldighed var en omfattende genskabelse af de levesteder, som var karakteristiske i det danske landskab frem til midten af 1900-tallet. Endvidere så prioriteres naturgenopretning også igennem Biodiversitetskonventionen.

Etablering af ny natur

Undersøgelse viser at 8 projekter er igangsat i forhold til etablering af natur og 6 projekter er igangsat indenfor vandmiljø. Ifølge undersøgelsen omhandler 5 procent af de danske kommuners projekter etablering af ny natur. Undersøgelse viser at det er generel etablering af natur, skov, vådområder og vandhuller som kommunerne prioriterer. Det vurderes at årsagen til, at kommunerne til dels prioriterer etablering af ny natur er den tidligere regerings mål om at øge naturarealet i Danmark (jf. Regerings naturpolitiske redegørelse *Fremtiden natur – vores ansvar* fra 2006)

Undersøgelsen viser også at kommunerne har igangsat projekter i forhold til grønne korridorer. Grønne korridorer kan være med til at sikre spredning af arter fra et levested til et andet. I alt er 5 specifikke projekter igangsat. Det vurderes dog, at antallet formodentlig er langt større, da grønne korridorer er afgørende for plante- og dyrelivet i takt med at landskabet bliver opstykket af infrastruktur og samtidig er etablering af grønne korridorer højt i naturforvaltningen, hvilket understreges af Naturkvalitetsplanlægningsredskabet fra Naturstyrelsen der påpeger at det er nødvendigt ”at vurdere, hvor naturarealet eventuelt bør udvides og økologiske forbindelser etableres/forbedres” (Naturstyrelsen 2010d)

Invasive arter

Projekter vedrørende bekæmpelse af invasive arter udgør 8 procent, en lille andel i forhold til prioritering af beskyttelse og pleje. Fokus på de invasive arter er gennem de sidste 10 år vokset, og efter udgivelse af ”Handlingsplan for invasive arter” i 2009 blev fokus mere målrettet. Undersøgelsen viser at i alt 26 initiativer er igangsat. Det er især Bjørneklo som kommunerne forsøger at udrydde, men også invasive arter såsom Japansk pileurt, Rynket Rose, Rød hestehov og Kanadisk Gyldenris, bliver nævnt.

Både danske love og internationale love omhandler invasive arter. I Danmark reguleres invasive arter igennem naturbeskyttelseslovens § 31, stk. 2 og for ikke-naturligt vildtvoksende planter gælder det, at miljøministeren kan træffe bestemmelser om, at disse kun må udplantes eller sås med særlig tilladelse. (Naturbe-

skyttelsesloven 2009) Reglen har dog endnu ikke fundet anvendelse. I forhold til invasive arter så fastslår Naturbeskyttelsesloven at dyr der ikke er naturligt forekommende i Danmark ikke må udsættes i naturen uden miljøministerens tilladelse. Invasive arter reguleres også igennem Bern-konventionen, hvor det fremgår det der skal *”føres streng kontrol med indførslen af ikke naturligt hjemmehørende arter”*. (EU 1979)

En ny undersøgelse blandt kommunerne vidner dog om, at kommunerne har svært ved at bekæmpe de invasive arter og at den frygtede bjørneklo igen hænger Danmark. Et af problemer med indsatsen for invasive arter er også at indsatsen typisk er præget af frivillighedens vej, da mange af de invasive arter er på privat jord og kommunerne har kun mulighed for at udstede private lodsejere påbud, hvis de har uarbejdet en indsatsplan for området (Koldborg 2012)

At kommunerne nedprioritere bekæmpelse af invasive arter kan få alvorlige følger, da invasive arter kan være årsagen til at dansk værdifuld natur forsvinder og problemet med de invasive arter blev allerede tilbage i Wilhelm rapporten fra 2001 fremhævet som et problem for den biologiske mangfoldighed. Invasive arter, er arter der ikke er hjemmehørende i Danmark. Mange af arterne breder sig voldsomt og ”kvæler” derved andre arter. Ifølge biodiversitetskonventionen skal Danmark *”så vidt muligt og alt efter omstændighederne skal ... forhindre indførelse af, kontrollere eller udrydde arter, der truer økosystemer, levesteder eller arter.”* (CBD UN 1993)

Overvågning og registrering

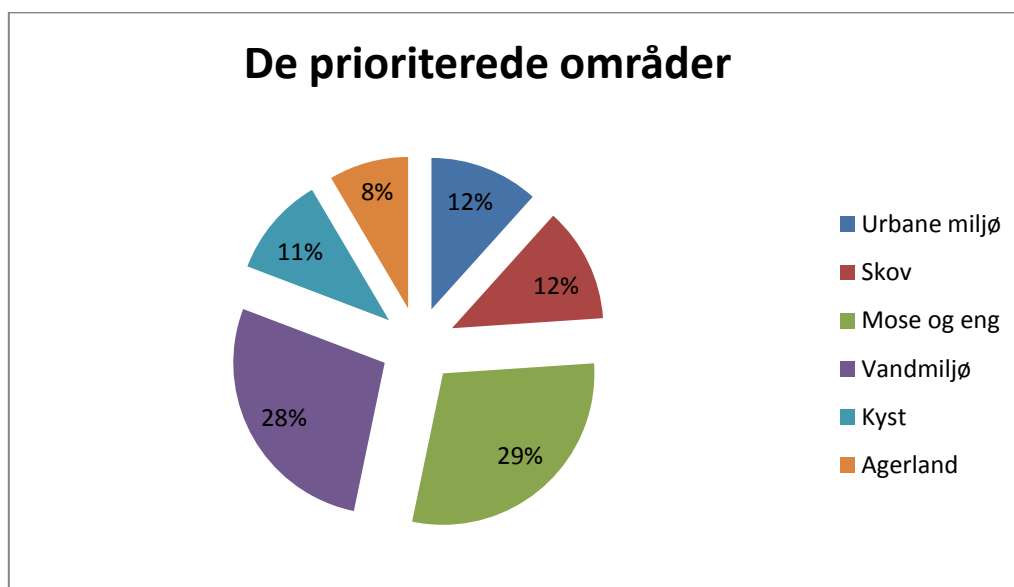
Slutteligt så viser analysen af kommunernes naturpolitiske initiativer, at 10 procent af initiativerne omhandler registrering og overvågning af arter og natur. At tallet ikke er højere virker en smule underligt, da kommunerne ifølge § 61 i Naturbeskyttelsesloven er kommunerne forpligtet til at overvåge naturens tilstand. Af de adspurgte kommuner der har igangsat projekter, for overvågning og registrerer, er det primært sjældne og fredede insekter, dyrearter, fugle, samt vandhuller der overvåges og registreres.

Igennem undersøgelsen afsløres det også at kommunerne forsøger på at opfylde deres ansvar i forhold med Naturbeskyttelseslovens § 3 områder. Mange af de initiativer der er igangsat i landets kommuner i forbindelse med overvågning og registrering af naturtyper, er natur omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Enkelte kommuner prioriterer også, at de overvåger arter som ikke er knyttet til en bestemt naturtype, samt registrer naturen i byen.

Generelt konstateres det at der er stor forskel mellem kommunernes opfattelse af hvad der for initiativer de igangsætter i forhold til den faktiske indsats. Det er kun i forhold til beskyttelse og pleje, samt forbedring af levesteder, hvor kommunerne undervurdere deres indsats, at de faktisk har igangsat flere initiativer end de selv tror. På de øvrige indsatsområder, er der ikke overensstemmelse mellem kommunernes opfattelse af hvad de tror at de gør og det de faktisk gør.

6.1 Typer af naturområder

Igennem undersøgelse at kommunerne prioriterede områder, er det interessant at se hvilke områder, som kommunerne selv mener at de prioritere og om områderne vægter lige højt. Derfor blev kommunerne bedt om at fordele 100 point på seks forskellige områder. Den nedenstående figur illustrer det fundne resultat. Resultatet af undersøgelsen viser, at kommunerne prioritere efter deres mening prioritere områderne ”Mose og eng” og ”Vandmiljø” højt. Samtidig viser undersøgelsen af kommunerne mener, at de øvrige fire områder vægtes nogenlunde lige højt.

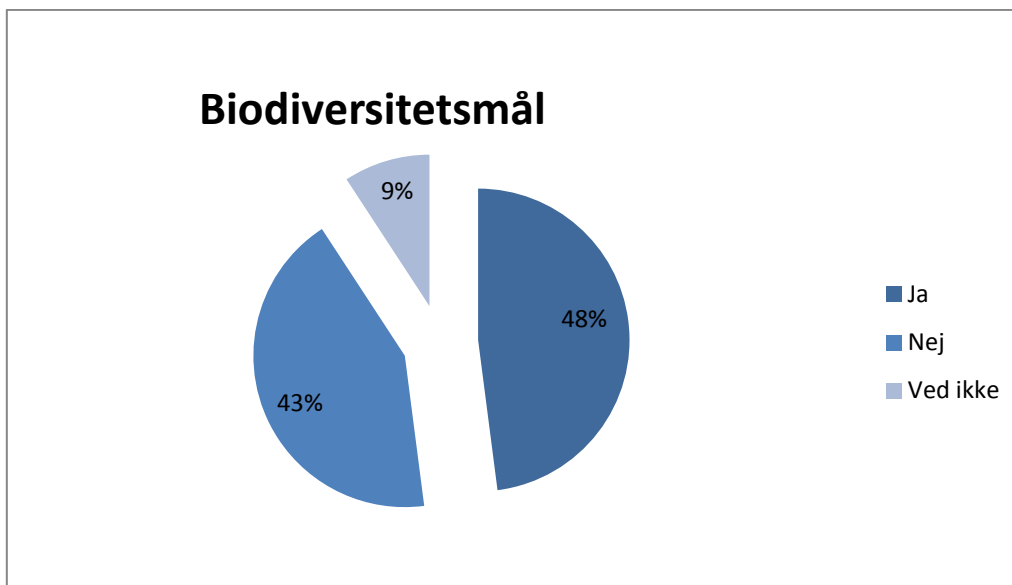
Figur 8: De overordnede prioriterede naturområder i landets kommuner. Data er fundet ved hjælp af pointsystem i undersøgelsen. (spørgeskema 2012)

Det vurderes at årsagen til at kommunerne prioritere mose og eng, samt vandmiljøet højt, er at mose og eng er beskyttet igennem Naturbeskyttelseslovens § 3. Endvidere er moser beliggende i fredskov beskyttet uanset størrelse og samtidig er der i EF-habitatdirektivet defineret seks mosetyper, som er repræsenteret blandt de danske moser. Enge kan dække over både strand enge og ferske enge, og her er 80 procent af de ferske enge privatejet og beskyttet igennem Naturbeskyttelsesloven § 3. Derimod er en stor del af de danske strandenge habitatnaturtyper og er desuden udpeget som Ramsarområder og/eller EF-fuglebeskyttelsesområder på grund af deres betydning som rastepads for trækfugle eller som yngleplads for en eller flere beskyttelseskrævende fuglearter. Alle strandenge og strandsumpe over 2.500 m² er omfattet af den generelle biotopbeskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3. Strandenge og strandsumpe i fredskov er desuden beskyttede efter skovlovens § 16 uanset størrelse. (Naturstyrelsen 2011e)

Det vurderes at årsagen til at kommuner også prioritere vandmiljøet højt er, at vandløbsloven udstikker bestemmelser om benyttelse, vedligeholdelse, regulering og restaurering af vandløb. Endvidere er en stor del af de danske vandløb udpeget som § 3-vandløb iht. Naturbeskyttelsesloven og en række vandløb er også beskyttet af Natura 2000. (Naturstyrelsen 2011f) Derudover så er vandmiljøet omfattet af de nye Vandplaner, der opstiller mål for hvorledes miljøtilstanden skal være i det pågældende områdes søer, vandløb, grundvand og kystvand. (Naturstyrelsen 2011d) Et arbejde som mange af de danske kommuner netop har igangsat.

6.2 Biodiversitetsmålene

Den foretagne undersøgelse viser at knap halvdelen af de deltagne kommuner har igangsat initiativer for at nå de nye 2020-biodiversitetsmål. Det vurderes dog, at sandsynligheden for at initiativerne strækker sig over en årrække er stor og at kommunerne derfor har sagt ja, selvom de måske ikke direkte har sat nye naturpolitiske initiativer i gang.

Figur 9: Antal kommuner der har igangsat projekter for at nå 2020-biodiversitetsmålene (Spørgeskema 2012)

Desværre så afslører undersøgelsen også at en del af de danske kommuner mener, at en opfyldelse af biodiversitetsmålene er et statsligt ansvar. En holdning som til dels afsløres ved procentfordelingen i figuren, men også afsløres igennem spørgeskemaet ved at enkelte kommuner direkte henviser til det i kommentarfeltet. (Spørgeskema 2012)

6.3 Countdown 2010

Da den daværende miljøminister Connie Hedegaard ved årsskiftet 2006/2007 henviste kommunerne til initiativet Countdown 2010 gik der et helt år før de første kommuner meldte sig ind i initiativet. Siden hen kom flere kommuner til, men alligevel vurderes det at initiativet ikke opnåede den forventede succes.

Countdown kommunerne påpeger i undersøgelsen, at de faktisk ikke tror, at Countdown 2010 initiativet har forbedret den biologiske mangfoldighed, men at det er svært for dem at vurdere, da de først nu er ved at få styr på de forskellige naturtyper og arter i kommunerne. (Spørgeskema 2012) En af årsagerne til den manglende succes ved Countdown bunder i, at kommunerne ikke var forpligtet til at afrapportere til Countdown 2010 kommission med hensyn til de indmeldte projekter. Samtidig så var ikke krav om at de indmeldte projekter skulle være konkrete, hvilket har betydet at en del af de projekter som er beskrevet i Countdown 2010-deklarationerne mere minder som flotte ord, eller som Peter Pagh ville have sagt en flot reklamebrochurer.

Undersøgelsen afsløres dog, at Countdown kommunerne i forhold til de øvrige kommuner har igangsat flere naturpolitiske initiativer og til trods for den manglende opfyldelse af 2010-biodiversitetsmålene konkluderes det, at Countdown 2010 initiativet til dels har været medvirkende til, at kommunerne har fået mere fokus på beskyttelsen af biodiversiteten. Men selvom undersøgelsen afslører at Countdown kommunerne har igangsat flere naturpolitiske initiativer, så vurderes det at Countdown 2010 initiativet kunne have haft større succes, hvis den danske regering havde tilsluttet sig initiativet før. At Danmark først tilslutter sig initiativet så sent vidner også om at Danmark til dels negligere deres rolle i forhold til deres forpligtelser overfor EU. Men også det forhold at regeringen igen i januar 2010 udsender en ny nytårshilsen ud til kom-

munerne med billeder af forskellige beskyttede naturtyper, vidner også implementeringsproblemer i forhold til at få Countdown 2010 initiativet udbredt til de danske kommuner. Men trods disse forhold, så tilslutter de første 16 kommuner sig Countdown 2010 initiativet i 2008 og kommunernes tilslutning foresætter helt til initiativet stopper i 2010.

6.4 Vurdering

Den foretagne undersøgelse viser at kommunerne især prioritere bevaring og beskyttelse, samt naturpleje. Indenfor beskyttelse og pleje er det især beskyttelse af arter som kommuner har fokus på. At det netop er beskyttelse af arter som kommunerne prioritere stemmer godt overens med de strategier som regeringen løbende har igangsat, specielt postkortaktionen der henviste kommunerne til en specifik art har været medvirkende til det store fokus på specifikke arter. Det er dog vigtigt, at nævne at de lovgivningsmæssige rammer også har indflydelse på kommunernes prioriterede områder. Disse lovgivningsmæssige rammer omfatter Naturbeskyttelsesloven, habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet – lovgivninger der har til formål at bevare naturtyper, vilde dyr og planter, og som er grundstenene i den danske beskyttelse. Samtidig har beskyttelse af arter og naturtyper været anvendt siden vedtagelsen af naturfredsloven.

Endvidere er det velkendt at en forvaltningsindsats giver større biodiversitetsgevinst, hvis levesteder med sårbare og sjældne arter prioriteres først, idet det er her, der er mest at miste. Denne prioritering går i naturforvaltningen under betegnelsen Brandmandens Lov og forudsætter viden og de enkelte arealers naturtilstand og forvaltningsbehov.

Generelt så kan kommunernes naturpolitiske initiativer kategorien efter Brandmandens Lov. Loven bygger egentlig blot på sund fornuft, men sammenfatter enkelt og instruktivt biologers lange erfaring med, hvordan man bedst prioriterer indsatsen for at beskytte naturens mangfoldighed.

- Bevare det endnu uskadte
- Reducere for eksempel den skadelige påvirkning fra gødskning og sprøjtning.
- Genoprette og udvide delvis ødelagte områder
- Etablere nye natur- områder og skabe sammenhænge.

Omsat til naturforvalterens sprog lyder brandmandens lov således: Først må man redde den natur, som endnu ikke er ødelagt. Dernæst gælder det om at fjerne de negative påvirkninger fra den øvrige natur, som er under ødelæggelse. Når tilstanden i den bestående natur er gunstig, kan det give mening at etablere ny natur. (Ejrnæs 2012)

At de naturpolitiske initiativer kan kategoriseres efter Brandmandens Lov stemmer også overens med at kommunerne ud over beskyttelse prioritere forbedring af levesteder der handler om at reducere de negative påvirkninger der er med til at ødelægge naturen. Kommunerne prioriterer frem for alt beskyttelse og pleje, herefter forbedring af levesteder, overvågning og registrering, bekæmpelse af invasive arter, naturgenopretning og etablering af ny natur. I henhold til beskyttelse og pleje, er det som tidligere nævnt beskyttelse af specifikke dyrearter – såsom Løgfrøen, Løvfrøen og Klokkefrøen og flagermus. Men kommunerne prioriterer også beskyttelse af fugle, insekter, fisk, samt forskellige naturtyper såsom hede, overdrev og skov, samt vådområder og vandløb. De prioriterede arter og naturtyper som kommunerne beskytter, er enten fredet, beskyttet via Habitatdirektivet, Bonn- eller Bern Konventionen og opført på den danske Rødliste. Flere af

kommuner har ydermere særlig fokus på, er den art som de fik i forbindelse med den daværende miljøminister Connie Hedegaards postkortaktion tilbage i årsskiftet 2006/2007.

”Så har vi den Grønne mosaikgoldsmed, det var den vi fik af Hedegaard dengang.” (Interview C 2012)

Så kommunernes fokus på de enkelte specifikke arter vidner om, at postkortaktionen virkede efter hensigten.

Undersøgelsen afslører endvidere at kommunerne efter beskyttelse og pleje, samt forbedring af levesteder har fokus på overvågning og registrering. Fokusset på overvågning og registrering kommer ikke overraskende, da kommuner som tidligere nævnt har ansvaret for at registrere og overvåge de § 3 beskyttede områder (Naturbeskyttelsesloven 2009) Derfor kan en undre en af der ikke er nævnt flere naturpolitiske initiativer indenfor overvågning og registrering, men årsagen kan være at kommunerne ser det som en naturlig del af naturbeskyttelsen og ikke som et selvstændigt initiativ.

Samtidig stemmer kommunernes prioritering af beskyttelse og pleje godt overens med den naturpolitiske udvikling, hvor fokus især efter regeringens naturpolitiske redegørelse *Fremtiden natur – vores ansvar* og *Grøn Vækst* rapporten har sat fokus på fordelene ved naturpleje, der ses som et af de vigtigste redskaber til at sikre eller forholdene for biodiversitet. (DN 2010) Mange af de deltagne kommuner fremhæver også, at naturpleje i fremtiden kommer til at fylde endnu mere og at en stor del af Danmarks natur kræver pleje for ikke at forsvinde, da en naturtype, f.eks. et overdrev, kan vokse ud af beskyttelsen, og hvis overdrevet ikke plejes, tager den naturlige succession over, og området ændrer karakter fra overdrev til krat og i sidste ende til skov. (Interview C 2012; Spørgeskema 2012)

Generelt så viser kommunernes naturpolitiske initiativer at den danske naturpolitik med diverse strategier og støtteordninger, har stor indflydelse på de initiativer som kommunerne igangsætter. Især de sidste mange års fokus på Natura 2000-områderne afspejles igennem de naturpolitiske initiativer som kommuner har igangsat, da mange af de arter og naturtyper som indsatsen har fokus på er placeret i et Natura 2000-område. Et fokus som skyldes *Handlingsplanen for biodiversitet og naturbeskyttelse*, samt regeringens naturpolitik *Fremtidens natur – vores ansvar* hvor fokus er skærpet på Natura 2000-områderne, hvilket formentlig bevirker, at der er færre midler til naturbeskyttelse uden for Natura 2000-områderne. På trods af mulighederne for, at søge om LIFE-midler til naturbevaring og -genopretning i Natura 2000-områderne, så kanaliseres den nationale naturgenopretningsindsats også mod Natura 2000-områderne. Endvidere afspejler de naturpolitiske initiativer til dels det skrift som der er sket på den naturpolitiske arena, hvor den danske naturbeskyttelse har bevæget sig fra en snæver beskyttelses- og fredningstilgangs, til også at have fokus på etablering af større sammenhænge natur, naturpleje og genopretning. En naturpolitisk udvikling, hvor der er til trods for et stort fokus på bevaring og beskyttelse, er fokus på sammenhænge og hvor kombinationen af de forskellige indsats typer skaber den største værdi for den biologiske mangfoldighed. Udover at prioriteringen efter Brandmandens Lov er årsagen til det store fokus på beskyttelse og bevaring, så vurderes det, at fokusset på beskyttelse og bevaring skyldes en normal viden om, at forebyggelse er bedre end helbredelse. At beskyttelse ses som den mest egnede måde til, at bevare den natur og de arter vi har og endvidere er det er velkendt at en forvaltningsindsats giver større biodiversitetsgevinst, hvis levesteder med sårbare og sjældne arter prioriteres først, idet det er her, der er mest at miste.

Slutteligt er det vigtigt, at være opmærksom på, at de deltagne kommunerne sandsynligvis ikke har nævnt alle deres igangsatte naturpolitiske initiativer, men det vurderes at undersøgelsen på baggrund af den høje

svarprocent på 67,3 procent giver et klart billede af kommunerne naturpolitiske initiativer, indsatsstype og ambitionsniveau. De naturpolitiske initiativer ikke er revolutionerende, men det vurderes at kommunerne gør det så godt som de kan, og at de naturpolitiske initiativerne primært er styret af det økologiske natursyn, der er karakteriseret ved at naturen ikke anses som en ikke uendelig ressource. En betragtning som også underbygges af, at kommunerne prioriterer indsatsen efter Brandmandens Lov.

7. KONKLUSION

Baggrunden for dette speciale var, at belyse indholdet af de naturpolitiske initiativer som de danske kommuner tager for at beskytte den danske biodiversitet og om disse initiativer kan kategoriseres.

På baggrund af litteratur, en spørgeskemaundersøgelse, interviews og en analyse af otte Countdown 2010-deklarationer kan det konkluderes, at de danske kommuners naturpolitiske initiativer er præget af en indsats, hvor der er fokus på beskyttelse og pleje. Undersøgelsen viser, at 51 procent af de igangsatte naturpolitiske initiativer omhandler beskyttelse og pleje, og initiativerne har primært fokus på beskyttelsen af sjældne og fredede dyrearter, samt naturtyper inden for Natura 2000-områder. Især beskyttelsen af specifikke dyrearter har stor prioritering i de danske kommuner og det vurderes, at baggrunden for denne prioritering skyldes postkortaktionen tilbage ved årsskiftet 2006/2007. Naturtyperne som kommunerne beskytter og pleje er blandt andet overdrev, hede, enge og moser, men også skovarealer og gravhøje.

Ud over beskyttelse og pleje, så omhandler 18 procent af kommunernes naturpolitiske initiativer forbedring af levesteder. Her ønsker kommunerne især, at forbedre levesteder for fisk, padder og fugle. Ifølge undersøgelsen, så er naturgenopretning og etablering af ny natur, generelt underprioriteret i de danske kommuner. Et forhold som er problematisk, da flere rapporter henviser til at vi i Danmark skal have mere naturareal og flere sammenhængende naturområder. Undersøgelsen viser endvidere, at de danske kommuner aktivt er i gang med, at overvåge og registrere de danske naturarealer og arter, en indsats, som er nødvendig for at kunne vurdere om de danske kommuners beskyttelse af naturen og biodiversiteten er effektiv nok.

At kommunerne prioriterer en indsats inden for beskyttelse og pleje skyldes, at en opfattelse af, at beskyttelse ses som den mest egnede måde til, at bevare den natur og de arter vi har og endvidere er det velkendt at en forvaltningsindsats giver større biodiversitetsgevinst, hvis levesteder med sårbare og sjældne arter prioriteres først, idet det er her, der er mest at miste. De arbejder generelt efter Brandmandens Lov, hvor der har fokus på beskyttelse frem for genopretning eller etablering af ny natur. Det kan derfor konkluderes, at kommunernes naturpolitiske mest af alt er præget af en gammeldags tankegang, der på ingen måde er revolutionerende.

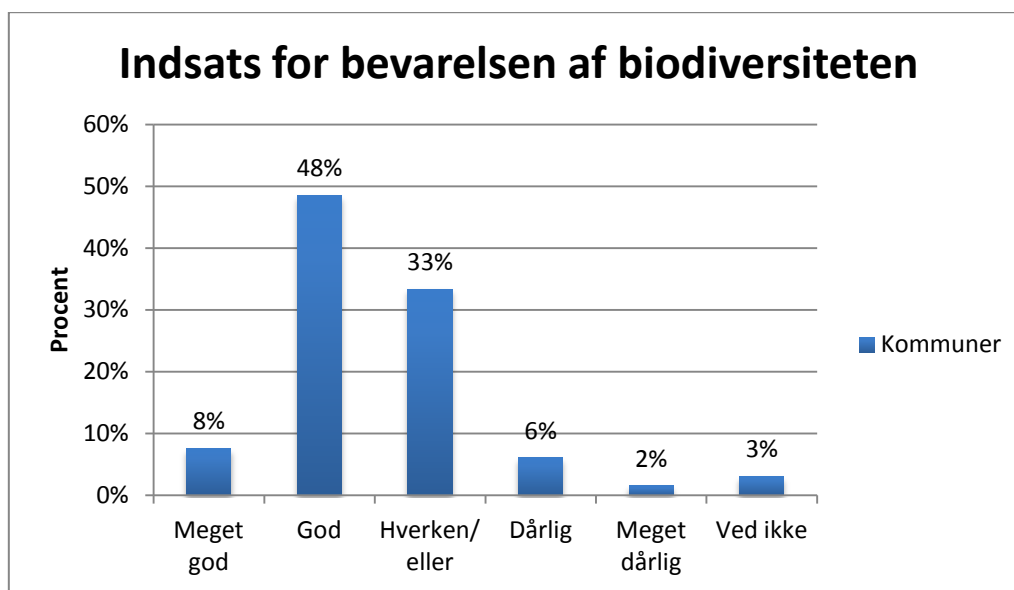
Det kan ydermere konkluderes, at de danske kommuner har en afgørende rolle for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten. De fik i forbindelse med kommunalreformen i 2007 det overordnede ansvar for beskyttelsen af naturen, et ansvar som de skal opfylde ved hjælp af en række lovgivningsmæssige rammer. Det kan dog konstateres, at de lovgivningsmæssige rammer for området består af en række overlappende love, der på ingen måde er udviklet til at beskytte den biologiske mangfoldighed. Derfor er kommunernes indsats for den biologiske mangfoldighed til dels styret af kommunernes værdier og vilje til, at arbejde for beskyttelsen af biodiversiteten. Den *frivillige* indsats for biodiversiteten betyder også, at der er stor forskel på kommunernes ambitionsniveau og det kan konkluderes, at 67 procent af de danske kommuner har udarbejdet strategiske retningslinjer for arbejdet med biodiversiteten og at 18 procent af kommunerne er gået et skridt videre og har udarbejdet en handlingsplan for området med deadlines og prioriterede områder. At kommunernes ambitionsniveau er meget varierende konstateres også i undersøgelsen ved, at enkelte kommuner påpeger, at de ikke foretager nogen ekstra indsats for beskyttelsen af biodiversiteten og for at nå biodiversitetsmålene, da de ser det som en statslig opgave. Det kan derfor konkluderes, at det er nødvendigt at der udarbejdes nogle mere bindende lovgivningsmæssige rammer for biodiversitetsområdet, hvis vi som samfund ønsker en mere effektiv indsats for beskyttelsen af biodiversiteten. Et forhold som flere kommuner også påpeger i undersøgelsen.

Sluttelig så kan det konstateres at der de sidste 20 år er sket ændringer i den danske naturpolitisk. Ændringer der skyldes en større erkendelse af naturens betydning for vores samfund, de skiftende regeringer og Danmarks medlemskab af EU. Især Danmarks medlemskab har haft betydning for den danske naturpolitik udvikling og det kan konkluderes, at den danske naturpolitik er bundet op af de naturpolitiske love og økonomiske virkemidler, som EU udstikker. Et forhold der betyder, at FN/EU's mål om at stoppe tabet af biodiversiteten og den institutionelle opbygning der sker via forskellige projekter, på mange måder kan afspejles i den danske natur- og miljøpolitik – både igennem forskellige lovgivningsmæssige rammer som for eksempel Natura 2000 og igennem de økonomiske virkemidler, som for eksempel LIFE+ ordningen.

8. REFLEKSION

At der bliver stillet spørgsmålstejn ved kommunernes ambitionsniveau i forbindelse med forvaltning af naturen og biodiversiteten kan hænge sammen med viden om, at naturen ikke har fået det bedre. Den danske biodiversitet er ved at forsvinde, og sammenholdes det med kommunernes ansvar, så gør de ikke nok.

I forbindelse med undersøgelsen blev kommunerne også bedt om at karakterisere deres egen indsats for beskyttelsen af biodiversiteten og her viser undersøgelsen, at 48 procent af kommunerne selv vurderer at deres indsats er god. Derimod vurderer 33 procent kommunerne at deres indsats er hverken/eller. At kommunerne mener at de varetager opgaven godt kan virke en smule overoptimistisk og uden realisme.

Figur 10: Kommunernes egen vurdering af deres indsats for beskyttelsen af biodiversiteten (Spørgeskema 2012)

Men det er nok nødvendigt at se lidt mere nuanceret på det, for kommunernes indsats hænger nøje sammen med kommunernes økonomi, den interne politiske prioritering, den danske naturpolitik og de naturpolitiske retningslinjer. Derfor vurderes det at langt de fleste kommunerne i lyset af de forskellige parametre gør det så godt de kan. En for nylig foretaget af Kommunernes Landsforening (KL) viser også, at beskyttelsen af naturen og biodiversiteten prioriteres i kommunerne og at de bruger 40 procent flere økonomiske ressourcer på naturinitiativer end de tidligere amter. (Kommunernes Landsforening 2012) Undersøgelsen viser endvidere, at det især er naturpleje initiativer som kommunerne bruger økonomiske ressourcer på, en prioritering som stemmer godt overens med det fundne resultat i forbindelse med den foretagne undersøgelse.

At det er landets kommuner som er ansvarlige for beskyttelsen af det åbne land giver kommunerne mulighed for, at gennemføre en mere helhedsorienteret planlægning på naturområdet, hvilket betyder at muligheden for at koordinere naturbeskyttelsesindsatsen – med andre planemner, initiativer og virkemidler, forbedres. Samtidig kan kommunernes rolle i implementering, skabe et tættere samarbejde mellem kommunen og de lokale borgere/lodsejere, der kan resultere i stor mulighed for lokale bottom-up projekter.

Men hvorfor er den danske biodiversitet så overvejende negativ? De naturpolitiske initiativer vidner om, at kommunerne er klar over deres ansvar, men selvfølgelig er der kommuner som kun lige efterkommer de lovgivningsmæssige rammer og ikke gør noget yderligere for beskyttelsen af biodiversiteten. Et forhold

som igennem undersøgelsen afsløres ved, at enkelte kommuner henviser til, at beskyttelsen af biodiversiteten *"betragtes som en statsopgave"*. Derfor er det et problem, at arbejdet med beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed er styret frivillighed og at kommunerne ikke direkte er bundet af nogle lovgivningsmæssige rammer. En problematik som kommunerne i forbindelse med undersøgelsen selv påpeger og understreger, at der skal udarbejdes en nationalplan, være mere bindende bestemmelser og at der skal skabes et bedre grundlag for at kommunerne kan stille krav i f.eks. lokalplaner til bevarelse og forøgelse af biodiversiteten (Spørgeskema 2012) Flere kommunerne efterspørger endvidere mere information om værktøjer og oplysning om konkrete initiativer der kan fremme biodiversiteten.

"DMU har alle mulige værktøjer til kommunerne som vi kan bruge når vi skal ud og overvåge, flagermus og padde, men vi aner ikke de ligger der. Det er bare så misforstået, det kommer aldrig ud til os. De laver rapporter og vi aner ikke de er der." (Interview D 2012)

At der mangler en nationalplan og målsætninger for området påpeges også, at flere forskere, der samtidig også henviser til, at de lovgivningsmæssige rammer er for diffuse og at den statslige indsats er fuldstændig useriøs. Samtidig er vi som samfund nødt til sætte vilde overfor kultur, tage stilling til hvad det er at vi vil med naturen, hvor vi vil prioritere og hvilke konsekvenser vi er villige til at tage for at bevare naturen. For det er umuligt at skabe en win win situation, for beskyttelsen af naturen og biodiversiteten vil få negative konsekvenser. Der skal laves nogen svære valg, valg som kan få væsentlig samfundsmæssig betydning – skal vi forsat være landbrugsland eller skal vi kun sætte på naturen?

Derfor må det konstateres, at beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed formodentlig først bliver bedre, når der sker handling bag de flotte ord og ikke bruges tid på billige reklamestunts som cykling på lyserøde cykler.

9. REFERENCER

- Agger et al. 2005 Agger, P.; Christensen, P.; Reenberg, A.; Aaby, B. (2005): Skelettet i landskabet – EF's habitatdirektiv og dansk naturforvaltning. Vismandsrapport 2005. Naturrådet.
- Andersen, Ib. 1993. *Valg af organisationssociologiske metoder*. 1. udgave. Samfundslitteratur.
- Arler, Finn. 2009. *Biodiversitet. Videnskab, Kultur og Etik. Del I*. s.l.:Aalborg Universitet.
- Bentsen, Niels Gram og Kai Hansen. 2006. *Grundlæggende Organisationsteori*. 1. udgave. Systime.
- Biologisk Forening for Nordvestjylland. 2009. *Naturpleje som driftsgren*.
<http://www.bfn-nyt.dk/pdf/nsd.pdf>
(Senest hentet eller vist den 20 05 2012).
- By- og Landskabsstyrelsen. 2008. *Nordens Natur - Frem Mod 2010. Countdown 2010*.
<http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/BFA98785-F0B4-455A-A68C-C9B882710D99/0/countdown.pdf>
(Senest hentet eller vist den 14 03 2012).
- By- og Landskabsstyrelsen. 2010. *Nordens Natur - Frem Mod 2010. Postkort med ansvarsarter*.
<http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/585452B3-A6D8-4437-A41B-B392F498EB28/0/FaktaarkPostkortaktionen.pdf>
(Senest hentet eller vist den 22 04 2012).
- By- og Landskabsstyrelsen. 2010a. *Dansk naturpostkort er en eksportsucces*.
http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/F818C8F0-9642-4125-B906-17B838FF78B9/107450/NyhedsbrevNr4_10.pdf
(Senest hentet eller vist den 02 06 2012).
- Bæredygtig Udvikling. n.d.. *1987 - Brundtland rapporten*, s.l.: s.n.
- CBD UN. 1993. *Convention on Biological Diversity*.
<http://www.cbd.int/convention/articles/?a=cbd-01>
(Senest hentet eller vist den 14 03 212).
- CBD. 2010. *2010 International Year of Biodiversity*.
<http://www.cbd.int/2010/welcome/#2>
(Senest hentet eller vist den 23 02 2012).
- CBD. 2011. *Convention on Biological Diversity. 2010 Biodiversity Target*.
<http://www.cbd.int/2010-target/>
(Senest hentet eller vist den 23 02 2012).
- Chivian, E. og Bernstein, A. 2008. *Sustaining Life - How Human Health Depends On Biodiversity*. Oxford: Oxford University Press.

Christiansen, Peter Munk og Michael Baggesen Klitgaard. 2008. *Den utænkelige reform. Strukturreformens tilblivelse 2002-2005*. Odense, Syddansk Universitetsforlag.

Christensen, L. B. 2008. Naturgenopretning i praksis. *Wilhelm +7. Naturen og samfundet i det åbne land - en ny dagsorden*.

CITES. 2012. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. *The CITES species*.

<http://www.cites.org/eng/disc/species.php>
(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Collin, Finn og Simo Køppe. 1995. *Humanistisk Videnskabsteori*. 1. udgave. Danmarks Radios Forlag.

Countdown 2010. 2012. *About Countdown 2010*.

<http://www.countdown2010.net/about>
(Senest hentet eller vist den 23 02 2012).

Cutcliffe, J. R. 2000. Methodological issues in grounded theory. *Journal of Advanced Nursing*, 9 December, pp. 1476-1484.

Danmarks Nationaleparker. 2012. *Velkommen til Danmarks Nationalparker*.

<http://www.danmarksnationalparker.dk/>
(Senest hentet eller vist den 10 05 2012).

De Økonomiske Råd. 2012. *Bevarelse af biodiversiteten i Danmark. En analyse af indsats og omkostninger. Arbejdspapir 2012*.

<http://www.dors.dk/sw1656.asp>
(Senest hentet eller vist den 10 05 2012).

Den danske biodiversitets portal. 2011. *CITES*.

http://www.dk-chm.dk/convention/other_conv/F1084969403
(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Det Miljøøkonomiske Råd. 2012. *Økonomi og Miljø 2012*, København: De Økonomiske Råd.

<http://www.dors.dk/sw9038.asp>
(Senest hentet eller vist den 13 03 2012).

Den Europæiske Union. 2010. *EU's handlingsplan for biodiversitet: 2010-evaluering*.

http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/2010_bap_da.pdf
(Senest hentet eller vist den 10 05 2012).

Det Grønne Kontaktudvalg. 2012. *Danmarks Natur frem mod 2020*. Om at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed.

<http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=29968>
(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

DMU. 2009. *Opdatering af den danske rødliste*. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.
http://www.dmu.dk/udgivelser/dmunyt/2009/2/roedliste_uddyb/
(Senest hentet eller vist den 21 03 2012).

DMU. 2010. *Danmarks Biodiversitet 2010. Status, udvikling og trusler*. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

DMU. 2011. Danmarks Miljøundersøgelser. *Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet. Tema 6. Natur og Biodiversitet*.
<http://naturogmiljoe.dmu.dk/naturbiodiversitet/>
(Senest hentet eller vist den 18 02 2012).

DMU. 2012. Danmarks Miljøundersøgelser. *Vandmiljøplaner*.
<http://www.dmu.dk/vand/vandmiljoeplaner/>
(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

DN. 2010. Danmarks Naturfredningsforening. *Værktøjer*.
http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Biodiversitet/Hvordan_bevarer_vi_biodiversiteten/Kommunerne/Vaerktoejer/
(Senest hentet eller vist den 22 05 2012).

DN. 2012. Danmarks Naturfredningsforening. *Beskyttet natur og fredninger*.
<http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=19449>
(Senest hentet eller vist den 20 03 2012).

Ejnæs, R., 2010. Den sjette masseuddøen. *Global Økologi*, Oktober, pp. 8-11.

Emborg, Jens og Katrine Hahn. 2005. Naturskoven som inspiration for skovdyrkningen. *DST*, Årg. 90, hft. 1/2

Enggrob Boon et al. 2006. *Nye spilleregler i dansk naturpolitik?* Arbejdsrapport Skov og Landskab nr. 34-2006.
http://curis.ku.dk/ws/files/20497294/ar_sl34.pdf
(Senest hentet eller vist den 20 03 2012).

European Commission. 2012. *The LIFE Programme*.
<http://ec.europa.eu/environment/life/about/index.htm#history>
(Senest hentet eller vist den 16 04 2012).

Europa Kommissionen. 1992. *Habitatdirektivet 92/43/EØF*, s.l.: s.n.

Falleth, E. I. og S. Hovik. 2009. Local government and nature conservation in Norway: decentralisation as a strategy in environmental policy. *Local Environment*. Vol. 14, nr. 3, 2009, pp. 221-231.

Finansministeriet. 2005. *Baggrundsnotat om skovbrugets økonomiske rammevilkår*.
http://www.fm.dk/db/filarkiv/10831/Baggrundsnotat_skovbrugets_rammevilkaar.pdf
(Senest hentet eller vist den 16 05 2012).

FN, 2002. *Biodiversitetskonventionen*, s.l.: s.n.

Folketinget. 2011. Lobbyisme.

<http://www.eu-oplysningen.dk/leksikon/alle/lobbyisme/>
(Senest hentet eller vist den 16 03 2012).

Frostholm, Ann Berit., 2012a. Ny strategi - en ny kurs. Om resultatet fra COP 10 i Nagoya. *Danmarks Natur Frem Mod 2012*, pp. 6-10.

Frostholm, Ann Berit. 2012b. *Naturpolitisk medarbejder ved Danmarks Naturfredningsforening* [Interview] (12 03 2012).

Gregersen, Rune Valentin. 2010. *Miljøpolitik*. s.l.:Systime A/S.

Grønnegård Christensen, J., P. Munk Christiansen og M. Ibsen. 2005. *Politik og Forvaltning*. 1. Udgave. Academia, Århus.

Grønnegård Christensen, J., P. Munk Christiansen og M. Ibsen. 2006. *Politik og Forvaltning*. 2. udgave. Academia, Århus.

Gyldendals åbne encyclopædi. 2012. *Washingtonkonventionen*.

http://www.denstoredanske.dk/Natur_og_milj%C3%B8/Milj%C3%B8_og_forurening/Internationale_aftaler,_konventioner_og_foreninger/Washingtonkonventionen
(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Halkier, Bente. 2008. *Fokusgrupper*. 2. udgave. Samfundslitteratur.

Henrichsen, C. 2006. *Offentlig Forvaltning*. 2. Udgave. Forlaget Thompson A/S, København.

Hesseldahl, P. 1998. *Den ny natur*, s.l.: Høst og Søn.

Holm, Erik. 2012. *Forskere: tab af biodiversiteten er større end problem med klimakrisen*.

<http://ing.dk/artikel/125997-forskere-tab-af-biodiversitet-er-stoerre-problem-end-klimakrisen>
(Senest hentet eller vist den 22 02 2012).

IMO. 2011. *International Maritime Organization. International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL)*.

[http://www.imo.org/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-for-the-prevention-of-pollution-from-ships-\(marpol\).aspx](http://www.imo.org/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-for-the-prevention-of-pollution-from-ships-(marpol).aspx)
(Senest hentet eller vist den 22 04 2012).

Indenrigs- og Sundhedsministeriet. 2004. Aftale om strukturreformen. Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2004.

<http://www.im.dk/publikationer/struktureaftale/index.html>
(Senest hentet eller vist den 22 05 2012).

Iversen, Lars. 2010. *Medicinsk sociologi: samfund, sundhed og sygdom*. 1. udgave, 7. oplag. Munksgaard Danmark.

Jagt- og Vildtforvaltningsloven. 2009. *Lov om jagt og vildtforvaltning*. LBK nr 930 af 24/09/2009.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127099>
(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

Jensen, Eva Juul. 2012. *Fuldmægtig i Miljøstyrelsen* [Mailkorrespondance] 2012

Jerking, Anders. 2012. *Aukens skov-projekt vækker undren*.
<http://www.altinget.dk/artikel/aukens-skov-projekt-vaekker-undren>
(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

Koester, W. K., 2009. *Naturbeskyttelsesloven med kommentar*. 1. udgave, 1. oplag red. s.l.:Jurist- og Økonomforbundet.

Koldborg, Steffen. 2012. *DR Indland. Den frygtede bjørneklo hærger igen Danmark*.
<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2012/05/24/152038.htm>
(Senest hentet eller vist den 24 05 2012).

Kommunernes Landsforening, 2012. *Naturen - nu også på velfærdslisten*, s.l.: Kommunernes Landsforening.
<http://www.kl.dk/Om-KL/Naturen--nu-ogsaa-pa-velfaerdslisten-id101462/?n=0>
(Senest hentet eller vist den 24 05 2012).

Kulturministeriet. 2012. *Jyske Lov*.
<http://kum.dk/Temaer/Temaarkiv/Jyske-Lov/>
(Senest hentet eller vist den 24 05 2012).

Larsen, Søren Schaadt. 2011. *Nationalparkerne i Danmark fra begyndelsen*.
<http://natpark.dk/blog/2011/03/10/nationalparkerne-i-danmark-fra-begyndelsen/>
(Senest hentet eller vist den 24 05 2012).

Læbel, T., 2012. Økosystemtjenester og biodiversitet. *Danmarks Natur frem mod 2020*, pp. 15-18.

March, James og Johan Olsen. 1989. *Political science; Organization; State, The; Public institutions*. Free Press (New York)

Mazmanina, Daniel og Poul Sabatier. 1989. *Implementation and public policy: With a new postscript*. University Press of America

Miljøministeriet. 2005. *Handlingsplan for naturær skovdrift i statskovene*.
<http://www2.sns.dk/Udgivelser/2005/87-7279-603-0/pdf/87-7279-602-2.pdf>
(Senest hentet eller vist den 22 05 2012).

Miljøministeriet. 2006. *Fremtidens natur - vores ansvar. Regeringens naturpolitiske redegørelse 2006*.
<http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/749067F4-4A7D-465F-8F56-EC0750E3CFD5/27368/Naturredegørelseendelig041006.pdf>
(Senest hentet eller vist den 10 03 2012).

Miljøministeriet. 2009. *Fourth Country Report to CBD, Denmark*, København: Miljøministeriet.

Miljøministeriet. 2007. Danmarks nye miljøcentre.

<http://www.dn-esbjerg.dk/Gr%C3%B8n%20r%C3%A5d%202009/DKs%20Miljocentre.pdf>

(Senest hentet eller vist den 10 04 2012).

Miljøministeriet. 2011. *EU's 2020 biodiversitetsmålsætning*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Biodiversitet/Hvordan_bevarer_vi_biodiversiteten/2020/

(Senest hentet eller vist den 27 02 2012).

Miljøministeriet. 2012a. *Grønt forum skal følge naturplaner tæt*.

http://www.mim.dk/Nyheder/20121903_groentforum.htm

(Senest hentet eller vist den 19 03 2012).

Miljøministeriet. 2012b. *Større tilskud til private skove skal skabe mere natur*.

http://www.mim.dk/Nyheder/20120314_skovstoette.htm

(Senest hentet eller vist den 14 03 2012).

Miljømålsloven. 2009. *Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturskyltelsesområder LBK nr 932 af 24/09/2009*.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127102>

(Senest hentet eller vist den 14 03 2012).

MILJØNYT.DK, 2007. *Miljøcentrenes primære opgave*.

http://www.miljonyt.dk/120/Nyt_miljoelandkort_paa_plads.htm

(Senest hentet eller vist den 18 04 2012).

Miljøstyrelsen. 1983. *Den nye vandløbslov*, s.l.: s.n.

Miljøstyrelsen et al. 2012. *Evaluering af kommunalreformen på Natur- og Miljøområdet*.

<http://www.oeim.dk/indhold/Bilag-3-Evaluering-kommunalreformen-paa-Natur-Miljoe.pdf>

(Senest hentet eller vist den 18 04 2012).

Millennium Ecosystem Assessment. 2005. *Ecosystems and Human Well-being*, Washington, DC.: World Resources Institute.

Moe, M. 2000. *Miljøretten. Miljøret*. 4. udgave af Miljøret – miljøbeskyttelse, 1. oplag. Forlaget Thomson A/S.

Naturbeskyttelsesloven. 2009. *Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. LBK nr 933 af 24/09/2009*, s.l.: Miljøministeriet.

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=127104>

(Senest hentet eller vist den 18 04 2012).

Natur- og Landbrugskommissionen. 2012. *Om Kommissionen*.

<http://www.naturoglandbrug.dk/>

(Senest hentet eller vist den 23 05 2012).

NaturErhvervstyrelsen. 2010. *Natur- og miljøprojekter*.

http://www.landdistriktsprogram.dk/natur-_og_miljoeprojekter.aspx?ID=77391

(Senest hentet eller vist den 22 05 2012).

NaturErhvervstyrelsen. 2012. *Pleje af græs - og naturarealer*. http://2.naturerhverv.fvm.dk/Pleje_af_græs-_og_naturarealer.aspx?ID=53977

(Senest hentet eller vist den 22 04 2012).

Naturrådet. 2001a. *Gode naturråd til grønne områder*.

<http://www.naturraadet.com/start.htm#artikler/a43.htm>

(Senest hentet eller vist den 15 05 2012).

Naturrådet. 2001b. *Nationalparker i Danmark - diskussion på baggrund af udenlandske eksempler*.

http://www.naturraadet.dk/t_natur-politik/Nationalparker%20i%20Danmark%20Arbejdsrapport%203.pdf

(Senest hentet eller vist den 15 05 2012).

Naturstyrelsen. 2009a. *Konventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder (Bern-konventionen)*.

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/invasivearter/Myndighed/Bern-konventionen.htm>

(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Naturstyrelsen. 2009b. *Handlingsplan for invasive arter*.

<http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/DB812145-4733-4D7F-95AA-9EB940A61D1E/0/Handlingsplanforinvasivearter2.pdf>

(Senest hentet eller vist den 20 04 2012).

Naturstyrelsen. 2009c. *Konventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder (Bern-konventionen)*.

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/invasivearter/Myndighed/Bern-konventionen.htm>

(Senest hentet eller vist den 22 04 2012).

Naturstyrelsen. 2010a. *Ramsarområderne*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Hvad_er_Natura_2000/Danske_omraader/Ramsaromraaderne/

(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Naturstyrelsen. 2010b. *Biodiversitetskonventionen*.

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/invasivearter/Myndighed/Biodiversitetskonventionen.htm>

(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Naturstyrelsen. 2010c. *Natura 2000 - begreberne*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Hvad_er_Natura_2000/N2000_begreberne/

(Senest hentet eller vist den 05 04 2012).

Naturstyrelsen. 2010d. *Naturkvalitetsplanlægning*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Paragraf3/Naturkvalitetsplanlaegning

(Senest hentet eller vist den 22 04 2012).

Naturstyrelsen. 2011a. *Ramsar-konventionen*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Arter/Intnaturbeskyttelse/Ramsar-konventionen/

(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Naturstyrelsen. 2011b. *Bonn konventionen*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Arter/Intnaturbeskyttelse/Aftaler/Bonn-konventionen/

(Senest hentet eller vist den 13 04 2012).

Naturstyrelsen. 2011c. *Danske områder*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Hvad_er_Natura_2000/Danske_omraader/

(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

Naturstyrelsen. 2011d. *Vandplaner*.

<http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/>

(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

Naturstyrelsen. 2011e. *Moser og kær*.

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Paragraf3/Naturpleje/Moser_kaer

(Senest hentet eller vist den 15 05 2012).

Naturstyrelsen. 2011f. *Vandløb*.

[http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Paragraf3/Beskyttelse_af_§3_Naturtyper/Vandloeb/Vandloeb.htm

(Senest hentet eller vist den 14 05 2012).

Naturstyrelsen. 2012. *Danmarks Nationalparker*.

<http://www.danmarksnationalparker.dk/Om/Hvadkoster/>

(Senest hentet eller vist den 10 04 2012).

Naturstyrelsen. 2012a. *Grønne Partnerskaber 2010-2015*.

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Naturprojekter/Projekttyper/groennepartnerskaber/>

(Senest hentet eller vist den 10 04 2012).

Nepper-Larsen, S. 2005. *Hvordan kan "grænseløs natur" forvaltes i et administrativt system?* Indlæg på Dansk landskabsøkologiskforenings 13. årsseminar om: Strukturreformen og det danske landskab. Afholdt på den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole den 20. maj 2005.

Nordisk Ministerråd. 2008. Nordens Natur - Frem mod 2010. *Norden*, 12 02, p. 2.

Nordisk Ministerråd. 2010. *Nordens natur - frem mod 2010*, s.l.: By- og landskabsstyrelsen.

Näsman, U. 2002. *Naturopfattelser og naturforvaltning – et historisk perspektiv*. I: Møller, P. G. et al. (red.). *Foranderlige landskaber*. Syddansk Universitetsforlag

Næss, Petter og Ole B. Jensen. 2000. *Boliglokalisering og transport i Frederikshavn*. Skriftserie nr. 256. Aalborg, Aalborg Universitet.

Pagh, Peter. 2012. *Professor ved Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet* [Interview] (20 04 2012).

Pagh, P. .2003. *Habitatdirektivet: Danske fortolkningsvanskeligheder*. Indlæg i Christensen, P., Agger, P. Og Aaby, B. (red), 2003. Wilhjelm+2, Status-konference 2003: Habitatdirektivet, Naturrådet.

Regeringen. 2009a. *Vækst med omtanke - Regeringens strategi for bæredygtig udvikling*, s.l.: Regeringen.

Rahbek, Carsten. 2010. Den danske natur og biodiversitet. *Wilhjelm+9. En fattig natur i et rigt samfund - biodiversitet fra ord til handling*.

<http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=22104>

(Senest hentet eller vist den 10 04 2012).

Rahbek, Carsten. 2010a. Den danske natur og biodiversitet. *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab - Naturen tilstand i Danmark*, 13 04, pp. 7-17.

Rahbek, Carsten. 2012a. *Naturens mangfoldighed er på kraftig retur*.

http://www.science.ku.dk/fusion/nyheder/biodiversitet_rahbek_konklusion/

(Senest hentet eller vist den 22 02 2012a).

Rahbek, Carsten. 2012b. *Professor ved Biologisk Institut, Ecology and Evolution, Københavns Universitet* [Interview] (29 03 2012).

Regeringen. 2004. *Vandmiljøplan III*.

<http://www2.sns.dk/udgivelser/pdf/vandmiljoeoplan.pdf>

(Senest hentet eller vist den 11 03 2012).

Regeringen. 2004a. *Aftale om Vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne*, s.l.: s.n.

Regeringen. 2009. *Grøn Vækst*.

[http://www.mim.dk/NR/ronlyres/D5E4FC9A-B3AC-4C9A-B819-C42300F23CCA/0/GROENVAEKST_2904rapporten.pdf]

(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

Ruhlmann, Peter. 2011. Countdown 2010 – for biodiversitet. *Miljømagasinet* 16. januar 2008. DR

<http://www.dr.dk/P1/klimaogmiljoe/Udsendelser/2008/01/15154124.htm>

(Senest hentet eller vist den 22 03 2012).

Sabatier, Paul A. 1986. *Top-down and Bottom-up Approaches to Implementation*

Research: A Critical Analysis and Suggested Synthesis,” *Journal of Public Policy* 6(1): 21-48.

Skov- og Naturstyrelsen. n.d.. *Natur i Danmark - tilstand og udvikling*.

<http://www.sns.dk/udgivelser/2002/87-7279-378-3/html/kap02.htm>

(Senest hentet eller vist den 27 02 2012).

Skov- og Naturstyrelsen. 1989. *Naturpleje i skov*. http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/59FC6528-A6B8-4FFA-9923-6CFFDC501EDB/0/Naturpleje_skov.pdf
(Senest hentet eller vist den 29 05 2012).

Skov- og Naturstyrelsen. 1994. *Naturskovstrategien*.
<http://www2.sns.dk/udgivelser/2001/87-7279-293-0/kap02.htm>
(Senest hentet eller vist den 27 04 2012).

Skov- og Naturstyrelsen. 1995. *Biologisk mangfoldighed i Danmark - status og strategi*, s.l.: s.n.

Skov- og Naturstyrelsen. 2004. *Handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse i Danmark 2004-2009*, s.l.: Miljøministeriet.
<http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/2004/87-7279-569-7/html/helepubl.htm>
(Senest hentet eller vist den 29 04 2012).

Skov- og Naturstyrelsen, 2005. *Handlingsplan for fredning*, s.l.: Miljøministeriet .

Skovloven. 2004. *Lov om skove. LOV nr 453 af 09/06/2004*.
<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=12743>
(Senest hentet eller vist den 05 03 2012).

Skovloven. 2009. *Bekendtgørelse af lov om skove. LBK nr 945 af 24/09/2009*.
<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=127129>
(Senest hentet eller vist den 05 03 2012).

Teknologirådet. 2010. *Høring om biodiversitetsmålene for 2010*
http://www.tekno.dk/pdf/hoeringer/p07_biodiversitet_hoeringsmappe.pdf
(Senest hentet eller vist den 05 03 2012).

Teknologirådet. 2012. *Borgertopmøde*.
<http://www.tekno.dk/subpage.php3?article=1806&survey=8&language=dk>
(Senest hentet eller vist den 05 03 2012).

Thurén, Torsten. 2009. *Videnskabsteori for begyndere*. 2. udgave, 2. oplag red. s.l.:Rosinante.

Wilhelm-udvalget. 2001. *En rig natur i et rigt samfund*.
<http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/2002/87-7279-378-3/pdf/helepubl.pdf>
(Senest hentet eller vist den 12 04 2012).

Wilhelm+7. 2008. *Naturen og samfundet i det åbne land - en ny dagsorden*.
<http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=6931>
(Senest hentet eller vist den 12 04 2012).

Winter, Søren. 1989. *Integrating Implementation Research*. Institute of Political Science, University of Aarhus.

Winter, Søren. 1994. *Street- level bureaucrats and the implementation of political reforms: welfare, employment, and environmental policies in Denmark*. Paper præsenteret på konferencen: Public Administration and Political Transformation i 1994.

Worm, K.. 2009. *Global miljøpolitik. Om klima- og andre globale miljøforhandlinger*. 1. udgave red. Gyldendal.

Winter, Søren. 2003. Introduction. I: Guy Peters & Jon Pierre (eds.): *Handbook of Public Administration*, London: Sage.

Winter, Søren og Vibeke Lehmann Nielsen. *Implementering af politik*. Offentlig forvaltning i Danmark. 1. udgave, 1.. oplag. Academica

APPENDIKS

APPENDIKS A

Interviewguide 1

Baggrundsspørgsmål

Kommune:

Interview med:

Stilling/uddannelse:

Biodiversitets indsats

Hvad er årsagen til at I valgte at underskrive Countdown-erklæringen/green Citites?

Hvordan er biodiversiteten indtænkt i Kommuneplanen?

Hvilke strategier indeholder jeres Lokal Agenda 21 i forhold til naturen og den biologiske mangfoldighed?

Hvordan prioritere I biodiversiteten i forhold til de øvrige natur- og miljø områder?

Er der områder inden for biodiversiteten at I har ekstra fokus på? F.eks. det bynære frem for hav og fjorde

Hvordan tager I hensyn til den biologiske mangfoldighed i forbindelse med arealanvendelsen i kommunen?

Hvilke initiativer/projekter har I igangsat for at fremme den biologiske mangfoldighed?

Hvilke initiativer/projekter har I igangsat for at nå 2010-mål?

Hvilke initiativer/projekter forventer I at igangsætte for at nå de nye 2020-mål?

I forbindelse med indsatsen for at sikre sig mod et yderligere fald i biodiversiteten har I så opstillet retningslinjer for hvordan arbejdet skal tilrettelægges?

Hvordan er status for biodiversiteten i Kommunen og har I kunne måle/se forbedringer af biodiversiteten efter at I har underskrevet Countdown-erklæringen?

Lovgivning

Hvordan synes du at regeringen forvalter biodiversitetsområdet og er ansvarsfordelingen tydelige nok?

Synes du at de overordnede lovgivningsmæssige rammer for biodiversitetsområdet er gennemskuelige?
(Der er mange forskellige lovgivninger for området)

Afsluttende

Mener du personligt at kommunen burde have mere fokus på biodiversitetsområdet?

Hvad tror du der er årsagen til at I og de øvrige medlemskommuner/lande ikke nåede 2010 målene?

Hvordan tror du at vi sikrer bevarelsen af den biologiske mangfoldighed? Er der f.eks. nogle barriere

Interviewguide 2

Baggrundsspørgsmål

Interview med

Stilling/uddannelse:

Den biologiske mangfoldighed i landets kommuner

Hvad er din generelle holdning til kommunernes arbejde for at sikre den biologiske mangfoldighed?

Kommunernes ansvarsområde og rolle – hvilken rolle synes du at kommunerne har?

Hvordan synes du at kommunerne prioriterer biodiversiteten i forhold til de øvrige natur- og miljø områder?

Synes du at der er nogle klare tendenser inden for prioriteringen af biodiversitetsprojekter? F.eks. at det er de samme initiativer der igangsættes

Hvordan synes du at kommunerne burde prioritere deres biodiversitetsindsats?

Er Countdown 2010 et godt værktøj til at fremme kommunernes arbejde med biodiversiteten? Og, synes du at det er positivt at der er en del kommuner som har valgt at underskrive Countdown-erklæringen?

Lovgivning

Hvordan synes du at regeringen administrerer biodiversitetsområdet?

Synes du at de overordnede lovgivningsmæssige rammer for biodiversitetsområdet er gennemskuelige? - mange forskellige love hvori biodiversiteten reguleres igennem.

Hvordan vil du vurdere ambitionsniveauet for den biologiske mangfoldighed i Danmark?

Hvad synes du at den kommende Naturplan skal indeholde? Og tror du at den bliver ambitiøs nok?

Afsluttende

Mener du personligt at der burde være fokus på biodiversitetsområdet og hvordan opnås det?

Hvordan sikre vi, at 2020-biodiversitetsmålet nås og hvilke barriere kan der være?

Hvordan synes du at den internationale biodiversitets politik/mål afspejles i den danske lovgivning?

Interviewguide 3

Baggrundsspørgsmål

Interview med: _____

Stilling/uddannelse: _____

Den biologiske mangfoldighed i landets kommuner

Kommunernes ansvarsområde og rolle – hvilken rolle synes du at kommunerne har og gør de det godt nok?

Hvordan synes du at kommunerne prioriterer biodiversiteten i forhold til de øvrige natur- og miljø områder?

Synes du at kommunerne lever op til deres ansvar?

Lovgivning

Hvordan synes du at regeringen administrerer biodiversitetsområdet?

Hvordan afspejles de internationale mål om at bremse tabet af biodiversiteten i den danske natur- og miljøpolitik?

Støttepuljer?

Hvad er årsagen til at lovningen for naturbeskyttelse er sådan et virvar? Hvordan vil du vurdere ambitionsniveauet for den biologiske mangfoldighed i Danmark?

Hvad synes du at den kommende Naturplan skal indeholde? Og tror du at den bliver ambitiøs nok?

Afsluttende

Mener du personligt at der burde være fokus på biodiversitetsområdet og hvordan opnås det?

Hvordan sikre vi, at 2020-biodiversitetsmålet nås og hvilke barrierer kan der være?

APPENDIKS B

Interview A

Med Ann Berit Frost fra Danmarks Naturfredningsforening
den 12. marts 2012

Ann Berit Frost: ”Hvordan er det, er det dit speciale?”

Interviewer: ”Ja, så det sidder jeg og arbejder med, men det er lidt anderledes for normalt været vant til at skrive 60-80-100 sider, når vi skulle skrive projekt. Men de har lavet det lidt om, så nu må vores speciale maks. fylde 30 sider, så det er lidt af en udfordring.”

Ann Berit Frost: ”Det er godt nok noget andet, og I har same tid til rådighed?”

Interviewer: ”Ja.”

Ann Berit Frost: ”Ja, det bliver en udfordring.”

Interviewer: ”Ja, for normalt har vi jo kunne skrive en del teori og baggrundsmateriale, men denne gang bliver det præsentation af resultaterne og så en diskussion.”

Ann Berit Frost: ”Hvem har du ellers som du skal interviewe til dette her projekt?”

Interviewer: ”Jeg har taget kontakt til Kommunernes Landsforening, og så håber jeg at ham der sidder med det, Troels Rasmussen, at han har tid.”

Ann Berit Frost: ”Ja, jeg kender ham godt.”

Interviewer: ”Og så har jeg taget kontakt til i forskeren Rasmus Ejrnæs fra Århus Universitet og så har jeg lavet en spørgeskemaundersøgelse som jeg har sendt ud, lige nu til de 30 kommuner der er med i Countdown 2010 og så har jeg forestillet mig, at jeg skulle snakke med 3 kommuner og lave noget interview med dem.”

Ann Berit Frost: ”Ja, med nogle af dem der er Countdown kommuner eller hvad?”

Interviewer: ”Ja, men jeg er lidt i tvivl om jeg også skal inddrage de kommuner som ikke er Countdown, men det skal jeg lige drøfte med min vejleder. For jeg tager primært udgangspunkt i de politikker der er lavet i forhold til Countdown, fordi de er nedskrevet og der kan man lave en analyse af dem. For ellers så synes jeg når man kigger på kommunernes hjemmeside så er det lidt begrænset hvad der står om deres indsats inden for biodiversiteten.”

Ann Berit Frost: ”Ja, men har du været inde og kigge på alle 98 kommuners hjemmeside, for at få et indtryk af hvor de er henne med det.”

Interviewer: ”Jeg har været inde og kigge på omkring halvdelen, og der er nogle kommuner som jeg synes der har udførligt har skrevet hvad de har af formål, og hvad de gerne vil, men der er også nogle kommuner

hvor de faktisk, hvis man søger på det så kommer der ikke rigtig noget frem. Så man kan se at det er meget forskelligt, den indsats. Men jeg har også fået at vide, jeg snakkede med en fra kommunerne og han sagde at der er, jo forskel på om indsatsen er politisk forankret eller administrativt forankret, og det sagde han at jeg selvfølgelig også skulle tage højde for.”

Ann Berit Frost: ”Ja, det er klart, det er det en forskel i. Og der kan selvfølgelig også sagtens være kommuner som har en fornuftig indsats, men hvor det ikke fremgår af deres hjemmeside, fordi man ikke har prioriteret at fortælle om det der.”

Interviewer: ”Netop.”

Ann Berit Frost: ”Det kan man selvfølgelig også støde ind i. På den måde, er det selvfølgelig lettest tilgængeligt at tage fat i de kommuner, som ret faktisk beskriver det mere åbnet.”

Interviewer: ”Men det er selvfølgelig noget man skal have med i sin diskussion, at billedet selvfølgelig kan være farvet af at der er taget fat i de kommuner der fremhæver det på deres hjemmeside og har gjort en ekstra indsats.”

Ann Berit Frost: ”Ja.”

Interviewer: ”Men jeg har jo lavet lidt spørgsmål og jeg tænker at meget af det har du jo nok tænkt lidt over.”

Ann Berit Frost: ”Ja, jeg tænkte at du kan spørge løs og så skal jeg svare så godt jeg kan. Det er nogle brede spørgsmål mange af dem og så tænkte jeg at vi bare kunne tage det og så kan du jo se hvad jeg svare og spørge ind til det, hvis det er.”

Interviewer: ”Ja, det var også sådan lidt min umiddelbare tanke og vi bare tog det som det kommer. Men hvis du sådan, din generelle holdning til kommunernes arbejde for at sikre den biologiske mangfoldighed, hvad synes der?”

Ann Berit Frost: ”Jamen men jeg vil sige, at hvis man sammenholder det, hvis man kigger på hvordan naturtilstanden er i Danmark, så gør kommunerne jo ikke nok. For så havde vi jo ikke haft tilbagegang af den biologiske mangfoldighed, så på baggrund af den faktiske naturtilstand så vil jeg sige nej, så synes jeg ikke at kommunerne de gør det godt nok, men jeg kan også sige det lidt mere nuanceret, for jeg ved jo også godt at det handler om kommunernes økonomi, og det handler både om den interne politiske prioritering men det handler selvfølgelig også om de ressourcer som kommunerne får til opgaver fra staten. Og jeg er da sikker på at langt de fleste kommuner i lyset af den økonomi de har, gør det så godt de kan. Og det skal ses med den nuance, men der er jo lang vej igen, kan man sige i forhold til de målsætninger som der er i dag.

Interviewer: ”Men hvad så i forhold til, der jo er så mange kommuner der har valgt at gå med i det her Countdown 2010.”

Ann Berit Frost: ”Ja, hvor meget er det. Er det 30 kommuner sagde du.”

Interviewer: ”Ja, det er i hvert fald det jeg kan tælle inden på Countdown hjemmesiden, hvor de har skrevet dem der er med. Jeg vil så sige at den ene af dem er Region Syddanmark, der har gået med og så har skrevet under for de 16 kommuner der ligger i regionen, og jeg var faktisk ude for at, jeg tog fat i nogle af de kommuner i Region Syddanmark, og jeg var ude for at de faktisk ikke vidste at de som en del af region

Syddanmark er forpligtet i forhold til den her Countdown erklæring. Så det virkede lidt som at der ikke helt var den formidling, som der egentlig skulle være.”

Ann Berit Frost: ”Og det er jo, generelt så vil jeg sige at jeg synes det er positivt, at der så er 30 kommuner som har skrevet under på Countdown erklæringen, fordi det tyder jo på, at man i hvert fald har taget bevidst stilling til at man gerne vil noget med den biologiske mangfoldighed. At man er klar over at det er noget man har et ansvar for, men kan man sige i forhold til at der er 98 kommuner i Danmark og at der f.eks. er over 70 kommuner der har valgt at være klimakommuner, så er det jo ikke meget, at der er 30 kommuner, der er Countdown kommuner. Og så vil jeg også sige, at Countdown tiltaget er en erklæring, så det er jo ikke noget, der forpligter ret langt i virkeligheden. Man kan jo selv bestemme hvad det er for nogle typer af initiativer man vil tage, så på den måde så siger det ikke i grunden så meget om hvad det er for en biodiversitets indsats man har i virkeligheden. Det siger noget om at man måske har diskuteret det politisk men det siger jo ikke noget om at man prioriterer flere penge til det. Det tror jeg at man gør nogle steder, men jeg tror også at der er nogle steder hvor man faktisk ikke gør det, men hvor man får nogle neme point.”

Interviewer: ”Ja, det tror jeg også, for jeg har kigget på 10 af Countdown erklæringer der er for Region Syddanmark, og der kan faktisk godt se at der er nogen af kommunerne der gør rigtig meget og skriver rigtig meget om de værktøjer og indsatsområder, hvilke områder vil de prioritere og så er der andre der kommuner, der faktisk bare skriver at vi skal skrive natur til den fremtidige generation. Så der kan man virkelig se at det bliver opstillet forskelligt og at der er nogen der taget det lidt mere seriøst end andre.”

Ann Berit Frost: ”Ja, jeg ved jo i hvert fald, og det er fordi jeg har et samarbejde, en anden vej rundt, at Allerød Kommune i Nordsjælland, f.eks. er en kommune der tager det meget seriøst og som har udarbejdet en biodiversitetsstrategi for kommunen, hvor de har lavet en handlingsplan for den biologiske mangfoldighed, og de har tænkt det i sammenhæng med resten af deres kommuneplan. Så de arbejder målrettet på at opfylde deres strategi, skridt for skridt. Så det er en kommune, som i hvert fald gør noget positivt og som arbejder seriøst med det. Og det kunne være interessant at vide, hvor mange Countdown kommuner der har den samme tilgang til som de har oppe i Allerød Kommune, fordi jeg har nemlig længe gerne ville have sådan et overblik over hvor mange kommuner der er med og hvad det så er for nogle indsatser de gør og hvad det er for nogle indsatser man gør i de kommuner der ikke er med for at få et billede af hvordan er det egentlig at situationen er. For som det ser ud i dag er der ikke nogen af kommunerne der er forpligtet til at gøre status i forhold til noget lovgivning eller nogen politiske aftaler, så der er heller ikke nogen der har et overblik, et samlet overblik over hvad det er for nogle aktiviteter der er i gang og hvad det er for nogle kommunerne arbejder med. Og derfor må man ligesom antage, at det de arbejder ud fra, selvfølgelig de ting som de ret administrativt ved at de skal forhold sig til, f.eks. at de tager et ansvar for Natura2000-områderne og nogle fredede områder.”

Interviewer: ”Men er det ikke også meningen at den kommende Naturplan, at der med den skal komme til mere om hvordan kommunerne skal prioritere, ved du noget om det?”

Ann Berit Frost: ”Jamen, det er et rigtig godt spørgsmål fordi der er, jo ikke. På nuværende tidspunkt er der taget stilling til at der skal være en Naturplan, at der skal udarbejdes en Naturplan for Danmark, men hvad den skal indeholde og den f.eks. komme til at indeholde nogle faste mål, biodiversitetsmål, nogle tidsfrister, eller nogle arealstørrelser, hvor stort skal naturarealet være eller hvem skal egentlig søge for at implementere denne her Naturplan, det er der overhovedet ikke taget stilling til endnu, der er ikke engang taget stilling til om Naturplanen udelukkende skal dække landjorden eller om den også skal dække havet f.eks. Og det bliver det, så vidt jeg ved, først taget stilling til, til sommer, det er det vi har fået oplyst fra

Naturstyrelsen, det er først der man begynder kigge på det. Og så kan man sige, at vi selvfølgelig som interesseorganisation nogle holdninger til hvad sådan en naturplan den skal indeholde.”

Interviewer: ”Ja, hvad synes du at den skal indeholde, hvis du fik lov til at diktere det?”

Ann Berit Frost: ”Hvis vi fik lov til at diktere det, så ville vi selvfølgelig synes at, at man, først og fremmest er det vigtigt at man får en naturplan, som der dækker, som der tager hånd om al den natur som findes i Danmark. Og det gælder så både om det er skovnatur, eller det er natur knyttet til heder og overdrev eller om det er natur der ude i agerlandet ude på markederne eller om det er naturen i havet, så skal den ligesom være med og så mener vi at vi skal have, at en Naturplan for Danmark, den skal selvfølgelig udmønte i internationale aftaler, som vi har forpligtet os til at udmønte og det er selvfølgelig biodiversitetskonventionen, og det nye internationale 2020-mål der kom for biologiske mangfoldighed i 2010 og de 20 delmål som der er i den strategiske plan under biodiversitetskonventionen, det mener vi må være nogle nøgle omdrejningspunkter for sådan en naturplan for Danmark. Samtidig med at den selvfølgelig skal være med til at udmønte de aftaler vi har i EU og EU-lovgivningen, både EU’s biodiversitetsstrategi men selvfølgelig også Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet, og Havstrategidirektivet og hvad der ligger. Og så mener vi at det er vigtigt, at man får diskuteret, at når man laver en national naturplan for Danmark, hvad skal de langsigtede mål være for naturen, hvor stort et naturareal skal der være i Danmark og der mener vi på langt sigt at der skal være ca. 1/3 af Danmarks areal, skal være udlagt til naturformål for at det kommer til at hænge grundigt sammen og for at vi kan sikre at vi får standset tabet af biodiversiteten, ligesom vi mener at 15 % af havarealet skal være udlagt til naturformål. Det er sådan noget som vi synes der er vigtigt der kommer med ind, altså at man, at man også, at der kommer nogle tidsfrister for hvornår man skal nå de forskellige ting, så man både har nogle mål på kort sigt, på mellemlang sigt, og på langt sigt. Vi mener at det er vigtigt, at en naturplan, at den ikke bare viser hvad det er for nogle målsætninger man skal nå og ikke bare illustrere hvor problemerne er henne, men at den også indeholder nogle konkrete forslag til virkemidler, der skal tages i brug så det bliver klart for lodsejerne og interesseorganisationer og for myndigheder hvem skal gøre hvad for at det her kan lade sig gøre.”

Interviewer: ”Ja, for det er det jeg synes nu, altså når man sidder med det, det jeg synes har været lidt svært, selvfølgelig har kommunerne et overordnet ansvar, men jeg synes at det har været svært at i den lovgivning der er det det, og i den lovgivning er det det. Og et eller andet sted, så bliver biodiversiteten i Danmark reguleret igennem så mange forskellige lovgivninger.”

Ann Berit Frost: ”Ja, så skal du også tænke på at den lovgivning vi har på natur og miljøområdet, den er jo ikke lavet for at passé på biodiversiteten, sådan set, ikke ret meget af den. Det er egentlig ikke det der har været formålet, den er udviklet hen af vejen med nogle knopskydninger efterhånden som der har været nogle konkrete problemer. Man kan sige Vandløbsloven f.eks. den har jo haft til formål at have afledt vand fra markederne i en fart, men man har ikke lige tænkt over dengang man lavede det, at når man lavede en lov med det formål, så var det jo det sammen som at give karlanche til at man så kan ødelægge den biologiske mangfoldighed som knytter sig til vandløb og til de våde naturtyper, så er jo, det hænger jo slet ikke sammen, så skal man ændre noget for den biologiske mangfoldighed så er man også nød til at kigge på lovgivningen igen med de briller og så sige, når vi nu har forpligtet os til at vi skal standse tabet af den biologiske mangfoldighed og vi skal genoprette det tabte, så vidt det nu er muligt inden 2020, så er vi jo også nød til at gå ind og lave om på vores lovgivning, der hvor der er nogle direkte konflikter. Og det faktisk også noget af det man har forpligtet sig til i den her aftale fra den strategiske plan der blev vedtaget i Nagoya i 2010. Så der er et stort problem med lovgivningen at den ikke er velegnet sådan som den er skruet sammen i dag, til faktisk indfri vores forpligtigelser. Hvis du kigger på skovområdet så findes der i dag ikke nogen støtteord-

ninger som skovejerne de kan, som vil motivere dem til at gå om, til f.eks. at omlægge deres skovdrift eller passe ekstra godt på de områder de har, de små naturperler, der er rundt omkring, der er ikke nogen støtteordninger, de kan søge om for at have en ekstensiv skovdrift, så det er jo en udfordring og kigger vi lysåbne natur, så er det jo ret begrænset hvad der f.eks. er af støtte ordninger eller andre ting som motivere til at gøre det realistisk at have grænsende dyr ude på alle de områder som egentlig brude afgræsses. Så det er jo også et problem, og det er jo problemer som man godt er opmærksom på, det er der blevet talt om både på forskernes side og fra de grønne organisationers side, til politikerne i adskillige år. Så det er ikke nogen problemer som man ikke er bekendt med, men man har bare ikke rigtig taget initiativ til endnu at rigtig for alvor at gøre noget ved det. Så vi mener i høj grad at der skal tages, at man skal have et gennemsyn af lovgivningen igen, hvor man ligesom kigger på hvad der skal, hvad er det der vil være nødvendigt at få justeret på og nogen love, der skal ske noget mere end i andre, hvor det blot er nogle små justeringer, der skal til. Og det samme gælder for støtteordningerne, det er jo meget godt at man kan hente nogle penge ud af EU's støttekroner til landbrug, men hvis ikke de bliver kædet sammen med at man får en naturgevinst så kan man jo heller ikke regne med at det er noget der hjælper naturen."

Interviewer: "Nej, helt sikkert. Hvad med i forhold til, synes du at der er nogen klare tendenser inden for prioriteringen af biodiversitetsprojekter, altså er det de samme initiativer som kommunerne igangsætter?"

Ann Berit Frost: "Altså, jeg vil sige, at jeg ikke rigtig har noget overblik over det, hverken på landsplan eller mere på regionalt plan hvad kommunerne ret faktisk har af initiativer. Men kan sige, at det som man må forvente at de gør, det er jo at de i hvert fald udmønte de Natura 2000-planer som de har lovsikret ansvar for at tage sig af, og man må også forvente at de har en indsats i de fredede områder som ligger inden for den enkelte kommune, ligesom vel at man må forvente at de fører tilsyn med deres § 3-områder, som er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven. Men vi ved jo også godt at de tilfælde hvor studerende ligesom du selv laver nogle analyser på nogle delområder viser det sig at kommunerne enten ikke er bevidste om hvad de egentlig har af ansvar eller også at de ofte ikke har ressourcer til og udmønte de opgaver de har ansvar for. Der blev jo lavet en undersøgelse af naturpleje i fredede områder af nogle studerende, engang sidste år, som vidste at der ikke var ret mange af kommunerne som førte tilsyn med deres fredede områder og når man ikke fører tilsyn så aner man jo heller ikke hvad der foregår derude og der er jo heller ikke, når man har begrænset ressourcer på sit budget i teknik og miljø afdelingen til naturpleje eller til at gå ud og registrere § 3-områder, så har man heller ikke det fulde overblik, eller en fornuftig indsats i sin kommune. Så er det jo skævt fordelt, der er jo nogle kommuner som jo har et meget meget stort naturareal i forhold til deres indbyggertal og derned til deres skattegrundlag, mens der er andre kommuner som har langt mindre arealer, og er meget mere indbyggertætte og derfor har større kapital i udgangspunktet til at gøre noget godt for naturen. Det er meget uligt fordelt."

Interviewer: "Tror du at det vil være muligt at lave et reguleringssystem fra staten side i forhold til den mængde areal de har, altså fredede områder?"

Ann Berit Frost: "Jamen jeg tror da godt at man kunne lave en eller anden form for fordelingsnøgle som sagde at de kommuner der havde større naturareal, de fik måske en større andel af de statslige ressourcer til det, det må være muligt at gøre det. Så man ligesom fik udlignet i forhold til indbyggertallet, men det kan du prøve at tale med KL om, med Troels der, fordi han vil, jo nok kunne fortælle dig, at der jo nok er nogle rige kommuner på Sjælland som ikke synes det vil være super fedt at skulle betale noget af deres skattegrundlag til nogle fattigere kommuner og mere naturrige kommuner i Jylland. Det tror jeg, er en svær politisk diskussion. Det tror jeg kunne være meget sjovt for dig, at høre hans svar."

Interviewer: ”De snakker om så mange andre områder hvor man skal fordele det økonomiske grundlag, så det kunne jo være.”

Ann Berit Frost: ”Jeg tror vejen frem er, at man har, at man får rettet sin lovgivning til sådan så den i hvert fald ikke, at når man følger lovgivningen i udgangspunktet ikke gør situationen værre, at man ikke gør skade på den biologiske mangfoldighed, når man bare følger de regler der nu umiddelbart er. Det tror jeg vil hjælpe en hel del, og så tror jeg at hvis man går støtteordningssystemet igennem sådan så man får skruet nogle støtteordninger sammen, både dem som er medfinansieret via EU men det kunne jo også være nogle nationale støtteordninger som man selv finder på, at man gerne vil have i Danmark. Hvis man får lavet nogen som rent faktisk, både er vedværende sådan så man er sikker på at man, at når man udbetaler nogle penge, at så får man en vedværende beskyttelse af naturen eller at man får lavet de plejetiltag, der er behov for, jamen så tror jeg også, at lodsejerne, langt de fleste lodsejere vil jo gerne gøre en indsats, men de er også bare nød til at have en system hvor det kan hænge sammen, hvor det kan betale sig for dem. Og det kan man jo godt sætte sig ind i, at det jo skal hænge sammen for dem også. Det er jo ikke nødvendigvis at ond vilje men de står måske i en økonomisk situation, hvor de ikke har mulighed for at træffe det valg som er godt for naturen og der kunne man jo godt som samfund beslutte at det vil man gerne belønne ved så at lave nogle støtteordninger som sætter en udvikling i gang, i retningen af at vi får beskyttet naturen noget bedre på de enkelte ejendomme. Og så kan man jo diskutere det her med, om, vi mener jo at naturarealet skal være større og hvordan skal man så få et større naturareal, det betyder jo i udgangspunktet at der er noget landbrugsareal som skal enten ophører med at være under landbrugsdrift eller hvor der skal være en ekstensivering af den eksisterende landbrugsdrift. Og det er så spørgsmålet om hvordan man finansiere det og det har vi ikke noget rigtigt godt bud på lige nu, men det er jo noget af det vi håber på der f.eks. kan blive diskuteret i den her Natur- og Landbrugskommission, som skal til at igangsætte deres arbejde.”

Interviewer: ”Ja, for det er jo også et vigtigt område at tage fat.”

Ann Berit Frost: ”Ja, det er det i høj grad. Jeg kan sige til dig, så meget at der kommer en ny rapport her på torsdag, bliver den offentliggjort, hvor en række forskere de giver deres bud på hvad det er for nogle virkemidler man skal arbejde med i Danmark. Den kunne måske være interessant for dig at kigge på, den vil du kunne hente på vores hjemmeside, i hvert fald fra på torsdag.”

Interviewer: ”Ok, jeg tror nok at jeg har fået et link til rapporten af min vejleder.”

Ann Berit Frost: ”Ok.”

Interviewer: ”Men generelt hvordan synes du så at den internationale biodiversitetspolitik afspejles i den danske lovgivning?”

Ann Berit Frost: ”Jamen jeg synes ikke at det afspejles særlig godt, Indtil videre. Man kan sige, at nu bliver der måske tage nogle første skridt når man laver en Naturplan Danmark. Altså, vi har forpligtet os til at vi skal have en national strategi og handlingsplan for biologisk mangfoldighed inden 2015, og den er vi ikke i gang med at lave endnu. Det går vi ud fra bliver en del af arbejdet med Naturplan Danmark, men det er der andre lande under biodiversitetskonventionen som har lavet allerede. Så på den måde så, er vores holdning nok at det går temmelig langsomt i Danmark og når der så er problemer med at lovgivningen, faktisk går ind nogen gange om har en negativ indvirkning på den biologiske mangfoldighed så, kan man jo ikke sige at vi har en lovgivning som går ind og bidrager til at få implementeret de internationale mål.”

Interviewer: ”Det er lige et sidespørgsmål. Var du egentlig med til Borgertopmødet i Odense om den danske biodiversitet.”

Ann Berit Frost: ”Ja, bare som observatør.”

Interviewer: ”Hvad synes du om det initiativ fra Miljøministeren?”

Ann Berit Forst: ”Det synes vi var et rigtig godt initiativ, selv fordi vi selv havde foreslået det. Det synes vi var rigtig godt. Vi havde ønsket at det var muligt at holde borgertopmøder i hver eneste region, så vi havde haft 5 borgertopmødet regionalt og så havde haft mellem 100-200 mennesker til hver. Men vi synes at det var en god start, at have de her knap 200 mennesker samlet i Odense fordi de betyder at der så er knap 200 mennesker som ikke er vant til at diskutere og forholde sig til forskellige naturspørgsmål, som får en bedre viden om hvordan det hænger sammen, hvad det er sådan nogle problemer og udfordringer vi står overfor og hvad nogen af løsningerne kunne være. At de for lejlighed for at diskuterer det med hinanden og give udtryk for deres mening. Og det synes vi jo var rigtig positivt, at man gør det. Man kan jo sige, at med det almindelige demokrati vi har i Danmark, så burde det jo være sådan at man har en afbalanceret stillingtagen til hvad man vil med natur i den enkelte kommune i forhold til hvad man vil med beskæftigelse, sygdomsbehandling og sådan nogle ting, med uddannelse. Men det kan være meget klogt en gang i mellem at høre hvad det egentlig er folk, der bor rundt om i landet, hvad er det egentlig de synes, hvad kunne de godt tænke sig. Så vi har set det meget som et mulighed for at få informeret nogle flere danskere, de har haft en spændende dag, hvor de har siddet og diskuteret og det vil gøre at de måske vil snakke videre om det med deres naboer hjemme ved kaffebordet og på deres arbejdsplads. Så man måske kunne få spredt det lidt mere.”

Interviewer: ”Nærmest en form for formidling, at gøre budskabet lidt mere bredt?”

Ann Berit Frost: ”Ja, lige præcis, for man når ud til nogle mennesker som ikke nødvendigvis er optaget af det her spørgsmål i forvejen. Man kan sige at de mennesker som har valgt at melde sig ind i en forening om modtager et eller andet medlemsblad, nogle gang om året, det kunne være fra Verdens Natur Fonden eller det kunne være en eller anden forening, de ved selvfølgelig noget og har også tilkendegivet at de har en interesse, men det er jo også interessant at vide hvad deres nabo, som ikke har taget stilling på den måde mener om det. Og som måske stadigvæk godt kan lide at gå tur, bruge naturen og synes det er spændende at se nogle forskellige fugle og opleve at lige pludselige er der komme havørn eller et eller andet.”

Interview B

Med Carsten Rahbek fra Københavns Universitet den 29. marts 2012

Carsten Rahbek: "Habitatdirektivet, der er en bilagsliste hvor der står en række arter og naturtyper, som man skal tage særlig hensyn til. Og så er der et redskab til at tage særlig hensyn til den, dette det der hedder Natura 2000-områder. I Danmark, der fortolker vi det sådan, at nu udpeger vi nogen Natura-2000 områder. Det har vi primært gjort ved at tage de områder, der alligevel var en eller form for beskyttelse. Det var ikke det der var hensigten. Det var at man faktisk skulle gå ind og lave en videns og databaseret områdeanalyse, på hvilke områder der er nødvendige for at nå målet. Det var ikke det man gjorde i Danmark, det har man heller ikke gjort i de fleste andre EU-lande, der har man gået ind og taget det man allerede havde og så har man suppleret lidt op. Fred være med det. Men Danmark har så den tolkning, ok, nu har vi gjort det, så har vi taget det hensyn der skal tages til arter, det er bare ikke det der er juridisk er bindende. Det er fuldstændig ligegyldigt om bilagsarterne er indenfor de her områder, eller er i din baghave, de er lige beskyttet over alt hvor de er. Og det er aldrig implementeret i Dansk lovgivning og det betyder at vi har flere sager, på vej i EU systemet, og vi komme til at tabe dem. Men er en mangel for forståelse for det, vi gør et eller andet på papiret og så har vi opfyldt det. Det har vi ikke og det er sådan en af de ting, som Peter Pagh, altså og Peter er jo interessant også forstået på den måde at han jo også siger nogle af de her ting, de har så vidtrækkende konsekvenser, når man skal gøre det at man måske skulle have tænkt sig om før man lavede loven, men loven er sådan. Så må man lave den om, men man kan ikke bare gøre som man vil."

Interviewer: "Jeg synes også, og det peger han meget på, at det er meget lappeløsning på lappeløsning, for så kommer der lige et eller andet nyt og det må vi hellere lige, i stedet for revidere lovgivningen eller helt lave en ny lov, og vurdere hvad det egentlig skal og er forpligtet til. Og det var Ann Berit Frost fra DN også inde på."

Carsten Rahbek: "Men det sender også det signal med, når Danmark ligger nede på, ligger i bunden af de 30 EU lande på den her indsats, så hænger det meget sammen med at vi i praktisk stort set ikke gør noget, altså vi har en opfattelse af at vi gør en helt masse ting, og vi snakker meget om det, men i virkeligheden gør vi ret lidt. Og det er derfor når andre, det er så Yale og Cornell University som evaluerer, så ligger vi altså dernede. Men når vi laver den type implementeringer, hvor vi dybest set i gennem hele, både lovgivningen og forvaltningen, sender signalet ned, vi kan altså afveje mange ting og så kan vi tage det som flest vil have, så sender vi også et signal om, det betyder ikke så meget. Og det er en af årsagerne til at naturen og biodiversiteten har det så dårligt i Danmark. Så kan vi jo starte med at diskutere, om, jamen, det er måske okay, men det skal vi så bare beslutte os for at det er okay, så jeg sidder ikke at argumentere for at det skal være sådan og at det er over alt andet, men jeg påpeger bare årsagerne til hvorfor det står så dårligt til."

Interviewer: "Ja, for lige da jeg startede på semesteret, fik jeg lov til at deltage i Borgertopmødet om biodiversitet i Odense."

Carsten Rahbek: "Det borgermøde?"

Interviewer: "Ja, jeg var der som observatør."

Carsten Rahbek: "Hvordan var det? Jeg var med til at arrangere det, men var ikke med der nede."

Interviewer: ”Jeg kunne godt se, jeg snakkede bagefter med Ann Berit Frost om det, og jeg kunne godt se formålet med at, for dem var det meget om at udbrede kendskabet til biodiversitet blandt de danske borgere. Så jeg kunne godt se formålet med at det var et formidlingsværktøj. Men det er nok fordi man jo har lidt kendskab til det, men når man sådan gik rundt, der var mange ting de skulle tage stilling til, og svare på som de ikke rigtig havde baggrund for. Så jeg havde det måske sådan lidt, at det måske var lidt problematisk hvis man kun tog udgangspunkt i de her borgers meninger om biodiversiteten. I stedet for at se på hvad fagfolkene mener, for mange af dem, f.eks. diskutere de noget om fiskefartøjer, hvordan fisker de, som de egentlig ikke havde belæg for.”

Carsten Rahbek: ”Nu har jeg lavet sådan noget med Teknologirådet et par gange og der er også lavet noget fagligt materiale. Der har de jo så haft sådan nogle som mig og andre eksperter ind til at sikre at materialet er i orden. Men der ligger jo, dels i Nagoya Protokollen, hvor der er 20 mål, der er, jeg tror at det er det første mål. Det er, og det i en erkendelse af at det ikke er lykket hidtil, hvor det bare har været embedsfolk og eksperter, det er at, verdensborgeren skal informeres og forstå værdien af det og der er de her borgermøder et redskab, men det er jo ikke det sammen som, at det nødvendigvis, er på borgermøderne at tingene bliver besluttet. Men vi lever jo også i det demokrati, så langt hen af vejen så er det jo det. Altså man kan sige, nu faldt nationalparken i Skjern fordi Dansk folkeparti var modstander og fordi der var tre lokale landmænd der ikke ville have den. Så sådan virker demokratiet jo, og derfor er det vigtigt, men jeg har jo også siddet der nogle gange, nu var jeg der ikke, nogen af de andre gange, har jeg siddet som facilitator, og man må ikke sige noget og det er selvfølgelig interessante emner, hvor det nogen gange griber i fingrene på en, men jeg synes også det er interessant at se. Det betyder jo at når folk får lov til at snakke, og får lov til at tænke, og får lov til at bruge den viden de får ind, også selvom de går lidt galt i byen, det er at når der så kommer yderligere information eller hvis du skriver en artikel eller nogen laver noget, så er der noget at bygge på og bare tænkt på klimaet. Da vi startede med det, der var det jo virkelig langhåret noget at forholde sig til. Det er faktisk ret imponerende hvad folk kan forholde sig til på klimaområdet fordi der har været så meget om det.”

Interviewer: ”Jeg havde også det også sådan lidt, at da de gik der fra, var det noget de tænkte mere over. De var parate til at gå hjem og snakke om det derhjemme, hvad er det egentlig og hvorfor har naturen den betydning som den har. På den måde var det jo et rigtig godt formidlingsværktøj, og folk blev gjort opmærksomme på området. Der var dog lige på et tidspunkt, hvor at der var lidt utilfredshed blandt deltagerne, da de skulle have en af afstemningerne, så begyndte de at ændre på spørgsmålene. Så der var på et tidspunkt, hvor at Søren fra Teknologirådet begyndte at komme med ny information, hvor der var et par borgere der råbte op, at nu skulle have lade hver med at ændre på spørgsmålene. De skulle jo svare på de spørgsmål, der stod på papiret og ikke svare på noget andet. Og jeg kan godt se at han måske prøvede at få folk op på dupperne, men han påvirkede lidt for meget og det viste også at de var opsatte på at svare på de spørgsmål de havde fået udleveret og det de havde diskuteret og ikke begynde at tage stilling til alt muligt andet.”

Carsten Rahbek: ”Men var der ikke, de gange hvor jeg har lavet sådan noget omkring klima med Teknologirådet. Jeg har sådan set været imponeret over hvor hurtigt folk bliver arrangeret.”

Interviewer: ”Ja det var virkelig, at mange af dem når man var rundt at høre, at de virkelig diskuterede de her områder og kom med hver deres besyv og man kunne sådan høre, at afhængigt af hvordan de argumenterede at, de måske kan det godt være alligevel. Så de ændrede hele tiden sig og nogle var mere faste i deres mening. Så jeg synes det med formidlingen var godt og jeg gik jo også hjem og fortal om min oplevelse. Så på den måde er det blevet formidlet på alle mulige måder.”

Interviewer: ”Hvor længe har du egentlig arbejdet med biodiversitet?”

Carsten Rahbek: ”Altid. Både klima og biodiversitet, det har jeg gjort igennem hele min karriere, og jeg vil sige biodiversitet er en term der første gang er formuleret i 1988, og det vil sige i mens jeg læste. Og det bredte sig, og lige siden da og alt min forskning og mit speciale og min phd, har handlet om det. Så det har været altid. Så jeg vil sige, at jeg er ligesom vokset op med det og været med fra starten. Først som helt ung, altså. Kommissionen kommer i 92, så altid. Jeg har så en, jeg har selvfølgelig en forskningsbaggrund som er meget mere specialiseret som sådan, men jeg har altid arbejdet med conservation og hvordan kan den viden bruges i biodiversitet. Og i mange år, altså oprindelig arbejdede jeg, og det gør jeg stadigvæk, med troperne, og vi lavede en masse projekter for Verdensbanken og andre ting, Afrika og jeg lavede, jeg interesserede mig selvfølgelig for hvad der foregik i Danmark, men det var meget meget afdæmpet, det der foregik i Danmark og på et tidspunkt, og vi begyndte så at give nogle interviews til Berlingske, der lavede en stor historie med, hvor vi begyndte før Bjørn Lomborg, at snakke om at der skal laves prioriteringer, der er omkostninger og man vælge og man skal fravælge og vi lavede masser af sådan nogen analyser og udviklede hele teorikompendier, omkring de ting til Verdensbanken og vi kom med en masse, vi var meget i medierne og snakke om at man skulle prioritere, og det var virkelig tabu, dengang især på naturområdet, hvor der var den holdning til at vi ikke kan snakke om at prioritere eller vælge fra fordi alt er vigtigt. Så vi var, vi var virkelig oppe, de grønne organisationer kunne bestemt ikke lide det vi kom og sagde. Så skete der jo så det at Bjørn Lomborg, så kom ind fra siden og havde jo fuldt med i noget af det der og så synes han at det var enormt smart og så tog han det jo til ekstremerne, men i virkeligheden så har han været et bølgeskvulp, hvor forandringen sådan set bare har kørt bagved stille og roligt, og vi lavede, vi endte jo så med at lave vores første analyse med De Økonomiske Vismænd i 2001, hvor vi lavede en analyse af indsatsen i Danmark for biodiversitet, hvor vi konkluderede at den hidtil indsats ikke var mere effektiv end tilfældig.”

Interviewer: ”Ja, den har jeg været inde og læse.”

Carsten Rahbek: ”Og den vægte jo et rammaskrig, og de største kritikere var sådan set de grønne organisationer. Som slet ikke kunne kaperer at det var så dårligt, det vi lavede i Danmark. Men det var i høj grad fordi man ikke, hvad skal vi sige, prioriterede, hvad er det der gør en forskel, fordi alt kæmpede man for og det betød at når man ikke var villig til at prioritere eller rådgive om hvad der var vigtigere end noget andet, så overgav man det sådan set til beslutningstagere at måtte vælge, fordi de er tvunget til at prioritere. Det er hårdt job, at være politiker. Der er mange ting man gerne vil, men man skal prioritere. Og hvis så, hvis fagkundskaben ikke er villig til at, at ligge nogle muligheder ud og fortælle hvad de gør, ja, så skal de jo vælge og man kan dårligt klandre dem for at mange af de valg de måske har truffet ikke var så effektive. Men det har så ændret sig meget, den respons der har været på det vi lavede nu, nu lavede vi det så 10 år efter engang til, hvor vi så gik skridtet videre. Første gang puttede vi ikke kroner og øre på, det gjorde vi så denne her gang og rammaskriget her været væsentlig mindre og man er begyndt også fordi jeg tror mange af de grønne organisationer, som jeg på et tidspunkt fik forespurgt af en af de der grønne politikere, der virkelig arbejder for det, at hvordan kan det være at når I laver noget så kommer i så kraftigt igennem medierne i forhold til når vi laver noget. Altså denne her har jo, som Det Grønne Kontaktudvalg, har jo fået absurd lille pressedækning i forhold til når vi har lavet en rapport. De er for dårlige til at, de grønne organisationer kunne godt være, de danske grønne organisationer er ikke specielt dygtige til at putte deres ting ind i den politiske agenda, og forstå de præmisser der er for det. Det er blevet bedre, men der sker da en udvikling. Jeg vil sige, at nu sker der jo rigtig meget i øjeblikket og nu har vi fået de nye 2020 mål, det vi i høj grad har fået, er at vi har fået en EU-kommission, der går ind og siger, at nu sker det og at det skal ske. Så langt hen af vejen, så tror jeg at der kommet et så stort et pres fra EU, at der kommer til at ske noget og måske er tiden

også lidt mere moden til det i Danmark, men det største hørdel er sådan set at gøre op med vores selvforståelse af at vi er fantastiske gode og at alt ting er godt og at vi er bedre end alle andre. Og ligesom erkende, at det er vi ikke, og at den der konsensus, at naturen også er et område hvor der skal laves nogle svære valg og at der skal prioriteres, ligesom på andre områder, som vi anser for at have væsentlig samfundsmæssig betydning. Den der holdning til at det går nok alt sammen, og så gør vi lidt, det virker ikke.”

Interviewer: ”Jeg synes også at man på de nye 2020 mål, at der er mange klare deadlines.”

Carsten Rahbek: ”Det var der også i 2010 målene, men de var ikke så udspecificerede. Det som vi venter på er at EU-kommissionen kommer med køreplanen. Sidste gang var køreplanen ingenting. Jeg kunne godt forvente at der kommer en køreplan fra EU-kommissionen som er væsentlig mere detaljeret, ligesom vi har set på vandrammedirektivet. Det har ikke bare været at sige, nu skal I sikre rent vand og så et blandt papir. Det har været meget konkret. Jeg tror der kommer noget der er væsentligere omkring det her.”

Interviewer: ”Hvem man noget om, hvornår man kan forvente denne køreplan?”

Carsten Rahbek: ”Nej, men jeg gætter på i løbet af foråret faktisk. Det er jo selvfølgelig er sket samtidig er jo så, at EU-kommissionen skal slås med den økonomiske recession, og man kan også sige at det der faktisk driver EU-kommissionen til virkelig at presse på det her, er cheap og dybest set at bringe økonomi ind i det og at det efterhånden, og den er jo betalt delvis af EU-kommissionen og den er jo lavet af økonomerne og det står tordenklart at det her giver økonomiske mening. Det der bare er den helt store udfordring og det er her hvor vi måske har, at nogle af de ting i Danmark, som gør at vi er et meget effektivt samfund fordi vi er meget konsensusøgende og meget lokalt fokuserede på hvad der er godt for mig og det er her hvor nogle af problemer og udfordringerne kommer ind, fordi at den store økonomiske gevinst ligger på et lidt mere overordnet abstrakt samfundsplan, mens det ikke har så meget at gøre med 25 øren i de eller min lomme. Så den er mere indirekte og den måde som vi tit snakker om økonomi på i Danmark, den har meget at gøre med hvad det betyder for mig, lige nu og her, får jeg nogle flere penge i lommen. Så det er sådan set udfordringen, at der er sund økonomi i at gøre noget ved det her, men det er lidt mere abstrakt og svært at forstå. Og det er langt hen, vi har jo vænnet os til at høre noget på nationaløkonomi, men selvom vi har hørt på det i 30-40 år, så er det for de fleste af os stadigvæk lidt abstrakt. Det er det samme, bare helt nyt for os at skulle prøve at forstå, at der er nogle økonomiske værdier, der ikke kan omsættes direkte i et marked og som man ikke kan gå ned og købe i et supermarked, men som faktisk betyder noget. Og det er så også en af de kampe jeg har synes at vi har, måtte have i Danmark, det er at. Jeg laver rigtig meget miljøøkonomi og det har da virkelig, i starten da vi lavede den der 2001, der stod der, den gang var der noget der hed Naturrådet med naturvismænd. De stillede sig jo op offentligt og sagde at vi var gået i seng med fjenden fordi vi snakkede økonomi, det har vi så fået ændret på. Faktisk var Peter Agger den af dem der stod og sagde det og han er jo med i det konsensuskapitlet til sidst, så han har jo også flyttet sig lidt. Men det handler jo om økonomi, altså vi kan ikke, det vil tåbeligt at et samfund der må træffe nogle beslutninger der vil betyde økonomisk ruin. Det der så er heldigt her hvis man godt kan lide natur, det er at det giver økonomisk god mening. Men vi har ikke, den måde vi beskriver vores økonomi på når ¾ dele af den økonomiske værdi ikke er synlig i den måde vi beskriver vores økonomi på og på den måde som du og jeg går rundt og opfatter økonomi på, så er det svært og det sådan set, vi skal til at lære at tænke på en ny måde. Vi har lært det lidt med klimaet, der er det lidt begyndt at gå op for folk at det kan godt være at jeg ikke kan se det der er der oppe og det kan godt være at der er nogle ting som er svære at forstå, men de fleste har alligevel efterhånden forstået, at det kan have stor betydning.”

Interviewer: ”Man har også kunne se at folk har ændret sig, fra lige da man begyndte at snakke klimaændringer, hvor folk var af den opfattelse af det ikke berørte dem, og at det ikke er noget at de skal tage hensyn til, hvor folk i dag, også den almindelige borger, er begyndt at tænke meget mere på det. Også i kommunerne kan man mærke at der er sket en ændring.”

Carsten Rahbek: ”Men også sådan en ting som at, vi er også kommet langt hen af vejen på det. Hvis vi tager sådan en ting som de grønne afgifter. Vi skal ikke mange år tilbage før det at åbne for en vandhane, så kom der noget der var gratis ud. At det så er og samtidig så smider vi en masse stoffer ud i naturen, så hvordan er det at det renses op så det vand der kommer ud faktisk kan drikkes eller fordi alternativet er, hvis vi ikke har naturen til at sikre den der naturlig vandcirkulation og diversiteten til at sørge for at systemerne virker, det er jo at vi går over til, som man har i en række andre lande, kemisk rensed vand. Det kan vi jo beslutte at gøre, men det så ikke skal glemme, at bare beslutte af at det er okay, men det er faktisk rigtig dyrt. Så der ligger en værdi i det. Det er vi begyndt at vænne os til, ved det at vi har det der hedder grønne afgifter, så kan man så sige at de grønne afgifter, det er faktisk bare, de penge der kommer ind der, invitere vi så de penge i at sikre det? Nej, langt hen af vejen bruger vi det på noget andet. Men der skal vi måske til at vænne os til at nogle af de indtægter vi får ind der faktisk skal tilbage for at sikre det. Så vi får en økonomiske balance i det, og så uanset om man kan lide det eller ej, så er de grønne afgifter afspejler formodentlig ikke den omkostning som der er ved det. Men det er ikke det samme som at, der er mange knapper vi kan dreje på, og det er jo ikke sikkert. Det er jo ikke det sammen som, at vi skal skrue op for flere grønne afgifter, det kan også gøres via skatten, vi kan gøre det via en omprioritering af hvordan vi bruger pengene og den type ting. Men det er den der balance mellem at der er nogle ting vi tager for givet, som faktisk ikke bare kommer af sig selv i hvert fald ikke hvis vi samtidig ødelægger de systemer som giver os dem. Dem vi kalder økosystemer.”

Interviewer: ”I forhold til kommunerne, hvordan synes du så at de forsøger at arbejde med biodiversiteten og naturbeskyttelsen?”

Carsten Rahbek: ”Altså, jeg var dengang hvor man lavede omlægningerne, der holdte man et, Miljøministeriet. Det var dengang Troels Lund Poulsen var Miljøminister et stort møde for alle borgmestrene, hvor jeg var ovre og tale med dem og det var jo, det er jo en stor opgave. Det er også en opgave som jeg har en fornemmelse af rigtig mange kommuner faktisk egentlig er glade for især hvis den var finansieret. Så kan man diskutere om den er finansieret eller ikke finansieret, det er der lidt forskellige synspunkter på, men det er jo også en opgave der langt hen af vejen er en positiv opgave i forhold til værdier, og gøre noget der er gode værdier for lokalsamfundet, det betyder altså noget hvis man er valgt borgmester. Så det er ikke en dårlig opgave at få men det er klart at der er nogle udgifter og det jeg fortalte dem derover, det er at den helt store udfordring, det er hvis man fører forvaltningen ned på kommunerne, så ligger mange af udgifterne der og kvag det vi lige snakkede om før så ligger indtægterne faktisk på et højere plan. Så vi har det problem, at hvis vi fører udgifterne og ansvaret op på nationalplan, så ligger udgifter og indtægter sammen sted, en nu flytter vi ansvaret ned og udgifterne ned og indtægterne højere op og hvordan sikre man så det samspil. Det betyder også at der er sådan et fænomen der hedder ”The tragedy of the commons”, har du nogen sinde hørt om det?”

Interviewer: ”Nej, det har jeg faktisk ikke.”

Carsten Rahbek: ”Det er et økonomisk, meget klassisk. Det er, hvis vi har en græsmark her og så er der nogle forskellige gårde her. Det er sådan set sådan vi havde det i gamle dage i Danmark, og så har man det her som fælles græsningsareal, og lad os sige at der kan være at der kan være 60 køer, og hvis vi putter 60

kører herved, så har de det godt og der er balance i det og vi producere og det vil sige at man så typisk siger at alle kan få 10 ned. Hvis nu den her person siger, det er super smart, jeg sender lige 20 ned i stedet for, så kan det system ikke klare det. Det vil sige, at der sker et, at der er et overforbrug på ressourcerne som har en negativ effekt, samlet set, men ham der sender 20 ned han tjener på det. Det er det kan kalder ”The tragedy of the commons”, det er når man er fælles om en ressource, dem der ikke opfører sig sådan som, på balancen til alles bedste, de har faktisk en økonomisk fordel af det. Så hvordan sikre man at han ikke snyder, fordi den her, her går det nedad, men for ham går det opad. Og når vi nu har kommunerne, det er jo et fælles nationalt ansvar vi har, hvordan sikre vi at alle kommuner bidrager. Hvordan sikre vi at de alle sammen tager deres del af og hvordan sikre vi os at der er nogle kommuner der ikke bare siger, at vi er ligeglade. Hvis det nu er de kommuner, hvis vi snakker biodiversitet, der faktisk har noget af det væsentligste biodiversitet, så er det et kæmpe problem.”

Interviewer: ”Jeg snakkede faktisk med Ann Berit Frost om det fordi vi også kom til at snakke om det med at der er nogle kommuner, som har et stort naturareal og har en høj biodiversitet og så er der nogle kommuner, der har en mindre andel. Og der snakkede vi om det med fordeling af ressourcer. Og man skulle til at lave et eller andet system med at det bliver delt lidt mere ud, så det er mere lige, så det bliver delt ud på hvor meget biodiversitet der er i kommunen.”

Carsten Rahbek: ”Så er vi inde på det jeg fortalte de stakkels borgmestre at jeg synes at de havde en spændende opgave, men opgaven er også at udfordringerne er ulige fordelt. Og så har igen det problem, at hvis du spørger en akademiker, så kræver sådan noget en national koordinering og stramt styring of ellers så vil folk ikke bidrage og byrden vil være ulig fordelt. Så kan man så sige, at det vi forsøger når vi føre den derved er, at man via Kommunernes Landsforening ligesom at få noget fælles fodslag. Men samtidig skal vi have kommunal selvbestemmelse og hvordan for vi de ting til at spille sammen. Jamen, hvordan skal man, man kunne også lave noget udligning eller der kunne være noget fælles pulje der blev delt ud, men så kan vi så diskutere hvordan det skal gøres. Sådan nogle ting bør man tage hul på, så skal man bare passe på, f.eks. har vi jo lavet en analyse der vidste, at det absolutte hotspot for biodiversitet faktisk findes i Københavns området. Og det er rigtig dyrt at gøre noget ved i Københavns området fordi arealet herover koster rigtig mange penge, hvorimod hvis du er i Vestjylland så koster det ikke ret mange penge, men det koster rigtig meget her. Så bare fordi, København breder sig ud over noget af de mest værdifulde natur vi har og det er rigtig dyrt. Det er bare for at sige, at jeg ved godt at når man snakker om de der venstre borgmestre ude i Nordvestjylland, så mener de at fordi der er åbent land, så er det der alle pengene skal smides ud, men i princippet er det rigtigt, men dybest set kunne man godt risikere at det var Udkantsdanmark der skulle sende penge til København, fordi det er der, at de økonomiske omkostninger er størst. Men der er også en større skatteindtægt, og der er mange ting der spiller ind, men det er en udfordring. Og så kan man så sige, at hvordan går det så i kommunerne. Jamen, hvis man kigger sådan ret empirisk på det så er der nogle kommuner der gør det rigtig godt og som virkelig har sagt at det er en prioritets opgave og som også bruger det lokalpolitisk og så er der andre der sjofler det ved fuldstændig at ignorere det.”

Interviewer: ”Ja, for det er også min umiddelbare indtryk. Allerød Kommune herover, de har jo både lavet en strategi og handlingsplan.”

Carsten Rahbek: ”Ja den er jo oven i købet, lige præcis. Det er jo nok den flotteste strategi der er lavet, og det den er flot ved, det er at deres prioritering. Mange kommuner har lavet sådan en, og der har man lavet prioritering på hvad hvis vi, hvis det er vores kommune, så kigger vi på hvad der er af værdier indenfor og så prioritere vi i forhold til hvad der er vigtigt for os her. Det Allerød Kommune har gjort, er at sige at det

gør vi også men vi ser også på, hvad har vi her som vi måske ikke synes er vigtigt, men som er vigtig i en national eller i EU sammenhæng. Det vil sige, at de faktisk tager hensyn til den større skala.”

Interviewer: ”Ja, for i forhold til så mange andre, og i forhold til den danske lovgivning så kommer de faktisk skridtet videre. Og når man kigger, så er det virkelig et godt stykke arbejde de har lavet. Og så er der nogle kommuner, når man har snakket med dem, de vil gerne, altså administrativt i afdelingerne, så vil de gerne arbejde med biodiversiteten, men politiske så er vilje ikke så stor til det. Det er bl.a. i Haderslev hvor de rigtig gerne vil, men der er faktisk ikke afsat økonomiske ressourcer til det.”

Carsten Rahbek: ”Ja, men der er stor forskel og der må man bare sig at, at hvis man kigger ned over Danmark og med de kommuner der er, hvis vi skal løfte den opgave som vi på nationalt plan er blevet enige om, og på EU plan og på FN plan er blevet enige om, så kan det ikke nytte noget at, der må godt være forskel, men det kan ikke nytte noget at der er nogle kommuner der helt melder sig ud. Og jeg skal ikke gøre mig til klog på, på hvordan man gør sådan noget, men det er jo ikke de eneste område. Vi har, vi har også en, hvis vi går ind og kigger på skolerne, der ligger en masse krav til hvad der skal være opfyldt, så ligger deres noget frirum, men der ligger nogle krav. Sådan noget bliver man nok nød til at lave på biodiversitetsområdet. Jeg vil sige, at der faktisk er nogle kommuner der gør det bedre end før det blev flyttet ned til kommuner og der er nogle kommuner der gør det værre. Og det er svært, et af problemer er det at indtægterne ligger et sted og udgifterne et andet.”

Interviewer: ”Så du der er nogen, de kommuner der går noget, har de en generel prioritering af forskellige områder, er det nationalparker de satser på eller er det noget andet?”

Carsten Rahbek: ”Nej, jeg vil sige, det næste udfordring, hvis vi tager Allerød. Det er en af de få kommuner, jeg har set der faktisk løfter sig op over og siger, at det ikke kun er lokale interesser vi skal prioritere. Vi skal faktisk, det er vores ansvar at prioritere i forhold til national og EU interesser. Det er generelt et problem rundt om i kommunerne fordi når vi er der nede i lokalområderne, så er det, det naturligt at gøre og det er nok et af de områder hvor kommunerne via KL skal til at arbejde mere med hinanden på at vi har det ansvar og vi skal gøre det og alle skal bidrage. Også sådan nogle ting som, hvis du har en kommune her og en kommune her, og der ligger noget natur der, altså lad også så sige at der ligger nogle arter der, som vi har ansvar for i EU, altså så er det måske ikke det smarteste at det er den her kommune der gør mest. Men hvordan sikre man det? Men det ser jeg ikke som et stort problem fordi der er masser af andre kommunale opgaver, som ligger sådan og dem har man også løst. Hvis vi tager socialområdet, så koordinere man, og der ligger nogle byrder eller udgifter som det simpelthen ikke kan betale sig at lave hvert deres distrikter. Typisk går man jo sammen om det i større grupperinger, amterne er godt nok nedlagt, men så former man nogle fællesskaber imellem kommunerne hvor det er naturligt. Det skal man også til at arbejde med. Så jeg vil sige, jeg ser ikke at det er uladsiggørligt men der skal virkelig til at ske noget, hvor de skal, det handler om at man faktisk får prioriteret biodiversitet op på samme niveau som skoler, ældrepleje. Det skal der op og ligge. Hvis det ligger hernede på, at det er det man gør når man har taget sig at alt det andet, så kommer det ikke til at kunne ske.”

Interviewer: ”Hvad så med hensyn til det Countdown initiativ som man igangsatte. Synes du at det er godt at der er 30 kommuner som har skrevet under og tror du at det har gjort en forskel?”

Carsten Rahbek: ”Jeg synes sådan set at det er godt, for det sender en signalværdi og det sender også en signalværdi, der godt nok ikke er juridisk forpligtende, men i det øjeblik hvor man ligesom gør det, så fungerer det også på den måde at man sender et signal til sig selv, at det er en prioritet og det vil sige at man naturligt begynder at tage det med i nogle af diskussionerne. Jeg har ikke nogen data på det, men jeg gætter

på, at de 30 kommuner ikke er de dårligste kommuner på det her område og jeg gætter også på at det nok er med når man laver overvejelser, beslutninger og prioriteringer. Så selvfølgelig er det en god ting.”

Interviewer: ”For lige nu har jeg snakket med de 30 kommuner, og så er det faktisk mit mål at tage fat i 30 kommuner der ikke har underskrevet Countdown for at se om der er forskel.”

Carsten Rahbek: ”Men jeg forestiller mig jo også, men jeg ved jo ikke, at hvis man sidder derude som embedsmand og har opgaven så det at, hvad skal vi sige, at hvis man så skal løse den samme opgave, og man sidder i en kommune der har skrevet under på det her, så er det lidt lettere at sige, hør her politikere, I har faktisk sagt at det her er en prioritet, frem for det andet sted, der skal man slev til at side og argumentere for det og hvorfor det er vigtigt. Så jeg gætter på at det gør en forskel, så det er ikke bare tom symbolværdi. Men principielt så mener jeg at når man går ind og skriver under på det og forpligter sig til det, så har det også en positiv effekt udover det rent symbolmæssigt.”

Interviewer: ”De snakker meget om at der skal komme en Naturplan for Danmark. Hvad synes du at den burde indeholde?”

Carsten Rahbek: ”Hvad jeg synes det skal indeholde? Jeg vil hellere sige hvad den ikke skal indeholde. Jeg tror vi kommer til at se en naturplan der ikke gør en forskel. Og jeg håber at jeg tager fejl. Men jeg tror at udgangspunktet, at det er, at den skal skrives inden for det der allerede findes, og jeg tror at det bliver skønmaleri, hvor der ikke kommer nye ting eller hvor der bliver håndteret problemer. Så jeg tror at det bliver status quo, så det kommer ikke til at gøre nogen forskel. Jeg tror simpelthen ikke at, der ligger ikke, idet jeg hører at der er tale om at der skal laves en prioritering, en omprioritering af området eller at der skal tilføres nye midler eller at ambitionen om, at gøre noget nyt, bruge nogle nye redskaber. Så det er dybest set, jeg tror at det langt hen af vejen bliver en skriveøvelse. Men der, hvor det kan have en positiv effekt, det er, at selvom om at det bare bliver en skriveøvelse, hvis den så, men det kræver, hvis vi nu takler hele det her samspil vi har snakket om, og får lagt nogle rammer omkring det, så kunne det måske gøre en forskel. Men jeg forventer ikke, at den naturplan kommer til at gøre nogen forskel, jeg tror ikke den er ambitiøs eller visionær nok til at gøre en forskel. Og jeg notere mig da også, at man er i gang med at lave den uden at inddrage noget som helst faglig viden eksternt fra.”

Interviewer: ”Ja, det er den jeg lidt har, da det virker lidt som om at det bare lige er noget der blot bliver lavet.”

Carsten Rahbek: ”Jeg gætter på at det bliver lavet indenfor systemet, og er en selvbeskrivelse af status quo og så kommer det til at se pænt ud. Hvis man nu ville noget med den, så havde man nok ligesom fået identificeret nogle områder, og enten lavet nogle analyser, der viste hvordan man skulle gøre det eller fået, kaldt den fagkundskab ind der findes på området til at indgå i dialog om hvordan det hele kan gøres bedre. Det gør man ikke. Så det tror jeg ikke kommer til at gøre en forskel.”

Interviewer: ”Nej, men derfor kan det også være lidt problematisk at Miljøministeren snakker om at det er fremtidens plan og derved virker det ikke helt som om at den er gennemtænkt.”

Carsten Rahbek: ”Jeg tror at den kommer til, den har risikoen til at være en plan som falder i tråd med den forrige regerings hvor man også lavede masser af planer og skønmalerier, og hvor man ikke fat om roden på at lave nogle forandringer der faktisk gjorde en forskel. Men jeg håber dog at jeg tager fejl. Og så kommer den jo lidt sideløbende sammen med den Natur- og Landbrugskommissionen, som måske har større potentiale, for at gøre en forskel, for der skal faktisk. Det har man valgt at sætte 12, jeg tror at det er 12 fagfolk

ned, som så skal have diskussionen med parthaverne og det er ikke embedsfolkene der sidder men man behøver ikke at gennemføre det og der skal prøves at, der skal laves en klargøring, få et overblik og der skal tænkes nogle nye tanker, der kan gøre en forskel. Så er det helt op til, om det kan lykkes og om at det der kommer ud af den er politisk interessant at prøve at gennemføre. Men den har, modsat naturplanen, som nærmest har afskrevet sig selv muligheden for at komme med noget der gør en forskel, men det er måske ambitiøst at prøve at nå det med de tidsrammer der er sat af til kommissionens arbejde. Det får ses.”

Interviewer: ”Er du med i det nye grønne forum, Grønt Forum, som skal følge op på Naturplanerne?”

Carsten Rahbek: ”Nej, det er min opfattelse, at man i naturplanerne har gjort det man plejer at gøre, og det er få så lidt fagkundskaber ind som muligt. Jo, men vi har i Danmark en god tradition for at man laver sådan noget ved embedsværk, og konsensusdrevne diskussion med interesseorganisationer og det er langt hen af vejen jo også det der sikre borgfreden men det er måske også, hvis man skal være sådan lidt, det er det vi har gjort hidtil, der skaffede os en bundplacering i Europa. Og måske var det værd at lytte til når fagkundskaben kommer og siger at skovrejsning ikke er løsningen. Og der er masser af andre ting. Og mange af de ting er ikke nødvendigvis dyre, men de er måske lidt anderledes, end det der. Altså, interesseorganisationer har egne interesser og de færreste af dem har faktisk biodiversitet, de snakker meget om det, men vi mangler endnu at se at de faktisk prioritere det. Men altså, jeg undrer mig over, at vi i Danmark på det her område i den grad ikke laver noget mere data- og vidensbaseret planer omkring de her ting. Men at det mere er diskussions- og konsensusplaner.”

Interviewer: ”Ja, for inden jeg startede på det her speciale, så havde man indirekte havde fået det indtryk at vi i Danmark gør et godt stykke arbejde, og at vi er et forgangsland, men når man så graver ned i området, så er billedet slet ikke sådan.”

Carsten Rahbek: ”Men det er vigtigt for mig at understrege, at jeg nu har talt for at jeg synes at man skal tage noget fagkundskab ind, at fagkundskab og eksperter, det er ikke deres rolle at komme med løsningen, det er deres rolle at belyse problemstillingen og komme med forslag til løsninger og evt. komme med nogle forskellige scenarier og belyse konsekvenserne af det og ovenpå det bør man tage man dels tage en til dels politisk konsensusbaseret diskussion med interessenterne. Lige nu har man bare slet ikke grundlaget for at diskutere på, i Danmark diskutere man natur og miljø, især naturpolitik og biodiversitet, enormt meget på, jeg mener at. Og det er ikke fordi jeg, at man skal hive tre eksperter ind og så skal de bestemme hvordan det skal være, men de skal være med til at give et kvalificeret grundlag som der kan tages beslutninger og diskussioner på. Det er ikke sikkert at Danmark kommer til at klare denne her opgave særlig godt, vores selvforståelse, der kan vi jo tro på hvad som helst, men der er en omverden omkring os der kommer til at køre meget kraftigt på det her. Nagoya gik faktisk flere bindende protokoller, juridisk bindende protokoller underskrevet end klima. Faktisk var der klima med i Nagoya, som man ikke kunne blive enige om til klimakonferencen, hvor der gik storpolitik i det. EU-kommissionen kommer til at gøre meget, og det er meget muligt at i Danmark, at der kan vi snakke meget om hvor positive vi er og så kan vi slæbe på fødderne bagved, men der kommer til at ske ret meget omkring det. Men det er selvfølgelig synd hvis man synes natur er væsentligt i Danmark, men vi kan også se at FN har sagt at det er biodiversitets årti, så der ligger nogle udfordringer. Jeg tror sådan set også at samfundsøkonomisk, der vil det være trist for Danmark, hvis vi ikke er med for faktisk er der en masse økonomi i det og simpelthen ikke at forestå nogle af de her sammenhæng eller ligesom indrette samfundet på, en ny måde at tænke helhedsøkonomi i det, det vil ikke gøre os specielt konkurrencedygtige fremadrettet.”

Interviewer: ”Carsten, det er mere et opklaringsspørgsmål. Under vi i Danmark har skrevet under på både FN og EU, hvordan er vi så forpligtet?”

Carsten Rahbek: ”Jo, men der jo forskel på at skrive under på en konvention. Det er ikke det sammen som der ligger noget juridisk bindende i det. Så i FN konventionen, der er vi forpligtet til at arbejde for det. Det er et vidt begreb. I EU, Nagoya, der er der, nogle ting der er, alle de her mål, de er ikke juridisk bindende, der er nogle delmål, noget økonomi omkring biomass price der er blevet juridisk bindende. Så der er nogle delmål som er, så man forsøger sig med. Så er der hele EU-kommissionen og EU. Der er EU, EF-Fuglebeskyttelsesdirektivet og EU-habitatdirektivet, og nogle af de andre ting, de er juridisk bindende. Og så kommer der jo alle de her biodiversitets 2020 mål som EU-kommissionen arbejder på. De er ikke lavet juridiske bindende indenfor EU, det bliver de heller ikke, fordi der er nogle af dem man ikke kan nå så de bliver ikke lavet. Men det vi venter på at se, det er, kommer man til at lave ligesom vandrammedirektivet, et biodiversitetsdirektiv, eller kommer der en masse krav man skal leve op til. Det ved vi ikke endnu. Så der er de forskelle. Det er vigtigt, at forstå retorikken at en ting er at vi har lovet at arbejde for at nå nogle mål, men det er ikke det sammen som at vi er forpligtet. Jo, vi er forpligtet til at arbejde for det, men vi er ikke forpligtet til at gøre det nødvendige for at nå målene. Og hvis vi laver parallellen til klima, der kæmperne man jo stadigvæk med at få det juridisk forpligtende bindende. Men det er jo ikke det samme som, at det ikke kan, at der ikke kan ske noget. Nu har vi lige fået en ny energiplan på plads som hvis vi går ti år tilbage, så havde man ikke troet at det ville have sket. Og den er jo kommet på plads uden at vi er juridiske forpligtede til det. Men det er jo også fordi man begynder at forstå, at det ikke og alene, så røre det ved noget dødsangst i os, men det giver faktisk god mening at kunne tilpasse sig og sikre at vores samfund vil fungere optimalt, og det er egentlig det sammen med biodiversitet. Men det er så mere abstrakt, biodiversitet, for det meget nemmere med CO2, der er et mål, hvor biodiversiteten er mange ting, så det er lidt mere svært. Men det kan sagtens komme til at fungere. Men jeg tror at vi kommer til at se et større krav eksternt fra, som er noget mere bindende end tidligere og så tror jeg stadigvæk at der vil være masser af fleksibilitet og det er også derfor at jeg siger, at det kan godt være at Danmark kommer til at foresætte som sidst i klassen på det området, det gør omverden ikke. Og det kan vi allerede se i dag, at de ikke gør.”

Interview C

Med Dorte Åmund fra Fredericia Kommune den 19. april 2012

Interviewer: "Hvad har du af uddannelse?"

Dorte Åmund: "Jeg er biolog."

Interviewer: "Har du været ansat ved kommunen længe?"

Dorte Åmund: "Siden 2007, jeg var ansat ved Vejle amt."

Interviewer: "Ved du hvad årsagen var at I valgte at underskrive Countdown-2010 erklæringen?"

Dorte Åmund: "Jeg ved ikke hvad den præcise årsag var til det. Politisk ved jeg ikke hvad årsagen var til det. Jeg synes jo som biolog at det er en god idé, men hvordan vi fik overtalt politikkerne til det, det ved jeg ikke."

Interviewer: "Hvordan er indsatsen for den biologiske mangfoldighed indtænkt i kommuneplanen? Har I gjort det?"

Dorte Åmund: "Ja, både ja og nej. I kommuneplanen har vi dels udpegning af ny natur og dels udpegning af særlig økologiske forbindelseslinjer. Og jeg ved ikke om du kender til naturkvalitetsplanlægning og den proces, hvor vi er ude. Vi fik alle de tørre naturtyper, § 3 naturtyperne og så får vi jo kendskab til hvad det er for nogle arter der er på arealerne. Og så tænker vi ind i kommuneplanen hvis der er nogle særlige arter som skal beskyttes, så går vi ud og udpeger ny natur omkring de arealer og vi kan jo se at ud fra det får vi så også tør natur mod tør natur, våd natur mod våd natur, og får lavet nogle økologiske forbindelseslinjer i Fredericia Kommune og får lavet en helhedstækning i kommuneplanen ud fra de observationer vi har lavet i naturkvalitetsplanlægningen."

Interviewer: "Er der nogen områder indenfor biodiversiteten som I har ekstra fokus på – arter, naturtyper, skovområder eller har I valgt at arbejde med det hele?"

Dorte Åmund: "Altså vi har nogen arter som vi har særlig fokus på. I Fredericia Kommune har vi de der skrænter ud mod Trelde Næs, hvor vi har noget plastisk ler og hvor vi har Stor gøgeurt, som er sjælden i Danmark. Og det er jo en særlig art, som vi passer særlig godt på og vi går ud og tæller den hvert år og følger hvad der sker med bestanden. Ud over det så har vi Løvfrø som også er en bilagsart, beskyttet af habitatdirektivet, og den er vi også ude og kigge på hvert år og se hvordan udbredelsen er og vi har søgt penge fra EU til projekt hvor vi gerne vil have gravet nogle flere vandhuller i vores grønne korridorer så vi kan få spredt Løvfrøen. Vi har jo nogle motorveje og nogle forskellige veje, der går igennem kommunen, som gør at den ikke selv bliver spredt videre og derfor vil vi gerne hjælpe den lidt på vej. Vi er jo en kommune der er meget gennemskåret af veje."

Interviewer: "Ja, det har vel også betydning for den biologiske mangfoldighed?"

Dorte Åmund: ”Ja, det har det i høj grad og det er også derfor vi skal have fokus på økologiske forbindelseslinjer, spredningskorridorer og få lavet nogle retningslinjer for hvordan vi kan få lavet nogle faunapassager der hvor det er nødvendigt.”

Interviewer: ”Man havde jo de her 2010 mål. Igangsatte i nogle projekter for at nå det mål eller var det blot i forlængelse af Countdown 2010-erklæringen, at I så har arbejdet videre med det?”

Dorte Åmund: ”Altså hele natur varetagelsen er jo kommet over til kommunerne, så selvfølgelig kan man sige at alle de mål vi tager, er nye mål, fordi tidligere har det jo været amtet der har haft den administration. Så det er lidt svært at svare på. Det er ikke lige i forbindelse med Countdown 2010, det er en arbejdsproces hvor vi arbejder videre med det.”

Interviewer: ”Kan I se, når I har været ude og tælle nogle af arterne, at der er sket en forbedring efter at I har fået fokus på dem?”

Dorte Åmund: ”Ikke endnu, altså en af de ting vi selvfølgelig også har fokus på, det er jo har vi fået et kendskab til meget § 3 naturen i hvert fald, det har vi ikke haft alle steder tidligere. Vi har nogle enkelte målinger hist og her, og der kan vi måske godt se at det er gået lidt tilbage fra de gamle målinger fra amtet, men mange af dem er jo også mange år gamle og det er en helt generelt problemstilling med at arealerne ikke plejes og græsset som tidligere. I den tid som kommunen har haft rollen, der kan vi ikke sige at det er gået tilbage, men der er heller ikke noget der tyder på at det er gået frem, vil jeg så sige.”

Interviewer: ”Men det er vel også en stor opgave for kommunerne, at varetage området. Der er også skulle ske en masse, både ressourcemæssigt med også strategisk?”

Dorte Åmund: ”Jo, det har vi. Og Fredericia Kommune er en meget lille kommune og selvfølgelig er det jo overkommeligt, vi har få naturområder og vi har meget by, så på den måde kan det være et overkommeligt område. Der er ikke så meget, men det kræver da stadigvæk rigtig mange ressourcer og jeg ville da ønske at vi var flere til at varetage naturen.”

Interviewer: ”Ja, for det er nemlig det, at det var en stor mundfuld for kommunerne at overtage opgaven fra amterne. Og jeg kan dog se af en undersøgelse foretaget af KL, at kommunerne faktisk har opprioriteret naturindsatsen i forhold til de daværende amter og bruger flere penge.”

Dorte Åmund: ”Det tror jeg også er rigtigt, og vi har jo også, mange amter var jo ikke så godt i gang med naturkvalitetsplanlægningen. Det er kommunerne jo rigtig godt i gang med nu, og vi får jo også hjælp ved at der er afsat penge til projektet. Nu her er der afsat 36 millioner kroner af Naturstyrelsen og KL, er blevet enige om. Så vi skulle gerne få besigtigede de sidste par områder og få styr på det. Så vi kan vedligeholde § 3 områderne.”

Interviewer: I forhold til regeringen, hvordan synes du så at de forvaltninger biodiversitetsområdet og er ansvarsfordelingen tydelig nok?”

Dorte Åmund: ”Nej, det er lidt svært fordi kommunen har f.eks. ikke vores skove, og dem af de arter f.eks. Stor Gøgeurt som vi går ud og registrere på, de ligger godt nok på kommunes arealer eller private arealer men skov og natur administrere vi jo ikke. Det er jo Naturstyrelsen og der er jo også med vores vandløb. Der er nogle grænseflader der kan være lidt svære at finde ud af engang imellem. Hvem der lige håndhæver på det ene og hvem der håndhæver på det andet område.”

Interviewer: ”Ja, fordi I har som kommune en del af fredningerne, men overordnet så er det jo Fredningsnævnet der står som overordnede myndighed.”

Dorte Åmund: ”Ja, det er jo en ting, men der er også, hvis vi tager digebeskyttelse og hvis der er huller i digerne eller hvis der er nogle der har lavet huller i digerne og det skal håndhæves så er det jo Kulturstyrelsen og der er også noget med vores vandløb, hvem tilser dem og hvem undersøger de særlige arter. Det er naturstyrelsen, det er ikke os. Der er rigtig mange, hvor det godt kunne være bedre.

Interviewer: ”Sådan generelt, nu både i forhold til ansvarsfordelingen men også det lovgivningsmæssige, synes du det er godt nok?”

Dorte Åmund: ”Det er lidt svært at svare på, fordi noget af det som gør at vi har så mange arter, er at der er sket en omstrukturering i landbruget. Det kan ikke betale sig at sætte dyr ud på græs længere. Og hvis det skal kunne betale sig at sætte dyr ud på græs, så skal der være nogle bedre støtteordninger, så det kan betale sig at pleje naturen. Så naturen lige pludselig bliver interessant for landbruget. Jeg tror på at først når det bliver interessant for landmanden at pleje naturen, så kan vi virkelig komme videre. Så der er nogle ting der skal kigges på så det kan blive mere interessant at varetage naturen. Og det er noget lovgivningsmæssigt, eller nogle støtteordninger, eller et eller andet der skal kigges på før at det kommer til at køre rigtigt. Der er sket lidt i den rigtige retning, med nye støtteordninger, men det kunne godt blive bedre.”

Interviewer: ”I Fredericia Kommune er der så mange lokale grønne organisationer eller borgere der vil lave nogle naturprojekter?”

Dorte Åmund: ”Altså vi har en meget aktiv, Danmarks Naturfredningsforening har en lokal organisation, som er enorm aktiv og de har gang i en masse fine projekter. Jeg har lige lavet projekt med dem hvor vi har hængt fuglekasser op, og hvor de har kontaktet og sagt at hvis vi kunne få lavet dem så ville de gerne gå ud og pege på hvor de skal hænge henne. Og nu har de kontaktet os i forbindelse med ringningen af nogle træer i vores skove, at de kunne stå tilbage som nogle ruiner tilbage til nedbrydningsinsekter og svampe. Altså på den måde kører vi nogle projekter med DN og det synes jeg fungerer rigtig fint.”

Interviewer: ”Synes du det er en tendens der er stigende i Fredericia Kommune?”

Dorte Åmund: ”Det kan jeg ikke lige udtale mig om, det synes jeg ikke sådan lige umiddelbart.”

Interviewer: ”Hvis vi skal sikre den biologiske mangfoldighed, hvordan skal vi så gøre det?”

Dorte Åmund: ”Ikke andet end at det skal være fordelagtigt at pleje naturen. I tider hvor vi har haft finanskrisen og deslige, så har kommunerne jo svært ved at sætte penge af til natur fordi så er der så mange andre ting som man også skal spare på, så hvis man på en eller anden måde kunne gøre det fordelagtigt, dels for de private lodsejere men også for kommunerne. Jeg har ikke noget godt bud på det, udover det med støtteordningerne.”

Interviewer: ”Det har jeg heller ikke selv, men det var blot af nysgerrighed, for hvordan får vi lige vendt og drejet det. Men nu kan man heldigvis se at der sker en udvikling, men det er også meget afgørende om det er politisk forankret eller kun administrativt, indsatsen. For det er jo meget med de økonomiske ressourcer der er afsat til området. Og selvfølgelig de fag personer der arbejder med det i kommunen, har jo stor betydning når det nu er kommunerne der har det overordnede ansvar.”

Dorte Åmund: ”Ja, og det kan også være svært at finde ud af alle de her støtteordninger, og hvor kan man søge penge henne og hvad for nogle projekter skal vi indgå i. Fundraising. Det er jo sådan, at hvis vi skal køre store projekter igennem, så skal vi prøve at hive penge hjem. Og hvis man kun sidder en to på naturområdet, som man gør når man er en lille kommune, som vi gør, så kan det være svært at finde overskuet til det.”

Interviewer: ”En en sidste ting, i jeres kommune har i så nogle naturområder der går på tværs af kommunegrænserne?”

Dorte Åmund: ”Jo, det har vi. Vi har ikke nogle Natura 2000-områder, men vi har store naturområder som hænger sammen med Kolding og Vejle Kommune.”

Interviewer: ”Har I et samarbejde omkring beskyttelsen af disse naturområder?”

Dorte Åmund: ”Vi har jo et samarbejde, f.eks. i forbindelse med de her vådengsprojekter vi har gang i at der skal laves, der har vi jo både noget samarbejde med Kolding Kommune og Vejle Kommune, for det er jo et fælles mål her ved Lillebælt at reducere næringstilførslen til Lillebælt. Så der har vi noget samarbejde på tværs, men vi har jo også på naturområdet, følger hvad de andre kommuner laver. Har de gang i et godt projekt så sparre vi. Vi har nogle ERFA-netværk på naturområdet, som vi kontakter. Det er inden for det gamle Vejle amt. Mange af mine tidligere kollegaer mødes jeg jo stadigvæk med i nu og næ. Bl.a. nu her hvor vi skal i gang med kommuneplanlægningen, så skal vi have lavet, hvordan udpeger vi nye økologiske forbindelseslinjer. Det er jo ikke meningen af en økologisk spredningsforbindelse skal stoppe ved kommunegrænsen. Og der har vi i trekantsområdet nogle fælles retningslinjer for hvordan vi udpeger de her linjer og prøver at sætte det sammen med nabokommunerne. Som det er i dag, har vi lidt forskellige udpegningsgrundlag, men vi arbejder på at lave en fælles model.”

Interview D

Med Lise Vølund Hennings fra Gribskov Kommune den 23. april 2012

Interviewer: "Hvor længe har du været ansat i Gribskov Kommune?"

Lise V. Hennings: "Jeg har siddet her siden sammenlægningen, siden 07. Jeg er biolog og det er mit første arbejde. Der er en pige som er med fra amtet, en biolog også og ellers så sidder vi, hvad er vi, to biologer der arbejder med natur og så er der nogle andre der arbejder med vandløb, og så en naturgeograf der også arbejder med natur og så en kystgeograf. Så jeg synes egentlig vi er godt repræsenteret. Vores teamleder er også biolog."

Interviewer: "Så generelt så er I godt repræsenteret med biologer inden for forskellige fagområder."

Lise V. Hennings: "Det er vi i hvert fald og nogle af de andre kommuner tænker, hold da op, er i så mange. Vi er flere end gennemsnittet men vi har så også mange af de her beskyttelseslinje sager og mange fredningssager, som de måske i andre kommuner har byggefolk til at tage sig af."

Interviewer: "Synes du generelt at det er kompliceret at arbejde med naturbeskyttelse?"

Lise V. Hennings: "Det kommer an på, hvis vi sidder med lovene så synes jeg ikke det er svært. Det er hvad vi gør og der er også indtænkt biodiversitet ind i det. Og vi tænker jo på det, også i vores afgørelser. Der tænker vi jo biodiversitet, det gør man jo hele tiden. Men sådan konkret så arbejder vi ikke med det, det gør vi jo ikke. Vi har så fået den art af Miljøministeren dengang, og den slår vi lidt på engang imellem, men ellers så gør vi jo ikke rigtig noget. Men det er jo svært, vi har jo ikke rigtig noget at hæfte det op på biodiversiteten. Nu ved du så at målene er 2020 nu, men input til kommunerne omkring hvad vi kan gøre og hvor vi kan finde hjælp, og hvad for noget der eksistere. Det synes jeg, det er ikke meget af det man får."

Interviewer: "Det er også min umiddelbare indblik, at godt nok bliver det præsenteret nogle forskellige støtteværktøjer i kan søge, men sådan generelle virkemidler og input til indsatsen er manglende."

Lise V. Hennings: "Det mangler rigtig meget og det mangler også at få os medarbejdere arrangeret i det og mere fokus på det. Altså det vi gør, er jo af egen fri vilje og når vi nu har sådan nogle mål, så er der ikke meget opmærksomhed omkring det og få det op til overfladen."

Interviewer: "Ja, for det er også det der har undret mig, nu jeg har siddet med det er at der gik så lang tid før der skete noget efter at den daværende miljøminister sendte jer det her nytårskort med en truet art. Men samtidig undre det mig at der skulle gå fire år, før at Danmark blev en del af Countdown."

Lise V. Hennings: "Ja, så hele det der 2020-mål har vi slet ikke fået ind under huden, overordnet. Det har vi altså ikke."

Interviewer: "Ved du hvad årsagen var til, at I valgte at skrive under på Countdown?"

Lise V. Hennings: "Det er fordi man gerne vil profilere lidt. Jeg var faktisk på barsel da vi skrev, og vi nåede heller ikke at skrive under."

Interviewer: "Når ok, jeg har fundet en artikel, hvor der stod at I havde skrevet under."

Lise V. Hennings: "Det kan godt være, men jeg tror ikke at vi fik det der diplom, det fik vi vist aldrig."

Interviewer: "Ja, det er også interessant hvad der skal ske I forhold til det, kommer der et nyt initiativ eller går det blot i glemmebogen."

Lise V. Hennings: "Jeg ved det ikke. For jeg ved at vi meldte en del projekter til på det tidspunkt, og der ligger de bare. Vi har ikke gjort en pind ved det siden og jeg ved ikke om det er fordi vi ikke skal følge op på det nogen steder. Vi bliver ikke bedt om at gøre noget."

Interviewer: "I forhold til spørgeskemaet skriver du at I tager hensyn til biodiversiteten igennem kommuneplanen, er det noget du vil uddybe?"

Lise V. Hennings: "Jeg kan ikke huske det, men jeg tror vi har et afsnit omkring det i kommuneplanen. Det mener jeg at vi har. Men jeg ved at vi havde det med i forhold til 2010 målene og der tænkte jeg i hvert fald at vi skulle have ordet biodiversitet med. Men mere end det, altså jeg ved at vi prøver, med natur i byen har vi fokus på lige nu. Men lige i forbindelse med 2020, så er det jo kun fordi vi synes det er spændende at arbejde med ved siden af. Det er jo ikke 2020 målet vi arbejder med eller har i baghovedet hele tiden, det er det altså ikke."

Interviewer: "Jeg ved ikke om det er korrekt opfattet og nu sidder jeg selvfølgelig ikke ude i landets kommuner, men det virker ikke som om, at 2020-målene er blevet videreformidlet til kommunerne."

Lise V. Hennings: "Nej, det har det virkelig ikke. Det er heller ikke på den politiske dagsorden eller noget."

Interviewer: "Hvordan synes du at regeringen forvalter biodiversitetsområdet, er ansvarsfordelingen tydelige nok?"

Lise V. Hennings: "Det er det jo ikke. Vi ved ikke hvad vores ansvar er, så vi arbejder ud fra naturbeskyttelsesloven og habitatdirektivet. Meget præget af vores egne initiativer, selvfølgelig overholder vi lovgivning og bekendtgørelserne."

Interviewer: "Er der nogen områder som I prioritere ekstra højt?"

Lise V. Hennings: "Altså lige nu har vi meget fokus på Løvfrøen og den er vi meget obs. på. Den overvåger vi også. Så har vi den Grønne mosaikguldsmid, det var den vi fik af Hedegaard dengang. Der har vi de steder hvor vi den er, der har vi kigget hvert år for at se om den stadigvæk er der. Så vi holder lidt øje med hvordan det ser ud, der hvor den er."

Interviewer: "Kan I se nogen fremgang eller tilbagegang?"

Lise V. Hennings: "Nej, det er stort set det sammen. Og jeg vil også sige, at det område hvor den er, er vi ved at kloakere det, så vi ikke leder spildevand ud i mosen, hvor de er og i den proces har vi jo også slået på biodiversitet og på at den var der. Og der har vi brugt den aktivt i projektet for at forbedre levevilkårene, som en sidedel til kloakeringsprojektet. Men ellers så nej, så har vi nogle Kobjælder som vi overvåger hvert år, en Edderkopurt og sådan noget, som vi også kigger på hvert år."

Interviewer: "Så der bliver taget initiativer og igangsat projekter."

Lise V. Hennings: "Ja, det gør vi jo. Man kan jo ikke lade hver. Vi gør lidt, synes jeg selv, hele tiden."

Interviewer: ”Hvad synes du der skal til for at vi kan sikre bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?”

Lise V. Hennings: ”Ja, det er jo også sådan med offentligheden, det er også dem der skal med og involveres i nogle projekter, det er også dem der skal vide hvad det er vi taber. Det skal formidles ud til dem på en måde så de forstår at, så mange år har vi hvis vi forsætter, vi er nød til at gøre noget. Det er jo også dem man skal have med og det er dem, der kan flytte mange ting. I forhold til os, så er det nogle bedre retningslinjer, et sted hvor vi reportere tilbage til, så vi får det mere ind under huden, så vi arbejder biodiversiteten ved siden af vores lov. Jeg ikke om det skulle være noget med at man reportere tilbage, men jeg ved det ikke, for mange gider heller ikke været bundet op på flere love og det skal være interesse der skal drive indsatsen. Det skal heller ikke være at vi skriver en masse projekter på og så har vi lukket den fordi vi skal gøre det. Det har vi ved nogle andre ting, hvor man blot skriver et eller andet for det kan man godt koble sammen med det. Måske noget på tværs, noget mere i regionerne, så man har en eller andet forpligtelse overfor nabokommunerne til at gøre noget. Overfor staten, det preller måske lidt af fordi det måske bare er et spørgeskema man skal reportere til.

Interviewer: ”Så man skal måske lave en eller anden koordinerende indsats på tværs af regionerne, hvor man har møder, samler op og har et ansvar overfor hinanden.

Lise V. Hennings: ”Det tror jeg vil virke på sådan nogen som os. Så det er overfor hinanden. Det her Løvfrø projekt, det er kommet på sådan en tværgående. Vi arbejder alle sammen, alle kommunerne ved siden af for at forbedre levevilkårene og vi er i avisen og vi har købt måleudstyr i fællesskab. Det er rigtig sjovt.

Interviewer: ”Jeg tror også at for at der ligesom skal ske noget, så er det motivation der skal drive værket.”

Lise V. Hennings: ”Jeg tror nu heller ikke en ny lov eller at vi skal reportere for arter, for så kan vi hurtigt opfinde noget. For lige meget hvad vi gør, så gør vi noget for biodiversiteten, måske dog ikke konkret”

Interviewer: ”Hvis der bliver flere love, de love vi har i forvejen er en stor muddermask, så hvis man skulle lave en ny lov, så skulle man starte helt fra bunden af. Og ikke noget med at tilføje mere i de love vi allerede har.”

Lise V. Hennings: ”Ja, det tror jeg også. Men også habitatdirektivet, det er noget der gør noget for arterne, den er også lidt bøvl fordi vi jo skal sørge for at der ikke sker noget med arterne, men det er ikke os der er myndighed og vi skal reportere videre hvis der er noget, og det er en underlig lov. Det er Naturstyrelsen der er myndighed og de skal så give lov til at det vi gør, ikke skader arter. ”

Interviewer: ”Jeg kan se når man spørger kommunerne så gør i rigtig meget for naturen og igangsætter mange handlingsplaner/strategier og initiativer og jeg kan også se at der hvor barriererne ligger for kommunernes arbejde er statslige niveau.”

Lise V. Hennings: ”Nej, det er noget underlagt noget for DMU har alle mulige værktøjer til kommunerne som vi kan bruge når vi skal ud og overvåge, flagermus og padder, men vi aner ikke de ligger der. Det er bare så misforstået, det kommer aldrig ud til os. De laver rapporter og vi aner ikke de er der. Der mangler vi en eller anden som sidder, måske KL, som skriver ud til naturafdelingerne om de forskellige værktøjer. Der går man lidt skævt af at DMU har sin helt egen dagsorden. Og så har vi noget. Vi ved bare ikke hvad de laver, og der er så meget som vi kunne få glæde af. Vi har siddet, her hvor vi har vores egen lille fauna-gruppe hvor vi prøver at undersøge alt muligt om hvornår vi skal monitere hvad og årstid og hvornår, og så nå man googler sig frem fandt vi fra DMU en rapport hvor der præcist står hvad frekvenser at flagermusen er på og hvordan og hvorledes. Vi anede ikke det var der og det var kun fordi vi havde brugt en time på at

google os frem til det. Spild af tid, hvis vi bare vidste at det var der. Og det kan godt være at det er vores opgave at abonnere på det, men et eller andet sted så er det også staten der skal give os de værktøjer.”

Interview E

Med Peter Pagh fra Københavns Universitet den 20. april 2012

Interviewer: ”Først tænker jeg om du kan fortælle lidt om kommunernes rolle i forbindelse med implementeringen i henhold til naturbeskyttelsen og biodiversiteten?”

Peter Pagh: ”Ja problemet er på det her metaplan, der vinder jo alt ingenting og vi kunne ligeså godt gå i søndagskirken. Altså, kommunerne fastsætter jo ikke beskyttelsesnormen. Kommunerne skal administrere den beskyttelsesnorm som gælder. Den måde man har fordelt det på var i gamle dage indtil kommunalreformen, at staten havde noget af beskyttelsesnormen, altså fast hvad der gælder, og amterne havde en anden del i en vis ustrækning og det var noget værre rod. Det er det nu stadigvæk men. Det man så har gjort, er at man har flyttet fastsættelsen af beskyttelsesnormen, hvis man sige det sådan grundlæggende, over på staten, altså på det statslige Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen, og kommunerne skal føre tilsyn med det. Det her er så endt i, af mange grunde, i hat og briller, fordi hvad mener man egentlig. Vi har nogle regler, hvor det er ret skrap. De egentlig regler vi har om biodiversitet, vi har egentlig ikke rigtig nogen regler i Danmark. Det er jo en joke og det nærmeste man kommer, er § 3 beskyttelsen. Det er en beskyttelse og er statens frie reguleringen frem for alt og ikke en skid andet. EU's regler stiller krav om nogle grundlæggende, den specielle beskyttelse og den generelle. Speciel i form af de områder der skal udlægges og den generelle artsbeskyttelse som er fastsat i habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Det er kernen i det. Der er en masse specialregler ved siden af men det der er hovedsystemet. Der har EU lagt en norm for hvad der skal beskyttes, og hvordan det skal beskyttes. Så det kan man dårligt hævde at den danske er fortjeneste. Det har man dog lidt svært ved herhjemme men sådan er det. Det er jo EU der har fastsat den norm og i virkeligheden er det den eneste, hvor man kan sige at man på en mere omfattende måde, altså resten, det er jo søndagssang i kirken og ikke en skid andet. Der er jo ikke noget substans i resten, det er at vi er grønne, ligesom at Ida Auken siger at den her regering er særlig grøn. De har oratorisk gjort, ja hun har holdt en masse taler og samlet karamelpapir og sådan noget pjat, men det er jo fuldstændig useriøst. Men hvis man ikke gider interessere sig for substans, så er der ikke rigtig noget andet i det og vi har ikke noget mere, så kan man finde noget pjat hist og pist, men på den store bane, nej det er der ikke. Kommunernes rolle er så at administrere det. Det er jo lidt vanskeligt eftersom, det i sig selv er diffust, fordi når vi taler om beskyttelsesnormen som negativ så har man jo ikke taget stilling til dens konsekvenser og derfor ender den også i rod fordi vi ikke kan finde ud af hvad så med dem der er der nu, der skal vi gribe ind overfor. Og så har man jo helt efter den sædvane lagt et parameter ind som er det der virkelig giver problemer i praksis, det er at man operere med det man kalder tærskelværdier/tålegrænsen af en påvirkning og det er som meget andet, det er ligesom IC4 toget, en dansk opfindelse der ikke virker. Og som ikke har noget andet end at nogle folk herhjemme synes at det skal være sådan. Jeg har meget svært ved at se at det har noget videnskabeligt belæg, for enten så har resten af verden ikke forstået at tålegrænser er eller også så skulle naturen have en helt særlig følsomhed herhjemme. De tålegrænser er ret specielle. Men de giver så det næste problem. For der med har man jo sørget for at man får problemet i forhold til alt det nye, men hvis det er rigtigt det er tålegrænsen så skulle man efter EU reglerne, de er ret klare, så skulle man stoppe alt det der gælder, de aktiviteter der er. Så hvis det er helt rigtigt at det skader på det niveau, så skal vi lukke. Så skal vi lukke store dele af Danmark. Der er jo ikke nogen konsistens i noget som helst. Og du kan sige, der sidder kommunerne med aben, i hvert fald med hovedparten af aben. Det er dem der sidder ude i den situation. De sidder med, man kan sige, man kan mene om det hvad man vil, man kan også sige at den er meget stram den beskyttelsesnorm EU har, men der

er jo ikke mere streng end at den siger at en påvirkning af gunstige bevaringsstatus og siger at signifikant betydelig, men dvs. en vis påvirkning af en vis betydning, det er ikke acceptabelt hvis det er negativt. Det er det der er tærsklen og det kan man jo ikke administrere når man har lagt sig på en hvor, alle undersøgelser viser at man skal lukke $\frac{3}{4}$ af alle husdyrbrugene i nordjylland. Det er fuldstændig absurd. Men du er jo i et forfærdeligt problem for alle dem, der sidder og administrer det, de sidder i Naturstyrelsen og er hellige. Men det løser jo ingen ting, det skaber jo flere problemer med deres vilde tålegrænser. Og du kan ikke finde nogen konsulentfirmaer herhjemme der vil være i stand til at anfægte det, for så mister de jo deres arbejde. Det er jo også på yndlingslisten, så du har rigtig et system, der er skabt til ikke at fungere. Og det gør det så heller ikke.”

Interviewer: ”For det er også det når man kigger i de forskellige lovgivninger, så er biodiversitet ikke rigtig nævnt og det virker meget, som du også er inde på i mange af dine artikler, lappeløsninger på lappeløsninger. Som egentlig ikke rigtig batter noget. Jeg har været inde og snakke med nogen af kommunerne om lovgivningen, der er på området og hvordan de forholder sig til det og hvor forvirrende synes de egentlig det er.”

Peter Pagh: ”Det må være interessant. De må vel alle sammen sige at det er fuldstændigt umuligt at finde rundt.”

Interviewer: ”Der er faktisk mange der siger at den overhovedet ikke er særlig gennemskuelig, også mht. hvem der har det pågældende ansvar. Kommunerne skal administrere den men der er så nogen andre der har udstukket nogle regler for dem, som det så skal overholde. Og de regler er jo slet ikke i forhold til det EU siger, så det er en meget spændende problematik.”

Peter Pagh: ”Ja, hvis man skulle finde en løsning, så skulle man jo fyrer alle Miljøministeriets medarbejdere. Det er simpelthen problemet. Og jeg ved ikke hvorfor de bliver ved med at gøre sig selv til et problem, de må sku da begynde at opføre sig en lille smule normalt. Men det de kommer med kan man simpelthen ikke få til at virke.”

Interviewer: ”Ja, for nu snakker man om den nye Naturplan der skal komme og hvad skal den så indeholde. Og der snakkede jeg med Carsten Rahbek, og han sagde at den formodentlig ikke kommer til at indeholde andet end en finskrivning af det der har stået i de tidligere regeringers.”

Peter Pagh: ”Det er jo problemet ved, er Natura 2000-planen, igen er det et problem og det er, samme grundproblem, det er at man er så hellig, men ivrigt, ligesom farisæer. Det er de værste og mest hykleriske, fordi på den ene side så køre man med høj cigarføring. Den måde det fremstilles på kan jo fandme ikke blive mere, det er ligesom at vi angiveligt skulle have verdens bedste skoler og verdens bedste tog. Det passer for det første ikke, det er umiddelbart noget vrøvl. Men det der så er problemet er at hvis du ser på Natura 2000-planen, så har de kørt efter den model og det her ligner jo mere en af de der salgsbrochure vi får ind hver uge, hvor man laver anprisninger af sig selv, men det der jo er sagen er jo at Natura 2000, man kan altid diskutere hvor man vil ligge sig henne, men man kan ikke uanset hvad man gør, så har det altså nogle konsekvenser og nogen af de konsekvenser er ved gud ikke sjove for alle mennesker. Det som Natura 2000, det var at sige at vi har, vi er her og vi vil gerne herhen og det kræver så fjernet nogle negative påvirkninger og dem er der jo ikke en der står for, dem er der mange der står for og de laver jo typisk noget nyttigt for samfundet. Det er jo ikke fordi folk har det som selvstændigt formål at ødelægge naturen. Så vores problem er at vi har nogen ubehagelige beslutninger, og det må vi forholde os til, hvordan vi vil gøre det og hvordan vi vil prioritere det og hvordan vi vil løse det. Når du læser de spørgsmål besvaret i Natura 2000-planerne eller vandplanerne, så er det simpelthen fraværende for der står bare at vi har haft dialog

sammen, så har man sådan et afkrydsningsskema fra skel og brugsstudiet og instrumenter og sætter man små flueben. Det er fuldstændigt meningsløst. Der er simpelthen ikke noget svar på noget som helst. På alt det jeg skal vide, og så er det pakket ind i anprisninger, så man er ved at brække sig. Og hvis der var nogen der gad interessere sig for det her. Det store problem er jo NGO'erne selv hopper med på vognen. De har jo ansat den samme flok kommunikationsmedarbejdere, der åbenbart skal stå og anprise alt muligt bras. Der er ingen der forholder sig til det faktiske problem og det er det faktisk problem. Det kan man løse på mange forskellige måder, på forskellige niveauer med forskellige konsekvenser. Ja, men forhold jer for fandme til det. For det store problem er, når vi netop taler om naturbeskyttelsen og biodiversitet, så er det jo netop ikke noget hvor du kan sige, gør det, så er det der i morgen. Gu er det ej, du er nød til at arbejde i 20 års tidsplaner, langsigtet og du er også nød til at få en forståelse af at det har en række konsekvenser og du er også nød til at tage hensyn til de mennesker der rammes særlig hårdt af det og finde et svar på det. Sådan ville man lave noget, hvis det skulle virke. Det her, det virker naturligvis ikke."

Interviewer: "Har det noget at gøre med at aktørerne udenfor, at nogen aktører har så stor magt?"

Peter Pagh: "Nej. Jeg vil sige at det største problem simpelthen er den danske selvkultur, selvGudhed. Altså, der er den største fjer, men problemet er NGO'erne. Pointen er at landbruget jo ikke tjent med det her. Landbruget må, hvis det ellers skal være i stand til at varetage andet end "kommunikationseksperternes" interesse være interesseret i at få et svar på hvad de gør. Man kan godt lave nogle stramninger eller nogle lukninger. Det er jo det, men det må man jo have belyst og det må man have et svar på og hvis det er sådan så vil der være nogen der skal have noget erstatning. Det er den del. NGO'erne må jo også være interesseret i, de kommer jo ingen vegne med bare at lave anprisninger. Nej, men hvorfor sender de alle sammen anprisninger. De sidder jo og holder det ene seminar efter det andet hvor de anpriser hinanden. Det får de en fandens god løn for. Jeg forstår ikke hvad de får pengene for, men det er jo et system som er gennemråddent og som egentlig er uegnet til det. Og nu så jeg i fjernsynet i går, Ida Auken på cykel. Sig mig, er der slet ingen mennesker i det her land der er andet end idioter."

Interviewer: "Altså det var også min umiddelbare tanke, at det var at hun mere havde fokus på at nu havde de cyklet frem for at fortælle om sagens kerne."

Peter Pagh: "Vi er jo ligeglade med om de har kørt i Mercedes, traf nogle alvorlig beslutninger. Hele stuntet gik ud på at få kan vi får jer til at cykle. Det går godt, de klapper af mig. Ja det er skide godt. De sagde at de ikke var imod, de sagde ja og så er de sandelig bundet til det. Hun kommer til at se hvad hun har fået, ikke noget som helst. Men var amatørernes parade."

Interviewer: "Jeg har også før jeg kom i dybden med området, både det lovgivningsmæssige og de forskellige rapporter, så havde men en forestilling om at vi var et forgangsland. Det var så fantastisk, indtil jeg begyndte at dykke ned i det. Hvor jeg nu kan sige, at det overhovedet ikke holder stik."

Peter Pagh: "Nej, men jeg mener jo at nogen at de der folk i den der, har et urealistisk problem. Vi ved positivt at det første sted, at bæveren blev udryddet i Danmark for mellem 2500 og 1000 år siden. Vi ved at det næste europæiske land hvor bæveren blev udryddet, kan ikke huske om det er Holland, er i 1600 tallet. Dvs. at hvis vi tager naturforholdet i forhold til befolkningstryk her i landet, så er det altså ikke et sted som er specielt eget til vild natur. Det er sådan set en meget simpel forklaring på, der er simpelthen ikke plads og det er et sted som producere fødevarer til utrolig mange mennesker, vi producere til 30 millioner mennesker. Er det ikke mere hensigtsmæssigt at producere fødevarer her end at ødelægge en anden natur for at man skal lave små zoologiske haver for diverse miljøministre i Vestjylland. Det virker fuldstændigt knald i låget. Lave dog fødevarerne hvor det er hensigtsmæssigt og vi er åbenbart et sted, det viser alt, for ellers

så kunne vi ikke komme op på de befolkningstal. Jeg tror at problemet har været vores naturlige grundlag, fødevaredelen er så ekstrem høj så vi før alle andre udrydder alt, to gange har vi udryddet. Kender du historien omkring træerne, der er jo to historier. Den gamle fra for 2000 år siden og den fra 1500 tallet.”

Interviewer: ”Den nyeste fra 1500 tallet, den kender jeg.”

Peter Pagh: ”Vi har jo den gamle fra for 2000 år siden, hvor vi simpelthen havde sådan et pres på og det kan vi jo ikke ignorere, det vil være dumt. Og jeg synes man skulle lade hver med at lege, vi skal selvfølgelig også have nogle naturområder, det er jeg enig, men det er nok klart at vi nok ikke vil være det største bidrag. Vi har nogle punkter hvor vi er meget vigtige, vi har nogle træfugle og på andre ting, der er vi centrale i et globalt og europæisk perspektiv, det burde man så værne om, for det er vigtigt ikke blot for os selv men også for andre. Men det med at tro at vi kommer til at udgøre, at yde noget bidrag til bæver bestanden i verden, det mener jeg er det rene pjat. Man kunne ligeså godt lave en zoologisk have.”

Interviewer: ”Der har jeg lidt af det samme. Jeg deltog i Borgertopmødet der blev afholdt i Odense som observatør, og jeg kunne godt se fordelene ved at det var formidling og få folk til at snakke om det. Men samtidig havde jeg også lidt, at for mig så var det lidt svært folk der ikke havde noget kendskab til området skulle sidde og diskutere om hvordan den danske naturplan bl.a. skal se ud og om vi skulle have ulven tilbage. Jeg synes ikke de havde belæg for at kunne svare på vi skal have ulven tilbage og hvad det betyder hvis ulven kommer tilbage og er det overhovedet godt for naturen, andet end at.”

Peter Pagh: ”Det er et pligtprojekt.”

Interviewer: ”Ja, jeg synes simpelthen, at det var lidt til grin. Det formidlingsmæssige kunne jeg godt sætte mig ind i, for jeg gik jo også hjem og snakkede med min mand om mødet. Men det med at de skulle diskutere om fiskerne må fiske i bestemte områder, og om de og de områder skulle bruges til det, der havde jeg det lidt at det nok var nogle eksperter der skulle diskutere det.”

Peter Pagh: ”Det er jo det der er hele pointen og det er at man får manikerede til at løse noget som den manikerede ved Gud ikke kan løse. Det kommer de heller aldrig nogen sinde til. Men for nu at tale til manikerede så indretter vi beskyttelsen efter manikerede og det skal sku nok gå godt. Så er vi da sikker på at alt går galt. Altså, det er jo ikke en seriøs måde, ingen er tjent med det. Skal manikerede også bestemme hvordan vi opererer folk på sygehuset. Det skal nok gå godt. Det er en fuldstændigt populistisk betragtning at vanskelige spørgsmål, hvor vi jo ikke har enkelte løsninger og hvor man må sige at det kommer til at gøre ondt. Selvfølgelig skal man jo kunne forklare folk at det gør det, det er fair nok, men man skal jo ikke bilde folk ind at det ikke gør ondt. Og det jeg synes der er endnu mere problematisk er, at man tilsyneladende, at hvis man er på den fløj, så skal man fremstille alt som om at de er en win win, det er med gud ikke win win. Men erkend dog at det er et problem, og så forklar folk det og så betyder det jo ikke at folk vil have lagt det hele om, og vil have lavet alt om til grisehal. Selvfølgelig vil vi ikke det, men forklar problemet.”

Interviewer: ”Jeg synes at man skal sætte sig nogle mål, hvad er det vi vil. Hvad er vores konkrete mål og vil vi nå og så må man sige ok, det har betydning for nogle folk, men det betyder at vi måske er nødt til at have dampbrug.”

Peter Pagh: ”Man skal bare adressere de problemer som man får. Man kan ikke sige at det ikke er et problem. Du kan ikke bare vælge at sige. Grundlæggende må du jo nok acceptere ikke side og vælge hvor me-

get biodiversitet vi vil have, fordi det er slet ikke noget vi kan bestemme over. Naturen er sin egen herre. Det tror jeg nok man skal holde sig til.”

Interviewer: ”Men vi kan gøre en indsats.”

Peter Pagh: ”Vi kan gøre noget, vi kan begrænse, men vi er nød til at sige at vi vælger det. Det er jeg helt enig i og det vil man også sagtens kunne lave fornuftigt. Men den måde som vi gør det på.”

Interviewer: ”Er der nogen EU lande der gør det mere optimalt end Danmark?”

Peter Pagh: ”Så vidt jeg kan forstå, så er de andre nok mindre. De kan godt se at der er et problem, så de vil typisk forsøge at undgå at lade hver med at gøre. Vores problem er at vores måde at angribe det på, er at vi på den ene side er enormt selvgode, men vi gør i virkeligheden ikke noget ved det. Så der er ikke nogen overensstemmelse med det vi siger og gør. Så i virkeligheden så løser vi det ikke. Man kan vel sige vel, hvis man ser på at Tyskland og Holland har lidt mere systematisk måde at håndtere det på. Men du kan finde problemet alle steder, der er tilbagegang alle steder, bortset fra, ja og nu kommer der jo også de nye østlande. Naturen havde det jo bedst der over østpå. Selvom de ødelagde, Halle var jo et sted hvor man dårligt kunne overleve, men alligevel så udenfor, i skovområderne og specielt de store militære øvelsesområder har enormt meget natur. Og det er også der hvor vi har vores største natur ved Oksbøl hvor de ligger og skyder med tanks. Det er skide godt, det er sjovt nok, men det er der vi har mest natur. Hovedparten af vores natur ligger i de der øvelsesområder og det gør den også derover. De skyder ret kraftigt, men det ændre ikke ved at naturen er der. Det bevares jo netop vildt.”

Interviewer: ”Så det kan faktisk være at vi planlægger for meget!”

Peter Pagh: ”Det er i hvert fald en kendsgerning, at de der militære øvelsesområder er virkelig der hvor vi har natur. Problemer er jo, at det er vores tilstedeværelse. Det er os der er problemet. Og det er jo den danske historie, det handler om. Hvem er det rigtige problem – ja det er mennesket. Når man skal vi så slå dem ihjel eller hvad?”

Interviewer: ”I forhold til de danske nationalparker, tror du at de vil have en positiv effekt?”

Peter Pagh: ”Det er endnu et af de stuntprojekter. Det har jo ingen funktion. Andet en at man kan komme i avisen. Det har jo intet med nationalparker at gøre. Amerikanerne har jo haft det i over 100 år, svenskerne har haft det i ret lang periode. De fleste lande har jo nationalparker, det er jo en rigtig alvorlig ting. Men hos os. Det er helt ligesom resten, det er en brochure og en bestyrelse. Det er et showtime med kommunikationsrådgivere. Det har intet med beskyttelse at gøre og der er ikke knyttet nogle egentlig beskyttelsesfunktioner til. Det er et markedsføringsprojekt som den lille havfrue. Den lille havfrue er i det mindste virkelig. Det her er faktisk slet ikke virkeligt, der er kun nogle streger. Og så sidder de og diskutere om de skal være der eller der. Det er jo fuldstændig ligegyldigt hvad de gør.”

Interviewer: ”Det jeg også har med naturbeskyttelse og biodiversitet er, at man tegner nogle streger og indenfor det her område skal vi beskytte en art.”

Peter Pagh: ”Det har man jo ikke endnu ved nationalparkerne, der tegner man bare en streg. Det er for turisterne, så de kan se hvornår de køre ind og ud af nationalparken, for ellers så ville de ikke opdage det. Nationalparken er et forsøg på at lave en biosfære der har en tilstrækkelig størrelse, hvor der faktisk kan udvikle økosystemer selv inden for eller man kan beskytte nogle eksisterende. Har du været i Florida?”

Interviewer: "Nej."

Peter Pagh: "Der er de kæmpe nationalparker, der har jeg lige været. Vest for Miami, hvad er den hedder. Den er 200 km på hver led, det er en nationalpark."

Interviewer: "Det var meget stort."

Peter Pagh: "Nej, sådan er de. Selv hvis du tager til de Baltiske lande. De er selvfølgelig ikke 200 km på hver led, for så var der ikke noget land tilbage, men de er meget store. Det vi sidder og laver er ren pjat. Det er igen, ligesom vores bævere, fuldstændigt useriøst. Og spørgsmålet er om man overhovedet kan lave nationalparker. Så skulle man have taget Lille Vildmose. Men om det ville være godt er gøre det, det vil nok være det værste vi kunne gøre fordi Lille Vildmose er sådan set bedste tjent med at offentligheden bliver væk, fordi hvis offentligheden får adgang så går det helt galt. Jeg var involveret i fredningssagen deroppe og det var jo en kamp hvor DN, Skov- og Naturstyrelsen og Auken ville have åbnet for offentligheden så de kunne komme ind og se på Kongeørnen. Nu er det bare det med Kongeørnen og de andre arter, at de bliver der altså ikke hvis man først lukker offentligheden ind. Vi har en tilsvarende sag på Æbelø, som jeg også var involveret i og nu er der en sag oppe i Nordsjælland, der har i odderen. Det er et fredet område, og det fungerer faktisk godt nok. At de har jagt derinde, det sker der ikke noget ved. Nu vil man have at det skal åbnes for offentligheden, og man behøver ikke at have læst stor naturvidenskab for at vide hvad der sker med odderen, hvis de lukker offentligheden deri. Nu er den jo næsten udryddet i Danmark og det er et af de få steder hvor vi har den observeret. Så det er da rigtig godt, så forsvinder den helt fra Sjælland. Så det illustrere jo at den interesse der varetages når vi diskutere biodiversitet, det er Danmarks Naturfredningsforenings medlemskartotek og så er det nogen politikkers behov for at vise at folket skal ud til naturen, men naturen vil gerne have folket væk fra den, hvis vi skal have en egentlig natur."

Interviewer: "Så man er nød til at kigge på beskyttelse kontra benyttelse?"

Peter Pagh: "Ja, du er nød til at sige, at hvis du vil have beskyttelse, hvis du vil have biodiversitet, så skal folk ikke lukkes ind. For vi er det største problem for biodiversiteten. Det har vi altid været, menneskets art er en trussel mod biodiversiteten. Vi presser jo, den balance der er, og hvis vi vil have biodiversitet i nogen som helst størrelse, så skal vi holdes væk. Og det sjove er jo, at der sagtens kan være et par jager og en flok soldater, men du kan ikke lukke alle de grønne ind. Det er dem der ødelægger lortet. Og netop forbi området er lukket, så trives naturen. Vi skal have de grønne ud. De grønne skal tilbage til byerne, så får vi biodiversitet."

Interviewer: "Så vi skal frede områderne i stedet for at lave dem til nationalparker?"

Peter Pagh: "Ja, og mange af områderne behøver vi ikke engang at frede. Lille Vildmose fredningen var endnu mere grotesk. Vi står med to store ejede arealer. Det ene var eget af Aage Jensens fonde. Ved du hvad Aage Jensens fonde er? Deres formål er kun at bevare natur. De køber jord op for at bevare natur. Så har de en mindre drift, men hovedformålet er det. Det køber jord over hele verden, Sydafrika, masser af steder, nationalparker. Det er en milliard fond. Det var den ene ejer. Den anden var Codan og Zobel han løb rundt og skød med et gevær derinde og det var kun Zobel der brugte området. Så det skete der ikke noget ved. Han kunne ikke engang holde Kongeørnen væk. At han løb ind imellem med sit gevær, det skete der ikke noget med. Det fredede man. Det kostede, det er den dyreste fredning herhjemme. For hvad. Det her kunne have været der for evigt, uden at det havde kostet os en krone. For hvad, vi skulle have offentligheden ind. Det er et rigtig godt projekt, hvor folke populisme."

Interviewer: ”Kan du prøve at beskrive lovgivningen der ligger bag habitatdirektivet?”

Peter Pagh: ”Hvis vi skal beskrive Habitatdirektivet, så er det klassisk fransk-tysk. Koncentual europæisk. Og så er den præget af den tyske måde at tænke på. Vores lovgivning er jo Hjallerup marked, altså vi har sådan et Hjallerup marked. Tyskerne er jo, kvag deres størrelse og industrialisering meget systematiske i deres måde, og har været det altid. Dvs. at du har et system hvor du enkelt siger hvad vi vil opnå, hvordan kommer vi derhen og hvad for en beskyttelse kræver det, hvornår gælder den og hvornår kan den fraviges. I Danmark der ender det jo, der er alt blandet sammen. Men det er mere tydeligt hvis du ser det på risikovurderingen fordi der kan du rigtig se at vi jo simpelthen, der er jo en grund til at når du læser rejsebeskrivelser fra 1800 tallet om Danmark, så var de chokeret over hvilken dum befolkning vi havde og det er sådan set meget forståeligt, hvis du tager risikovurderingen så siger man herhjemme, jamen er det farlig, ja, hvis der en der siger at det er farligt, så må vi gøre noget. Og dvs. at vi blander det med at møde en risiko sammen med hvordan vi reagere på den. Vi har altså ikke nogen systematisk adskillelse. Og nu kun fordi jeg har en studerende der fandt ud af det, så havde selv gamle kloge Platon fundet ud af det her. Han skelner jo, siden da har man jo skelnet mellem risiko, risk assessment og risk management. Og det er ret vigtigt, da det vil sige at man inden man begynder at handle på en risiko, så er det meget klogt lige at vurdere den. Ellers så er der rimelig stor chance for at handlingen er mere skadelig end risikoen. Det bekræfter vores adfærd også meget ofte, fordi ofte, er det at reagere næsten det værste. Mange risici er man bedst tjent ved at man ikke forsøger at imødegå. De bliver faktisk tit større hvis vi forsøger at imødegå dem. Så den balance er jo meget vigtig at forstå og hvis du ser på hvordan vi håndtere det her, så er vores vi kendetegnet ved at vi klasker det hele sammen og det bliver så meget den der populisme der styre hvad vi gør og hvad gør vi ikke. Og det er jo ikke fordi vi bare kan handle rationelt, tyskernes svaghed er så at de tror at man kan handle rationelt alt tid, men det kan man jo heller ikke. Men vores svaghed er at jo ikke behøver at gøre det så systematisk irrationelt som vores. Vi er virkelig ude i en ekstrem grøft, mens EU tankegangen er den der meget er, det er jo en rationalitet. Hvis man angriber det med en vis ydmyghed og ikke miskender at der også er andre elementer i verden, så kan det virke meget fornuftigt. Men det er selvfølgelig dens begrænsning. Vores problem er at det slet ikke forstås sådan. Vores folk, de tænker simpelthen ikke sådan. Hvis du spørger de folk der sidder med det, de tænker ikke sådan. Jeg har stået og underholdt i Miljøstyrelsen omkring risikovurdering, hvor de prøvede at starte med forsigtighedsprincippet og prøv at forklar hvad det egentlig er for en tankegang og den er for dem så fremmet. Det kræver ens vis struktur og en vis analytisk evne, som ikke ligefrem er fremherskende her i landet. Nogen gange kan vi jo også være heldige at vores rammer rigtigt, men det bliver bare sådan, det bliver mindre og mindre at det diskuteres.”

Interviewer: ”Tror du der kommer noget konkret ud af det danske formandskab?”

Peter Pagh: ”Af det danske formandskab, der kommer et nyt billede af Auken der samler karamelpapir. Vi har hverken styrke til det. Det kan jeg slet ikke forestille mig.”

Interviewer: ”De snakker om at der måske kommer et biodiversitetsdirektiv og så bliver vi jo nød til at gøre noget?”

Peter Pagh: ”Det bliver af samme skuffe. Det er en fuldstændig misforståelse. Fordi så gentager de det, vi nu har set for hundrede gang. Vi vedtager at solen skinner. Biodiversitetsdirektivet vil, hvis vi får sådan et i EU, så kan vi med sikkerhed sige hvordan det kommer til at se ud. Det vil det hvor der står at alle stater skal vedtage en plan for fremmelsen af biodiversiteten og det skal være vedtaget inden det år og i forbindelse med det skal der laves den og den plan. Og så skal de gennemføre den plan, den plan vil så være bindende, men vil give en uklarhed i forhold til Natura 2000, men så skal vi også have en bindende beskyttelse for

alt det andet. Det bygger på den forestilling, grundlæggende at man kan lavet et design helt alment af hvordan verden ser ud. Og det tror jeg for det første er filosofisk og intellektuelt misfoster. Men mere praktisk så vil der ske det, at når det politiske kører igennem processen så vil en stor del selvfølgelig være koncentreret om, at det ikke indeholder nogen bindinger og sige at man er for biodiversiteten er et meningsløst udsagn for det siger jo ikke noget som helst om, hvad skal vi så have nogle flere malariamyg herop eller hvad? Det er jo ikke sådan at alt er godt. Hvordan forestiller man det her? Det er jo rigtigt at hvis man har en mere ineffektiv landbrugssektor, så er der mere biodiversitet i marken, ja det er der, men der kommer så ikke så meget brød ud af det. Synes du bare at de skal sulte noget mere i Afrika. Der er jo ikke nogen der vil besvare de spørgsmål. Det du kan få er du kan få fire nyt kontorbygninger til folk der sidder og laver rapporten og man vil sidde og klappe i hænderne ude på Rambøll for nu får man nogle nye ligegyldige opgaver, der kan underholde en masse mennesker, men der sker ikke en skid.”

Interview F

Med Rikke Mortensen fra Københavns Kommune den 19. april 2012

Interviewer: "Hvilken stilling varetager du i Københavns Kommune?"

Rikke Mortensen: "Ja, vi kalder det naturforvalter."

Interviewer: "Hvilken uddannelsesbaggrund har du?"

Rikke Mortensen: "Jeg er biolog."

Interviewer: "Har du været ansat i Københavns Kommune i mange år?"

Rikke Mortensen: "Nej, det har jeg ikke. Jeg er her i et kort vikariat, hvor jeg kun arbejder med strategien for den biologiske mangfoldighed."

Interviewer: "Ved du så hvad årsagen var, at Københavns Kommune valgte at blive en del af Green Cities?"

Rikke Mortensen: "Nej, det ved jeg desværre ikke. Der skal vi have fat i min kollega, som kan svare på det. Men det er i hvert fald et samarbejde vi har været i, i mange år."

Interviewer: "Generelt i forhold til biodiversiteten, hvor prøver I så at indtænke det i kommuneplanen?"

Rikke Mortensen: "I kommuneplanen, ja det er jo en rigtig stor kommune, Københavns Kommune, så den måde at det er indtænkt i kommuneplanen er meget overordnet. Altså, det er formodentlig også derfor man har valgt at lave en strategi, for at kunne være lidt mere konkret omkring det."

Interviewer: "Ja, for når man kigger på jeres strategi i forhold til mange af de øvrige kommuner, så er det en kæmpe strategi, der tager udgangspunkt i næsten alle dele af byen."

Rikke Mortensen: "Ja, den er jo målrettet de arealer som Center for Park og Natur administrere, og det har man valgt som udgangspunkt for ligesom at få skrubbet strategien i gang og det er selvfølgelig også lidt lettere når man f.eks. skal fysiske tiltag at det er på egne arealer, så skal man ikke ud og spørge nogle private først. Og det er også mest praktik i Københavns Kommune, hvor der ikke er så mange private grønne arealer. De fleste er kommunes, og det kan så være alle mulige kommunale instanser der ejer arealerne. Men der er taget udgangspunkt i Center for Park og natur, som er her naturteamet sidder."

Interviewer: "Er der nogen områder, hvor I har ekstra fokus? Genopretning, pleje?"

Rikke Mortensen: "Ja, der er alle mulige tiltag. Dels i strategien, hvor der er nogle fysiske tiltag, det kan være naturgenopretning, pleje, genåbning af åer. De er skrevet konkret i strategien, men ellers så arbejder vi jo også sådan at der er et nyt projekt, så træder vi ind i det og arbejder aktivt med fokus på biologisk mangfoldighed i projektet. Så det er ikke sådan at vi er fastlåst fuldstændig i forhold til de projekter der er nævnt i strategien, det var de projekter man kendte på daværende tidspunkt, hvor man skrev den. Men vi arbejder jo hele tiden aktivt. For tiden er der et helt nyt projekt, som ikke er nævnt i strategien og det er et større klimatilpasningsprojekt og simpelthen i forbindelse med byudvikling. Det er gammelt bykvarter ude på

Østerbro, som skal renoveres, og der ønsker man at have meget fokus på klimatilpasning og ligesom når man nu lige vel skal renovere bygninger og veje og den slags have fokus på hvordan man tilpasser til klimaet. Og der bliver vi så involveret i forhold til også, når man nu f.eks. skal tilbageholde mere vand i bybilledet, hvordan kan man så indtænke biologisk mangfoldighed samtidig. Det er oplagt. Så vi indtræder i de projekter der nu findes her i Teknik og Miljø Forvaltningen.”

Interviewer: ”I forhold til ressourcer. Bliver der afsat løbende ressourcer, eller uddeles de efterhånden som projekterne kommer eller er der et fast årligt beløb?”

Rikke Mortensen: ”Nej, der er ikke afsat midler til den her indsats. Så det vil hele tiden være ad hoc midler når der er et konkret projekt. Vi har en lille pulje til naturgenopretning, men den er ikke som sådan målrettet biologisk mangfoldighed.”

Interviewer: ”For det kan være en af barriererne i kommunerne, at der ikke er afsat økonomiske ressourcer til det. Så hvis man ikke er i stand til at søge midler til projekter, så vil indsatsen gå i stå.”

Rikke Mortensen: ”Netop.”

Interviewer: ”Vurdere du at indsatsen er forankret politisk, at politikerne ønsker at denne her indsats eller er det mest administrativt forankret.”

Rikke Mortensen: ”Det er sådan, at vores strategi er politisk godkendt i efteråret sidste år. Så den er ikke engang et år gammel, men der bliver mere og mere politisk fokus på at det også er en indsats man skal tænke ind når man laver grønne-blå projekter. Så den bliver mere og mere politisk forankret.”

Interviewer: ”I forhold til lovgivningen. Synes du generelt at regeringen forvalter biodiversitetsområdet på en ordentlig måde. Er den lovgivningen der er på området konkret nok og er de gennemskuelige for jer som sagsbehandler?”

Rikke Mortensen: ”Der er jo som sådan ikke nogle hjemler i forhold til at gennemføre projekter for biodiversiteten. Så på den måde er det jo meget diffus lovgivning. Der er nogle nationale strategier og nogle hensigtserklæringer, men der er jo ikke noget der forpligter kommunerne til at lave de her tiltag.”

Interviewer: ”Ja, for mit umiddelbare indtryk er også, at mange af lovene er reelt ikke lavet for at beskytte biodiversiteten, men er klistret sammen efterhånden som problemer er opstået inden for området. I forhold til de her 2010 mål, som man ikke nåede. Har du en idé om hvorfor vi ikke nåede målet?”

Rikke Mortensen: ”Ja, det ved jeg faktisk ikke. Altså der var jo en række kommuner der valgte at fokusere på det, men igen er det politiske hensigter og der har jo ikke været tilført nogle midler til de mål, til at gennemføre de målsætninger og det er jo en problematik, når der ikke er tilført midler. Og heller ingen forpligtelser i forhold til kommunernes indsats eller statens for den sags skyld.”

Interviewer: ”Ja, for efter strukturreformen overtog I som kommune mange af naturbeskyttelsesopgaverne fra amterne, og man kan sige at de naturområder som I har ansvaret for er blevet væsentlig større men midlerne er ikke blevet større derefter.”

Rikke Mortensen: ”Nej, vi overtog nogle midler fra de tidligere amter, eller tilsvarende hvad de tidligere amter havde brugt i de enkelte kommuner, men jeg ved ikke om du har set at der lige er blevet lavet en opgørelse fra KL, i forhold til hvor meget kommunerne prioritere indsatsen for naturforvaltningen.”

Interviewer: "Nej, den har jeg ikke set."

Rikke Mortensen: "Hvis du går ind på KL's hjemmeside, så var der en nyhed i går og det er faktisk opgjort sådan at kommunerne bruger lagt flere midler end amterne på natur generelt."

Interviewer: "Hvilke barriere synes du der er i forhold til at sikre den biologiske mangfoldighed?"

Rikke Mortensen: "Ja, men det er jo andre arealinteresser typisk. Som vægtes højere. "

Interviewer: "Jeg hørte i går at så er det generelt skoler, ældre m.m. der bliver prioriteret."

Rikke Mortensen: "Ja, helt sikkert og det er jo ikke noget der har den store bevågenhed blandt vores borgere. Det er jo mere det nære som skoler, ældre, som du nævner."

Interviewer: "Lige en sidste ting, har I, i Københavns Kommune haft forespørgsler fra lokale borgere der gerne vil lave initiativer for naturen?"

Rikke Mortensen: "Ja, det har vi løbende. Men altså, det er nok begrænset hvor mange tiltag der kommer fra borgerne, som virkelig vil batte noget. Igen er der jo mange måder at opfatte natur på og meget af det som er i fokus på i Københavns Kommune er f.eks. sådan nogle tiltag som bybier og det har været meget fremme i medierne og sådan noget som etablering af små haver rundt omkring på tage og i gårde, og det er der jo mange som opfatter som natur. Og her kan man sige, at det måske kan have en lille indflydelse på biodiversiteten, men jeg ved ikke om det står helt mål med den indsats som borgerne ligger i det i forhold til hvad de tænker de gør for naturen. Men det er jo et spørgsmål om hvordan man definere biologisk mangfoldighed."

Interviewer: "Det er fordi jeg har fået den opfattelse at der bliver mere fokus på naturen blandt lokale borgere og foreninger, hvor de prøver på deres bedste beskub at hjælpe naturen og lave naturpleje projekter. "

Rikke Mortensen: "Ja, helt sikkert. Det tror jeg også at der generelt set, på nationalt plan. Det er nok meget rigtigt."

APPENDIKS C

Mailkorrespondance med Eva Juul Jensen

Kære Tine,

Jeg har mega-travlt i disse dage pga. EU formandskab. Hvis vi skal tale ku det være tirsdag i næste uge efter frokost.

Til udbygning af din research kan du kontakte de kommunale medarbejdere som har deltaget i et Nordisk 2010 projekt. Det var et vellykket samarbejde hvor kommunerne havde stor glæde af at netværk og lære af hinanden. Der findes en rapport om dette arbejde som jeg kan sende til dig og der er også en hjemmeside under det norske miljøministerium som beskriver noget herom.

Det danske 2010 arbejde har været fokuseret om at opfordre kommunerne til at underskrive en Countdown 2010 deklaration, som var udformet af IUCN's Europa kontor. Indhold og resultat skulle kunne findes på vores hjemmeside og på IUCN Regional Office for Europas hjemmeside. Det er bakket op af og underskrevet af flere danske miljøministre startende med Connie Hedegaard, som underskrev deklarationen i forbindelse med at igangsætte arbejdet med den såkaldte miljømiliard. Hun udsendte endvidere nytårskort med en truet art til alle danske kommuner i forbindelse med at kommunerne overtog naturbeskyttelsesarbejdet i det åbne land da amterne blev nedlagt. Alt samme skulle findes på vores hjemmeside. Nytårskortet blev sendt personligt til hver borgmester med en specifik truet art i den pågældende kommune. Det vakte stor opmærksomhed ude lokalt og det blev omtalt i mange lokale medier. Mange historier kan findes herom. Ishøj har for eksempel designet og opkaldt en plads efter den truede art de fik tilsendt, som var Klyden. DN har fulgt op på postkort aktionen og DMU's Peter Wind har vist også en del data opsamlet herom.

Countdown 2010 er indtil videre desværre ikke blevet videre ført af IUCN. Måske sker der noget på IUCN's Verdens kongres i september, hvor jeg vil repræsentere Danmark.

Det var en appetizer og lidt guidance som måske også kvalificerer vore snak på tirsdag.

Bedste hilsner

Eva Juul

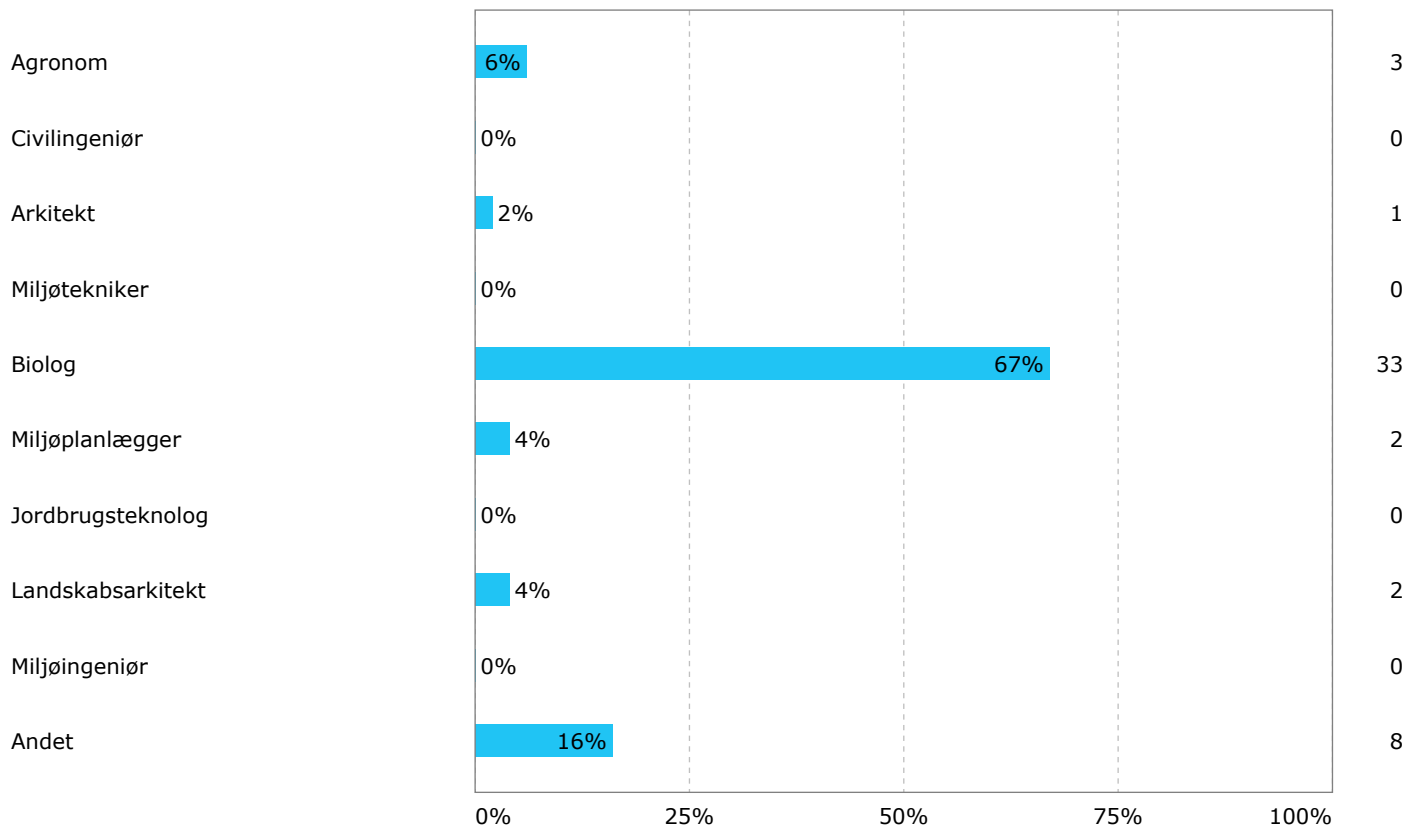
APPENDIKS D

Spørgeskemaundersøgelsen

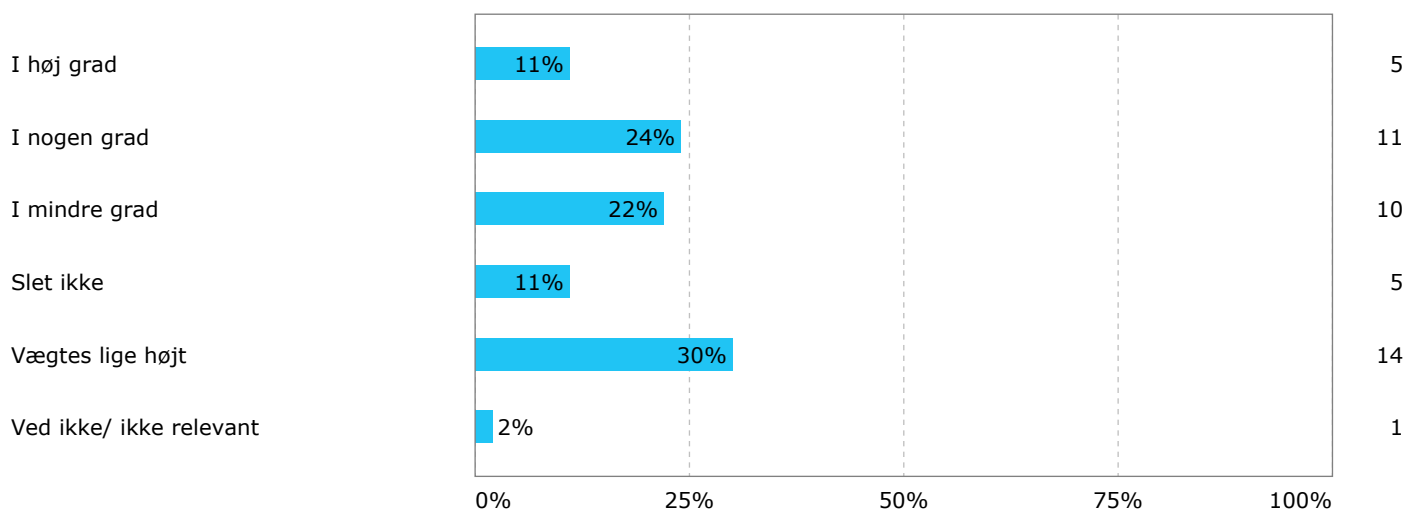
Hvilken kommune arbejder du ved?

- Herlev Kommune
- rudersdal
- Kalundborg
- lejre
- Mariagerfjord
- Samsø Kommune
- Slagelse
- Gentofte
- Roskilde
- Norddjurs
- Viborg
- Morsø
- Næstved
- Rudersdal Kommune
- Jammerbugt
- Ringkøbing-Skjern
- Tårnby
- Høje-Taastrup
- Silkeborg
- Gladsaxe
- Høje-Taastrup
- Ballerup
- Ringsted Kommune
- Hillerød
- Hjørring
- Københavns
- Thisted Kommune
- Horsens
- Vordingborg
- Rebild
- odder
- Odsherrred
- Vejen
- Skive
- Helsingør
- Helsingør
- Rødovre
- Samsø
- Vesthimmerland
- Dragør Kommune
- Maragerfjord
- Guldborgsund
- Aarhus
- Aalborg Kommune
- solrød
- solrød
- Halsnæs
- Egedal
- Albertslund

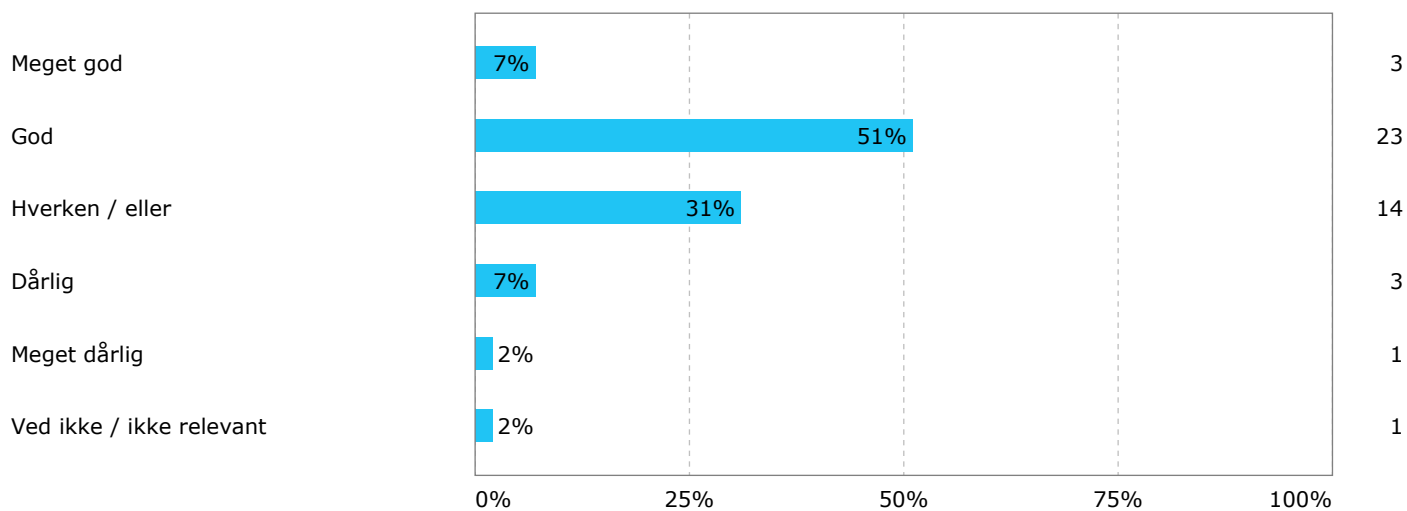
Hvilken uddannelse har du?

Den biologiske mangfoldighed prioriteres højere end de øvrige natur-og miljøforhold?

Hvordan vil du karakterisere jeres indsats for bevarelsen af biodiversiteten?

Hvordan vil du karakterisere jeres indsats for bevarelsen af biodiversiteten? - Uddyb gerne

- Mangel på en egentlig naturkvalitetsplan eller biodiversitets-handleplan står i vejen for en reel opprioritering af området.
- Lejre Kommune bruger tid og penge på overvågning, registrering og målrettet pleje. Kommunen har et grundigt kendskab til forekomster af de fleste dyre- og plantegrupper.
- Kommunen har et udbygget samarbejde med såvel staten som private lodsejere med hensyn til pleje af naturområder. Disse plejes fortrinsvis ved afgræsning, men slåning og afbrænding anvendes også. Kommunen forsøger at være fagligt opdateret ved at følge et program for tilsyn med §3-områder, og det er besluttet at der skal laves en naturkvalitetsplan. Kommunen rummer store naturområder, og vil fremover være afhængig af div. støtteordninger, der kan motivere private lodsejere til yderligere indsats.
- Laver en række vandløbrestaureringer (genslyngninger), naturplejeprojekter (rydning og græsning) og naturgenopretningsprojekter (nye vandhuller til padder)
- Der tages omfattende hensyn til biodiversiteten ved pleje af de kommunale naturområder.
- Vi har ikke biodiversitet som et egentligt fokusområde, men det indgår på linie med andre naturbeskyttelseshensyn og fokusområder. Men vi passer da på vores kendte artsrige naturområder, omend indsatsen kunne være mere fokuseret.
- Vi gør en del men kunne gøre mere hvis vi havde flere ressourcer (tid, bemanning og penge)
- Det er ikke en del af den politiske dagsorden, men det er et af vores egne mål i den daglige forvaltning
- Vi har underskrevet countdown 2010 erklæringen fra det daværende By- og landskabsstyrelse og arbejder fortsat på at opfylde målene bl.a. ved løbende at inddrage nye arter i forvaltningens indsatsen samt gennem deltagelse i Life programmet om grønne korridorer.
- For det første. Du burde ha Skov- og landskabsingeniør med i første valg vedr. uddannelse!! Dem er vi rigtig mange af i dansk naturforvaltning.
Mht. indsats. Vi tænker på biodiversitet når vi vejleder og projekterer naturpleje.
- I forbindelse med udarbejdelsen af nye og fornyelse af gamle plejeplaner, arbejdes der meget på at sikre at plejen optimeres således at biodiversiteten i vores fredede området bevares. Alle Gladsaxe Kommunes Naturområder er fredet.
- Vi foretager naturpleje i vores natura2000-område, er ved at udarbejde plejeplaner for fredede områder i kommunen, har lavet en §-3-registrering i hele kommunen (mangler kun et lille område), har i 2011 foretaget padderegistrering i 425 vandhuller og andre lokaliteter - der vil i de kommende år blive fulgt op på den med naturgenopretning. Vi har en Bjørneklo-indsatsplan, som der årligt følges op på - specielt i forhold til Natura2000-området.
- Vi udfører naturpleje, graver nye vandhuller og afgræsser store arealer.
- Vi bruger de midler som årligt er afsat til naturpleje/genopretning, fx etablering af afgræsning, høslæt, oprensning af vandhuller. Vi bruger hele beløbet hvert år og er ikke blevet beskåret på denne post.
- Vi har mange plejeaftaler, kortlægger naturen i kommunen, padderprojekter m.m.
- Vi gør meget, men vi er afhængig af andre myndigheders indsats, hvorfor ikke alle ønskelige tiltag kan gennemføres
- Vi laver plejeplaner for fredninger, der fremmer biodiversitet. Og naturprojekter med samme formål, dels på privatejede arealer (men ikke så mange) og dels på kommunale naturarealer. Vi bekæmper bjørneklo, fra i år af med en indsatsplan for hele kommunen. Men for at indsatsen skulle blive god eller meget god, tænker jeg, at vi skulle gøre noget specielt. Dette her gør alle vel.
- Der er kun plejetiltag for at bevare steder med forekomst af sjældne arter.
- Indgår i såvel plejeplaner og den løbende naturplejeindsats
- Der arbejdes bevidst med et biodiversitetsperspektiv i den daglige naturforvaltning. Der er dog ikke formuleret deciderede biodiversitetsmål
- Vi iværksætter projekter m.m. der blandt andet tager højde for biodiversitet.
- Ingen målrettet indsats som f.eks ekstensivering af skovdrift
- Kommunens vision er Natur og udvikling.
- Penge er selvfølgelig altid en begrænsende faktor; det skal huskes, at der i virkeligheden er relativt begrænset viden om, hvordan det står til med biodiversiteten; det der er vished for er, at der mangler - egnede - biotoper og for mange arter forbindelse mellem biotoperne; Albertslunds indsats handler derfor - forenklet sagt - om ved jævnlige registreringer at skaffe viden om, hvilke arter, som findes, om de er i fremgang eller ej, og om at forbedre eksisterende biotoper ved naturpleje samt etablere nye, hvor det er muligt.

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Det urbane miljø - Point

- 15,00
- 0,00
- 5,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 0,00
- 5,00
- 20,00
- 10,00
- 5,00
- 0,00
- 20,00
- 20,00
- 30,00
- 10,00
- 40,00
- 5,00
- 15,00
- 15,00
- 10,00
- 30,00
- 0,00
- 5,00
- 10,00
- 50,00
- 5,00
- 30,00
- 10,00
- 10,00
- 0,00
- 3,00
- 25,00
- 40,00
- 40,00
- 8,00
- 15,00
- 10,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Skov - Point

- 10,00
- 10,00
- 5,00
- 20,00
- 5,00
- 20,00
- 0,00
- 20,00
- 10,00
- 25,00

- 15,00
- 0,00
- 30,00
- 0,00
- 10,00
- 0,00
- 0,00
- 25,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 0,00
- 0,00
- 20,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 80,00
- 10,00
- 20,00
- 25,00
- 10,00
- 10,00
- 8,00
- 5,00
- 20,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Mose og eng - Point

- 30,00
- 30,00
- 60,00
- 80,00
- 20,00
- 25,00
- 20,00
- 25,00
- 30,00
- 30,00
- 25,00
- 20,00
- 0,00
- 20,00
- 40,00
- 30,00
- 40,00
- 20,00
- 5,00
- 25,00
- 25,00
- 15,00
- 30,00
- 30,00
- 50,00
- 25,00

- 20,00
- 40,00
- 10,00
- 10,00
- 40,00
- 80,00
- 35,00
- 60,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 25,00
- 35,00
- 30,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Søer og vandløb - Point

- 40,00
- 30,00
- 20,00
- 10,00
- 40,00
- 10,00
- 30,00
- 75,00
- 30,00
- 30,00
- 25,00
- 30,00
- 0,00
- 30,00
- 40,00
- 30,00
- 50,00
- 60,00
- 35,00
- 25,00
- 25,00
- 40,00
- 30,00
- 30,00
- 50,00
- 25,00
- 20,00
- 10,00
- 40,00
- 10,00
- 10,00
- 40,00
- 10,00
- 10,00
- 25,00
- 10,00
- 10,00
- 26,00

- 20,00
- 40,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Kyst - Point

- 0,00
- 20,00
- 5,00
- 10,00
- 0,00
- 50,00
- 15,00
- 0,00
- 10,00
- 5,00
- 5,00
- 20,00
- 0,00
- 0,00
- 0,00
- 0,00
- 0,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 15,00
- 0,00
- 5,00
- 0,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 40,00
- 60,00
- 35,00
- 5,00
- 10,00
- 20,00
- 20,00
- 25,00
- 0,00
- 0,00

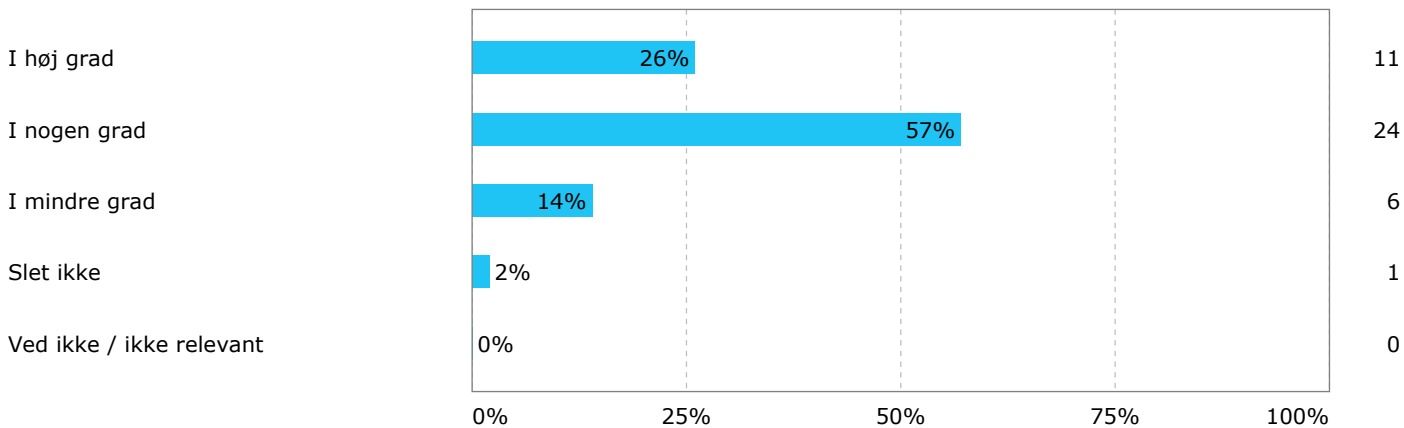
Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Agerland - Point

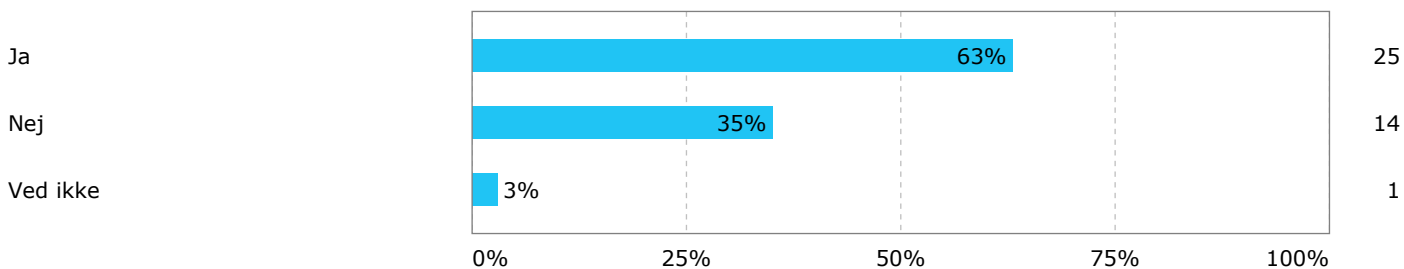
- 5,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 5,00
- 5,00
- 0,00
- 5,00

- 5,00
- 10,00
- 10,00
- 0,00
- 0,00
- 0,00
- 0,00
- 10,00
- 10,00
- 0,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 20,00
- 5,00
- 0,00
- 5,00
- 30,00
- 30,00
- 30,00
- 10,00
- 10,00
- 2,00
- 5,00
- 10,00
- 10,00
- 8,00
- 25,00
- 0,00

Indtænkes bevarelsen af den biologiske mangfoldighed i arealanvendelsen i kommunenplanen?

Har I opstillet nogen strategiske retningslinjer for arbejdet med den biologiske mangfoldighed? F.eks. i kommunens Lokal Agenda 21 eller kommuneplanen

Har I opstillet nogen strategiske retningslinjer for arbejdet med den biologiske mangfoldighed? F.eks. i kommunens Lokal Agenda 21 eller kommuneplanen - Ved ja, hvilke?

- Retningslinje 2.3.8 i Kommuneplanen: Ved administration af naturbeskyttelsesloven skal det tilstræbes at opretholde en stor biologisk mangfoldighed, specielt at bevare truede og sårbare arter.
- Grøn Strukturplan og Strategi for en bæredygtig udvikling 2012-2015
- Vi er ved at udvikle en såkaldt blå-grøn strategi, som skal sætte mere fokus på beskyttelse og forvaltning af natur og integrere det på tværs af andre forvaltningsområder i kommunen.
- I kommuneplanstrategien er et mål om at bevare mangfoldigheden af dyr og planter. - ved hjælp af en biologisk vurdering af vores natur har vi prioriteret indsatsen for at bevare den biologiske mangfoldighed, og beskytte truede arter - vi har udarbejdet et biodiversitetskort for kommunen og hvert år udvides antallet af arter eller naturtyper som får særlig fokus.
- Der er udarbejdet en Park- og Naturpolitik, som omhandler kommunens grønne områder og naturområder. I denne politik er opstillet forskellige mål for de forskellige typer grønne områder. Der arbejdes bl.a. med græsningsaftaler og pleje af enge, overdrev og moser, samt forskellige vandrelaterede restaureringsprojekter.
- Mål i KP: Styrke naturindholdet, naturkvaliteten og natursammenhængene i hele kommunen og dermed sikre og øge biodiversiteten.
retningslinje L1 i KP: Biodiversiteten skal sikres og styrkes gennem administration af lovgivningen, naturgenopretning og målrettet støtte til naturprojekter.
- Gladsaxe Kommune er i gang med at udarbejde en ny kommuneplan hvor der bl.a. kommer fokus på biodiversitet.

Gladsaxe Kommune har en Lokal Agenda 21 forening med en biodiversitetsgruppe, som bl.a. samarbejder med kommunen. Gruppen har følgende mål:

-At øge borgernes viden om Gladsaxes flora og fauna og tilstanden deraf.

-At beskytte og fremme den biologiske mangfoldighed i Gladsaxe, dvs. antallet af vildtlevende, naturligt hjemmehørende dyre- og plantearter.

-At fremme naturforståelsen blandt borgerne i Gladsaxe, herunder sammenhængen mellem menneskets påvirkning og naturens tilstand. Dette kan f.eks. ske ved naturvejledning, via video og ved etablering af en demonstrationshave (med adgang efter aftale) til illustration af privates muligheder for at støtte den "vilde" naturs vilkår i deres haver.

-At inddrage borgene i processen med at opnå øget kendskab til forekomsten af flora- og fauna.

-At indsamle informationer om flora og fauna i Gladsaxe.

-At identificere (ikke nødvendigvis offentliggøre) særligt beskyttelseskrævende områder med sjældne dyr og planter.

-At vurdere udviklingen i forekomsten af en række af Gladsaxes nøglearter (arter, som er afgørende for økosystemerne, som de findes i, og som f.eks. kan fungere som indikatorer).

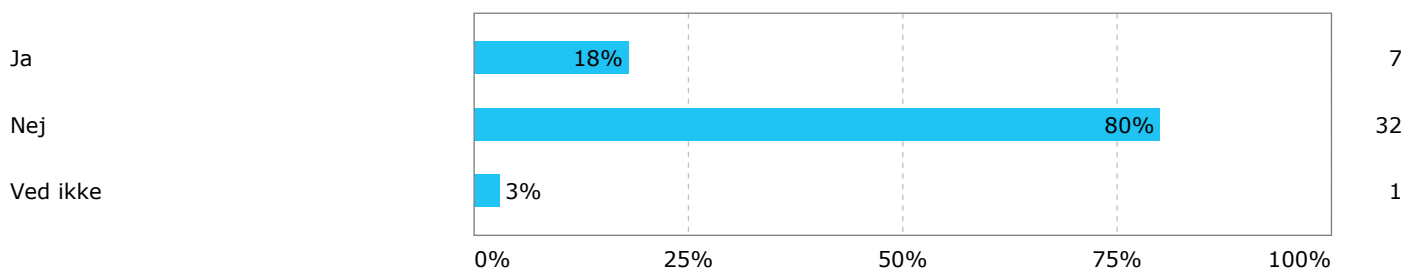
- Det er kommunens mål at det åbne land fortsat skal rumme stor biodiversitet, varierede landskaber og rig natur. Kommunen arbejder for at beskytte og bevare sårbare naturområder og sikre lokale og regionale spredningskorridorer for dyre- og planteliv.
- Vi har som Green Cities kommune vedtaget et mål om at tabet af den biologiske mangfoldighed skal stoppes inden 2015
- I kommuneplanen er der retningslinjer der er målrettet bevarelse og styrkelse af biologisk mangfoldighed.
- Strategi for Biologisk Mangfoldighed, Agenda 21/Kommuneplan
- Kommuneplanstrategi, kommuneplan og naturpolitik, årlige handleplaner - kan ses på kommunens hjemmeside
- Beskytte/pleje af eksisterende naturområde og genskab nye naturområder
- Countdown 2010
- Vi har en naturplejestrategi.
- Kommuneplanen, side 16: Samsø kommune finder det vigtigt, at sikre varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne og den biologiske mangfoldighed. Det sker ved at beskytte, forbedre og genskabe levesteder for planter og dyr. Mange naturområder er beskyttet gennem eksisterende lovgivning. Det er dog vigtigt via løbende registrering og overvågning at have et aktuelt kendskab til naturindholdet. Det er derfor kommunens målsætning, at beskyttede naturområder registreres løbende og at der føres tilsyn med alle disse områder i en 5-årig turnus.
- Ja - i kommuneplanens retningslinjer for det åbne land

- Ja, der er i kommuneplanen en naturkvalitetsplanlægning og der er udarbejdet en skovtstrategi for kommunens egne skove
- I udarbejdelse af naturpolitik
- Der er fastsat (lidt løse) mål i kommunens bæredygtighedsstrategi

Der er sat mål i kommunens Natur- og friluftspolitik om bl.a. udvidelse af kommunens naturareal i årene fremover

- Kan læses i kommunenplanen på www.solrod.dk
- Gennem Green Cities-samarbejdet er opsat det mål, at den biologiske mangfoldighed skal øges inden udgangen af 2015.

Har I udarbejdet en handlingsplan - og/eller strategi for biodiversitetsområdet i jeres kommune?

Har I udarbejdet en handlingsplan - og/eller strategi for biodiversitetsområdet i jeres kommune? - Uddyb gerne

- "Biodiversitet" er ikke nævnt, men næsten alle kommunens naturplejeaktiviteter har til formål at sikre en rig og varieret natur.
- Fysisk vandløbsplan
Klimaplan
Natura 2000 handleplan (på vej)
Vandplan (på vej)
- Jeg henviser til min uddybning af forrige spørgsmål. Vi er ved at udarbejde en grøn-blå strategi.
- Kommunens 4 Natura 2000 handleplaner beskriver mål og indsats i forhold til prioriterede arter og naturtyper.
- Ikke en decideret handlingsplan for biodiversitet, men den tidligere omtalte Park- og Naturpolitik omhandler dette.
- Endnu ikke. Men den er på vej!
- Vi har vedtaget en strategi for natur og biodiversitet.
- Det er politisk vedtaget at vi vil udarbejde en naturkvalitetsplan. Arbejdet er i gang, men pt. udskudt. Arbejdet vil blive genoptaget i efteråret 2012.
- Plads til naturen
- Ikke specielt for biodiversitet, men biodiversitet / biologisk mangfoldighed indgår som kerne elementer i naturpolitikken og de forvaltningsmæssige prioriteringer som følge heraf
- ikke specielt for biodiversitet - det indgår i naturplejestrategien, at man laver naturpleje for biodiversiteten. Dette gælder også de kommunalt ejede naturområder.
- Rødovre er 100 % byzone, og vi har kun ganske lidt egentlig natur - biodiversitet indgår dog som emne Agenda 21 og Park- og Naturplan
- Nej, ikke samlet. Som sagt er der dele i kommunens planlægning, som varetager dele af biodiversitets hensynene
- indgår i naturpolitikken
- Vi har udarbejdet kommunalplejeplansstrategi samt udarbejder hvert 2. år en naturforvaltningsrapport indeholdende status og mål for naturforvaltningen
- Det er et både/og, idet biodiversitet er et af emnerne i naturplanen og den tilhørende handlingsplan, hvis forudsætning er Beskyttelse-Benyttelse, og hvor beskyttelse kommer først ud fra den tanke, at der skal være noget "derude" som giver lyst til benyttelsen.

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Bevare, beskytte og pleje - Point

- 30,00
- 40,00
- 60,00
- 70,00
- 20,00
- 40,00
- 20,00
- 45,00
- 30,00
- 75,00
- 20,00
- 50,00
- 20,00
- 45,00
- 20,00
- 30,00
- 30,00
- 20,00
- 40,00
- 30,00
- 16,60
- 40,00
- 20,00
- 50,00
- 20,00
- 20,00
- 50,00
- 40,00
- 30,00
- 80,00
- 20,00
- 50,00
- 15,00
- 30,00
- 75,00
- 35,00
- 20,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Øge og oprette - Point

- 5,00
- 0,00
- 5,00
- 30,00
- 5,00
- 10,00
- 5,00
- 5,00
- 5,00
- 0,00
- 20,00

- 5,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 5,00
- 20,00
- 16,60
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 0,00
- 10,00
- 10,00
- 60,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 5,00
- 15,00
- 10,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Genetablere og genoprette - Point

- 5,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 30,00
- 5,00
- 15,00
- 20,00
- 5,00
- 10,00
- 0,00
- 20,00
- 0,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 16,60
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 0,00
- 25,00
- 10,00
- 10,00

- 30,00
- 20,00
- 20,00
- 15,00
- 10,00
- 25,00
- 20,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Forbedre - Point

- 15,00
- 30,00
- 5,00
- 10,00
- 5,00
- 15,00
- 10,00
- 20,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 30,00
- 20,00
- 20,00
- 15,00
- 10,00
- 16,60
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 60,00
- 20,00
- 10,00
- 15,00
- 10,00
- 10,00
- 30,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Bekæmpe - Point

- 20,00
- 10,00
- 5,00
- 5,00
- 5,00

- 15,00
- 20,00
- 15,00
- 20,00
- 25,00
- 20,00
- 30,00
- 0,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00
- 16,60
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 25,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 15,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Benyttelse/friluftsliv - Point

- 25,00
- 40,00
- 0,00
- 5,00
- 5,00
- 30,00
- 20,00
- 5,00
- 20,00
- 25,00
- 10,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00

- 16,60
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 50,00
- 20,00
- 30,00
- 10,00
- 0,00
- 10,00
- 30,00
- 20,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00

Hvilke initiativer/projekter igangsatte I for at nå 2010-biodiversitetsmålet?

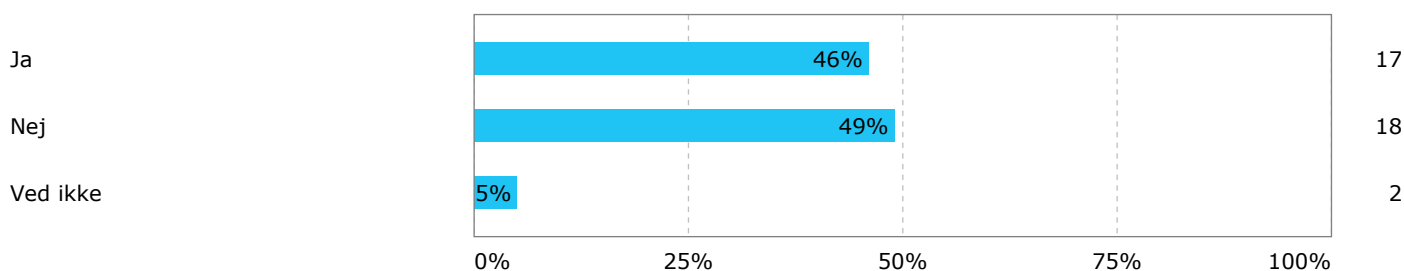
- Kommunen har ikke forholdt sig til 2010-biodiversitetsmålet, da det betragtes som en statsopgave.
- Kortlægning af udbredelse af klokkefrø, strandtudse og grønbroget tudse (med forslag til handleplan (ikke udført)).
- Der er ikke iværksat projektet med det konkrete mål. Men der er igangsat projekter for at bevare løgfrø, grenet edderkopurt, blåtoppet kohvede, bølge-blåfugl, mose-perlemorsommerfugl, mark-firben, havørn og andre arter
- "2010-biodiversitetsmålet" har ikke isoleret set givet nye projekter. Kommunen har dog øget indsatsen inden for naturpleje i de seneste år ved øget dyrehold samt inddragelse af nye arealer.
- Se tidligere
- Ingen konkrete
- Vi havde ingen politisk vedtaget strategi i den forbindelse, men vores natur og miljøpolitik sigtede bl.a. mod at bevare biodiversiteten.
- ingen i fht, 2010-målsætningen, men vi laver naturpleje og genopretning i almindelighed
- Biodiversitetskortlægning+
Sikring af oprindelig ørredestamme gennem vandløbsrestaurering, gydetællinger, fredningsbælter og information+ stoppe nedgangen i Klokkefrøbestanden gennem vandhulspleje, lifeprojekt og etablering af reservebestand + beskyttelse af ynglefugle på øer og holme gennem færdselsregulering og information samt ved at minimere prædation + etablering af pleje på udvalgte naturtyper som indeholder mange truede eller sjældne arter.
- Ingen
- Naturpleje på fredninger, hvor der i forvejen er en høj biodiversitet. Naturplejen skal sikre en fortsat høj og gerne øget diversitet. Desuden blev der urbant tænkt områder, som ikke plejes intensivt - dvs. mindre græsslåning, hvilket kan fremme insektliv, flora og ikke mindst sommerfugle.
- Pleje af frede områder
Pleje af kommunale skove
Restaurering af flere vandløb
Fjernelse af spærringer i vandløb
Bekæmpelse af invasive arter (bjørneklo og rynket rose)
- Desværre ingen særlige projekter, kun generel beskyttelse og pleje.
- Registrering af arter, prioritering samt flere konkrete naturpleje og genopretningsprojekter.
- Ingen konkrete projekter. Vi har dog lavet en del vandløbsrestaurering med en fin fiskefauna samt igangsat græsning på enge og overdrev.
- Vi har ikke haft et erklæret mål for at nå 2010-målet, men nedenstående aktiviteter af bl.a. udført:
Målrettet indsats for bevare/styrke truet bestand af løgfrø.
Pleje af overdrev
Målrettet pleje for bevare orkidé
Genopretning af naturlige forhold i vandløb
- Ingen konkrete
- vi underskrev count down 2010 erklæringen

- Registrering af naturindholdet i bynaturen 2011 og 2012
Nyregistrering af kommunens § 3 arealer men besigtigelse og registrering af naturindhold og aktuelle kvalitet af alle arealer. 2008 - 2011. Kan ses på kommunens hjemmeside. Etablering af 32 paddevandhuller, etablering af ny naturområder (2010 - 12) 27 ha. Særlig indsats for truede arter flagermus, padder, vandrefalk, stor skallesluger, markfirben m.fl. Rydning af opvækst af lysåben naturarealer 50 ha - fulgt af naturpleje. Møde/Konference om kommunens naturtilstand i regi af kommunens grønne råd (miljørådet) - se rapport på kommunens/miljørådets hjemmeside. Vandløbsrestaurering af adskillige km vandløb. Se de årlige handleplaner fra natursekretariatet.(kommunens hjemmeside)
- Fredning af Frendrup Skov medvirker indirekte til bevarelse af biodiversitet.
- naturplejeprojekter
Udlægning af naturarealer i forbindelse med byudvikling.
Inddragelse af naturhensyn i vådområdeprojekter
- Bjørnekloindsatsplan
Diverse græsningsprojekter langs åer
pleje af fredede arealer
fjernelse af spærringer i vandløb
- Ved ikke, er først startet i 2011
- ingen specielt for 2010, men som sagt indgår biodiversitet som formål med al vores naturpleje
- Registrering af Flagermus i samarbejde med Lokal DN og Københavns Universitet
- -generel aktiv naturplejeindsats.
-Løbende registrering af naturarealer.
- Forskellige plejeprojekter, men de var ikke igangsat for 2010-biodiversitetsmålet.
- Konkrete plejetiltag for at sikre lysåbne strandengsarealer (afgræsning med får, bekæmpelse af invasive arter)
- Naturkvalitetsplanlægning og skovstrategi.
- afgræsning, bekæmpelse af bjørneklo m.m.
- Ingen specifikke
- Kortlægning af kommunens § 3 natur.

Vi gør mange forskellige ting for at sikre/pleje natur og biodiversitet, men ingen er direkte igangsat med det formål at nå 2010 (eller 2020) målene.

- ingen
- Ingen konkrete, da målet var et statsligt anliggende.
- Kommunen reetableret Skenkelsø Sø på 85 ha i 2010, som nu bliver til ny natur. Der er lavet hegning på ca. 3/4 af bredarealerne. Herudover er der hvert år lavet hegnsaftaler, rydninger og bekæmpelse af invasive arter i udvalgte, men mindre områder på både kommunal og privat jord.
- To grundlæggende registreringer af dels paddeforekomster og naturtilstand i og omkring søer og vandhuller, dels tilsvarende registrering af § 3-naturtyper for overhovedet at have en viden om naturtilstanden. Den ene registrering er gentaget i 2011 og den anden bliver det i 2012 mhp at kunne konstatere evt. ændringer. I 2011 registrering og vurdering af naturtilstand og "naturpotentiale" i det mest betydningsfulde vandløb inkl. forslag til forbedringstiltag, som er indeholdt i handleplanen på naturområdet. Etablering af nye biotoper (primært vådområder); insisteren overfor Vejdirektoratet på "naturlig" udformning af nye regnvandsbassiner ifm motorvejsanlæg. Formidlingsaktiviteter er undervejs mhp at involvere skoleklasser i naturpleje.

Har I igangsat nye projekter/initiativer for at nå 2020-biodiversitetsmålene?

Har I igangsat nye projekter/initiativer for at nå 2020-biodiversitetsmålene? - Ved ja, hvilke projekter/initiativer?

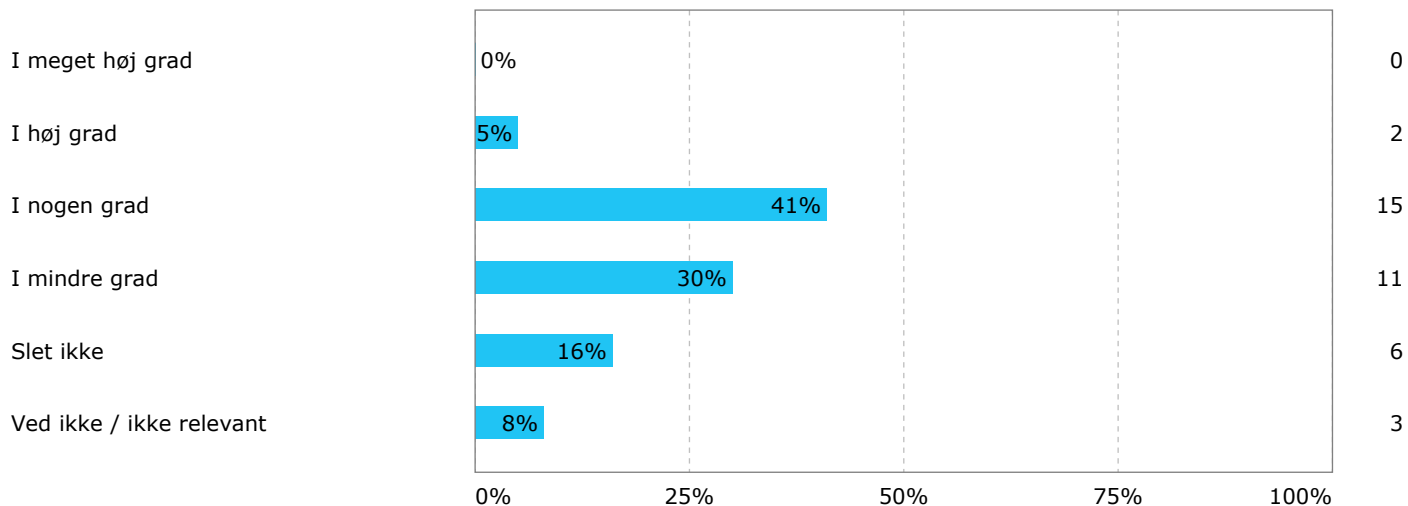
- Kommunen har ikke forholdt sig til 2020-biodiversitetsmålene, da de betragtes som statsopgave.

- Forhåndstilkendegivelse om deltagelse i EU-LIFE-projekt om padde (pt. holdt tilbage på et tidligt statie i ansøgningsprocessen).
- Der er ikke iværksat projekter med det konkrete formål. P.t. er opmærksomheden rettet mod Natura 2000-handleplanerne, og de vil bidrage til at nå 2020.målene.
- Se forrige svar
- Fortsætter projekterne indenfor de områder som tidligere er nævnt
- Jeg svarer nej, fordi vi ikke har en vedtaget målsætning om at leve op til de vel også fra statslig side ganske udefinerede mål, men det betyder ikke at vi ikke arbejder med at bevare biodiversiteten.
- pleje af 2-4 naturtyper med mange truede eller sjældne arter samt fortsættelse af den indsats der allerede er igangsat.
- Naturpleje i Natura2000 områderne. Med rydninger af tilgroede områder, hvor der er en høj naturværdi, som er truet af tilgroning. Hegn på de ryddede arealer, så der kan følges op med en hengsigtsmæssig pleje med græssende dyr.
- Samme som nævnte i forrige spørgsmål
- Vi har udarbejdet en indsatsplan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, som nu bliver bekæmpet i hele kommunen.
- Konkrete naturpleje projekter.
- Kommunen kommer måske med i et Life-projekt med formålet at forbedre og etablere levesteder for padde.
- Ikke som et erklæret mål, men fortsat indsats på naturområdet, som tidligere beskrevet.
- Ja, jvf. Strategien, men ikke målrettet 2020 mål
- div. naturpleje projekter
- Svært at svare klart på. Vi laver p.t. handleplaner til vand - og natura2000planerne, som bl.a. har dette formål.

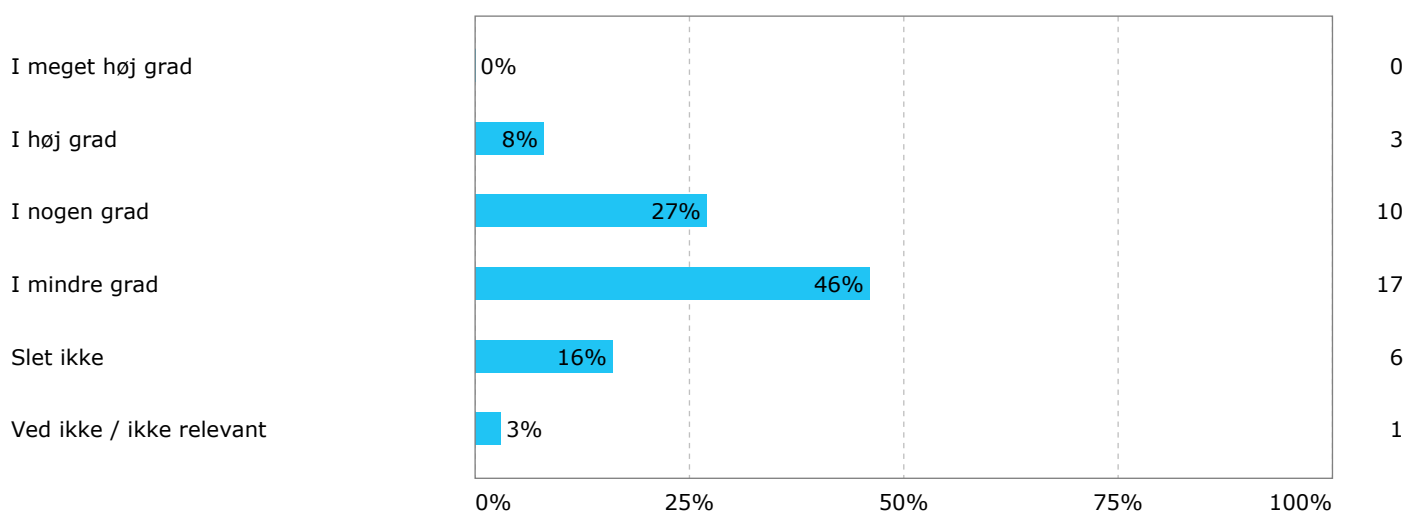
Men som nævnt tidligere så bygger vores naturpolitik fra 2009 på at sikre og forbedre den biologiske mangfoldighed.

- Mest indirekte gennem forskellige vådområdeprojekter og Natura 2000 projekter.
 - De igangsatte projekter er ikke direkte målrettet 2020 diversitetmålene
 - Udarbejdelse af naturkvalitetsplan
 - Vi har arbejdet meget med at få en bedre og mere intelligent pleje af de arealer, hvor vi er forpligtigede (og dermed faktisk gør) til at gøre en aktiv indsats. Helårsgræsning, hegningsfond i samarbejde med AgriNord, afbrønding af natur m.m.
 - Naturforvaltningsprojekter, ansøgninger med lodsejere i relation til natur- og miljøpulje, Natura2000 m.m.
 - Ingen specifikke
 - Igen har vi igangsat en del projekter med formål eller i hvert fald effekt at forbedre biodiversitet, men det har ikke været hovedargumentet for at igangsætte projekterne. Fx foretages løbende pleje af kommunens fredede arealer, hvilket i et vist/stort omfang forbedrer biodiversitet, hvor kun en del af formålet er sikring af biodiversitet. Andre vigtige formål er sikring af rekreative interesser.
- Udover kortlægningsprojektet af alt kommunens § 3 natur, som afsluttes i 2013, plejes store fredede arealer i kommunen ved naturnær afgræsning, og der er igangsat et stort naturgenopretningsprojekt i Lille Vildmose, samt et større projekt med bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo i kommunen. mv.
- Se :
http://www.halsnaes.dk/Borger/natur_og_miljoe/~media/Miljoogteknik/natur/Naturfolder/Naturforvaltning%202010-13.ashx
 - Fortsættelse af hegnsaftaler, rydninger og bekæmpelse af invasive arter i udvalgte områder. April 2012 er indsatsplan for bjørneklobekæmpelse vedtaget, som medvirker til at bremse tilbagegangen af biodiversitet. Der arbejdes på at udarbejde en naturkvalitetsplan for kommunen.
 - Som tidligere nævnt er ambitionsniveauet højere og i Green Cities-samarbejdet sat til at ØGE den biologiske mangfoldighed inden udgangen af 2015. Som sådan ingen nye initiativer pga denne målsætning - igangværende og allerede formulerede "naturforbedringer" fortsætter. Inden 2015 forventes foretaget fornyet registrering på særligt værdifulde lokaliteter mhp at konstatere evt. ændringer.

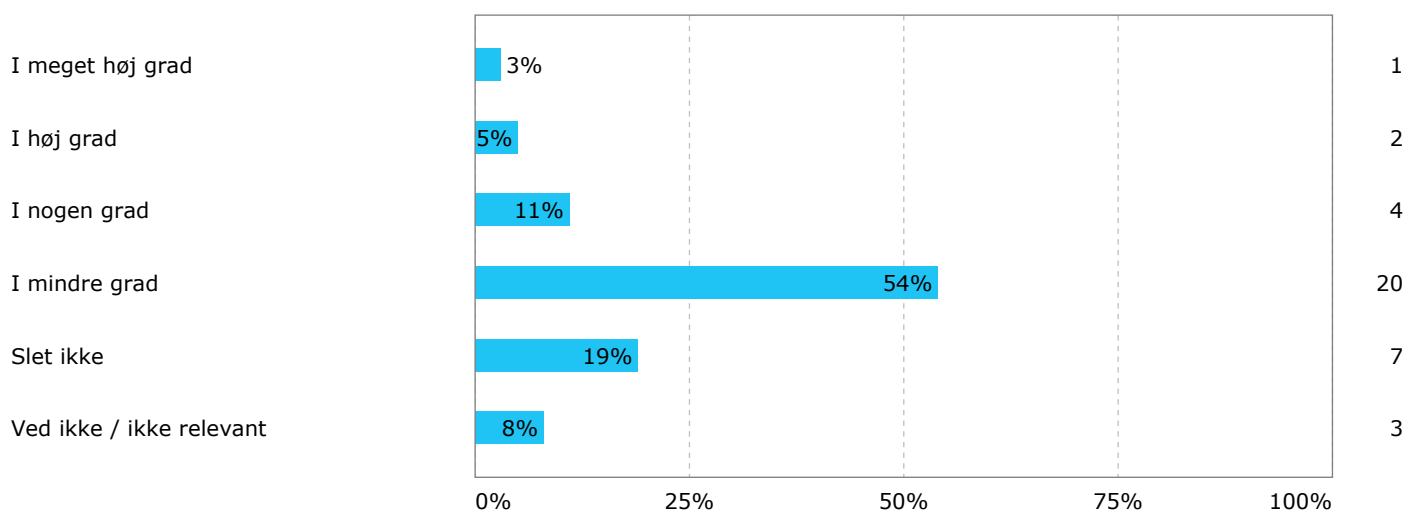
De overordnede lovgivningsmæssige rammer for biodiversitetsområdet er gennemskuelige?

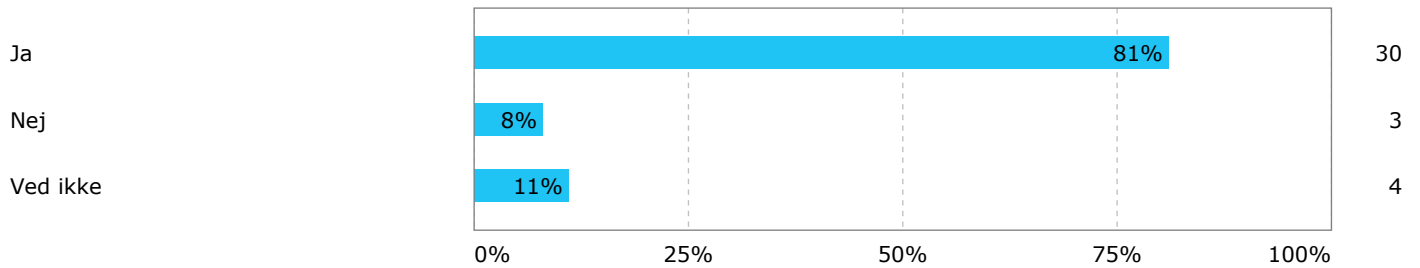
Den danske lovgivning på natur- og miljøområdet bremser nedgangen i den biologiske mangfoldighed?

Ansvarsfordelingen for biodiversitetsområdet er tydelig?

Bør der være mere fokus på den biologiske mangfoldighed i din kommune?

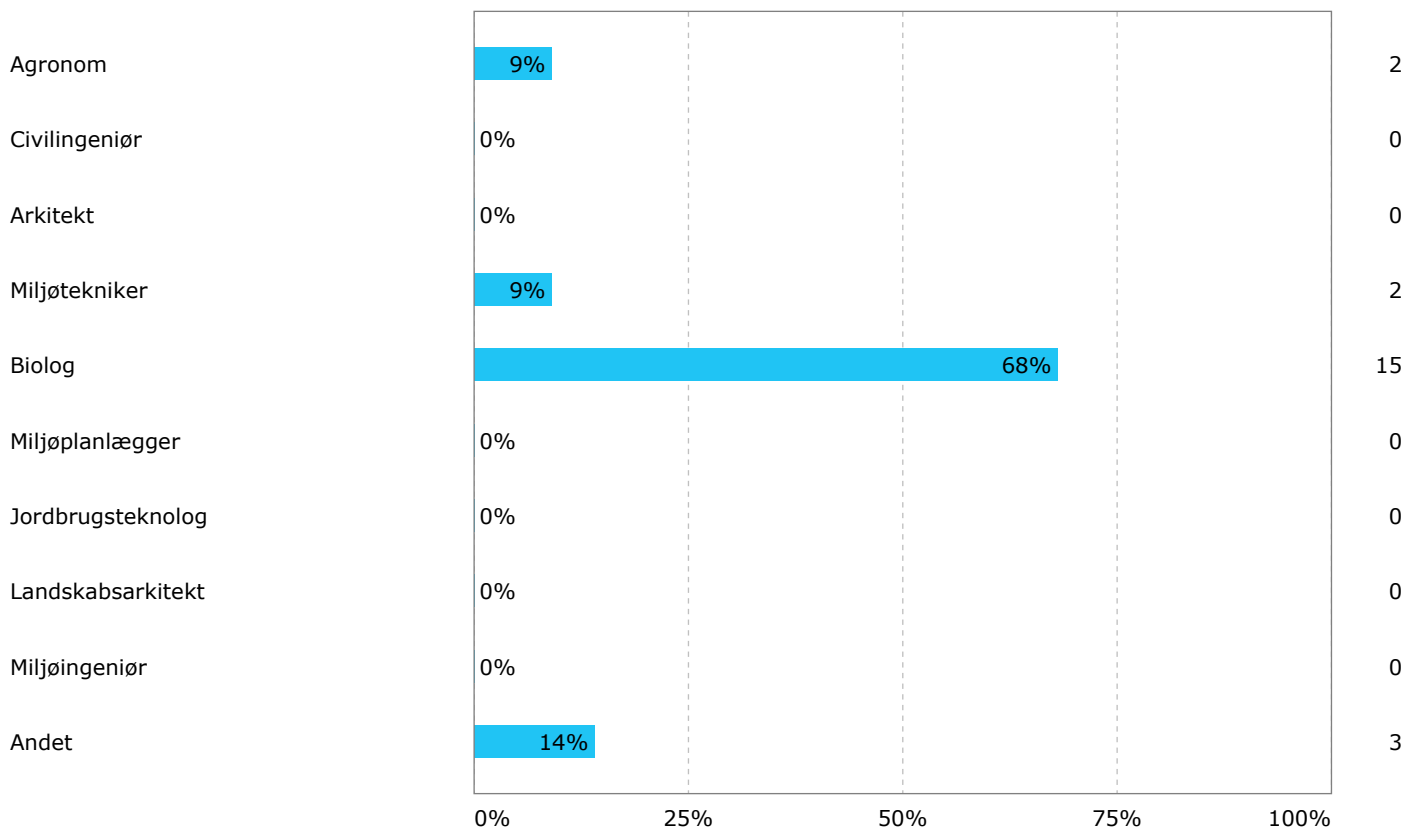
Har du supplerende kommentar til undersøgelsen?

- I prioriteringen af naturtyper var det ikke muligt at pointgive overdrev.
De afsluttende spørgsmål havde en karakter, så de var svære/umulige at besvare.
- Slagelse Kommune arbejder hvert år med en række projekter som kun på emneområde er nævnt i denne besvarelse.
- Da vi er en udpræget bykommune er der et par af spørgsmålene som jeg ikke har besvaret, da det ikke ville give mening.
- Jeg synes at mine svar peger i retning af en mangelfuld naturforvaltning, men det er ikke min generelle vurdering. Det kan dog altid blive bedre og jeg forventer at der bliver større fokus på områder de kommende år gennem udarbejdelse af grøn-blå strategi.
- Det burde være et lovkrav, at kommuner har en bindende planlægning for området. Dvs. at der skal udarbejdes politikker for hvordan man skal sikre og øge biodiversiteten. Politikker, som skal godkendes og derefter bliver bindende i administrationen.
- Som alle generelle undersøgelser, kan svarene - også fra os - fortolkes i mange retninger.
Vi har i alle årene haft fokus at sikre naturen i kommunen - både naturpolitisk og forvaltningsmæssigt. Vi har en klar prioritering på "det sjældne og sårbare", men der sker også generelle naturforbedringer som følge af de opgaver i forhold til vandplaner herunder vådområder og natura2000planerne, selvom mange tiltag her næppe forbedre biodiversiteten væsentligt.
- Nej
- Jeg har besvaret spørgsmålene ud fra kommunen som helhed - ikke som naturmedarbejder.
- Der er bl.a. brug for en naturlovgivning, som sikrer naturen i skovene (det gør skovloven SLET ikke), pligt til at pleje eller meget bedre incitamentsstrukturer, nedsættelse af forureningen med næringsstoffer, bedre forståelse af økohydrologiske sammenhænge, mere forpligtigende Natura 2000-planlægning. Jeg tror, også at en Naturplan Danmark, kan løfte området betragteligt, hvis der vel og mærke er politisk vilje på Christiansborg
- Områder bør dedikeres bedre til biodiversitet via kommuneplanen
- Der bør være mere fokus og flere bindende mål på biodiversitetsområdet.
- Får vi alle del i resultatet?

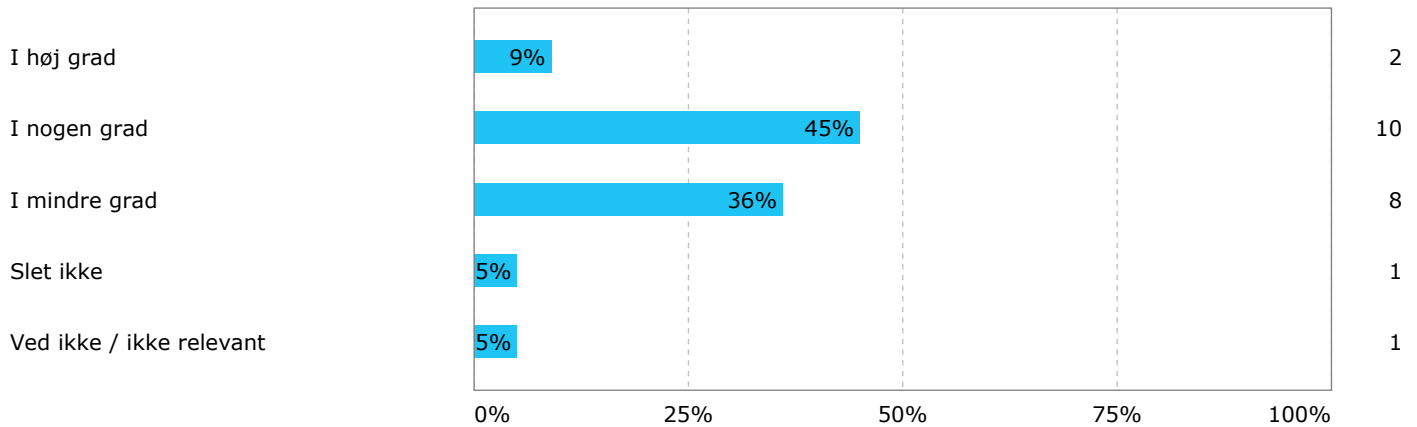
Hvilken kommune arbejder du ved?

- Kerteminde
- Syddjurs
- Kolding
- Sønderborg
- Furesø
- Tønder
- Langeland
- Odense
- Nyborg
- Sønderborg
- Haderslev Kommune
- Assens Kommune
- favrskov
- Randers
- Sorø Kommune
- sorø kommune
- Holstebro
- Nyborg Kommune
- Ærø
- Allerød
- Holstebro
- Gribskov kommune
- gribskov kommune

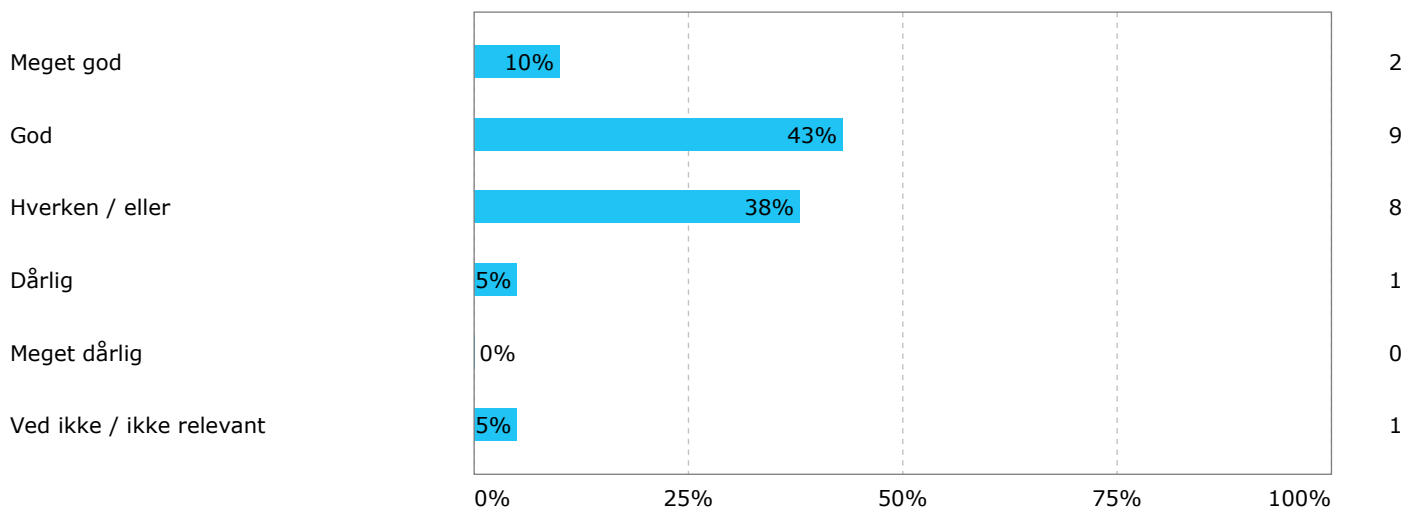
Hvilken uddannelse har du?

Den biologiske mangfoldighed prioriteres højere end de øvrige natur-og miljøforhold?

Hvordan vil du karakterisere jeres indsats for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Det urbane miljø - Point

- 0,00
- 5,00
- 5,00
- 5,00
- 0,00
- 5,00
- 10,00
- 30,00
- 0,00
- 0,00
- 5,00
- 1,00
- 10,00
- 1,00
- 20,00
- 5,00
- 20,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Skov - Point

- 10,00
- 10,00
- 5,00
- 15,00
- 10,00
- 40,00
- 10,00
- 9,00
- 25,00
- 5,00
- 30,00
- 1,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 20,00
- 5,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Mose og eng - Point

- 40,00
- 20,00
- 45,00
- 65,00
- 30,00
- 20,00
- 20,00
- 7,00
- 25,00
- 50,00
- 30,00
- 1,00
- 30,00
- 50,00
- 20,00
- 25,00
- 25,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Søer og vandløb - Point

- 30,00
- 20,00
- 30,00
- 12,00
- 50,00
- 20,00
- 20,00
- 15,00
- 25,00
- 45,00
- 30,00
- 1,00
- 40,00
- 25,00

- 30,00
- 25,00
- 25,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Kyst - Point

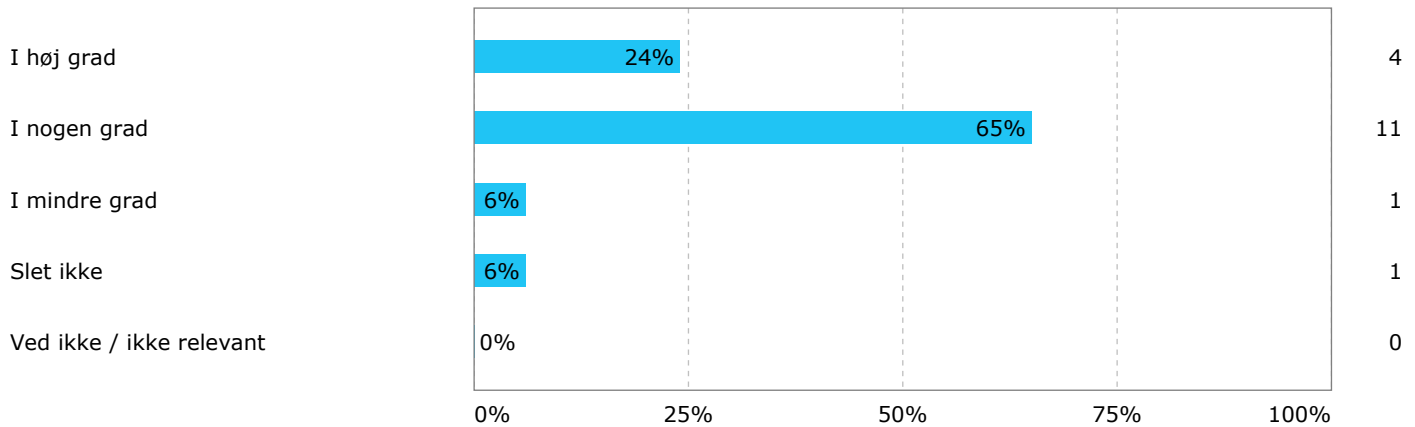
- 20,00
- 10,00
- 5,00
- 0,00
- 0,00
- 10,00
- 20,00
- 9,00
- 10,00
- 0,00
- 0,00
- 1,00
- 10,00
- 10,00
- 0,00
- 20,00
- 10,00

Hvordan prioriterer I de forskellige biodiversitetsområder i forhold til hinanden?

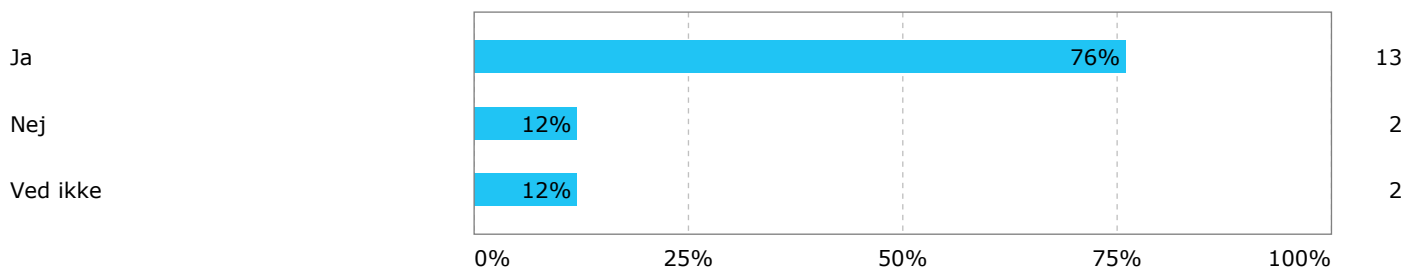
Fordel 100 point på de 6 forskellige svarkategorier, alt efter hvordan de prioriteres i forhold til hinanden. - Agerland - Point

- 0,00
- 35,00
- 10,00
- 3,00
- 10,00
- 5,00
- 20,00
- 30,00
- 15,00
- 0,00
- 5,00
- 1,00
- 4,00
- 10,00
- 5,00
- 15,00

Indtænkes bevarelsen af den biologiske mangfoldighed i arealanvendelsen i kommunenplanen?

Har I opstillet nogen strategiske retningslinjer for arbejdet med den biologiske mangfoldighed? F.eks. i kommunens Lokal Agenda 21 eller kommuneplanen

Har I opstillet nogen strategiske retningslinjer for arbejdet med den biologiske mangfoldighed? F.eks. i kommunens Lokal Agenda 21 eller kommuneplanen - Ved ja, hvilke?

- Naturkvalitetsplan, der lægger stor vægt på arter.
- Naturkvalitetsplan er under udarbejdelse og heri meget om biodiversitet. Kolding er med i Green Cities arbejdet, der netop har bevaresle af biodiversitet som et af hovedmålene. De mere her : <http://www.kolding.dk/data/0047353.asp?sid=19732&uid=47353>
- Agenda 21 mål om at sikre sjældne arter og bekæmpe invasive arter med henblik på at standse tabet af biodiversitet.
- Kommuneplan
- F.eks.: KOMmuneplanens "naturnetværk" udlægger store arealer til potentiel ny natur og økologiske forbindelser med restriktioner i form af retningslinier for begrænsning i anvendelsen af disse arealer til andet end natur. Udpegningerne af arealerne er sket med stærk faglig begrundelse ud fra en prioritering af beregnet naturpotiale. Se: <http://odense.dkplan.niras.dk/DKplan/>

Desuden selvstændigt formuleret miljøpolitik med naturdel (herunder CD2010) og handlingsplan med hidtidigt budget på 15 mio kr. årligt. Se: <http://www.odense.dk/Topmenu/Borger/ByMiljoe/Natur%20Miljoe%20Baeredygtighed/Baeredygtighed/Miljoepolitik/Danmarks%20groenneste%20storby.aspx>

- Det overordnede sigte med visionerne for naturen i Assens Kommune er at sikre en variation af naturligt hjemmehørende arter og naturtyper, som er kendetegnende for natur- og kulturlandskabet i Assens Kommune.

Byrådets visioner for beskyttelsen af naturværdierne er:

at naturindholdet i landskabet fastholdes og styrkes,
 at tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed standses,
 at udbredelsen af naturligt hjemmehørende arter herefter øges,
 at udbygge turismen og de rekreative muligheder ved på et bæredygtigt grundlag at sikre offentligheden gode adgangsmuligheder til natur og landskab.

- I Natur og Miljøpolitik

Vi arbejder for at sikre og øge den biologiske mangfoldighed, der findes i natur- og skovområderne i dag og skabe grundlaget for at sikre arter og områders levedygtighed - også på lang sigt.

Skovstrategi:

- Vi skaber rum for naturens egen dynamik. Vi skaber, sikrer og forbedrer levesteder og spredningsmuligheder for et mangfoldigt plante- og dyreliv.
- Jeg er helt ikke sikker, men mener ikke, at der er noget, som man vil kunne kalde strategiske retningslinjer for arbejdet med biologisk mangfoldighed. Men vi er f. eks. ved at gennemføre retningslinjer for efterbehandling af grusgrave, netop for at opnå mere biologisk mangfoldighed - og vi har også hvert år afsat midler til naturpleje og vandløbsrestaureringer med samme formål.
- Kommunens naturpolitik fra 2011 kan ses via hjemmesiden www.holstebro.dk
- Underskrevet Count down 2010, som nu er udløbet og bør erstattes af et nyt initiativ. Vi har gjort en indsats for Klokkefrøen og for Maj gøgeurten, samt for den biologiske mangfoldighed generelt primært gennem afgrænsningsprojekter.
- Der er udarbejdet både en strategi og en handleplan (den sidste for ca 5 år frem) Heri indgår bl.a prioriterede arter. Kommuneplanen indeholder også retningslinier for vore bedste naturområder og biodiversitet.
- Kommunens naturpolitik
- Kommuneplanen: bevarelse og fremme af biodiversiteten indgår som et af de ni overordnede principper i kommuneplanen. Det fremgår af redegørelsen for temaet byformål at biodiversiteten skal sikres og fremmes blandt andet ved bibeholdelse af eksisterende naturlige biotoper ved byudvikling. I temaet om naturbeskyttelse er der retningslinjer for bevarelse og fremme af biodiversitet. Send en email til mig på lvhen@gribsskov.dk, hvis jeg skal uddybe.

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Bevare, beskytte og pleje - Point

- 40,00
- 20,00
- 30,00
- 60,00
- 20,00
- 20,00
- 10,00
- 5,00
- 35,00
- 50,00
- 60,00
- 1,00
- 30,00
- 60,00
- 20,00
- 40,00
- 25,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Øge og oprette - Point

- 10,00
- 15,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00

- 10,00
- 0,00
- 10,00
- 25,00
- 10,00
- 1,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 20,00
- 25,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Genetablere og genoprette - Point

- 20,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 40,00
- 20,00
- 20,00
- 5,00
- 10,00
- 10,00
- 10,00
- 1,00
- 30,00
- 20,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Forbedre - Point

- 10,00
- 30,00
- 10,00
- 0,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 0,00
- 10,00
- 2,00
- 5,00
- 1,00
- 10,00
- 20,00
- 10,00
- 20,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Bekæmpe - Point

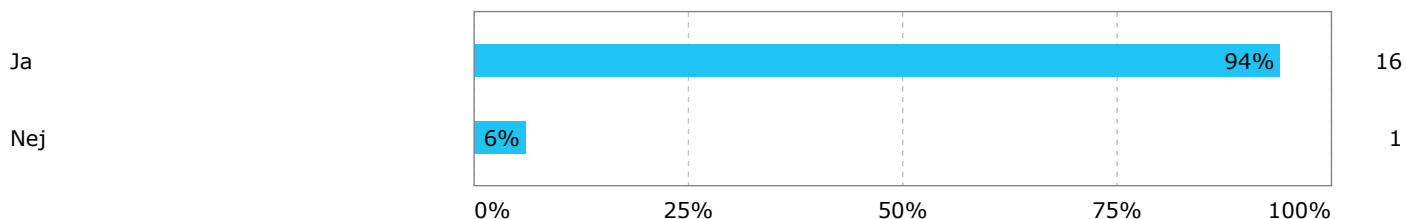
- 10,00
- 20,00
- 20,00
- 20,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00
- 5,00
- 15,00
- 10,00
- 10,00
- 1,00
- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 10,00
- 20,00

Hvordan prioritere I de forskellige indsatsområder, der kan anvendes i forbindelse med bevarelsen af den biologiske mangfoldighed?

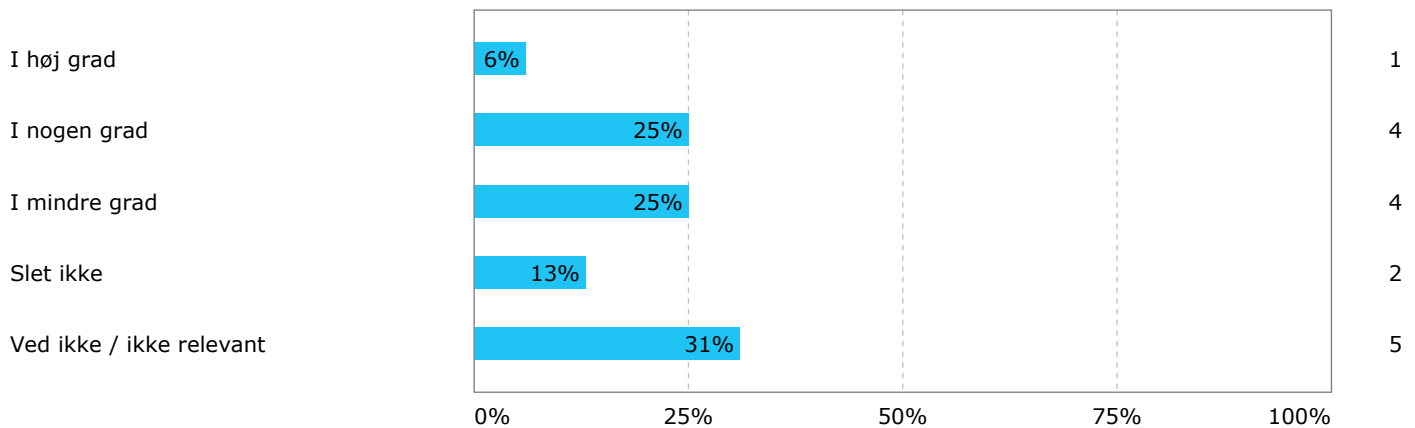
Fordel 100 point på de 5 forskellige indsatsområder, alt efter hvilke indsatsområder I anvender ved Jeres projekter/initiativer. - Benyttelse/friluftsliv - Point

- 10,00
- 5,00
- 10,00
- 0,00
- 10,00
- 30,00
- 20,00
- 85,00
- 20,00
- 3,00
- 5,00
- 1,00
- 20,00
- 5,00
- 10,00
- 10,00
- 15,00

Har I underskrevet Countdown 2010-erklæringen?

Er den biologiske mangfoldighed blevet forbedret efter at I har underskrevet Countdown 2010-erklæringen?

Hvilke initiativer/projekter igangsatte I for at nå 2010-biodiversitetsmålet?

- Rydning og pleje af overdrev og moser og strandenge
- Kommunen giver tilskud til hegning
- Kommunen er med i 2 LIFE-projekter Et som skal forbedre forholdene for padderne og et der skal forbedre rigkær i natura2000 områderne
- restaurering af vandløb
- bekæmpelse af bjørneklo
- Pleje af lokalitet med Hyldegøgeurt
- Gravning/oprensning af vandhuller for Løgfrø og Strandtudse
- Pleje af overdrev og enge
- Registrering og overvågning af konkrete arter af især insekter, men også andre arter, der ikke nødvendigvis er knyttet til beskyttede naturområder.
- Overvågning af rød glente og forsøg med vinterfodring og beskyttelse af redetræer.
- Overvågning af løvfrø og oprensning af vandhuller for arten
- Overvågning af løgfrø-bestanden og oprensning af vandhuller for arten - i 2012 genudsætning af arten på nye egnede lokaliteter.
- Genopretning, pleje af lysåbne arealer mmm. i Kolding Ådal.

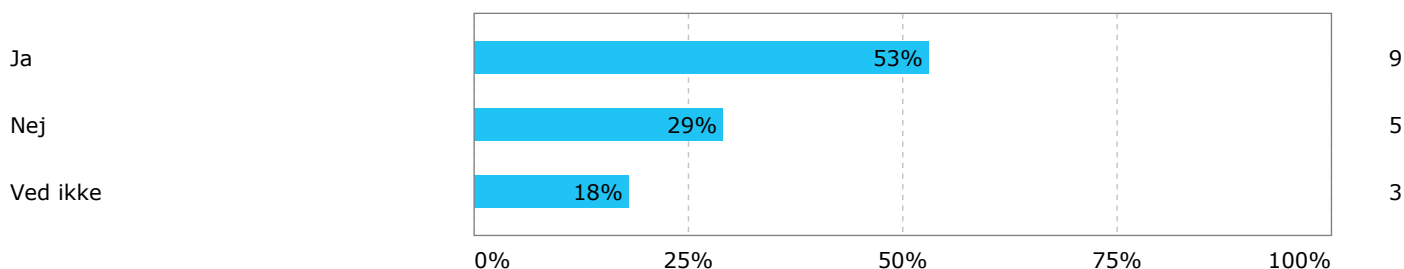
Se mere her : <http://www.kolding.dk/data/0048010.asp?sid=19732&uid=47957>

Og her : <http://www.kolding.dk/data/0053000.asp?sid=19732&uid=47957>

- Aktiv indsats for at bekæmpe invasive arter med mål om 100 % bekæmpelse for bjørneklo. For gyldenris er det et mål at få kontrol over bestandene på kommunale arealer.
- Udarbejdelse af en Grøn Plan for kommunen med klare mål for biodiversitet (igangværende)
- Øget biodiversitet på grønne arealer i byen og langs veje ved ændret slåningspraksis
- Lidt flere penge til biotops-pleje
- Pleje af alle kommunale lysåbne natur- og græsarealer med ko-græsning (pt. ialt ca 500 ha).
- Skovrejsning pt. ca 360 hektar. Høstetlaug (pt. 2 stk).
- Omfattende genopretning/restaurering af levesteder for bilag 4 arter (padder) ifbm. vejprojekt.
- Vandløbsrestaureringsprojekter (primært for fisk).
- Indsats for bilag 2 og 4 art (tykskallet malermusling) udenfor N2000 udpeget vandløb.
- Opkøb og konvertering af diverse landbrugsarealer til ekstensivering i form af græsning mv. pt. ca 148 hektar
- ingen!
- F.eks.:
 - Plantning af solitære træer i det åbne land
 - Udlægning af kommunal skov som urørt skov
 - Genregistrering af alle kommunens § 3-områder (u. vandhuller) med udgangen af 2012
 - Flere rydningsprojekter - værdifulde overdrev og moser
 - Sikring af afræsning i særligt værdifulde naturområder
 - Vedtagelse af en indsatsplan for Kæmpe-Bjørneklo samt bekæmpelse af arten i 2-meter bræmmerne samt i kommunale naturområder
 - Registrering af Rynket Rose langs kysten samt bekæmpelse af denne i særligt værdifulde naturområder
 - Etablering samt oprensning af vandhuller til gavn for især padder

- 1. Beskyttelse af nordlig fugleedderkop ved Busbjerg.
- 2. Beskyttelse af Smerling ved Gjærn Å
- 3. Naturgenopretning af Dr. dagmars kilde
- 4. pleje af Dambro mose.
- 1, 3 og 4 er gennemført / igangsat.
- Pleje projekter
- Padde projekter
- Nygravning af vandhuller til sjældne paddearter. Ombygning af dambrug mhp. fri passage i vandløbene. Overvågning og pleje af værdifulde botaniske lokaliteter.
- Forbedrede 3 vandhuller for hhv. Klokkefrø og Strandtudse og nyetablerede 3-4 vandhuller til samme. Støttede flere afgræsningsprojekter og fik igangsat flere af samme på kommunal jord. Udførte vandløbsrestaurering diverse steder i kommunen.
- Mange initiativer er igangsat men ikke fuldført. Her kan kort nævnes Strategi og Handleplan for biologisk mangfoldighed. Lokalt Grønt Partnerskab, flere hegnings/græsningsaftaler, 2 fredninger, 3 større EU-projekter, et fiskeplejeprojekt, flere regnvandsprojekter inkl. natur og biodiversitet, oplæg til grøn urban struktur i næste kommuneplan, arbejde for bedre formidling af naturen... mv.
- Etablering og oprensning af ca. 100 vandhuller.
 - Ca. 25 græsningsprojekter
 - ca. 5 vandløbsprojekter
- 1) Kloakering i et område med Grøn Mosaikguldsmed (forbedring af levevilkår)
- 2) Gk er med i et EU-life projekt vedr. løgfrø og stor kærguldsmed
- 3) kommunal overvågning af flere arter (eks. opret kobjælde, edderkopurt, løgfrø, grøn mosaikguldsmed)
- 4) tværkommunalt samarbejde mht forbedring af løgfrø lokaliteter
- 5) ekstra indsats for overblik mht pleje af gravhøje og fredede arealer

Har I igangsat nye projekter/initiativer for at nå 2020-biodiversitetsmålene?

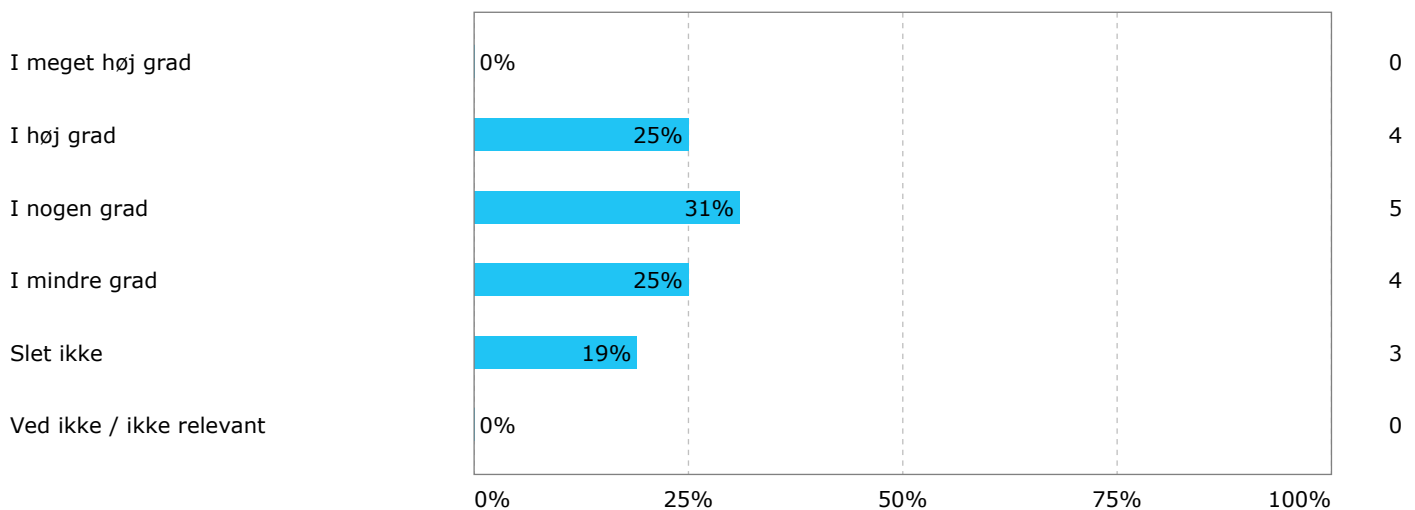
Har I igangsat nye projekter/initiativer for at nå 2020-biodiversitetsmålene? - Ved ja, hvilke projekter/initiativer?

- LIFE-projekter
- Vi har fortsat og intensiveret de eksisterende indsatser.
- Omfattende indsats for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo.
 - Opformering og genudsætning af løgfrø i nygravede vandhuller.
 - Opkøb af arealer ved Skamlingsbanken for bl.a. genskabelse af overdrev og fortsat pleje af arealer.
 - Fortsat målrettet støtte til gravning af vandhuller i områder med sjældne padder.
 - Plejeprojekt i Almind ådal.
 - Bekæmpelse af rynket rose på udvalgte strande.
 - Flere mindre vandløbsrestaureringer.
- Vi har en slags rødliste ("prioriterede arter") over sjældne og truede arter i kommunen, som vi vil arbejde målrettet for at bevare og øge bestandene.
- I det hele taget har vi mange mindre projekter kørende med det formål at bevare biodiversiteten - men jeg kan altså ikke huske dem alle - de kan findes på kommunens hjemmesider.
- Se svar på forrige spørgsmål
- Forstår ikke helt spørgsmålet? - menes der nye mål jf. ny biodiversitetsaftale?
 - Hvis ikke, se forrige svar
- Fortsættelse med genregistrering af alle kommunens § 3-områder (u. vandhuller) med udgangen af 2012
 - Flere rydningsprojekter - værdifulde overdrev og moser
 - Sikring af afgræsning i flere værdifulde naturområder
 - Fortsat bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo i 2-meter bræmmerne samt i kommunale naturområder

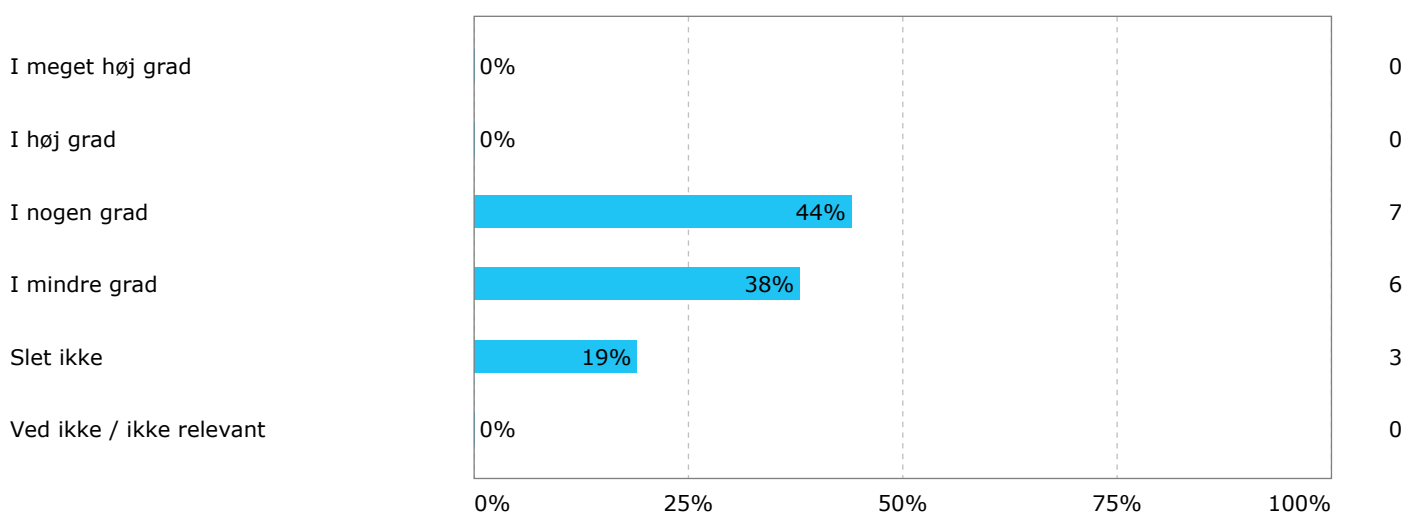
Forsat bekæmpelse af Rynket Rose i særligt værdifulde naturområder
 Etablering samt oprensning af flere vandhuller til gavn for især padder
 Rydning af nogle små holme til gavn for ynglende fugle

- Jeg mener ikke, at vi har igangsat nye initiativer, som vi ellers ikke ville have iværksat - men vi har både før og efter underskriften gennemført naturpleje og vandløbsrestaureringer aht. bla. biodiversiteten.
- Ikke konkret endnu, men flere nye initiativer er beskrevet i naturpolitikken.
- Nye afgræsningsprojekter er under opstart, og der er ideer på bordet om retableringsplaner for grusgravsområder, som tilgodeser biodiversiteten. Desuden arbejder vi gennem Natura 2000-planerne med at fremme/sikre biodiversiteten.
- Ja vi fortsætter gennemførelse af de i forrige spørgsmål nævnte projekter. Vi har en plan for anvendelsen af naturmidlerne de kommende år og Allerød kommune er medlem af kommunesamarbejdet Green Cities, der har som mål at ØGE biodiversiteten senest i 2015. Dette mål forventes opfyldt og "overruler" dermed det officielle 2020 mål såvel som 2010 målet.
- naturpleje, græsning, vandhuller, hedepleje mm
- Plejeprojekt samt off. adgang omkring en gruppe gravhøje

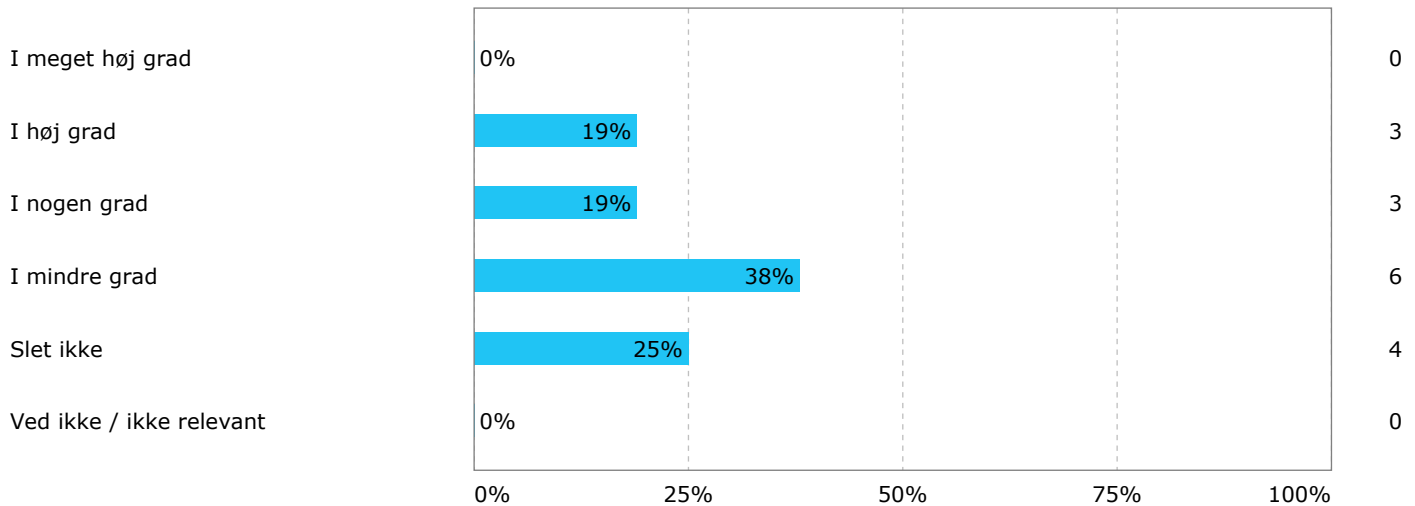
De overordnede lovgivningsmæssige rammer for biodiversitetsområdet er gennemskuelige?

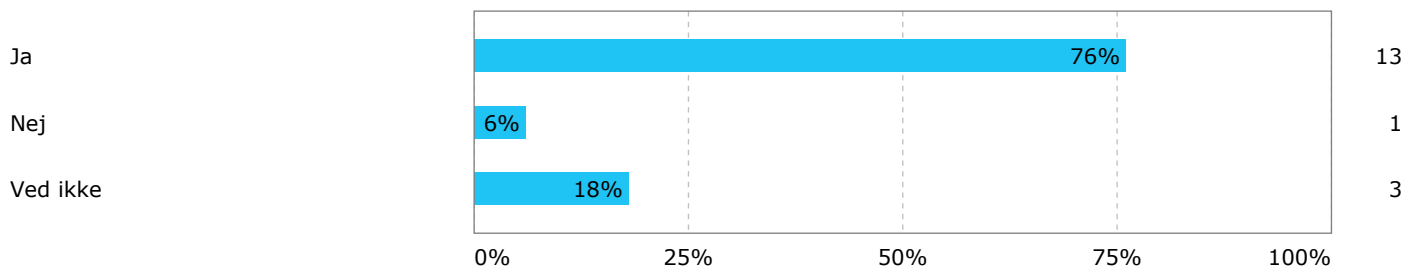
Den danske lovgivning på natur- og miljøområdet bremser nedgangen i den biologiske mangfoldighed?

Ansvarsfordelingen for biodiversitetsområdet er tydelig?

Bør der være mere fokus på den biologiske mangfoldighed i din kommune?

Har du supplerende kommentar til undersøgelsen?

- Spørgsmålet om, hvor, vi lægger vores indsats omfatter bl.a. mose og eng og agerland, men ikke heder og overdrev. De er i besvarelsen kategoriseret som agerland.
Mht lovgivningen, er den moderat gennemskuelig, da den er spredt ud over naturbeskyttelseslovens § 3, habitatdirektivet, miljømålsloven, habitatbekendtgørelsen, artsfredningsbekendtgørelsen, og skovloven, men i al væsentlighed er der tale om forbudsparagraffer, der kun giver mulighed for at behandle ansøgninger om biodiversitetstiltag. Der er også en naturplejekonto i kommunerne, men den er ret tæt knyttet til §3-områder. Det ville gøre underværker, hvis det blev vedtaget, at det var kommunerne, der var myndighed på biodiversitet uanset områdets anvendelse (strand, skov, agerland, § 3 eller andet), og i kraft af vores mange tiltag og planlægningsopgaver, der kan indtænke biodiversitet, fik en pose penge til at lave projekter og overvågning for. Som det er nu, er der ingen, der holder øje med de arter, der ikke er på habitatdirektivets bilag eller er karakteristiske for §3. Smådyr skovplanter og svampe er der alt for lidt viden om, og der er ingen myndighed, der har pligt til at inddrage dem. Det er nok den største mangel i vores nuværende lovgivning på området.
- Om den biologiske mangfoldighed er blevet bedre siden kommunen underskrev Countdown 2010 er umulig at sige på så få år. Dels havde vi ikke et totalt overblik over status for arterne inden og har det heller ikke efter. Men vi har valgt en række indikatorer blandt arter fra forskellige naturtyper, som vi følger årligt med optællinger, men vi har endnu ikke set tydelige fremgang. Desuden har vi startet overvågning på arealer hvor pleje er iværksat.
Men jeg er bange for at arterne bliver sjældnere og/eller forsvinder hurtigere end vi kan nå at forbedre forholdene for dem.
- Fin undersøgelse og meget relevant i lyset af den politiske debat om kommunernes evner til at varetage naturinteresserne.
Harde lidt svært ved at forstå spørgsmålet om prioritering af indsats - ikke helt klare kategorier at vælge imellem.
- Sidste spørgsmål kan jeg som embedsmand ikke svare på - det er jo en politisk beslutning. Som privatperson (og borger) er jeg godt tilfreds med indsatsen, men det er tydeligt at der er langt endnu før målet kan nås. Det kan undre at staten ikke hidtil mere aktivt har understøttet arbejdet med biodiversitet. Målene nås ikke alene ved at kommunerne laver så meget som muligt for de få penge der er tilovers efter skattestop mv. Der skal mere til på nationalt plan!
- I denne kommune er ingen midler afsat til en aktiv indsats for natur og miljø og varetagelsen af biodiversitet sker derfor kun inddirekte ved varetagelse af myndighedsopgaver og pasning/vedligeholdelse af kommunale

arealer og forpagtning af kommunale arealer til afgræning. Det var derfor meget vanskeligt at sætte tal på prioriteringen af områder og midler.

- Beskyttelsen af vores naturområder (§ 3-områderne) sikrer kun selve arealet, men den beskytter desværre ikke biodiversiteten i § 3-områderne idet der ikke er plejepligt, som vil sikre arterne knyttet til den lysåbne natur.
- Interessant undersøgelse, håber den kan bidrage til at løfte emnet.
- Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at besvarelsen bygger på mine egne vurderinger. Besvarelsen må derfor ikke opfattes som Sorø Kommunes svar på spørgsmålene.

I 2 tilfælde har jeg besvaret spørgeskemaet med 1-taller. det skal forstås sådan, at vi ikke prioriterer med meget udpræget præference for nogen af kategorierne. I praksis er det nemlig ofte andre ting som især lodsejervilje, der bestemmer, hvor en naturplejende/-forbedrende indsats kan sættes ind.

- Nedenstående spørgsmål er meget vanskeligt at besvare. Tingene hænger sammen. Når kommunen renser spildevand, miljøgodkender dambrug, administrerer naturbeskyttelsesloven eller husdyrbrugsloven osv. osv. er det jo også med et biodiversitetsperspektiv:

Den biologiske mangfoldighed prioriteres højere end de øvrige natur-og miljøforhold?

- Der mangler tilgængelig oplysning til kommunerne om, hvilke konkrete tiltag, der kan fremme biodiversiteten. F.eks. vedr. efterbehandling (eller mangel på samme)i grusgravsområder.
- Ja, der bør skabes bedre grundlag for at kunne stille krav i f.eks. lokalplaner til bevarelse og forøgelse af biodiversiteten. Ofte er de rette løsninger for biodiversiteten ikke nødvendigvis dyre, men mere et udtryk for uvidenhed og vanetænkning indenfor andre sektorer.
- nej
- Jeg syntes det er et svært emne.. for den naturforvaltning (eks. NBL og pleje) vi udfører er jo alt sammen på en eller anden måde til at hjælpe biodiversiteten på vej. Det kunne godt være at vi (GK) kunne være mere opmærksomme på dette i vores virke. Men lovgivningen ikke særlig gennemskuelig og jeg tror ikke vores politikker er klædt godt nok på til at tage biodiversitet på deres kappe. Selvfølgelig er der fokus på biodiversitet i medier mv, men det er ikke rigtig slået igennem i kommunerne, i allefald ikke i GK. Du er velkommen til at kontakte mig hvis du har yderligere spørgsmålet 72 49 83 28.

APPENDIKS E

Countdown 2010-deklarationer

Holstebro Kommune

Countdown 2010 Deklaration

Signed : 30. September 2008

Name of Organisation : Holstebro Kommune / The Municipality of Holstebro

Address: Town Hall
Kirkestræde 11
7500 Holstebro
Denmark

Tel: +45 9611 7500

Email: kommune@holstebro.dk

Details of main contact person for Countdown 2010 activities:

Name / position: Torben Høj Nielsen – Agronom / Master of Agriculture

Tel: +45 9611 7804

Email: Torben.hoj.nielsen@holstebro.dk

Mål og principper

En organisation bliver Countdown 2010-partner ved at underskrive Countdown 2010-deklarationen.

Partnerskabet er åbent for organisationer fra alle sektorer og niveauer, som kan dokumentere deres engagement i at nå 2010-målet for biodiversitet.

Overordnet mål:

At alle regeringer og samfundsmedlemmer på alle niveauer har gennemført de nødvendige tiltag for at stoppe eller væsentligt reducere tabet af biodiversitet inden 2010.

Mål:

- At fremme og støtte fuld implementering af alle eksisterende internationale forpligtelser og nødvendige tiltag for at bevare biodiversiteten.
- At dokumentere, hvilke fremskridt de enkelte lande har gjort i opfyldelsen af 2010-målet for biodiversitet.
- At opnå maksimal opmærksomhed i befolkningen omkring udfordringen med at sikre biodiversiteten inden 2010.

Principper:

Videnskabelige: Enhver Countdown 2010-indsats skal være understøttet af solide videnskabelige og/eller relevante praktiske bevaringserfaringer og skal udføres i henhold til de højeste standarder.

Gennemsigtighed: Countdown 2010 er forpligtet til at overholde princippet om gennemsigtighed i processer og beslutningstagninger. Countdown 2010 skal sikre offentlig adgang til informationer og samtidig respektere henholdsvis privatlivets fred og institutioners tavshedspligt.

Støttefunktion: Countdown 2010-sekretariatet arbejder på det mest hensigtsmæssige plan (lokalt, nationalt, regionalt eller multiregionalt), og sekretariatet påtager sig kun de Countdown 2010-aktiviteter, som Countdown 2010-partnerne ikke er i stand til at påtage sig.

Autonomi: Countdown 2010 er en uafhængig sammenslutning, som administreres i henhold til Countdown 2010-partnernes ønske ved hjælp af de gældende institutionelle mekanismer (Advisory Board og Partners' Assembly).

Countdown 2010 Secretariat

c/o IUCN - The World Conservation Union
64 Boulevard Louis Schmidt
1040 Brussels
Belgium
Tel +32 2 739 0320 info@countdown2010.net
www.countdown2010.net

BEVAR BIODIVERSITETEN

Countdown 2010-deklaration

Biodiversitet – økosystemet, der er grundlaget for alt liv på jorden – er altafgørende for livskvaliteten og et afgørende element i bæredygtigheden af de samfundsmæssige, økonomiske og åndelige dimensioner af alle samfund i hele verden.

Og alligevel mindskes biodiversiteten hele tiden. Der er udarbejdet politiske målsætninger for at stoppe denne tendens inden år 2010, men der kræves yderligere tiltag for at opfylde dette mål og omsætte det til handlinger.

Undertegnede forpligter sig til at udnytte enhver praktisk mulighed til at:

støtte målet om at stoppe eller væsentligt reducere tabet af biodiversitet inden 2010, som er fastlagt af:

- verdens miljøministre på det globale topmøde om biodiversitet i Holland i 2002.
- verdens statsledere i implementeringsplanen på FN-topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg, Sydafrika, i 2002.
- verdens statsledere på FN-topmødet i New York 2005.
- en række biodiversitetsrelaterede konventioner og regionale processer siden 2001.

tilskynde beslutningstagere på alle niveauer i både den offentlige og private sektor til at bidrage til at nå disse mål og til at:

- øge befolkningens opmærksomhed omkring og deltagelse i at bevare biodiversiteten – herunder fremme af foregangsaktiviteter til opfyldelse af 2010-målet for biodiversitet.
- forbedre integreringen af biodiversitetshensyn i alle relevante sektorer af den offentlige politik og økonomi.
- gøre en stor indsats for at tilpasse menneskelige aktiviteter til økosystemernes behov.
- støtte udviklingen af hensigtsmæssig overvågning og indikationsværktøjer til fastlæggelse af biodiversitetens tilstand i Europa.

forpligte os til at tilskynde og hjælpe beslutningstagerne og samfundet til at nå 2010-målet for biodiversitet, især ved:

- aktivt at fremme Countdown 2010 for at rette opmærksomheden mod og mobilisere ressourcer for at nå 2010-målet for biodiversitet.
- væsentligt at reducere vores egen påvirkning af biodiversiteten.

Bodil Pedersen

Borgmester

Holstedbro

Kommune

Jorn. for Natur-miljø

Countdown 2010 erklæring - Konkrete projekter

Fælles Nordisk projekt

Som en af fire kommuner i Danmark, samt kommuner fra alle de øvrige Nordiske lande, har Holstebro Kommune en aktiv rolle i et fælles Nordisk projekt "Lokal medvirkning for at nå 2010 målet for at stoppe tab af biologisk mangfoldighed" som er finansieret af Nordisk Ministerråd. I dette projekt har Holstebro kommune forpligtet sig til:

Projekt 1.

Iværksætte oprensning af 25 vandhuller i områder med en bestand af sjældne padder.

Projekt 2.

Iværksætte afgræsning på mindst 50% af de højt målsatte enge og moser, der ikke allerede bliver afgræsset. For de øvrige 50% har Kommunen som minimum haft kontakt med lodsejeren for at diskutere mulighederne for afgræsning.

Projekt 3.

Ved mindst fire spærringer vil Holstebro Kommune skabe fri adgang til gydepladser for fisk i vandløbene.

English version

Countdown 2010 declaration - Specific Projects

Common Nordic Project

As one of four municipalities in Denmark, and municipalities from all the other Nordic countries, Holstebro municipality has an active role in the common nordic project "Local participation to reach the 2010 goal to stop loss of biodiversity" that is financed by the Nordic Council of Ministers. In this project Holstebro municipality has agreed to:

Project 1.

Start the clean up of 25 ponds in areas with rare amphibians.

Project 2.

Start the grazing of at least 50 % of the highly targeted meadows and bogs, which are not already grazed off. For the other 50 % the local authority has had contact with the plot owners in order to discuss the prospects for de-grazing.

Project 3.

Holstebro municipality will create free access to breeding grounds for fish in the streams in at least four barred locations.

Mål og principper

En organisation bliver Countdown 2010-partner ved at underskrive Countdown 2010-deklarationen.

Partnerskabet er åbent for organisationer fra alle sektorer og niveauer, som kan dokumentere deres engagement i at nå 2010-målet for biodiversitet.

Overordnet mål:

At alle regeringer og samfundsmedlemmer på alle niveauer har gennemført de nødvendige tiltag for at stoppe eller væsentligt reducere tabet af biodiversitet inden 2010.

Mål:

- At fremme og støtte fuld implementering af alle eksisterende internationale forpligtelser og nødvendige tiltag for at bevare biodiversiteten.
- At dokumentere, hvilke fremskridt de enkelte lande har gjort i opfyldelsen af 2010-målet for biodiversitet.
- At opnå maksimal opmærksomhed i befolkningen omkring udfordringen med at sikre biodiversiteten inden 2010.

Principper:

Videnskabelige: Enhver Countdown 2010-indsats skal være understøttet af solide videnskabelige og/eller relevante praktiske bevaringserfaringer og skal udføres i henhold til de højeste standarder.

Gennemsigtighed: Countdown 2010 er forpligtet til at overholde princippet om gennemsigtighed i processer og beslutningstagninger. Countdown 2010 skal sikre offentlig adgang til informationer og samtidig respektere henholdsvis privatlivets fred og institutioners tavshedspligt.

Støttefunktion: Countdown 2010-sekretariatet arbejder på det mest hensigtsmæssige plan (lokalt, nationalt, regionalt eller multiregionalt), og sekretariatet påtager sig kun de Countdown 2010-aktiviteter, som Countdown 2010-partnerne ikke er i stand til at påtage sig.

Autonomi: Countdown 2010 er en uafhængig sammenslutning, som administreres i henhold til Countdown 2010-partnernes ønske ved hjælp af de gældende institutionelle mekanismer (Advisory Board og Partners' Assembly).

Countdown 2010 Secretariat

c/o IUCN - The World Conservation Union
64 Boulevard Louis Schmidt
1040 Brussels
Belgium
Tel +32 2 739 0320 info@countdown2010.net
www.countdown2010.net

BEVAR BIODIVERSITETEN

Countdown 2010-deklaration

Biodiversitet – økosystemet, der er grundlaget for alt liv på jorden – er altafgørende for livskvaliteten og et afgørende element i bæredygtigheden af de samfundsmæssige, økonomiske og åndelige dimensioner af alle samfund i hele verden.

Og alligevel mindskes biodiversiteten hele tiden. Der er udarbejdet politiske målsætninger for at stoppe denne tendens inden år 2010, men der kræves yderligere tiltag for at opfylde dette mål og omsætte det til handlinger.

Undertegnede forpligter sig til at udnytte enhver praktisk mulighed til at:

støtte målet om at stoppe eller væsentligt reducere tabet af biodiversitet inden 2010, som er fastlagt af:

- verdens miljøministre på det globale topmøde om biodiversitet i Holland i 2002.
- verdens statsledere i implementeringsplanen på FN-topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg, Sydafrika, i 2002.
- verdens statsledere på FN-topmødet i New York 2005.
- en række biodiversitetsrelaterede konventioner og regionale processer siden 2001.

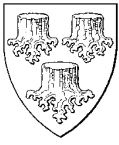
tilskynde beslutningstagere på alle niveauer i både den offentlige og private sektor til at bidrage til at nå disse mål og til at:

- øge befolkningens opmærksomhed omkring og deltagelse i at bevare biodiversiteten – herunder fremme af foregangsaktiviteter til opfyldelse af 2010-målet for biodiversitet.
- forbedre integreringen af biodiversitetshensyn i alle relevante sektorer af den offentlige politik og økonomi.
- gøre en stor indsats for at tilpasse menneskelige aktiviteter til økosystemernes behov.
- støtte udviklingen af hensigtsmæssig overvågning og indikationsværktøjer til fastlæggelse af biodiversitetens tilstand i Europa.

forpligte os til at tilskynde og hjælpe beslutningstagerne og samfundet til at nå 2010-målet for biodiversitet, især ved:

- aktivt at fremme Countdown 2010 for at rette opmærksomheden mod og mobilisere ressourcer for at nå 2010-målet for biodiversitet.
- væsentligt at reducere vores egen påvirkning af biodiversiteten.

 Borgmester	 Kommune
---	---

Handlingsplan for biologisk mangfoldighed

Indledning

Biodiversitet eller biologisk mangfoldighed defineres som mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer – både til lands og til vands samt de økologiske samspil organismerne indgår i, herunder naturtyper og sprednings-, fouragerings-, yngle-, raste- og overvintringsmuligheder for at nævne nogle eksempler.

Biodiversiteten er i Danmark under pres fra intensivt landbrug, urban udvikling, transportfaciliteter, forurening, kontrol med oversvømmelser/ brande, tilgroning m.v.

Mange arter og naturtyper er særligt sårbare overfor samfundets udvikling, herunder en stigende næringsstofftilførsel fra vand, jord og luft, afskæring af spredningsmuligheder, afvanding m.v.

Et eksempel på den negative udvikling er en undersøgelse udført i Helsingør kommune. En opgørelse i en del af kommunen over ca. 100+ naturområder, beskyttet i henhold til Naturbeskyttelsesloven, viste at biodiversiteten i dag i forhold til for 10-15 år siden var stagneret i ca. 20 % af områderne og faldet i ca. 80 % af områderne. Dette på trods af at disse områder siden 1993 har været beskyttet i henhold til naturbeskyttelsesloven. Denne lov beskytter således ikke mod tilgroning og udefrakommende næringsstofberigelse fra atmosfæren og dermed heller ikke for et fald i biodiversitet som følge heraf.

For at beskytte og udvikle biodiversiteten er der derfor behov for en ekstra indsats, med blandt andet aktiv landskabspleje fra blandt andet kommunernes side for at hindre en fortsat tilbagegang.

Allerød kommune er indgået i Green Cities samarbejdet, som forpligter kommunen til at øge biodiversiteten og styrke de sjældne naturtyper.

Med kommunens naturpleje på især kommunale arealer sikres det i dag, at biodiversiteten i en række naturrige områder i Allerød kan bibeholdes og styrkes. Men meget natur er forsvundet de sidste 5 årtier og denne biodiversitet kan vi forsøge at vinde tilbage i et samspil med samfundets andre interesser og i et samarbejde med private og statslige lodsejere.

Handlingsplanen indeholder en oversigt over de initiativer og aktiviteter, der vurderes at være nødvendige for en indsats for at sikre biodiversiteten i Allerød Kommune.

Handlingsplanen gælder for perioden 2010 - 2015.

Baggrund

Som grundlag for arbejdet med at forbedre biodiversiteten er der tidligere lavet flere undersøgelser, herunder

- Konsulentrapport, Orbicon 2007, for vandløbenes tilstand og mulige tiltag til forbedringer i forbindelse med Miljømålslovens idéfase
- Prioriteringsliste for de vigtigste naturområder i forbindelse med kommuneplanens naturpolitik
- Detaljeret ydelseskatalog udarbejdet af forvaltningen for naturpleje på Allerød Kommunes egne arealer.

Ud fra disse dokumenter samt nationale databaser m.v. har COWI på Allerød Kommunes foranledning udarbejdet en ”**Strategi for biologisk mangfoldighed**” der er det primære baggrundsdokument for denne handlingsplan. Heri er udpeget en liste over arter der foreslås prioriteret ved fremadrettede indsatser og projekter. Ligeledes er der forslag til konkrete projekter og målemetoder til overvågning af udviklingen.

De prioriterede arter for Allerød Kommune er alle udvalgt ud fra international, national, regional og lokal betydning. Nogle er ikke nødvendigvis sjældne, men fungerer som indikatorer for en god naturtilstand.

En række af de udpegede arter er;

- af EU udpeget som særligt beskyttede og udpegningsgrundlag for vores NATURA 2000 områder (de såkaldte "bilag 4 arter").
- nationalt fredede og truede arter, bl.a. de såkaldt "rødlistede arter".
- udpeget som Allerød Kommunes ansvarsart af Miljøministeriet (Allerød Kommunes ansvarsart er Stor Kærguldsmed).

FN og EU har fastsat som mål at stoppe nedgangen i Biodiversitet inden 2010, kaldet "Countdown 2010". Miljøministeriet har som konsekvens og med et ønske om en lokal forankring af arbejdet udarbejdet en mulighed for kommuner at underskrive EU's 2010-deklaration og komme med på et Danmarkskort på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside med tilhørende beskrivelse af kommunens indsats.

Allerød Kommune forventer at underskrive den globale Countdown 2010 deklaration og vil herigennem også forpligte sig til at arbejde for at standse tabet af biodiversitet.

Allerød kommunes Grønne Råd er blevet hørt både vedrørende Strategi for Biodiversitet samt denne handleplan.

Mål

Målet med denne handleplan er, gennem bevarelse af eksisterende natur og udvikling af nye naturarealer, at bevare og øge biodiversiteten samt sikre og styrke truede arter og naturtyper overlevelse i Allerød Kommunen. dette med et synligt resultat senest 2015 i henhold til målsætningen for biodiversitet i Green Cities samarbejdet.

Allerød kommune har ved indmeldelse i Green Cities samarbejdet forpligtet sig til at leve op til følgende mål:

- Vi vil inden 2010 stoppe tabet af biologisk mangfoldighed og vi vil frem mod 2015 øge antallet af prioriterede arter

Dette har Green Cities medlemmerne foreløbig præciseret i følgende forpligtelser:

- Inden 2010 få opstillet en liste over prioriterede arter.
- Opstille en model til måling af fremgang for de prioriterede arter.
- Overvåge de prioriterede arter og dokumentation af udvikling
- Få lavet en plan for sikring og udvidelse af de prioriterede arters levesteder og levevilkår.
- Foretage en indsats for sikring af levesteder, -vilkår og biotoper for prioriterede arter
- Foretage en indsats for flere levesteder og spredningskorridorer for de prioriterede arter
- Formidle internt og eksternt om prioriterede arter og levesteder
- Samarbejde om projekter med de andre Green Cities kommuner

Gennemførelsen af handlingsplanen skal understøtte og opfylde disse forpligtelser.

Målemetode til dokumentation af naturens tilstand

Efter kommunalreformen ligger det overordnede ansvar for overvågning af naturen hos Statens Miljøcentre. Det er dog få lokaliteter Miljøcentrene overvåger, primært de højt prioriterede søer og naturområder. Dette skaber store huller i de data, der er nødvendige for kommunen for at kunne vurdere udviklingen i naturens tilstand og biodiversiteten.

Kommunerne kan frivilligt foretage en udvidet overvågning for at kunne vurdere tilstand og truselsbillede for arter og naturområder samt for at vurdere effekt af tiltag på området.

Dette har Allerød kommune foretaget i flere tilfælde og vil fortsat prioritere videns opbygning om arter og naturtilstand for at kunne træffe de rette valg og prioritering af naturpleje og behandling af sager. Dette arbejde er nødvendigt for at kunne leve op til og dokumentere Green Cities målet.

Effekten af indsatsen vil blive målt på de prioriterede arters tilstand, mængden og "kvaliteten" af natur i kommunen samt borgernes viden om naturen i kommunen.

Målgrupper

Handlingsplanen er målrettet alle, der har indflydelse på og/eller interesse i tilstanden af vores biologiske mangfoldighed. Det gælder Kommunens egne forvaltninger/institutioner (sundhed, kultur og fritid, skolerne m.v.), lodsejere, borgere, interesseorganisationer, nabokommuner, Green Cities kommunerne, Staten samt andre eksterne samarbejdspartnere med tilsvarende udfordringer.

Et vigtigt aspekt af biodiversitet er borgernes kendskab til de værdier, der er i deres lokale naturområder og fordele i form af sundhed og velvære der er knyttet hertil. En større forståelse for naturindholdet kan også medføre en "beskyttende adfærd" i naturen og en større forståelse for eventuelle restriktioner i bevægelsesfrihed, anvendelse m.v. samt at der anvendes kommunale ressourcer til bevarelse af biologisk mangfoldighed.

Derfor indgår naturformidling både på selve lokaliteterne, i pressen, for politikerne, på kommunens hjemmeside m.v. som en naturlig del i arbejdet med at bevare og udvikle kommunens biodiversitet.

Samarbejdspartnere

Hvor det i de foreslåede aktiviteter er en fordel, vil samarbejde blive forsøgt etableret med de målgrupper der er nævnt ovenfor.

Allerød Kommune indgår i Green Cities arbejdsgruppen for biologisk mangfoldighed.

Kommunen har et løbende samarbejde med de lokale interesseorganisationer via Allerød Kommunes Grønne Råd.

Derudover er kommunen i dialog med nabokommuner og Miljøministeriet via flere samarbejdsprojekter så som Sjælsø samarbejdet, Mølleå projektet, vedligeholdelse af grænsevandløb samt oplandssamarbejderne til Øresund og Roskilde fjord i forbindelse med Vandplanerne.

Ansvar og koordinering

Forvaltningens Natur & Miljøteam og Planteam er hovedansvarlige for gennemførelse, koordinering og opfølgning på handlingsplanen.

Kampagner og lignende koordineres med indsatsen i andre relevante handlingsplaner og arbejdsområder, herunder handlingsplan for borgerrettede aktiviteter, naturplejen, klimatiltag, oversvømmelsesproblematikker, sundhedsområdet, nye lokalplaner mv.

Tidsplan

De nedenfor besluttede indsatser er fastsat til at være gennemført i 2015. Fordeling over årene afhænger af muligheder og økonomi de enkelte år samt eventuel ny viden om arter m.v. Derfor kan der undervejs ske omprioriteringer og ændringer i tidsplanen.

Evaluering og opfølgning

Hvert år i december fremlægger forvaltningen en årlig redegørelse over implementeringen af handlingsplanen for Klima- og Miljøudvalget og Det Grønne Råd.

Resultater og mål indgår i den årlige redegørelse for at vurdere om målopfyldelsen i denne handlingsplan er nået. I forbindelse med denne redegørelse revideres det kommende års aktiviteter.

Overvågningen og effektivitetvurdering af målopfyldelsen skal kunne evalueres samlet i 2015 og kunne indgå i den årlige revision af Green Cities arbejdet.

Ressourcer og økonomi

Finansieringen vil primært blive baseret på de naturprojektmidler, der årligt tildeles (midler til de gamle amtsopgaver på naturområdet). Dertil forventes det også at i specifikke tilfælde opnå bidrag fra Vandløbskontoen, Green Cities budgettet og, Natur og Miljø konsulentmidler. Derudover sættes der på en grundig indsats for ekstern medfinansiering til projekter, fra statslige, private og EU fonde.

Status ved udgangen af 2009 for naturprojektkontoen er et budgetoverskud til overførsel fra 2009 på ca. 300.000,- kr. samt 380.000,- kr. de kommende 6 år. i alt et budget på ca. 2.630.000,- kr.

Personalet er opnormeret til at håndtere opgaven, men der kan blive tale om at inddrage konsulenter i visse tilfælde og via Green Cities budgettet eventuelt tilkøbe arbejdskraft i de enkelte projekter indenfor budgetrammen af projekterne.

I Green Cities budgettet er der afsat ca. 1 årsværk i forbindelse med projekter og formidling, der fremmer biologisk mangfoldighed. De forventede eneste udgifter for Allerød Kommune, der ikke allerede indgår i eksisterende budgetter er udgifter til revision af vandløbsregulativer. Der forventes at skulle bruges 150.000,- kr. årligt i perioden 2011-2015 i alt 750.000,- kr. Disse midler er ikke en del af budgettet for denne handleplan, men vil blive ansøgt separat. Revisionen er lovbindende i og med der i de eksisterende regulativer efter vandløbsloven er fastsat en dato for revision af regulativerne, typisk 10 år efter den det nuværende regulativs ikrafttræden. De fleste regulativer er fra første halvdel af 90'erne.

Initiativer og aktiviteter

Neden for er vist oversigter over de initiativer og aktiviteter, som kommunen forventer at gennemføre for at kunne leve op til målene. Projekter som desuden er tiltænkt at motivere borgere og lodsejere til at indgå i samarbejdet og få kendskab og ejerskab til kommunens biodiversitet. Projekterne vil så vidt muligt tage udgangspunkt i de prioriterede arter.

Indsatsen vil bygge videre på den naturpleje samt naturviden, der gennem flere år er udført og opbygget i kommunen og blandt lokale foreninger og ildsjæle. Aktiviteterne vil blive koordineret med anden borgerrettet naturformidling f.eks. via Naturskolen Vestre Hus, Den Grønne Guide, Skov og Naturstyrelsens lokale skovdistrikter, NGO'ers aktiviteter o.l.

Derudover vil kommunens forvaltning arbejde på at kommunen tilslutter sig nationale og internationale kampagner for biologisk mangfoldighed, herunder især følgende aktiviteter:

- Statens koordinering af kommunernes medunderskrivning på FN's Countdown 2010.
- Deltage aktivt i formidling af at FN har udpeget 2010 til internationalt år for biodiversitet.

Udadtill vil kommunen benytte sig af forskellige kommunikationsformer:

- Den personlige kontakt og det personlige møde, f.eks. ved naturtilsyn og relevante kommunale arrangementer

- skriftlig information, f.eks. i form af foldere, skiltning i naturområder og gennem pressen
- information på kommunens hjemmeside
- kampagner og events, herunder lokal ”postkort”-kampagne og kampagner gennem Green Cities samarbejdet

Indsatsen er delt op i vidensopbygning, konkrete indsatser og formidling.

Arbejdet vil blive gennemført af forvaltningens Natur- og Miljøteam samt Planteam.

ALLERØD KOMMUNE

Forvaltningen

1. Vidensopbygning, planlægning og forvaltning

Kommunen har brug for en optimal viden om naturens tilstand og indhold og vil gennem en aktiv overvågning, monitoring, tilsyn og planlægning sikre, styrke vores viden biodiversiteten i kommunen.

Aktivitet	Start	Slut	Status / handlinger
Opstille en prioriteret liste over naturområder, dets naturværdier og potentialer for forbedringer i kommuneplanen	2008	2015	Listen er opstillet i forbindelse med kommuneplanen 2010, hvor de ca. 100 vigtigste naturområder blev værdisat. Listen opdateres løbende alt efter udvikling og ny viden. i handleplanens periode vil data for disse områder blive opdateret
En naturplejestrategi udarbejdes for de af Park og Vej anvendte naturplejemidler. Ydelseskataloget for de enkelte områder videreudvikles til langsigtede plejeplaner bl.a. med biodiversitets optimering og med mulighed for at optimere ressourcerne områderne imellem.	2009	2015	Naturplejestrategien er udarbejdet for 2010 og vil hvert år blive opdateret ud fra ny viden og erfaringer fra det igangværende arbejde
Definere og udarbejde en liste over arter, der prioriteres i Allerød Kommune	2009	2015	Findes i "Strategi for biologisk mangfoldighed for Allerød Kommune", COWI. Eventuel revision af listen kan finde sted i perioden hvis nye data og viden foranlediger dette.
Allerød Kommune underskriver FN's 2010-deklaration (Countdown 2000 deklarationen) og forpligter sig dermed til at arbejde for at standse tabet af biodiversitet. Allerød kommune vil komme med på Miljøministeriets Danmarkskort på deres hjemmeside over kommuner der arbejder aktivt med at sikre biodiversiteten. Heri vil indgå en beskrivelse af de vigtigste projekter. Danmarkskortet markerer "lysegrønne" kommuner der har underskrevet erklæringen og "mørkegrønne" kommuner der tillige har konkrete tiltag i form af strategier og projekter. Allerød Kommune vil således komme i den "mørkegrønne" kategori.	2010	2010	Forventes underskrevet i starten af 2010. Projekter der ventes at indgå i præsentationen er: 1. Handleplanen for Biologisk Mangfoldighed + Strategi for Biologisk Mangfoldighed 2. Green Cities Kommissorium 3. Naturstrategien i kommuneplanen 4. DRAGONLIFE projektet 5. Sortemose Projektet 6. Lynge grusgrav, den vestlige del
Optimere integrationen af biodiversitets analyser i alle kommunens planer og programmer dvs. at fortsætte som hidtil, men med en mere målrettet tilgang til muligheder for biodiversitetsforbedringer.	2010	2015	Er i gang i lokalplaner og kommuneplan, men arbejdet vil afdække de områder, hvor der eventuelt er yderligere muligheder for at integrere biodiversitet.
I forbindelse med bekæmpelse af bjørneklo registreres andre invasive arter som Japansk pileurt, Rynket Rose, Rød hestehov, Kanadisk Gyldenris m.v. for at få et overblik over bestandenes udvikling og potentielle fremtidige trussel	2013	2015	Igangsættes senest i 2013.
Vurdering af effekt af projekter på vandløb. Måling af DVFI-index (fauna-måling for bedømmelse af vandløbets tilstand) i (2007), 2011 og 2015, altså hvert 4 år.	2010	2015	Udført i 2007 i forbindelse med Idefasen til Miljømålsloven. Forventes gentaget 2011 og 2015. Enkelte stationer måles af Miljøcenter Roskilde men ikke nødvendigvis i 2011 og 2015.
Forbedre vandløbenes biodiversitet ved i perioden at revidere samtlige af kommunens vandløbsregulativer, der har overskredet perioden på 10 år for en revision.	2012	2015	Gennemføres først når Vandplanernes handleplaner er på plads og igangsat fra 2012.

Opdatere regulativerne til tidssvarende og dermed miljø/naturvenlig vedligehold af vandløb			Forudsætter bevilling af midler fra kommunen.
Specialist undersøgelser af naturrige områder for specifikke arter. Forventer i alt 5 områder undersøgt.	2006	2015	3 undersøgelser er udført de senere år. 1. Olden. 2. Forsvarets arealer 3. Lynges Grusgrav. Yderligere 2 undersøgelser kan komme på tale. Områderne er ikke udpeget. Forventes gennemført 2011-2014.
Udpegninger i det åbne land kan justeres ved næste kommuneplanrevision i 2013 ud fra en optimering af en høj biodiversitet. Det gælder udpegninger som skovrejsning, faunapassager, lavbundsarealer, spredningskorridorer m.v. herunder spredningsmuligheder for tør natur	2012	2013	Afventer kommuneplanarbejdet. Forslag til faunapassager og spredningskorridorer i rapporten "Strategi for Biologisk Mangfoldighed" indarbejdes i næste kommuneplan.
Udarbejdelse af plejeplaner for nye fredede områder	2009	2015	Er i gang. Vedrører indtil videre den nu fredede Kedelsø-Langesø ådal samt de planlagte fredninger af kattehale og Allerød Sø området.
Opdatere den nationale naturdatabase i Danmarks Miljøportal, der i de fleste tilfælde indeholder amts-data, der er 10-15 år gammel	2010	2015	Data vil blive opdateret i forbindelse med overvågning, projekter og ved undersøgelser i forbindelse i konkrete sager.

2. Kommunen vil gennem fysiske projekter forbedre forholdene for arter og levesteder samt naturtyper for derigennem at styrke biodiversiteten. I
Alle de nedenfor omtalte projekter indgår bevarelse af biodiversitet, heriblandt ofte en eller flere af de prioriterede arter for Allerød Kommune, som en central del af projektet.

Aktivitet	Start	Slut	Status/handlinger
DRAGONLIFE. Projekt med deltagelse af 6 kommuner i Danmark og partnere i Estland om forbedring af levesteder og udbredelse af de to prioriterede arter Stor Kærguldsmed og Løgfrø. Omfatter naturgenopretning i NATURA 2000 området Kattehale Mose	2010	2014	Igangsættes januar 2010 med opstartsmøde i Hillerød, pressemeddelelse m.v.
Lynges Grusgrav. Hegning, afgræsning samt etablering af stier og rekreative faciliteter af det vestligste kommunalt ejede areal samt tiltag til at forbedre levestederne for 2-3 prioriterede arter. Projektet skal anvendes som erfaringsopsamling og første skridt i arbejdet med den langsigtede plan for hele Lynges Grusgravs trinvis omdannelse til et regionalt og lokalt naturområde af høj værdi.	2009	2011	Er igangsat 2009 og forventes færdigt i 2010. Det videre arbejde med grusgraven Forventes foretaget fra 2011 og frem.
Sortemosen naturplejeprojekt. Samarbejde mellem grundejerforeningen Sortemose Skov, Danmarks Naturfredningsforening og Allerød kommune med støtte fra statens pulje for "Lokale Grønne Partnerskaber". Projektet omfatter rydning af moseflader, kantrydninger, biomassebrændsels produktion, stiforbedringer, bedre skiltning m.v.	2009	2011	Er i gang. Naturplejen forventes afsluttet 2010 med opfølgende monitoring og tilsyn i 2011.
Mølleå projektet med forbedring af naturindholdet i Mølleådalens NATURA 2000 område. omfatter et naturprojekt i ådalen samt flere mindre vandløbsprojekter i Hestetangs Å og Vassingerødløbet.	2009	2011	Er i gang. Naturprojektet Klevads Mose er gennemført. Vandløbsprojekterne forventes gennemført i 2010-2011

Projektet styres og finansieres af Skov og Naturstyrelsen.			
Sjælsø samarbejdet. Et undersøgelsesprogram for Sjælsø der omfatter Fiskeundersøgelser, miljøundersøgelser m.m. ud fra undersøgelserne udarbejdes en indsatsplan for at få en bedre sø.	2009	2015	Undersøgelserne løber 2009-2010. Når resultaterne af disse foreligger vil der blive forelagt en eventuel projektplan for en fysisk indsats i Sjælsø.
Wice Use of Wetlands Allerød Kommune er medansøger på et EU Interreg projekt mellem 5 lande omkring Østersøen. Projektet drejer sig om multifunktionel anvendelse af vådområder herunder biodiversitet, vandressourceforvaltning, vandkvalitetsforbedring, hydraulisk afbalance-ring, rekreative forhold, klima m.v. Pilotprojektområder omfatter 3 ud af disse 4 områder: 1.Rørmosen, 2. Området mellem Lynge sportshaller/årtusindskifte skoven, 3. Lynge grusgrav 4. Kirkelte området.	2011	2014	Projektet ansøger EU's Interreg pulje for Østersøen i Marts 2010 om midler
Etablering af 3 projekter, der vedrører muligheden for udsætning af arter, der ikke længere findes i Allerød Kommune. Projekterne er foreslået og analyseret i "Strategi for Biologisk Mangfoldighed", COWI, 2009. De tre projekter er 1. Mørk Pletvinge 2. Løgfrø 3. Overdrevsflora	2010	2015	1. forventes igangsat 2010 med forsøg på tilladelse til at indføre arten fra Skåne 2. forventes at blive et sideprojekt til DRAGONLIFE i 2012-2014 evt. med indførsel af individer af løgfrø fra Hillerød kommune. 3. Kan først gennemføres når projektet Lynge Grusgrav er nået længere i processen.
Forbedre søers og andre naturområders biodiversitet ved at analysere ansøgninger fra lodsejere for potentielle biodiversitets forbedringer. Oprettelse af en støtteordning fra naturbudgettet hvor forvaltningen kan beslutte at tilbyde støtte til forbedring og udvikling af projekter ansøgt af borgere. Etablering af pulje til forbedring af projekter ansøgt af borgere (30.000/år)	2010	2015	I 2009 er 1 sø oprenset i samarbejde med grundejerforening i Naurhegnet. Målet er 1-3 projekter om året.
Forbedre søers og andre naturområders biodiversitet på arealer ejet af kommunen, hvor aktiviteten ikke indgår i den almindelige naturpleje f.eks. sørestaurering. Målet er 1 projekt om året i perioden	2010	2015	I 2009 er Lynge Gadekær oprenset. Målet er 1 projekt om året
Gennemførsel af 5 mindre vandløbsprojekter (gydepladser, beplantninger, slyngninger, genåbning af rørlagte strækninger m.v.)	2009	2015	3 projekter gennemført eller planlagt. 1. Beplantninger langs Kollerød Å i 2009. 2. Forventer at gennemføre mindre gydeforbedringer i Lynge Å, 2010. 3. Mølleåprojekterne forventes gennemført 2010. Yderligere 2 projekter forsøges gennemført 2013 og 2014 når vandplanernes handleplaner foreligger.
Indgå i samarbejdsprojekt om etablering af 1 eller 2 vådområder efter den nye vådområde-pulje, hvor staten betaler omkostningerne men kommunerne gennemfører projekterne for at opnå N og P fjernelse som en del af vandplanernes indsats	2012	2015	Ingen projekter skitseret endnu. Hvorvidt overvejede projektområder kan opfylde kriterierne for støtte (mængden af N og P fjernelse) vides endnu ikke.
Etablering af samlet naturområde i hele Lynge Grusgrav (indledende projekt Lynge grusgrav vest er beskrevet ovenfor på side 8).	2010	2015	Større anlægsprojekt der kræver aftale med lodsejer eller at kommunen overtager/køber jorden. Der er ikke midler på naturkontoen til denne meget store opgave
Planlægning og etablering af faunapassager og styrkelse af spredningskorridorer, herunder for den tørre natur	2012	2015	Eventuelle muligheder for projekter der opstår i perioden forsøges indarbejdet i de kommunale prioriteringer.
Bymæssig og anden forbedring af forhold for hulrugende fugle og flagermus ved op-	2011	2013	Ikke igangsat. Forventer opsætning af en række redekasser når undersøgelse

sætning af redekasser			fastslår de gode steder at udføre dette arbejde.
Øget indsats for bevarelse af fritliggende stendiger og gravhøje	2012	2015	Afdække behov og derefter iværksætte pleje.
Øge indsats for bedre biodiversitet i vejkanter og i læhegn	2012	2015	Afdække behov og mulige projekter. Gennemføre projekter, herunder ændring af gældende drifts praksis mv.

3. Borgere og formidling

Indsats rettet mod borgere, boligforeninger mv.

Aktivitet	Start	Slut	Status/handlinger
Fortsætte med at udføre bekæmpelse af Bjørneklo	2010	2015	Er i gang
Øget dialog med ansøgere og borgere ved konkrete ansøgninger og opsøgende arbejde. Forsøge at indgå aftaler om samarbejdsprojekter med lodsejere, grundejerforeninger, boligforeninger m.v.	2010	2015	Foretages noget i dag. Arbejdet intensiveres i perioden
Forøge information om natur områder, biodiversitet, ansøgningsblanketter (til oprensning af søer f.eks.), lovgivning, rekreative faciliteter m.v. gennem udvikling af Hjemmesiden samt gennem pressen med mindst en naturartikel hver anden måned i lokalavisen samt 1 årsartikel om "året der gik i naturen".	2010	2015	Foretages begrænset i dag. Arbejdet intensiveres i perioden.
Information i 10 naturområder for at forbedre folks adfærd i områderne samt forbedre beskyttelse af biodiversiteten	2009	2015	Er igangsat. Bedre information på vej i Sortemosen og i Lynge grusgrav. Arbejdet fortsætter men målrettes de andre projektområder nævnt i denne tabel.
Forbedring af rekreative faciliteter som stier, borde, bænke, toiletter m.v. i 10 naturområder for at forbedre folks motivation til at færdes og "høste" frugterne af naturarbejdet	2009	2015	Er igangsat. Bedre stier i Sortemosen og i Lynge grusgrav.
Fortsætte samarbejdet om projekter og vidensdeling i det Grønne Råd	2007	2015	Er igangsat
Udbredelse af information om 2010 som FN's Internationale år for biodiversitet Formidling via presse, Green Cities samarbejdet, skoler, events, naturture m.v.	2010	2011	Ikke igangsat. der forventes foretaget en mindre del informationsarbejde i forbindelse med anden information om projekter og lignende.

Vurderede udgifter i handlingsplanens projekter i perioden. De lysegrå felter indgår ikke i økonomien, men vil være tilknyttet anden finansiering

Projekt	Forventet budget de enkelte år						Naturpuljen	Ekstern finans.
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Vandløbsundersøgelser (DVFI- prøver)	-	30.000				30.000	60.000	-
Konsulentbistand til revidering af vandløbsregulativer	-	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	750.000***	-
Konsulentbistand til detaljerede flora/fauna undersøgelser	-	50.000	-	-	50.000	-	100.000	-
Udgifter til pleje i de nye fredede områder		?	?	?	?	?	?	?
Dragonlife	147.000	147.000	147.000	147.000	147.000	-	370.000	370.000* (EU)
Lynge Grusgrav, vestlige område	200.000	-	-	-	-	-	200.000	-
Sortemosen	225.000	-	-	-	-	-	100.000	125.000* (Staten)
Mølleåens vandløbsprojekter	0	-	-	-	-	-	0	Statens udgift
Sjælsø undersøgelserne og projekt	125.000	?	?	?	?	?	125.000	-
Wice use of Wetlands	0	672.000	672.000	448.000	448.000	-	560.000	1.680.000** (EU)
Projekt Mørk Pletvinge	-	100.000	50.000	-	-	-	150.000	-
Projekt Løgfrø	-	-	100.000	50.000	-	-	150.000	-
Projekt Overdrevsplanter	-	-	-	100.000	50.000	-	150.000	-
Borgernes naturprojekter	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	180.000	
Kommunale arealer vandhuller, artspleje m.m.	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	120.000	-
3 Mindre projekter i vandløb bl.a. Lynge Å	50.000	-	-	50.000	50.000	-	75.000	75.000** (Staten)
1-2 nye større vådområde projekter	-	?	?	?	?	?	0	Statens udgift
Etablering af samlet naturområde i hele Lynge Grusgrav	-	?	?	?	?	?	Anlægsbevilling ?	Mulighed stor 0-50%
Projekterne medfører forøgede driftsudgifter.	10.000	20.000	30.000	40.000	50.000	60.000	210.000****	-
2 faunapassager	-	-	?	?	?	?	Anlægsbevilling ?	Mulighed stor 0-50%
Opsætning af redekasser til flagermus og hulrugende fugle	-	-	10.000	10.000	-	-	20.000	-
Indsats for sten og jorddiger og fortidsminder	-	-	10.000	10.000	10.000	10.000	40.000	-
Indsats for vejrabatter og læhegn	-	?	?	?	?	?	?	?
Udvikling af hjemmeside, generelle infofoldere, blanketter m.v.	20.000	100.000	20.000	20.000	20.000	20.000	200.000	-
Forbedret information i 10 naturområder	-	40.000	40.000	40.000	30.000	30.000	90.000	90.000** (Staten)
Forbedre rekreative faciliteter 10 steder	-	40.000	40.000	40.000	30.000	30.000	90.000	90.000** (Staten)
Investering ialt							2.995.000***	
Forventet budget	680.000	380.000	380.000	380.000	380.000	380.000	2.580.000	2.430.000
Balance							+ 315.000*****	

* Bevilling er opnået, ** forventet bevilling, enten ansøgt eller forventning om at kunne ansøge og opnå midler, *** ikke medregnet i det samlede beløb, da der forventes ansøgt om anlægsbevilling på 750.000,- til revision af alle regulativer, **** Driftsudgifterne til naturpleje forventes efter 2015 at skulle forhandles med ca. 100.000,- kr/år. for at bibeholde de opnåede mål i projekterne nævnt i tabellen. De 100.000,- kr. vil blive overført fra naturprojektpuljen. ***** De 315.000 kan anvendes til udgifter til uforudsete projekter, der kan blive mulighed for at gennemføre i perioden samt andre udgifter på naturområdet.

Vi vil **især lægge vægt på:**

Kolding Kommunes vigtigste virkemidler til at standse tabet af biodiversitet og arbejde for Countdown 2010 er:

I planer, sagsbehandling og øvrige aktiviteter arbejder vi efter følgende overordnede mål (uddrag fra udkast til Strategi Kolding, 2007, som beskriver byrådets strategier og visioner for kommunens udvikling de næste 10 til 15 år):

- Sikre en udvikling i det åbne land, der giver naturen 1. prioritet (mere og bedre natur)
- Udarbejde helhedsplaner for oplandet til Kolding Fjord, oplandet til Hejls Nor og oplandet til de vestvendte vandløb, hvor indsatser i forhold til grundvand, spildevand, overfladevand, natur, friluftsliv, klimaændringer og planlægning koordinerer og supplerer hinanden.
- Udarbejde en Naturkvalitetsplan som anviser, hvordan naturbevarelse og genopretning gennemføres og angiver, hvordan der skabes sammenhæng mellem eksisterende naturområder (naturnetværk).
- Sikre gode muligheder for motion og oplevelse på naturens præmisser.

Agenda 21 planen vil have klimaforandringer, som det bærende element. Hovedfokusområderne vil blive tiltag, der reducerer udledning af drivhusgasser samt tilpasning til klimaændringerne, og herunder beskyttelse af biodiversitet.

I Kommuneplanen udpeges sammenhængende naturnetværk – eksisterende natur og vandområder danner netværk ved, at der udpeges nye naturområder, lavbundsarealer og skovrejsningsområder, således truede dyr og planter får optimale levesteder og kan sprede sig.

Gennemførelse af en række konkrete naturgenopretnings- og formidlingsprojekter i partnerskab og dialog med Skov-og Naturstyrelsen, landbruget, interesseorganisationer og borgere. P.t. har vi iværksat følgende projekter:

- Naturgenopretning ved Skærsø (lobeliasø), Husted Mose og Nørremosen
- Naturgenopretning i oplandet til Åkær å
- Naturgenopretning ved Kolding å, Vester Nebel å og faunapassage ved Ferup sø
- Naturformidlingscenter på Harteværket
- Faunapassage ved Dalby Mølle
- Flere ynglende Røde Glente par

Vi deltager i samarbejder og netværk, der understøtter målet, herunder:

- Nordisk Ministerråds samarbejdsprojekt: "Lokalsamfundets medvirken til at nå 2010-målet om at standse tabet af biodiversitet". Projektets formål er at udbrede kendskabet til 2010-målet og udarbejde en række eksempelprojekter.
- By-og Landskabsstyrelsens projekt: Implementering af naturnetværk i kommuneplan 2009.
- Dogme 2000-samarbejdet.

Countdown 2010.

Nyborg Kommunes særlige fokuspunkter til opfyldelse af målene.

Naturpleje/-forvaltning/-genopretning

- arbejde for at bevare og udvikle naturarealerne i Nyborg Kommune, herunder sikre spredningskorridorer.
- arbejde proaktivt for at beskytte arter og økosystemer, som er eller bliver presset i forbindelse med klimaændringer eller andre trusler.
- arbejde for at fjerne spærringer i vandløb samt vedligeholde og restaurere under størst mulig hensyntagen til flora og fauna.
- forpligte os til at sikre bekæmpelse af invasive arter, herunder Kæmpe-Bjørneklo.
- arbejde for, at benyttelse og beskyttelse af naturen og kulturlandskaber i Nyborg Kommune fremmer biodiversiteten.
- arbejde aktivt for forbedringer/bevarelse af klokkefrøen på Østfyn, samt at gøre en aktiv indsats for at kortlægge og genoprette forskelligartede naturtyper ud over kravene til de statslige naturplaner.
- at plejeplaner for naturarealer tager hensyn til biodiversiteten.

På Nyborg Kommunes arealer:

- pleje den beskyttede natur, med hensyntagen til biodiversiteten.
- foretage bekæmpelse af invasive arter.
- begrænse anvendelsen af pesticider i størst muligt omfang
- gennemføre større og mindre projekter, der genopretter gunstige forhold for følsomme arter.

På private arealer:

- tage initiativ til gennemførelse af naturforbedrende projekter.
- arbejde for, at bredden af de sprøjtefrie bræmmer langs vandløb og højt målsatte naturområder frivilligt øges.
- arbejde for bedre biodiversitet ved husdyrgodkendelser m.m.

Planlægning

- inddrage hensynet til biodiversiteten i den daglige kommunale sagsbehandling og på detaljeret planlægningsniveauer. Der udarbejdes bl.a. konkrete kommunale målsætninger, handleplaner og sagsbehandlingsprocedurer.
- sikre, at fremtidige projekter på infrastrukturuområdet ikke forringer den biologiske mangfoldighed i kommunen.
- arbejde for at skabe overblik over, hvor man med størst muligt udbytte med hensyn til biodiversitet, kan oprette ny natur i Nyborg Kommune.

Informationsaktiviteter

- skabe forståelse for bevarelse af biodiversiteten blandt kommunens borgere og brugere af naturen. Den kommunale naturformidling, herunder formidling af grønne oplevelser til turister og borgere, vil indeholde information om Countdown 2010, og opfordre brugerne af naturen til at vise hensyn og hjælpe med at opnå målene.
- bidrage med tilgængelig information om 2010 målene i Nyborg Kommune gennem kommunens hjemmeside mv..

Samarbejde

- benytte kommunens "Grønne Råd" til at oplyse om og understøtte interessen for bevaring af biodiversitet.
- gennemføre projekter med private aktører. Herunder f.eks. udvikling af græsningsslaug og høslætlaug samt genopretning af våde enge ved omlægning af lavtliggende landbrugsarealer på privat jord.
- gennemføre projekter og kampagner i samarbejde med andre fynske kommuner, når det er relevant. Herunder samarbejde om forbedring af vandkvaliteten i vandløb der overskrider kommunegrænsen samt om bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo, især i ådalene.
- gennemføre projekter og kampagner i samarbejde med øvrige aktører inden for området, når det er relevant. Herunder samarbejde om eventuelle skovrejsningsprojekter med f.eks. staten og vandværker.

Attachment to the signing of the Countdown
2010 Declaration by Odense Kommune on 25 January 2008

Countdown 2010

ODENSE KOMMUNE

Det vil vi i Odense...

Natur - pleje, forvaltning og genopretning

- Fordoble naturarealet i Odense Kommune for at skabe mulighed for, at naturarealerne kan udvide sig, sikre spredningskorridorer samt opløse skarpe skel mellem natur og kultur. Herunder vil vi fortsætte den historiske politik i Odense Kommune om opkøb af arealer, så der på sigt vil være endnu mere grønt areal per indbygger og Odense Kommune forbliver DK's grønneste storby.
- Arbejde proaktivt for, at arter og økosystemer, som er eller bliver presset i forbindelse med klimaændringer eller andre trusler bliver robuste overfor kommende ændringer.
- Forpligte os til at sikre bekæmpelse af invasive arter (herunder især Kæmpe-Bjørneklo).
- Arbejde for at benyttelse og beskyttelse af naturen og kulturlandskaber i Odense Kommune i højere grad end nu fremmer biodiversiteten.
 - På Odense Kommunes arealer:
 - Pleje den beskyttede natur
 - Foretage bekæmpelse af invasive arter
 - Fortsætte den pesticidfrie drift
 - Oprette bufferzoner mellem skov og det åbne land
 - Gennemføre større og mindre projekter, der genopretter gunstige forhold
 - På private arealer:
 - Tage initiativ til gennemførelse af naturforbedrende projekter
 - Arbejde for, at flere landbrug frivilligt omlægges til økologisk drift
 - Arbejde for, at bredden af de sprøjtefrie bræmmer frivilligt øges
 - Oplyse om, at 20% mindre sprøjtning ofte giver det samme udbytte

Det vil vi i Odense...

Planlægning

- Sikre at alle planer, strategier, politikker, projekter osv. i By- og Kulturforvaltningen proaktivt indtænker biodiversitet og herunder arbejder for bæredygtige løsninger.
- Sikre at fremtidige projekter på infrastrukturområdet er skånsomme overfor biodiversitet.
- Foretage undersøgelse af hvor man med størst muligt udbytte mht. biodiversitet kan/skal oprette ny natur i Odense Kommune.

Informationsaktiviteter

- Øge borgernes bevågenheden for 2010-målene i Odense Kommune - for eksempel gennem workshops hvor interesserede borgere inviteres til at drøfte, hvordan Odense Kommune kan understøtte borgernes interesse for at bidrage aktivt til bevaring af biodiversitet.
- Bidrage med god og tilgængelig information om 2010-målene i Odense Kommune gennem kommunens hjemmeside samt brochurer og pjecer udsendt af kommunen.

Samarbejde

- Benytte kommunens "Grønne Råd" til at oplyse om og understøtte interessen for bevaring af biodiversitet.
- Gennemføre projekter med private aktører. Herunder f.eks. udvikling af græsningslaug og høsletlaug samt genopretning af våde enge ved omlægning af lavtliggende landbrugsarealer på privat jord.
- Gennemføre projekter og kampagner i samarbejde med andre fynske kommuner, når det er relevant. Herunder samarbejde med forbedring af vandkvaliteten i Odense Å og Odense Fjord samt bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo især i ådalene.
- Gennemføre projekter og kampagner i samarbejde med øvrige aktører indenfor området, når det er relevant. Herunder f.eks. samarbejde med Odense Vandselskab om skov- og naturrejsning.

Bilag til Sønderborg Kommunes tilslutning til Countdown 2010 deklarationen januar 2008

Sønderborg Kommune støtter deklarationen gennem vedtagelsen af en **lokal Agenda 21 Strategi**, som har til mål at bevare og udvikle en varieret natur, der skaber mulighed for en rig og mangfoldig flora og fauna, og at skabe en sammenhængende grøn struktur, som kan sikre spredningskorridorer for dyr og planter samt nem adgang for befolkningen.

Den overordnede indsats vil ske ud fra principperne i kommunens **indspil til de statslige vand- og naturplaner**, vedtaget i Byrådet den 20. december 2007. Heri indgår, at kommunen vil sætte ind for at forbedre vand- og naturkvaliteten og dermed arbejde for at fastholde eller øge biodiversiteten inden for flg specifikke områder:

- særligt beskyttede naturområder
- søer
- vandløb
- de kystnære områder
- grundvandet
- landbrugslandet
- Sønderborg Kommunes egne arealer

Som virkemidler vil kommunen blandt andet arbejde med oplandsanalyser og kortlægning af grønne korridorer, samt fokusere på i alt 77 mindre projekter, som sigter på at forbedre levevilkårene for dyr og planter.

Der er desuden iværksat eller planlagt en række større projekter med samme formål herunder:

- **Flensborg ydre Fjord.** Forbedring af levevilkårene for padder i de kystnære oplande på begge sider af Flensborg Fjord, samt formidling af naturforholdene i området
- **Naturnet Als.** Opretholdelse af afgræssede enge som netværk mellem habitatområder
- **Din natur – dit landskab.** Kortlægning af natur- og landskabsressourcer ved 5 landsbyer
- **Naturstier i det åbne land.** Et sammenhængende kommunalt stinet, hvor der lægges vægt på adgang til og formidling om naturforhold
- **Grønne korridorer.** Et Life+ projekt om etablering af grønne korridorer ved genskabelse af tidligere vådområder.

Countdown 2010-deklaration

Biodiversitet – økosystemet, der er grundlaget for alt liv på jorden – er altafgørende for livskvaliteten og et afgørende element i bæredygtigheden af de samfundsmæssige, økonomiske og åndelige dimensioner af alle samfund i hele verden.

Og alligevel mindskes biodiversiteten hele tiden. Der er udarbejdet politiske målsætninger for at stoppe denne tendens inden år 2010, men der kræves yderligere tiltag for at opfylde dette mål og omsætte det til handlinger.

Undertegnede forpligter sig til at udnytte enhver praktisk mulighed til at:

støtte målet om at stoppe eller væsentligt reducere tabet af biodiversitet inden 2010, som er fastlagt af:

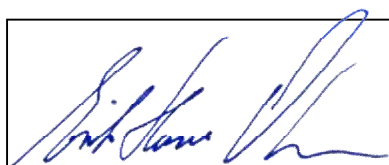
- verdens miljøministre på det globale topmøde om biodiversitet i Holland i 2002.
- verdens statsledere i implementeringsplanen på FN-topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg, Sydafrika, i 2002.
- verdens statsledere på FN-topmødet i New York 2005.
- en række biodiversitetsrelaterede konventioner og regionale processer siden 2001.

tilskynde beslutningstagere på alle niveauer i både den offentlige og private sektor til at bidrage til at nå disse mål og til at:

- øge befolkningens opmærksomhed omkring og deltagelse i at bevare biodiversiteten – herunder fremme af foregangsaktiviteter til opfyldelse af 2010-målet for biodiversitet.
- forbedre integreringen af biodiversitetshensyn i alle relevante sektorer af den offentlige politik og økonomi.
- gøre en stor indsats for at tilpasse menneskelige aktiviteter til økosystemernes behov.
- støtte udviklingen af hensigtsmæssig overvågning og indikationsværktøjer til fastlæggelse af biodiversitetens tilstand i Europa.

forpligte os til at tilskynde og hjælpe beslutningstagerne og samfundet til at nå 2010-målet for biodiversitet, især ved:

- aktivt at fremme Countdown 2010 for at rette opmærksomheden mod og mobilisere ressourcer for at nå 2010-målet for biodiversitet.
- væsentligt at reducere vores egen påvirkning af biodiversiteten.

Erik Hove Olesen

Borgmester

Thisted Kommune

Kommune

Mål og principper

En organisation bliver Countdown 2010-partner ved at underskrive Countdown 2010-deklarationen.

Partnerskabet er åbent for organisationer fra alle sektorer og niveauer, som kan dokumentere deres engagement i at nå 2010-målet for biodiversitet.

Overordnet mål:

At alle regeringer og samfundsmedlemmer på alle niveauer har gennemført de nødvendige tiltag for at stoppe eller væsentligt reducere tabet af biodiversitet inden 2010.

Mål:

- At fremme og støtte fuld implementering af alle eksisterende internationale forpligtelser og nødvendige tiltag for at bevare biodiversiteten.
- At dokumentere, hvilke fremskridt de enkelte lande har gjort i opfyldelsen af 2010-målet for biodiversitet.
- At opnå maksimal opmærksomhed i befolkningen omkring udfordringen med at sikre biodiversiteten inden 2010.

Principper:

Videnskabelige: Enhver Countdown 2010-indsats skal være understøttet af solide videnskabelige og/eller relevante praktiske bevaringserfaringer og skal udføres i henhold til de højeste standarder.

Gennemsigtighed: Countdown 2010 er forpligtet til at overholde princippet om gennemsigtighed i processer og beslutningstagninger. Countdown 2010 skal sikre offentlig adgang til informationer og samtidig respektere henholdsvis privatlivets fred og institutioners tavshedspligt.

Støttefunktion: Countdown 2010-sekretariatet arbejder på det mest hensigtsmæssige plan (lokalt, nationalt, regionalt eller multiregionalt), og sekretariatet påtager sig kun de Countdown 2010-aktiviteter, som Countdown 2010-partnerne ikke er i stand til at påtage sig.

Autonomi: Countdown 2010 er en uafhængig sammenslutning, som administreres i henhold til Countdown 2010-partnernes ønske ved hjælp af de gældende institutionelle mekanismer (Advisory Board og Partners' Assembly).

Countdown 2010
Sekretariat

c/o IUCN - The World Conservation Union
64 Boulevard Louis Schmidt
1040 Brussels
Belgium
Tel +32 2 739 0320 info@countdown2010.net
www.countdown2010.net

BEVAR BIODIVERSITETEN

Countdown 2010 Declaration

Biodiversity – the web of life on earth – is essential to the quality of human well-being, and it is a crucial element in sustaining the social, economic and spiritual dimension of all societies worldwide.

Yet, Biodiversity continues to decline. Political commitments have been made to stop this trend by 2010. Further steps need to be taken to honour this commitment and to translate it into action.

We the undersigned will take every practical opportunity to:

Support the commitments to halt or significantly reduce the current rate of biodiversity loss by 2010, made by:

- World Environment Ministers in the Hague Ministerial Declaration of the Conference of Parties to the Convention on Biological Diversity in the Netherlands 2002;
- World Heads of State in the Plan of Implementation at the United Nations World Summit on Sustainable Development in Johannesburg, South Africa in 2002;
- World Heads of State in the United Nations World Summit Outcome in New York 2005;
- a number of biodiversity related conventions and regional processes since 2001.

Encourage decision makers at all levels, in both the public and the private sector, to contribute to these commitments and to:

- Increase public awareness and participation for biodiversity conservation, including the promotion of exemplary activities towards the 2010 biodiversity target;
- Better integrate biodiversity considerations into all relevant sectors of public policy and economy;
- Undertake serious efforts to adapt human activities to the needs of natural systems;
- Support the development of suitable monitoring and indicator tools to assess the state of biodiversity.

Commit ourselves to encourage and assist decision makers and societies in achieving the 2010 biodiversity target, notably through:

- Actively promoting Countdown 2010 to focus attention and mobilise resources for achieving the 2010 biodiversity target;
- Significantly reducing our own impact on biodiversity.

In particular, we will:

Re-establishing of the locality "Enebærstykke" in the future national park Mols Bjerge regarding to protect the last population of Elder-flowered Orchid (*Dactylorhiza Sambucina*) in Jutland.

Supervision of insects that are rare or few in numbers in the municipality of Syddjurs. Approx. 70 species are being supervised in the field and the existing data will be collected. All species will be estimated proportionate to threats and effort of care.

Re-establishing of sandy grassland facing south on the coast slope at Jernhatten locality regarding to secure the development of the drought- and heatdemanding flora and fauna, i.e. the rare sand lizard (*Lacerta Agilis*).

Prepare a masterplan to ensure a stable population of Natterjack toad (*Bufo Calamita*) and Spadefoot toad (*Polobates Fuscus*) by establishing of 5 - 10 shallow small ponds a year until 2012.

Ensure a sustainable forestry by PEFC-certification of the municipality forests. The certification aims at increasing the biological variety in the forests. During the certification the aim will be to map the rare species regarding the need for special effort of care.

Goals and Principles

By signing the Countdown 2010 declaration, an organisation Becomes a partner of Countdown 2010. Partnership is open to organisations from all sectors and levels that can demonstrate their commitment to the 2010 Biodiversity target.

Overarching goal:

That all governments and members of civil society, at every level, have taken the necessary actions to halt or significantly reduce the loss of biodiversity by 2010.

Objectives:

- Encourage and support the full implementation of all the existing binding international commitments and necessary actions to save biodiversity;
- Demonstrate clearly what progress countries are making in meeting the 2010 biodiversity target;
- Gain maximum public attention for the challenge of saving biodiversity by 2010.

Principles:

- **Science based:** all Countdown 2010 work will be underpinned by sound science and/or relevant practical conservation experience and will be carried out to the highest possible standard.
- **Transparency:** Countdown 2010 is committed to the principle of transparency in process and decision making. It will ensure public access to information, while respecting individual privacy and institutional confidentiality, as appropriate.
- **Subsidiarity:** the Countdown 2010 Secretariat will work at the most appropriate level (local, national, regional, multi-regional) and it will only undertake those Countdown 2010 activities that partners are unable to undertake.
- **Autonomy:** Countdown 2010 is an independent alliance. It is governed by the will of its partners through the institutional mechanisms in place (Advisory Board and Partners' Assembly).

Please fill in this form to sign the Countdown 2010 declaration and send it to the Countdown 2010 Secretariat:

Name of organisation: Municipality of Syddjurs

Signature: *Vilfred Friborg Hansen* Date: September 30th 2008

Name / Position: Vilfred Friborg Hansen / Mayor

Details of main contact person for Countdown 2010 activities:

Name / Position: Teamleader Hanne Henriksen.....

Address: . Municipality of Syddjurs, Lundbergsvej 4, DK-8400 Ebeltoft, Denmark

Tel: +45 8753 5100

Fax:

Email: Syddjurs@syddjurs.dk.

Countdown 2010 Deklaration

Opdeling af naturen i mindre bidder er en af de største trusler mod den biologiske mangfoldighed nationalt såvel som internationalt. Med et sammenhængende naturnetværk øges chancerne for overlevelse for mange arter. En frodig og blomstrende og sammenhængende natur giver også bedre muligheder for naturoplevelser og friluftsliv.

I 1992 underskrev Danmark Rio-konventionen, som forpligter de tiltrådte lande til at stoppe tilbagegangen i biodiversitet (biologisk mangfoldighed) inden 2010.

Den Internationale Naturbeskyttelsesorganisation (IUCN) lavet en kampagne, som kaldes "Countdown 2010" og som har til formål at få så mange som muligt til at bidrage til at stoppe nedgangen i biodiversiteten inden 2010. Målet om at stoppe tabet af naturens mangfoldighed er vedtaget af EU i 2001 og af Verdens statsledere i 2002.

Den danske miljøminister har i februar 2007 underskrevet en såkaldt "Countdown 2010 deklARATION", hvori Danmark forpligter sig til at arbejde med en lang række initiativer for at bidrage til at nå målet.

Naturstyrelsen har fulgt op med at lave en national digitalkampagne for 2010. Alle kommuner kan ved at underskrive Countdown deklARATIONen og/eller ved at angive 3 projekter der bidrager til at stoppe tabet i naturens mangfoldighed gøre sin kommune grøn på et [digitalt Danmarks kort på Naturstyrelsens hjemmeside](#).

I den forbindelse udnævner Styrelsen flere kommuner, som gør en særlig indsats for sikringen af den biologiske mangfoldighed, til biodiversitetskommuner. Syddjurs Kommune har underskrevet "[Countdown 2010-erklæringen](#)" og bliver derved til biodiversitetskommune. Syddjurs Kommune er blandt de første biodiversitetskommuner i landet.

Syddjurs Kommune bliver udnævnt til Biodiversitetskommune (eller CD2010 Kommune) på baggrund af vores generelle indsatser for sikringen af den biologiske mangfoldighed, men fire projekter fremhæves særligt:

- Overvågning af sjældne og fredede insekter i Syddjurs Kommune. Overvågningen har konstateret flere fund af biller, som var registeret som uddøde i Danmark.
- Rydning af Jernhatten til sikring af overdrevsnatur og frøpuljer til Naturstyrelsens frøbankprojekt.
- Rydningen af enebærstykket til sikring af Hylde-Gøgeurt samt den på habitatdirektivet prioriterede naturtype 6230* (artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund).
- Indsatsen for padder: Overvågning samt nyetablering og restaureringer af vandhuller til Strandtudse og Løgfrø i forsøg på at sikre levedygtige kernebestande. Begge arter er Bilag- IV-arter (arter på Habitatdirektivets bilag IV).

Kontaktperson i Syddjurs Kommune: Lars Dyhrberg Bruun, tlf

